

Budżety gospodarstw domowych w 2024 r.

Household Budget Survey in 2024

Budżety gospodarstw domowych w 2024 r.

Household Budget Survey in 2024

Główny Urząd Statystyczny Statistics Poland

Warszawa 2025 Warsaw 2025

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Główny Urząd Statystyczny, Departament Badań Społecznych i Rynku Pracy
Statistics Poland, Social Surveys and Labour Market Department

pod kierunkiem
supervised by

dr Piotr Łysoń

Zespół autorski

Editorial team

Dariusz Jacyków, Monika Kowalewicz, Iwona Pasierowska, Krystyna Siwiak

Prace redakcyjne

Editorial work

Dariusz Jacyków, Monika Kowalewicz, Iwona Pasierowska

Tłumaczenie

Translation

Dariusz Jacyków, Monika Kowalewicz

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Dariusz Jacyków

Mapy

Maps

Beata Lipińska

ISSN 0208–9793

Publikacja dostępna na stronie internetowej

Publications available on website

stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Zakład Wydawnictw
Statystycznych

00–925 WARSZAWA, AL. NIEPODLEGŁOŚCI 208
Informacje w sprawach sprzedaży publikacji – tel.: (22) 608 32 10, 608 38 10
Zam. 282/2025/nakł. 215

Przedmowa

Od 1957 r. Główny Urząd Statystyczny realizuje badanie budżetów gospodarstw domowych. Jego wyniki, prezentowane corocznie w opracowaniach statystycznych, pozwalają na analizę warunków życia ludności oraz ocenę wpływu różnych czynników na kształtowanie się poziomu i zróżnicowania sytuacji materialnej podstawowych grup gospodarstw domowych.

Z przyjemnością przekazujemy Państwu kolejną edycję naszej publikacji, w której prezentujemy wyniki badania przeprowadzonego w 2024 r. Stanowi ono podstawowe źródło informacji o rozchodach, ilościowym spożyciu żywności, przychodach oraz innych aspektach warunków życia określonych grup ludności.

W opracowaniu przedstawiono wybrane zagadnienia dotyczące dochodów, wydatków oraz warunków życia gospodarstw domowych, z uwzględnieniem zmian w porównaniu z 2023 r., a w niektórych przypadkach także z latami wcześniejszymi. Publikacja zawiera szczegółowe dane m.in. według grup społeczno-ekonomicznych, wielkości gospodarstw domowych, klasy miejscowości, poziomu wykształcenia oraz sytuacji osób z niepełnosprawnościami. Wyniki, przedstawione w formie komentarza analitycznego oraz tablic, pokazują m.in. przeciętne miesięczne dochody i wydatki, spożycie wybranych artykułów żywnościowych, wyposażenie w wybrane dobra trwałego użytkowania, warunki mieszkaniowe oraz subiektywną ocenę sytuacji materialnej gospodarstw domowych.

W bieżącym wydaniu publikacji zaprezentowaliśmy dodatkowo informacje dotyczące pomocy udzielonej przez gospodarstwa domowe powodzianom w trzecim i czwartym kwartale 2024 r.

Serdecznie dziękujemy wszystkim respondentom za udział w badaniu, poświęcony czas oraz przekazane informacje, które umożliwiły przygotowanie niniejszego opracowania. Zachęcamy do dzielenia się uwagami i sugestiami, które pomogą nam doskonalić kolejne edycje tej publikacji. Zapraszamy również do zapoznania się z innymi opracowaniami dostępnymi na stronie internetowej Głównego Urzędu Statystycznego, które pozwolą lepiej zrozumieć sytuację materialną gospodarstw domowych.

Dyrektor
Departamentu Badań Społecznych i Rynku Pracy

dr inż. Agnieszka Zgierska

Prezes
Głównego Urzędu Statystycznego

dr hab. Marek Cierpiat-Wolan

Warszawa, wrzesień 2025 r.

Preface

Statistics Poland has been conducting Household Budget Surveys since 1957. Their results, presented annually in statistical publications, enable the analysis of the population's living conditions and the assessment of the impact of various factors on the level and diversity of the financial situation of basic household groups.

We are pleased to present the latest edition of our publication, showing the results of the survey conducted in 2024. It is a primary source of information on the expenditures, quantitative food consumption, income and other issues illustrating the living conditions of specific population groups.

This publication focuses on selected aspects of household income, expenditures and living conditions and takes into account the changes that occurred from 2023 and, in some cases, earlier years. The study includes detailed data broken down by socio-economic group, household size, class of locality, education level and the situation of people with disabilities. The results, presented in the form of analytical commentary and tables, show such information as average monthly income and expenditure, consumption of selected food items, equipment in selected durable goods, dwelling conditions as well as a subjective evaluation of financial situation of households.

In this edition, we additionally present information on the assistance provided by households to flood victims in the third and fourth quarter of 2024.

We would like to thank all the respondents for participating in the survey, for their time and provided information, which enabled the preparation of this publication. We encourage you to share your comments and suggestions, which will help us improve its subsequent editions. The Statistics Poland website also offers access to a variety of studies allowing a better understanding of the financial situation of households.

Director
Social Surveys and Labour Market Department

Agnieszka Zgierska, PhD

President
Statistics Poland

Marek Cierpień-Wolan, Assoc. Prof.

Spis treści

Contents

Przedmowa	3
Preface	4
Spis treści	5
Contents	5
Spis tablic	6
List of tables	6
Spis wykresów	10
List of graphs	10
Spis map	18
List of maps	18
Objaśnienie znaków umownych i ważniejsze skróty	19
Symbols and main abbreviations	19
Synteza	20
Executive summary	23
Analiza	26
Analysis	76
Uwagi metodologiczne	126
Methodological notes	143
Tablice	160
Tables	160
Aneks	190
Annex	190

Spis tablic

List of tables

Tablica 1.	Dane ogólne o gospodarstwach domowych według grup społeczno-ekonomicznych ...	160
Table 1.	General information on households by socio-economic groups	160
Tablica 2.	Dane ogólne o gospodarstwach domowych według grup kwintylowych	161
Table 2.	General information on households by quintile groups	161
Tablica 3.	Dane ogólne o gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania i delimitacji obszarów wiejskich	161
Table 3.	General information on households by class of locality and delimitation of rural areas ...	161
Tablica 4.	Przeciętne miesięczne przychody na 1 osobę w gospodarstwach domowych według grup społeczno-ekonomicznych	162
Table 4.	Average monthly receipts per capita in households by socio-economic groups	162
Tablica 5.	Przeciętne miesięczne przychody na 1 osobę w gospodarstwach domowych według grup kwintylowych	163
Table 5.	Average monthly receipts per capita in households by quintile groups	163
Tablica 6.	Przeciętne miesięczne przychody na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania i delimitacji obszarów wiejskich	164
Table 6.	Average monthly receipts per capita in households by class of locality and delimitation of rural areas	164
Tablica 7.	Przeciętne miesięczne rozchody na 1 osobę w gospodarstwach domowych według grup społeczno-ekonomicznych	165
Table 7.	Average monthly outgoings per capita in households by socio-economic groups	165
Tablica 8.	Przeciętne miesięczne rozchody na 1 osobę w gospodarstwach domowych według grup kwintylowych	167
Table 8.	Average monthly outgoings per capita in households by quintile groups	167
Tablica 9.	Przeciętne miesięczne rozchody na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania i delimitacji obszarów wiejskich	168
Table 9.	Average monthly outgoings per capita in households by class of locality and delimitation of rural areas	168
Tablica 10.	Przeciętne miesięczne spożycie wybranych produktów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych według grup społeczno-ekonomicznych	169
Table 10.	Average monthly consumption of selected foodstuffs per capita in households by socio-economic groups	169
Tablica 11.	Przeciętne miesięczne spożycie wybranych produktów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych według grup kwintylowych	173
Table 11.	Average monthly consumption of selected foodstuffs per capita in households by quintile groups	173

Tablica 12.	Przeciętne miesięczne spożycie wybranych produktów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania i delimitacji obszarów wiejskich	176
Table 12.	Average monthly consumption of selected foodstuffs per capita in households by class of locality and delimitation of rural areas	176
Tablica 13.	Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania według grup społeczno-ekonomicznych	179
Table 13.	Households equipped with selected durable goods by socio-economic groups	179
Tablica 14.	Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania według grup kwintylowych	181
Table 14.	Households equipped with selected durable goods by quintile groups	181
Tablica 15.	Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania według klasy miejscowości zamieszkania i delimitacji obszarów wiejskich	182
Table 15.	Households equipped with selected durable goods by class of locality and delimitation of rural areas	182
Tablica 16.	Stopień wyposażenia mieszkań w urządzenia i instalacje techniczno-sanitarne według grup społeczno-ekonomicznych	184
Table 16.	Level of dwelling equipment in technical and sanitary installations by socio-economic groups	184
Tablica 17.	Stopień wyposażenia mieszkań w urządzenia i instalacje techniczno-sanitarne według grup kwintylowych	185
Table 17.	Level of dwelling equipment in technical and sanitary installations by quintile groups ..	185
Tablica 18.	Stopień wyposażenia mieszkań w urządzenia i instalacje techniczno-sanitarne według klasy miejscowości zamieszkania i delimitacji obszarów wiejskich	186
Table 18.	Level of dwelling equipment in technical and sanitary installations by class of locality and delimitation of rural areas	186
Tablica 19.	Charakterystyka mieszkań użytkowanych przez gospodarstwa domowe według grup społeczno-ekonomicznych	187
Table 19.	Characteristic of dwellings occupied by households by socio-economic groups	187
Tablica 20.	Charakterystyka mieszkań użytkowanych przez gospodarstwa domowe według grup kwintylowych	187
Table 20.	Characteristic of dwellings occupied by households by quintile groups	187
Tablica 21.	Charakterystyka mieszkań użytkowanych przez gospodarstwa domowe według klasy miejscowości zamieszkania i delimitacji obszarów wiejskich	188
Table 21.	Characteristic of dwellings occupied by households by class of locality and delimitation of rural areas	188
Tablica 22.	Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych według grup społeczno-ekonomicznych	188
Table 22.	Subjective evaluation of material situation of households by socio-economic groups	188
Tablica 23.	Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych według grup kwintylowych	189
Table 23.	Subjective evaluation of material situation of households by quintile groups	189

Tablica 24.	Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych według klasy miejscowości zamieszkania i delimitacji obszarów wiejskich	189
Table 24.	Subjective evaluation of material situation of households by class of locality and delimitation of rural areas	189
Precyzja wyników badania za 2024 r.		190
Precision of the survey results in 2024		190
Tablica 25.	Bezwzględne i względne błędy szacunków przeciętnych miesięcznych przychodów na 1 osobę w gospodarstwach domowych według grup społeczno-ekonomicznych	190
Table 25.	Absolute and relative errors of estimates of average monthly receipts per capita in households by socio-economic groups	190
Tablica 26.	Bezwzględne i względne błędy szacunków przeciętnych miesięcznych przychodów na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania i delimitacji obszarów wiejskich	192
Table 26.	Absolute and relative errors of estimates of average monthly receipts per capita in households by class of locality and delimitation of rural areas	192
Tablica 27.	Bezwzględne i względne błędy szacunków przeciętnych miesięcznych wydatków na towary i usługi konsumpcyjne na 1 osobę w gospodarstwach domowych według grup społeczno-ekonomicznych	194
Table 27.	Absolute and relative errors of estimates of average monthly expenditures on consumer goods and services per capita in households by socio-economic groups	194
Tablica 28.	Bezwzględne i względne błędy szacunków przeciętnych miesięcznych rozchodów na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania i delimitacji obszarów wiejskich	196
Table 28.	Absolute and relative errors of estimates of average monthly outgoings per capita in households by class of locality and delimitation of rural areas	196
Tablica 29.	Bezwzględne i względne błędy szacunków przeciętnego miesięcznego spożycia niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych według grup społeczno-ekonomicznych	198
Table 29.	Absolute and relative errors of estimates of average monthly consumption of selected foodstuffs per capita in households by socio-economic groups	198
Tablica 30.	Bezwzględne i względne błędy szacunków przeciętnego miesięcznego spożycia niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania i delimitacji obszarów wiejskich	203
Table 30.	Absolute and relative errors of estimates of average monthly consumption of selected foodstuffs per capita in households by class of locality and delimitation of rural areas	203
Dane przeglądowe za lata 2005–2024		222
Review data for the years 2005–2024		222
Tablica 31.	Przeciętne miesięczne dochody na 1 osobę w gospodarstwach domowych ogółem za lata 2005–2024	222
Table 31.	Average monthly income per capita in households for the years 2005–2024	222
Tablica 32.	Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych ogółem za lata 2005–2024	223
Table 32.	Average monthly expenditures per capita in households for the years 2005–2024	223

Tablica 33. Przeciętne miesięczne spożycie na 1 osobę w gospodarstwach domowych ogółem za lata 2005–2024	224
Table 33. Average monthly consumption per capita in households for the years 2005–2024	224
Tablica 34. Gospodarstwa domowe ogółem wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania za lata 2005–2024	225
Table 34. Households equipped with selected durable goods for the years 2005–2024	225
Tablica 35. Współczynnik Giniego za lata 2005–2024	226
Table 35. Gini coefficient for the years 2005–2024	226
Tablica 36. Rozkład dochodu rozporządzalnego według grup decylowych w gospodarstwach domowych za lata 2005–2024	226
Table 36. Available income distribution in households by decile groups for the years 2005–2024 ...	226
Tablica 37. Zasięg ubóstwa w Polsce w latach 2005–2024	228
Table 37. Poverty rates in Poland for the years 2005–2024	228

Spis wykresów

List of graphs

Wykres 1.	Poziom przeciętnych miesięcznych dochodów i wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych oraz udział wydatków w dochodzie rozporządzalnym w latach 2011–2024	26
Graph 1.	Level of average monthly income and expenditure per capita in households and the share of expenditure in available income, 2011–2024	76
Wykres 2.	Dynamika realnych dochodów i wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych ogółem w latach 2011–2024	27
Graph 2.	Indices of real available income and expenditure per capita in total households, 2011–2024	77
Wykres 3.	Dynamika przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych ogółem w 2024 r.	28
Graph 3.	Indices of average monthly available income per capita in total households in 2024	78
Wykres 4.	Wskaźnik przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego i wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych w odniesieniu do średniej dla Polski według grup społeczno-ekonomicznych w 2024 r.	28
Graph 4.	Indicator of average monthly available income and expenditure per capita in households compared with the average for Poland by socio-economic groups in 2024	78
Wykres 5.	Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny i wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych oraz udział przeciętnych miesięcznych wydatków w dochodzie rozporządzalnym według grup społeczno-ekonomicznych w 2024 r.	29
Graph 5.	Average monthly available income and expenditure per capita in households and the share of average monthly expenditure in available income by socio-economic groups in 2024	79
Wykres 6.	Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny i wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych oraz ich mediana według grup społeczno-ekonomicznych w 2024 r.	30
Graph 6.	Average monthly available income and expenditure per capita in households and its median by socio-economic groups in 2024	80
Wykres 7.	Struktura przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych ogółem w latach 2023–2024	31
Graph 7.	Structure of average monthly available income per capita in total households in 2023–2024 ..	81
Wykres 8.	Udział dochodu ze świadczenia wychowawczego "Rodzina 800+" w przeciętnym miesięcznym dochodzie rozporządzalnym na 1 osobę w gospodarstwach domowych, które otrzymały to świadczenie w 2024 r. według grup społeczno-ekonomicznych	31
Graph 8.	Share of child-raising benefit "Family 800+" in average monthly available income per capita in households receiving this benefit by the class of locality in 2024	81
Wykres 9.	Zróźnicowanie dochodów mierzone współczynnikiem Giniego dla Polski według miejsca zamieszkania w latach 2011–2024	32
Graph 9.	Difference in income measured by Gini coefficient for Poland by place of residence, 2011–2024	82

Wykres 10.	Dynamika przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych ogółem w 2024 r.	33
Graph 10.	Indices of average monthly expenditure per capita in total households in 2024	83
Wykres 11.	Udział przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę na żywność i napoje bezalkoholowe w wydatkach ogółem gospodarstw domowych według grup społeczno-ekonomicznych w 2024 r.	34
Graph 11.	Share of average monthly expenditure per capita on food and non-alcoholic beverages in the total expenditure of households by socio-economic groups in 2024	84
Wykres 12.	Udział przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę związanych z utrzymaniem mieszkania lub domu i nośnikami energii w wydatkach ogółem gospodarstw domowych według grup społeczno-ekonomicznych w 2024 r.	34
Graph 12.	Share of average monthly expenditure per capita on housing, water, electricity, gas and other fuels in the total expenditure of households by socio-economic groups in 2024	84
Wykres 13.	Udział przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę na żywność i napoje bezalkoholowe oraz utrzymanie mieszkania lub domu i nośniki energii w całości wydatków gospodarstw domowych w latach 2011–2024	35
Graph 13.	Share of average monthly expenditure per capita on food and non-alcoholic beverages as well as on housing, water, electricity, gas and other fuels in the total expenditure of households, 2011–2024	85
Wykres 14.	Struktura przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych (w % wydatków ogółem) w latach 2023–2024	35
Graph 14.	Structure of average monthly expenditure per capita in households (in % of total expenditure), 2023–2024	85
Wykres 15.	Struktura przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych pobierających i niepobierających świadczenia wychowawczego „Rodzina 800+” (w % wydatków ogółem) w 2024 r.	36
Graph 15.	Structure of average monthly expenditure per capita in households receiving or not receiving child-raising benefit "Family 800+" (in % of total expenditures) in 2024	86
Wykres 16.	Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny i wydatki na gospodarstwo domowe według grup społeczno-ekonomicznych w 2024 r.	37
Graph 16.	Average monthly available income and expenditure per household by socio-economic groups in 2024	87
Wykres 17.	Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny i wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych oraz udział przeciętnych miesięcznych wydatków w dochodzie rozporządzalnym według grup kwintylowych w 2024 r.	38
Graph 17.	Average monthly available income and expenditure per capita in households and the share of average monthly expenditure in available income by quintile groups in 2024	88
Wykres 18.	Wskaźnik przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego i wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych w odniesieniu do średniej dla Polski według grup kwintylowych w 2024 r.	38
Graph 18.	Indicator of average monthly available income and expenditure per capita in households compared in relation to the average for Poland by quintile groups in 2024	88
Wykres 19.	Udział przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę na żywność i napoje bezalkoholowe oraz użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii w wydatkach ogółem w gospodarstwach domowych według grup kwintylowych w 2024 r.	39
Graph 19.	Share of average monthly expenditure per capita on food and non-alcoholic beverages and housing, water, electricity, gas and other fuels in the total expenditure in households by quintile groups in 2024	89

Wykres 20.	Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny i wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych oraz udział wydatków w dochodzie rozporządzalnym według klasy miejscowości zamieszkania i delimitacji obszarów wiejskich w 2024 r.	40
Graph 20.	Average monthly available income and expenditure per capita in households and the share of expenditure in available income by class of locality and delimitation of rural areas in 2024	90
Wykres 21.	Wskaźnik przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego i wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych w odniesieniu do średniej dla Polski według klasy miejscowości zamieszkania i delimitacji obszarów wiejskich w 2024 r.	41
Graph 21.	Indicator of average monthly available income and expenditure per capita in households compared in relation to the average for Poland by class of locality and delimitation of rural areas in 2024	91
Wykres 22.	Dochód rozporządzalny i udział dochodu ze świadczenia wychowawczego „Rodzina 800+” w przeciętnym miesięcznym dochodzie rozporządzalnym na 1 osobę w gospodarstwach domowych, które otrzymywały to świadczenie w 2024 r. według klasy miejscowości zamieszkania i delimitacji obszarów wiejskich	41
Graph 22.	Available income and share of child-raising benefit "Family 800+" in average monthly available income per capita in households receiving this benefit in 2024 by class of locality and delimitation of rural areas	91
Wykres 23.	Wskaźnik przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych w stosunku do średniej krajowej w 2024 r. według województw oraz jego zmiana w latach 2010–2024	43
Graph 23.	Indicator of average monthly available income per capita in households in relation to the national average in 2024 by voivodships and its change in 2010–2024	93
Wykres 24.	Wskaźnik przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych w stosunku do średniej krajowej w 2024 r. według województw oraz jego zmiana w latach 2010–2024	46
Graph 24.	Indicator of average monthly expenditure per capita in households compared with the national average in 2024 by voivodships and its change in 2010–2024	96
Wykres 25.	Rozpiętość pomiędzy najwyższym a najniższym średnim dochodem rozporządzalnym oraz wydatkami na 1 osobę w gospodarstwach domowych w województwach w stosunku do średniej krajowej w latach 2011–2024 (w p. proc.)	47
Graph 25.	Range between the highest and the lowest average monthly available income and expenditure per capita households in voivodships in relation to the national average, 2011–2024 (in percentage points)	97
Wykres 26.	Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny i wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych oraz udział wydatków w dochodzie rozporządzalnym według typu biologicznego gospodarstwa domowego w 2024 r.	47
Graph 26.	Average monthly available income and expenditure per capita in households and the share of expenditure in available income by biological type of household in 2024	97
Wykres 27.	Wskaźnik przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego i wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych w odniesieniu do średniej dla Polski według typu biologicznego gospodarstwa domowego w 2024 r.	48
Graph 27.	Indicator of average monthly available income and expenditure per capita in households compared with the average for Poland by biological type of household in 2024	98

Wykres 28.	Udział dochodu ze świadczenia wychowawczego „Rodzina 800+” w przeciętnym miesięcznym dochodzie rozporządzalnym na 1 osobę w gospodarstwach domowych, które otrzymywały to świadczenie w 2024 r. według typu biologicznego gospodarstwa domowego	48
Graph 28.	Share of child-raising benefit "Family 800+" in average monthly available income per capita in households receiving this benefit by biological type of household in 2024 ...	98
Wykres 29.	Struktura przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych małżeństw z dziećmi i bez dzieci na utrzymaniu (w % wydatków ogółem) w 2024 r. ...	49
Graph 29.	Structure of average monthly expenditure per capita in households of married couples with or without dependent children (in % of total expenditure) in 2024	99
Wykres 30.	Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych według typu biologicznego gospodarstwa domowego oraz dynamika nominalna wydatków w 2024 r. ..	50
Graph 30.	Average monthly expenditure per capita in households by biological type of household and nominal indices of expenditure in 2024	100
Wykres 31.	Wskaźnik przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego i wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych z osobami i bez osób niepełnosprawnych w odniesieniu do średniej dla Polski w 2024 r.	50
Graph 31.	Indicator of average monthly available income and expenditure per capita in households with or without disabled persons compared in relation to the average for Poland in 2024 .	100
Wykres 32.	Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny i wydatki na 1 osobę oraz udział wydatków w dochodzie rozporządzalnym w gospodarstwach domowych z osobami i bez osób niepełnosprawnych w 2024 r.	51
Graph 32.	Average monthly available income and expenditure per capita as well as the share of expenditure in available income in households with or without disabled persons in 2024	101
Wykres 33.	Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny i wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych oraz udział wydatków w dochodzie rozporządzalnym według poziomu wykształcenia osoby odniesienia w 2024 r.	51
Graph 33.	Average monthly available income and expenditure per capita in households as well as the share of expenditure in available income by level of education of the reference person in 2024	101
Wykres 34.	Wskaźnik przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego i wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych w odniesieniu do średniej dla Polski według poziomu wykształcenia osoby odniesienia w 2024 r.	52
Graph 34.	Indicator of average monthly available income and expenditure per capita in households in relation to the average for Poland by level of education of the reference person in 2024	102
Wykres 35.	Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny i wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych z osobami i bez osób w wieku 60 lat lub więcej w 2024 r.	53
Graph 35.	Average monthly available income and expenditure per capita in households with or without persons aged 60 or more in 2024	103
Wykres 36.	Przeciętne miesięczne spożycie wybranych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych w pierwszej i piątej grupie kwintylowej w 2024 r.	54
Graph 36.	Average monthly consumption of selected food products per capita in households in the first and fifth quintile group in 2024	104

Wykres 37. Przeciętne miesięczne spożycie wybranych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych według miejsca zamieszkania w 2024 r.	54
Graph 37. Average monthly consumption of selected food products per capita in households by place of residence in 2024	104
Wykres 38. Przeciętne miesięczne spożycie wybranych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych według poziomu wykształcenia osoby odniesienia w 2024 r.	55
Graph 38. Average monthly consumption of selected food products per capita in households by the level of education of the reference person in 2024	105
Wykres 39. Wyposażenie gospodarstw domowych w wybrane dobra trwałego użytkowania w pierwszej i piątej grupie kwintylowej w 2024 r.	56
Graph 39. Households equipped with selected durable goods in the first and fifth quintile group in 2024	106
Wykres 40. Wyposażenie gospodarstw domowych w wybrane dobra trwałego użytkowania według miejsca zamieszkania w 2024 r.	57
Graph 40. Households equipped with selected durable goods by place of residence in 2024	107
Wykres 41. Wyposażenie gospodarstw domowych w wybrane dobra trwałego użytkowania według typu biologicznego gospodarstwa domowego w 2024 r.	59
Graph 41. Households equipped with selected durable goods by biological type of household in 2024	109
Wykres 42. Wyposażenie gospodarstw domowych z osobami i bez osób niepełnosprawnych w wybrane dobra trwałego użytkowania w 2024 r.	60
Graph 42. Households with or without disabled persons equipped with selected durable goods in 2024	110
Wykres 43. Wyposażenie gospodarstw domowych w wybrane dobra trwałego użytkowania według poziomu wykształcenia osoby odniesienia w 2024 r.	60
Graph 43. Households equipped with selected durable goods by level of education of the reference person in 2024	110
Wykres 44. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania zajmowana przez gospodarstwa domowe według miejsca zamieszkania w latach 2011–2024 (w m ²)	61
Graph 44. Average floor area of dwelling occupied by households by place of residence, 2011–2024 (in m ²)	111
Wykres 45. Gospodarstwa domowe zamieszkujące poszczególne rodzaje budynków według grup społeczno-ekonomicznych w 2024 r.	62
Graph 45. Households occupying particular types of buildings by socio-economic groups in 2024 ...	112
Wykres 46. Gospodarstwa domowe zamieszkujące poszczególne rodzaje budynków w 2005 i 2024 r.	62
Graph 46. Households occupying particular types of buildings, 2005, 2024	112
Wykres 47. Gospodarstwa domowe zamieszkujące budynki według okresu ich wybudowania oraz grup społeczno-ekonomicznych w 2024 r.	63
Graph 47. Households occupying buildings by the age of the building and socio-economic groups in 2024	113

Wykres 48.	Wyposażenie mieszkań w wybrane instalacje techniczno-sanitarne według miejsca zamieszkania w 2024 r.	64
Graph 48.	Dwellings equipped with selected technical and sanitary installations by place of residence in 2024	114
Wykres 49.	Wyposażenie mieszkań w wybrane instalacje techniczno-sanitarne w pierwszej i piątej grupie kwintylowej w 2024 r.	65
Graph 49.	Dwellings equipped with selected technical and sanitary installations in the first and the fifth quintile group in 2024	115
Wykres 50.	Wyposażenie mieszkań w wybrane instalacje techniczno-sanitarne według poziomu wykształcenia osoby odniesienia w 2024 r.	65
Graph 50.	Dwellings equipped with selected technical and sanitary installations by level of education of the reference person in 2024	115
Wykres 51.	Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych według grup społeczno-ekonomicznych w 2024 r.	66
Graph 51.	Subjective evaluation of financial situation of households by socio-economic groups in 2024	116
Wykres 52.	Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych według klasy miejscowości zamieszkania i delimitacji obszarów wiejskich w 2024 r.	67
Graph 52.	Subjective evaluation of the financial situation of households by class of locality and delimitation of rural areas in 2024	117
Wykres 53.	Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych według województw w 2024 r.	67
Graph 53.	Subjective evaluation of financial situation of households by voivodships in 2024	117
Wykres 54.	Subiektywna ocena sposobu gospodarowania pieniędzmi w gospodarstwach domowych w latach 2012 i 2024	68
Graph 54.	Subjective evaluation of money management in households in 2012 and 2024	118
Wykres 55.	Subiektywna ocena trudności spłaty zadłużenia w gospodarstwach domowych posiadających zadłużenie w 2024 r.	68
Graph 55.	Subjective evaluation of indebt repay burden in households being indebted in 2024	118
Wykres 56.	Subiektywna ocena użytkowanego mieszkania w pierwszej i piątej grupie kwintylowej w 2024 r.	69
Graph 56.	Subjective evaluation of occupied dwelling in the first and fifth quintile group in 2024	119
Wykres 57.	Subiektywna ocena zmiany sytuacji materialnej gospodarstw domowych w ciągu ostatnich 12 miesięcy do momentu przeprowadzenia badania w 2024 r. według grup kwintylowych	70
Graph 57.	Subjective evaluation of the change in the households' situation in the last 12 months until the survey was conducted in 2024 by quintile groups	120
Wykres 58.	Subiektywna ocena stopnia zaspokojenia potrzeb gospodarstw domowych w ciągu ostatnich 12 miesięcy do momentu przeprowadzenia badania w 2024 r.	71
Graph 58.	Subjective evaluation of the degree of meeting the needs of households in the last 12 months until the survey was conducted in 2024	121

Wykres 59. Odsetek gospodarstw domowych, które udzieliły pomocy mieszkańcom Ukrainy w poszczególnych kwartałach lat 2022–2024	72
Graph 59. Percentage of households, which granted support to the inhabitants of Ukraine in the individual quarters of 2022–2024	122
Wykres 60. Odsetek gospodarstw domowych, które udzieliły pomocy mieszkańcom Ukrainy w poszczególnych kwartałach 2024 r. według grup społeczno-ekonomicznych	73
Graph 60. Percentage of households, which granted support to the inhabitants of Ukraine in the individual quarters of 2024 by socio-economic groups	123
Wykres 61. Odsetek gospodarstw domowych, które udzieliły pomocy mieszkańcom Ukrainy w poszczególnych kwartałach 2024 r. według grup kwintylowych	73
Graph 61. Percentage of households, which granted support to the inhabitants of Ukraine in the individual quarters of 2024 by quintile groups	123
Wykres 62. Odsetek gospodarstw domowych, które udzieliły pomocy mieszkańcom Ukrainy w poszczególnych kwartałach 2024 r. według klasy miejscowości zamieszkania	74
Graph 62. Percentage of households, which granted support to the inhabitants of Ukraine in the individual quarters of 2024 by the class of locality	124
Wykres 63. Odsetek gospodarstw domowych, które udzieliły pomocy powodziom w Polsce w III i IV kwartale 2024 r. według grup społeczno-ekonomicznych	74
Graph 63. Percentage of households, which granted support to flooded households in Poland in 3rd and 4th quarter of 2024 by socio-economic groups	124
Wykres 64. Odsetek gospodarstw domowych, które udzieliły pomocy powodziom w Polsce w III i IV kwartale 2024 r. według grup kwintylowych	75
Graph 64. Percentage of households, which granted support to flooded households in Poland in 3rd and 4th quarter of 2024 by quintile groups	125
Wykres 65. Odsetek gospodarstw domowych, które udzieliły pomocy powodziom w Polsce w III i IV kwartale 2024 r. według klasy miejscowości zamieszkania	75
Graph 65. Percentage of households, which granted support to flooded households in Poland in 3rd and 4th quarter of 2024 by class of locality	125
Wykres 66. Wskaźnik realizacji prób zasadniczej i rezerwowej oraz wskaźnik realizacji próby (kompletności badania) według klasy miejscowości zamieszkania respondentów w 2024 r.	139
Graph 66. The basic and reserve sample implementation indicator and the sample implementation indicator (completeness indicator) by class of locality of respondents in 2024	156
Wykres 67. Wskaźnik realizacji prób zasadniczej i rezerwowej oraz wskaźnik realizacji próby (kompletności badania) według województw w 2024 r.	140
Graph 67. The basic and reserve sample implementation indicator and the sample implementation indicator (completeness indicator) by voivodships in 2024	157
Wykres 68. Odsetek gospodarstw domowych, które nie przystąpiły do badania w 2024 r. według przyczyn niepodjęcia badania i klasy miejscowości zamieszkania	141
Graph 68. The percentage of households that did not participate in the survey in 2024 by reasons for non-participation and class of locality	158
Wykres 69. Relacja przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę według liczby osób w gospodarstwie domowym do średniej krajowej w latach 2010, 2020–2024	229
Graph 69. Ratio of average monthly available income per capita by number of persons in a household to the national average in 2010, 2020–2024	229

Wykres 70.	Relacja przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę według liczby osób w gospodarstwie domowym do średniej krajowej w latach 2010, 2020–2024	229
Graph 70.	Ratio of average monthly expenditure per capita by number of persons in a household to the national average in 2010, 2020–2024	229
Wykres 71.	Relacja przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania do średniej krajowej w latach 2010, 2020–2024	230
Graph 71.	Ratio of average monthly available income per capita in households by class of locality to the national average in 2010, 2020–2024	230
Wykres 72.	Relacja przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania do średniej krajowej w latach 2010, 2020–2024	230
Graph 72.	Ratio of average monthly expenditure per capita in households by class of locality to the national average in 2010, 2020–2024	230
Wykres 73.	Relacja przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych według województw do średniej krajowej w latach 2010, 2020–2024 .	231
Graph 73.	Ratio of average monthly available income per capita in households by voivodships to the national average in 2010, 2020–2024	231
Wykres 74.	Relacja przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych według województw do średniej krajowej w latach 2010, 2020–2024	232
Graph 74.	Ratio of average monthly expenditure per capita in households by voivodships to the national average in 2010, 2020–2024	232

Spis map

List of maps

Mapa 1.	Wskaźnik przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych w stosunku do średniej krajowej (Polska = 100) w 2024 r.	42
Map 1.	Indicator of average monthly available income per capita in households in relation to the national average (Poland = 100) in 2024	92
Mapa 2.	Udział dochodu ze świadczenia wychowawczego „Rodzina 800+” w przeciętnym miesięcznym dochodzie rozporządzalnym na 1 osobę w gospodarstwach domowych, które otrzymywały to świadczenie w 2024 r.	44
Map 2.	Share of child-raising benefit "Family 800+" in average monthly available income per capita in households receiving this benefit in 2024	94
Mapa 3.	Wskaźnik przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych w stosunku do średniej krajowej (Polska = 100) w 2024 r.	45
Map 3.	Indicator of average monthly expenditure per capita in households in relation to the national average (Poland = 100) in 2024	95
Mapa 4.	Gospodarstwa domowe wyposażone w wybrane dobra trwałego użytkowania w 2024 r. (w %)	58
Map 4.	Households equipped with selected durable goods in 2024 (in %)	108

Objaśnienia znaków umownych i ważniejsze skróty

Symbols and main abbreviations

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-) Dash (-)	zjawisko nie wystąpiło the phenomenon did not occur
Znak (x) Symbol (x)	wypełnienie pozycji, ze względu na układ tablicy, jest niemożliwe lub niecelowe it is impossible or inappropriate to fill in the item because of the table arrangement
Kropka (.) Dot (.)	brak informacji wiarygodnych (mniej niż 20 przypadków z próby lub względny błąd standardowy większy niż 50%) data not reliable (the phenomenon occurred in a size greater than or equal to 20 or relative standard error greater than 50%)
Gwiazdka (*) Star (*)	zjawisko zaistniało w liczbie większej lub równej 20 ale mniejszej niż 50 przypadków z próby the phenomenon occurred in a size greater than or equal to 20 but less than 50 cases in the sample
"W tym" "Of which"	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy not all the components of the sum are included

Skrót Abbreviation	Pełna nazwa Full name
p. proc. pp.	punkt procentowy percentage point
tys. thousand	tysiąc thousand
zł PLN	złoty zloty

Synteza

W 2024 r. sytuacja materialna gospodarstw domowych wyraźnie poprawiła się w stosunku do roku 2023. Nominalnie gospodarstwa domowe osiągały zarówno wyższe dochody, jak i wydatki. Poziom przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na osobę w zaokrągleniu do 1 zł w 2024 r. wyniósł 3167 zł i był wyższy od dochodu z 2023 r. nominalnie o 18,3%, a realnie o 14,1%. Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych osiągnęły w 2024 r. wartość 1878 zł i były wyższe nominalnie o 14,8%, a realnie o 10,8% od wydatków z 2023 r.

W 2024 r. nadal utrzymywało się relatywnie duże zróżnicowanie przeciętnych miesięcznych dochodów i wydatków pomiędzy różnymi grupami społeczno-ekonomicznymi gospodarstw domowych wyodrębnionymi według dominującego źródła dochodów. Podobnie jak w latach poprzednich, najwyższy przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny (3790 zł) oraz przeciętne miesięczne wydatki (2151 zł) na 1 osobę w gospodarstwach domowych wystąpiły w gospodarstwach osób pracujących na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym. W tej grupie gospodarstw domowych – w stosunku do przeciętnej dla ogółu gospodarstw domowych w Polsce – zarówno dochód, jak i wydatki były wyższe, odpowiednio o 19,7% i o 14,5% (w 2023 r. odpowiednio o 23,7% i o 13,8%).

Analogicznie do lat poprzednich, w 2024 r. gospodarstwa domowe rencistów dysponowały najniższym przeciętnym miesięcznym dochodem rozporządzalnym na 1 osobę, który osiągnął 2449 zł i był o 22,7% niższy od średniej ogólnopolskiej. Natomiast najniższe przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę odnotowano w gospodarstwach domowych rolników – wyniosły one 1311 zł i były o 30,2% niższe od średnich wydatków dla gospodarstw domowych ogółem.

Najwyższy udział – 25,3% – w strukturze wydatków ogółu gospodarstw domowych miały, podobnie jak w latach poprzednich, wydatki na żywność i napoje bezalkoholowe. Udział ten był zróżnicowany w poszczególnych grupach społeczno-ekonomicznych i wyniósł on od 21,5% w gospodarstwach pracujących na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym do 33,2% w gospodarstwach rolników. Drugą pod względem istotności pozycję w wydatkach gospodarstw domowych stanowiły wydatki na użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii. Udział tego rodzaju wydatków w wydatkach ogółem wyniósł przeciętnie 18,8%; najniższy był w gospodarstwach domowych rolników – 16,4%, a najwyższy w gospodarstwach domowych rencistów – 25,4%.

Sytuacja dochodowa gospodarstw domowych ma wyraźny wpływ na poziom i strukturę wydatków. Budżety rodzin najuboższych w największym stopniu są obciążone wydatkami na żywność i napoje bezalkoholowe oraz na użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii. Wśród 20% osób o najniższych dochodach (I grupa kwintylowa) przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę na zaspokojenie podstawowych potrzeb łącznie z obu wymienionych powyżej grup stanowiły 50,7% wydatków ogółem, zaś u 20% osób o najwyższych dochodach (V grupa kwintylowa) – 36,9% wydatków ogółem.

W stosunku do średniej dla Polski zmniejszyły się różnice w poziomie przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego, a zwiększyły się różnice wydatków pomiędzy gospodarstwami domowymi zamieszkującymi miasta i wieś. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w miastach był o 8,8% wyższy od średniej krajowej (w 2023 r. o 9,3%), natomiast wydatki – o 12,2% wyższe od średniej dla Polski (w 2023 r. o 10,2%). W miastach liczących co najmniej 500 tys. mieszkańców przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na osobę był o 33,0% wyższy niż przeciętnie w kraju (o 36,0% w 2023 r.), natomiast wydatki były wyższe od przeciętnych wydatków krajowych o 40,6% (o 33,0% w 2023 r.). Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na osobę na wsi był niższy o 12,9% od średniej krajowej (w 2023 r. o 13,7%), a wydatki niższe o 17,9% (w 2023 r. o 14,9%).

W ujęciu terytorialnym, przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na osobę wyższy od średniej krajowej wystąpił w województwach: mazowieckim, podlaskim, lubuskim, małopolskim, śląskim i pomorskim, natomiast przeciętne miesięczne wydatki powyżej średniej dla Polski odnotowano w województwach: mazowieckim, dolnośląskim, pomorskim, śląskim, kujawsko-pomorskim, zachodniopomorskim, łódzkim i opolskim.

Biorąc pod uwagę typ biologiczny gospodarstwa domowego, w najlepszej sytuacji materialnej znajdowały się małżeństwa bez dzieci na utrzymaniu. Dysponowały one przeciętnym miesięcznym dochodem rozporządzalnym na osobę wyższym o 34,5% od średniej krajowej (w 2023 r. – o 35,8%), zaś ich przeciętne miesięczne wydatki były wyższe o 37,3% (w 2023 r. – 37,6%) niż średnia krajowa. Małżeństwa z 3 lub większą liczbą dzieci na utrzymaniu nadal znajdowały się w najtrudniejszej sytuacji materialnej. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na osobę w tego typu gospodarstwach domowych był niższy o 27,3% (w 2023 r. – 29,6%), a wydatki na osobę były niższe o 25,6% (w 2023 r. – 25,4%) niż średnia krajowa.

W 2024 r. nastąpił wzrost spożycia większości podstawowych artykułów żywnościowych. Najwyższy wzrost dotyczył: cukru (o 8,6%), jaj (o 7,5%), owoców (o 5,9%), tłuszczów zwierzęcych (o 5,3%), makaronu i produktów makaronowych (o 5,1%) oraz serów i twarogów (o 5,0%). Największy spadek spożycia odnotowano w przypadku margaryny i tłuszczów roślinnych (o 4,5%), mleka świeżego (o 2,5%) oraz pieczywa (o 1,5%). Na uwagę zasługuje fakt, że gospodarstwa domowe pracujących na własny rachunek wydawały znacznie więcej na usługi gastronomiczne niż gospodarstwa domowe rolników oraz emerytów i rencistów.

Przeciętne miesięczne spożycie większości artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych różniło się w zależności od grup społeczno-ekonomicznych. Gospodarstwa domowe emerytów i rencistów, w porównaniu z innymi grupami społeczno-ekonomicznymi, spożywały znacznie więcej pieczywa, mięsa, mleka, jaj, olejów i tłuszczów, owoców oraz warzyw (w tym ziemniaków).

Wysokość dochodów osiąganych przez gospodarstwa domowe również warunkuje poziom spożycia artykułów żywnościowych. Podobnie jak w latach poprzednich w gospodarstwach domowych osiągających najwyższe dochody (V grupa kwintylowa), w porównaniu z gospodarstwami domowymi o najniższych dochodach (I grupa kwintylowa), spożywano przeciętnie miesięcznie na osobę więcej: ryb i owoców morza, owoców, jogurtów, masła, soków owocowych i warzywnych, serów i twarogów, warzyw (bez ziemniaków), wód mineralnych lub źródłanych, jaj, pieczywa i produktów zbożowych, mięsa, wędlin, mleka. Natomiast w gospodarstwach domowych o najniższych dochodach (I grupa kwintylowa) spożywano nieco więcej margaryny i innych tłuszczów roślinnych, ziemniaków oraz cukru.

Mieszkańcy miast w porównaniu z mieszkańcami wsi spożywali przeciętnie miesięcznie w przeliczeniu na 1 osobę więcej warzyw (oprócz ziemniaków), owoców oraz serów i twarogów, zaś mniej pieczywa i produktów zbożowych, mięsa, ziemniaków, cukru oraz wód mineralnych i źródłanych.

W 2024 r. poprawiło się wyposażenie gospodarstw domowych w dobra trwałego użytkowania. Największy wzrost wystąpił w przypadku motocykla, skutera, motoroweru (o 15,7%), konsoli do gier (o 14,9%), drukarki, urządzenia wielofunkcyjnego (o 6,8%) oraz zmywarki do naczyń (o 6,0%).

Poziom wyposażenia gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania zależy w dużym stopniu od ich sytuacji materialnej. Gospodarstwa najbogatsze (V grupa kwintylowa) były znacznie lepiej wyposażone niż gospodarstwa najuboższe (I grupa kwintylowa), a różnice w stopniu wyposażenia pomiędzy V i I grupą kwintylową zwiększyły się w stosunku do 2023 r. najbardziej w przypadku dostępu do Internetu – o 2,0 p. proc. oraz posiadania smartfonu – o 1,9 p. proc.

Pomiędzy gospodarstwami domowymi zamieszkującymi miasto i wieś w kolejnych latach zacierają się różnice w stopniu wyposażenia w sprzęt taki jak smartfon i dostęp do Internetu. Nadal gospodarstwa domowe na wsi są lepiej wyposażone w rower, samochód osobowy oraz motocykl, skuter, motorower.

Z roku na rok systematycznie rośnie średnia powierzchnia mieszkań w Polsce. Przeciętne gospodarstwo domowe w 2024 roku zajmowało mieszkanie o powierzchni 89,2 m², składające się z 3 pokoi i w porównaniu z 2011 r. powierzchnia ta wzrosła o 16,0 m². W 2024 r. na jedną osobę w gospodarstwie domowym przypadało średnio 31,3 m² powierzchni użytkowej oraz 1 pokój (w 2011 r. – 26,2 m² powierzchni użytkowej oraz 1 pokój).

Największą przeciętną powierzchnią użytkową mieszkań dysponowały gospodarstwa domowe rolników – 142,8 m², zaś najmniejszą gospodarstwa domowe rencistów – 69,2 m². Największą średnią powierzchnią użytkową na 1 osobę posiadały gospodarstwa domowe rencistów (44,0 m²) i emerytów (40,0 m²), co wiąże się z mniejszą liczbą osób w gospodarstwie domowym, zaś najmniejszą – gospodarstwa domowe pracowników (27,8 m²).

Wielkość mieszkań użytkowanych przez gospodarstwa domowe była też zróżnicowana ze względu na poziom dochodów gospodarstwa. W przypadku gospodarstw domowych o najwyższych dochodach (V grupa kwintylowa), przeciętna zajmowana powierzchnia była mniejsza ($83,2 \text{ m}^2$) niż w gospodarstwach o najniższych dochodach (I grupa kwintylowa) – $93,9 \text{ m}^2$, jednak ich członkowie dysponowali dużo większą powierzchnią przypadającą na 1 osobę (odpowiednio $39,3 \text{ m}^2$ i $26,1 \text{ m}^2$).

Powierzchnia mieszkań użytkowanych przez gospodarstwa domowe maleje wraz z przechodzeniem do klasy miejscowości o coraz większej liczbie mieszkańców. Zajmowana przez gospodarstwo domowe przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań położonych na wsi wynosiła $117,5 \text{ m}^2$ i była o $56,0 \text{ m}^2$ większa niż zlokalizowanych w miastach liczących co najmniej 500 tysięcy mieszkańców. Pomimo większej liczby osób w gospodarstwach domowych na wsi, dysponowały one też największą powierzchnią użytkową przypadającą na 1 osobę, $34,1 \text{ m}^2$ wobec $27,1 \text{ m}^2$ w miastach liczących co najmniej 500 tys. mieszkańców.

Systematycznie poprawia się wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne. Mieszkania wyposażone w wodociąg stanowiły 99,9% ogółu gospodarstw domowych, w instalację kanalizacyjną oraz ustęp spłukiwany – po 99,3%, a w łazienkę – 99,2%. Tak jak w poprzednich latach najlepiej wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne (poza wyposażeniem w gaz) były mieszkania gospodarstw domowych pracujących na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym, a najgorzej – gospodarstwa rencistów.

Mieszkania gospodarstw domowych mieszkających w miastach były nieco lepiej wyposażone w instalacje sanitarno-techniczne od gospodarstw zamieszkujących wieś, z wyjątkiem wyposażenia w gaz.

Istnieje wyraźna zależność między dochodami gospodarstwa a wyposażeniem mieszkania w instalacje techniczno-sanitarne, z wyjątkiem gazu, z którego najrzadziej korzystają najbogatsze gospodarstwa (V grupa kwintylowa). Najbardziej znacząca różnica w tym zakresie pomiędzy I i V grupą kwintylową na korzyść najbogatszych gospodarstw domowych dotyczyła wyposażenia w centralne ogrzewanie (o 5,2 p. proc.), łazienkę (o 2,1 p. proc.) oraz ustęp spłukiwany (o 1,8 p. proc.).

W 2024 r. odsetek gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację materialną jako raczej dobrą albo dobrą wyniósł 57,7% (w 2023 r. – 54,0%), natomiast gospodarstw postrzegających ją jako raczej złą albo złą było 4,3% (w 2023 r. – 4,9%).

Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w 2024 r. poprawiła się w większości grup społeczno-ekonomicznych ekonomicznych (z wyjątkiem rolników), jednak we wszystkich grupach przeważały oceny dobre lub raczej dobre nad złymi lub raczej złymi. Najlepiej swoją sytuację materialną, podobnie jak w latach poprzednich, postrzegały gospodarstwa domowe pracujących na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym (76,2% ocen pozytywnych, wobec 76,0% w 2023 r.), najgorzej zaś gospodarstwa domowe rencistów (24,6% ocen pozytywnych wobec 23,9% w 2023 r.).

Gospodarstwa mieszkające na wsi gorzej oceniały swoją sytuację materialną niż mieszkańcy miast, zwłaszcza tych największych o liczbie mieszkańców 500 tys. lub więcej. Wśród gospodarstw domowych zamieszkujących miasta liczące 500 tys. lub więcej mieszkańców odsetek subiektywnych ocen dobrych lub raczej dobrych wzrósł z 65,2% w 2023 r. do 69,8% w 2024 r. W gospodarstwach domowych zamieszkujących wieś analogiczny odsetek był na znacznie niższym poziomie, ale również wzrósł z 51,4% w 2023 r. do 52,8% w 2024 r.

W 2024 r. gospodarstwa domowe w Polsce kontynuowały, choć w mniejszej skali, pomoc mieszkańcom objętej wojną Ukrainy w następstwie rosyjskiej pełnoskalowej inwazji. W latach 2022–2024 skala pomocy udzielonej przez gospodarstwa domowe mieszkańcom Ukrainy malała od 69,3% w I kwartale 2022 r. do 6,0% w IV kwartale 2024 r. Wśród gospodarstw domowych pomagających osobom z Ukrainy, dominującymi formami pomocy w latach 2022–2024 były: przekazywanie darów rzeczowych oraz pomoc pieniężna (bezpośrednio lub przez organizacje).

Najwyższy udział gospodarstw domowych udzielających pomocy mieszkańcom Ukrainy we wszystkich kwartałach 2024 r. wystąpił wśród gospodarstw domowych pracujących na własny rachunek (od 12,9% w I kwartale do 8,2% w IV kwartale).

W 2024 r. gospodarstwa domowe w Polsce angażowały się również w pomoc mieszkańcom Polski zamieszkującym na terenach zalanych przez powódź, która miała miejsce we wrześniu 2024 r. 21,0% zbadanych gospodarstw domowych świadczyło pomoc tylko w III kwartale 2024 r., 5,3% tylko w IV kwartale 2024 r., zaś 6,6% w obu tych kwartałach łącznie.

Executive summary

In 2024 the financial situation of households significantly improved in comparison with 2023. Households achieved in nominal terms both higher income and expenditure. The level of average monthly available income per capita in 2024 rounded to 1 PLN, amounted to PLN 3167 and was higher by 18.3% in nominal terms, and by 14.1% in real terms than the income in 2023. The average monthly expenditure per capita in households in 2024 reached the value of PLN 1878 and was higher by 14.8% in nominal terms, and by 10.8% in real terms than expenditure in 2023.

In 2024, there was still a relatively large diversity in average monthly income and expenditure between various socio-economic groups of households, distinguished according to the dominant source of income. Similarly to the previous years, the highest average monthly available income per capita in households (PLN 3790) and average monthly expenditure per capita (PLN 2151) were recorded in households of self-employed outside farming. In this group of households – in comparison with the average for the total of households in Poland – both income and expenditure were higher by 19.7% and 14.5% respectively (in 2023, by 23.7% and 13.8% respectively).

As in the previous years, in 2024 households of pensioners had the lowest average monthly available income per capita, which amounted to PLN 2449 and was by 22.7% lower than the national average. The lowest average expenditure was noted in the households of farmers – PLN 1311 and it was by 30.2% lower than average expenditure for households in total.

The highest share – 25.3% – in the structure of expenditure for households in total had, similarly to the previous years, expenditure on food and non-alcoholic beverages. This share varied between individual socio-economic groups and ranged from 21.5% in households of the self-employed outside farming to 33.2% in households of farmers. Another important item in households expenditure was expenditure on housing, water, electricity, gas and other fuels. Its share in total expenditure was on average 18.8%: the lowest share of this expenditure was in the households of farmers (16.4%) and the highest in the households of pensioners – 25.4%.

The income situation of households is a factor that clearly distinguishes the level and structure of expenditure. The budgets of the poorest families to the greatest extent are burdened with expenditure on food and non-alcoholic beverages and housing, water, electricity, gas and other fuels. Among the 20% of persons with the lowest income (1st quintile group) average monthly expenditure per capita on basic necessities in total from two groups: food and non-alcoholic beverages and housing, water, electricity, gas and other fuels accounted for 50.7% of total expenditure, whereas among the 20% of persons with the highest income (5th quintile group) – 36.9% of total expenditure.

In comparison with the average for Poland the differences in the level of the average monthly available income decreased, while the differences in expenditure between households in urban and rural areas increased. The average monthly available income per capita in urban areas was by 8.8% higher than national average (in 2023 by 9.3%), while expenditure – by 12.2% higher than the average for Poland (in 2023 by 10.2%). In cities with 500 thousand or more residents, the average monthly available income per capita was by 33.0% higher than the national average (in 2023 by 36.0%) and expenditure was higher than the national average by 40.6% (in 2023 by 33.0%). The average monthly available income per capita in rural areas was lower by 12.9% than the national average (in 2023 by 13.7%), and expenditure was lower by 17.9% (in 2023 by 14.9%).

In territorial terms the average monthly available income per capita in households higher than the national average appeared in the voivodships: Mazowieckie, Podlaskie, Lubuskie, Małopolskie, Śląskie and Pomorskie, whereas average monthly expenditure above the average for Poland were recorded in voivodships: Mazowieckie, Dolnośląskie, Pomorskie, Śląskie, Kujawsko-Pomorskie, Zachodniopomorskie Łódzkie and Opolskie.

Taking into account the biological type of household, in 2024 married couples without dependent children were in the most favourable financial situation. Their average monthly available income per capita was by 34.5% higher than the national average (in 2023 by 35.8%), while their average monthly expenditure – by 37.3% higher than the national average (in 2023 by 37.6%). Married couples with three or more dependent children still were in the most difficult financial situation. The average monthly available income per capita in this type of households was by 27.3% (in 2023 – 29.6%) lower, and the expenditure per capita by 25.6% (in 2023 – 25.4%) lower than the national average.

In 2024, there was an increase in consumption of the majority of basic foodstuffs. The highest growth was recorded in: sugar (by 8.6%), eggs (by 7.5%), fruit (by 5.9%), animal fats (by 5.3%), pasta and pasta products (by 5.1%) as well as cheese and curd (by 5.0%). The highest decrease was noted in the case of margarine and vegetable fats (by 4.5%), milk (by 2.5%) as well as bread (by 1.5%). It should be noted, that households of self-employed and employees spent much more on catering services than households of farmers as well as retirees and pensioners.

The level of consumption of most food products per capita in households varied depending on the socio-economic groups. Households of retirees and pensioners, in comparison with other socio-economic groups, consumed much more bread, meat, milk, eggs, oils and fats, fruit and vegetables (including potatoes).

The level of consumption of most foodstuffs also depends on household income. Similarly to the previous years, households with the highest income (5th quintile group), compared with the lowest-income households (1st quintile group), consumed on average monthly per capita more: fish and seafood, fruit, yogurt, butter, fruit and vegetable juices, cheese and curd, vegetables (excluding potatoes), mineral and spring waters, eggs, bread and cereals, meat, processed meat, milk. On the other hand, households with the lowest income (1st quintile group) consumed slightly more margarine and other vegetable fats, potatoes and sugar.

Residents in urban areas, in comparison with residents of rural areas, consumed monthly per capita on average more vegetables (except potatoes), fruit as well as cheese and curd and less bread and cereals, meat, potatoes, sugar as well as mineral and spring waters.

In 2024, the equipment of households with durable goods improved. The higher increase was noted in the case of motorcycle, scooter, motorbike (by 15.7%), a game console (by 14.9%), printer, multifunction printer (by 6.8%) as well as dishwasher (by 6.0%).

The level of household equipment with durable goods largely depends on their financial situation. The richest households (5th quintile group) were better equipped with durable goods than the poorest households (1st quintile group) and the differences between 5th and 1st quintile groups increased in comparison with 2023, the most in the case of the access to the Internet – by 2.0 percentage points as well as possessing smartphone – by 1.9 percentage points.

The differences between households in urban and rural areas in terms of equipping with such devices as smartphone and the access to the Internet are becoming less visible in recent years. Still, households in rural areas are better equipped with bicycle, passenger car and motorcycle, scooter, motorbike.

The average usable floor area of dwellings in Poland systematically increases every year. The average household in 2024 occupied apartment with the area of 89.2 m², consisting of 3 rooms. In comparison with 2011 this area increased by 16.0 m². In 2024, there was an average of 31.3 m² of usable floor area and 1 room per capita in household (in 2011 – 26.2 m² of usable floor area and 1 room).

The largest average usable floor area of dwellings was held by households of farmers – 142.8 m², while the smallest by households of pensioners – 69.2 m². The largest usable floor area per capita was in the households of pensioners (44.0 m²) and retirees (40.0 m²), which is related to a smaller number of persons in the household, while the smallest usable floor area per capita – in the households of employees (27.8 m²).

The area of dwellings occupied by households was also differentiated according to the level of the income of household. In the case of the richest households (5th quintile group) average occupied area was smaller (83.2 m²) than households with the lowest income (1st quintile group) – 93.9 m², however, the members of the richest households had much greater floor area per capita (39.3 m² and 26.1 m² respectively).

The usable floor area of the dwellings occupied by households decreases with the growth in the number of residents in a given locality. The average usable floor area of the dwellings in rural areas amounted to 117.5 m² and was by 56.0 m² larger than those located in cities with a population of 500 thousand or more. Despite the greater number of persons in households in rural areas, they also had the largest usable floor area per capita, 34.1 m² against 27.1 m² in cities with a population of 500 thousand or more.

The equipment of dwellings with technical and sanitary installations is systematically improving. Dwellings equipped with running water accounted for 99.9% of all households, with sewage system and a flushing toilet – 99.3% each, and with a bathroom – 99.2%. As in the previous years, the best equipped with sanitary and technical installations (except gas) were dwellings of households of self-employed outside farming, and the worst – households of pensioners.

Dwellings of households in urban areas were slightly better equipped with sanitary and technical installations, except gas, than households in rural areas.

There is clear relationship between household's income and the equipment of dwellings in sanitary and technical installations, except gas, which was used by the richest households the least (5th quintile group). The most significant difference in this area between 1st and 5th quintile group in favour of the richest households concerned the equipment with central heating (by 5.2 percentage points), bathroom (by 2.1 percentage points) and flushing toilet (by 1.8 percentage points).

In 2024, percentage of households evaluating their financial situation as rather good or good amounted to 57.7% (in 2023 – 54.0%), whereas households perceiving it as rather bad or bad were 4.3% (in 2023 – 4.9%).

Subjective evaluation of the financial situation of households in 2024 improved in the majority of socio-economic groups (except farmers), however, in all groups good or rather good assessments prevailed over bad or rather bad. Households of the self-employed outside farming evaluated their financial situation the most favourably (76.2% positive assessments against 76.0% in 2023), whereas households of pensioners the worst (24.6% positive assessments against 23.9% in 2023).

Households in rural areas evaluated their financial situation worse than urban residents, especially those from cities with a population of 500 thousand or more. Among households living in cities with a population of 500 thousand or more, the percentage of assessments rather good or good increased from 65.2% in 2023 to 69.8% in 2024. In households in rural areas similar percentage was on significantly lower level, but it also increased from 51.4% in 2023 to 52.8% in 2024.

In 2024 households in Poland continued, although in the smaller scale, providing aid to inhabitants of Ukraine covered by the war, resulting from the Russian full scale invasion. In 2022-2024, the scale of assistance provided by households to residents of Ukraine decreased from 69.3% in the first quarter of 2022 to 6.0% in the fourth quarter of 2024. Among helping households, in 2022-2024, the dominant forms of support were in-kind donations and financial support (directly or through organizations).

The highest share of households granting support to Ukrainian inhabitants in all quarters of 2024 was among households of self-employed (from 12.9% in the first quarter to 8.2% in the fourth quarter).

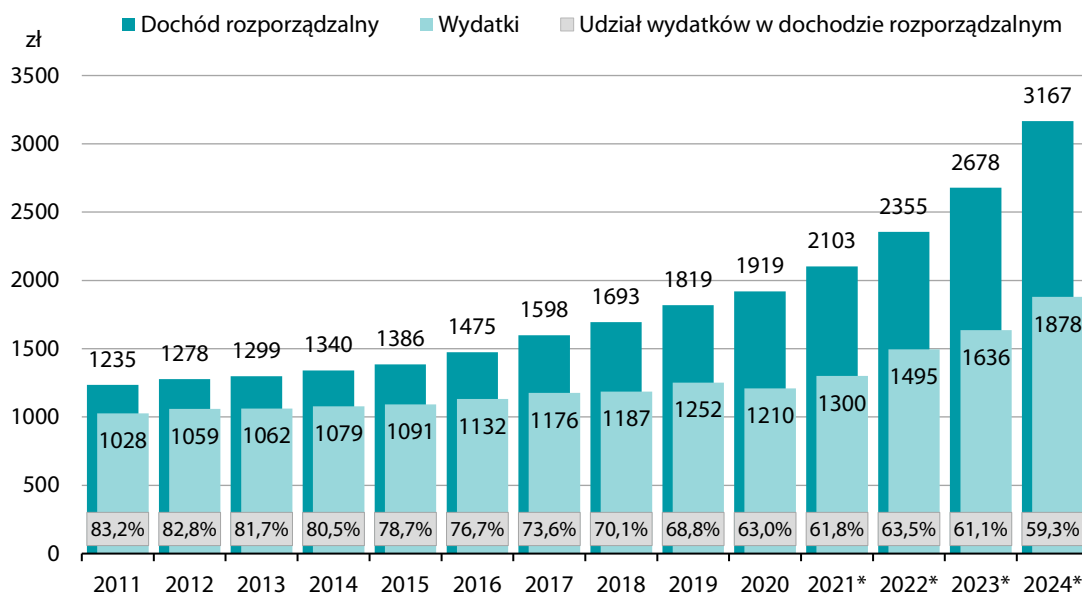
In 2024, households in Poland were also engaged in helping Polish residents living in areas covered by the flood that occurred in September 2024. 21.0% of surveyed households provided assistance only in the third quarter of 2024, 5.3% only in the fourth quarter of 2024, and 6.6% in both quarters combined.

Analiza

Wstęp

W 2024 r. sytuacja materialna gospodarstw domowych wyraźnie poprawiła się w stosunku do roku 2023. Miało to między innymi związek z wyższym przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniem w gospodarce narodowej (w tym wynikającym z podniesienia kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę), a także ze zwiększeniem świadczeń społecznych i rodzinnych, w tym świadczenia wychowawczego z 500 zł na 800 zł, przy jednoczesnym osłabieniu tempa wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych. Nominalnie gospodarstwa domowe uzyskiwały wyższe dochody, ale ponosiły też wyższe wydatki. Poziom przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na osobę w 2024 r. wyniósł 3167 zł¹ i był wyższy od dochodu z 2023 r. nominalnie o 18,3%, a realnie o 14,1%. Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych osiągnęły w 2024 r. wartość 1878 zł, a wydatki na towary i usługi konsumpcyjne – 1814 zł. W obu przypadkach wartości te były wyższe w skali roku – nominalnie o 14,8%, a realnie – o 10,8%. Udział wydatków w dochodzie rozporządzalnym zmalał z 61,1% w 2023 r. do 59,3% w 2024 r.

Wykres 1. Poziom przeciętnych miesięcznych dochodów i wydatków² na 1 osobę w gospodarstwach domowych oraz udział wydatków w dochodzie rozporządzalnym w latach 2011–2024

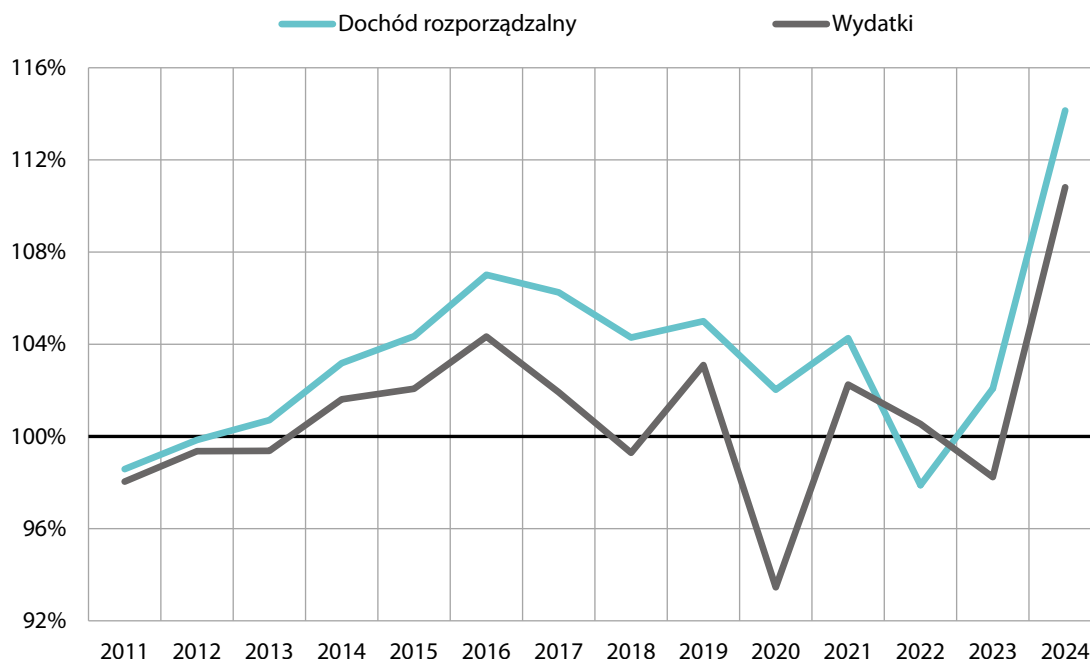

* Dane za lata 2021-2024 w całym opracowaniu zostały uogólnione w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021, uwzględniając dodatkowo strukturę ludności według wieku i płci, w związku z czym nie są one bezpośrednio porównywalne z analogicznymi danymi za lata wcześniejsze. W związku z uaktualnionym uogólnieniem wyniki za lata 2021-2022 różnią się od wcześniej publikowanych.

¹ Wartości w tej części publikacji podano w zaokrągleniu do 1 złotego.

² Ze względu na wprowadzenie od 2013 r. nowej klasyfikacji spożycia indywidualnego według celu, opartej na zharmonizowanej klasyfikacji COICOP dla wszystkich badań Europejskiego Systemu Statystycznego, wyniki dla okresu 2011–2024 podano w warunkach porównywalnych i do pozycji „wydatki” w latach 2011–2012 doliczono pozycję „składki na ubezpieczenie na życie”.

Wykres 2. Dynamika realnych dochodów i wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych ogółem w latach 2011–2024

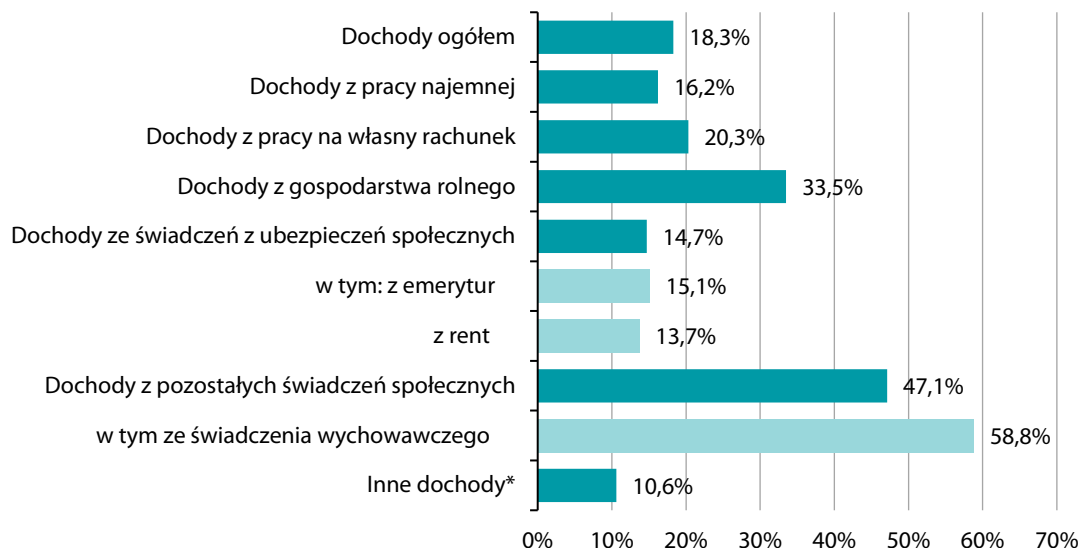

Dochody i wydatki

W 2024 r. nadal utrzymywało się relatywnie duże zróżnicowanie przeciętnych miesięcznych dochodów i wydatków pomiędzy różnymi grupami społeczno-ekonomicznymi gospodarstw domowych, przy czym przy analizie poniższych danych należy pamiętać, że przynależność do grupy społeczno-ekonomicznej wynika z dominującego w gospodarstwie domowym źródła dochodów. Podobnie jak w latach poprzednich, najwyższy przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych (3790 zł) oraz przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę (2151 zł) wystąpiły w gospodarstwach osób pracujących na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym. W tej grupie gospodarstw domowych – w stosunku do przeciętnej dla ogółu gospodarstw domowych w Polsce – zarówno dochód, jak i wydatki były wyższe, odpowiednio o 19,7% i o 14,5% (w 2023 r. odpowiednio o 23,7% i o 13,8%).

W 2024 r. najsilniej wzrosły nominalnie przeciętne dochody ze świadczenia wychowawczego (Rodzina 800+, wcześniej Rodzina 500+) o 58,8% i w konsekwencji dochody z pozostałych świadczeń społecznych o 47,1%. Bardzo silnie wzrosły także średnie dochody z gospodarstwa rolnego – o 33,5%, a ponadprzeciętnie – średnie dochody z pracy na własny rachunek o 20,3%. W przypadku pozostałych źródeł dochodu nominalny wzrost zawierał się w przedziale od 10,6% do 16,2%.

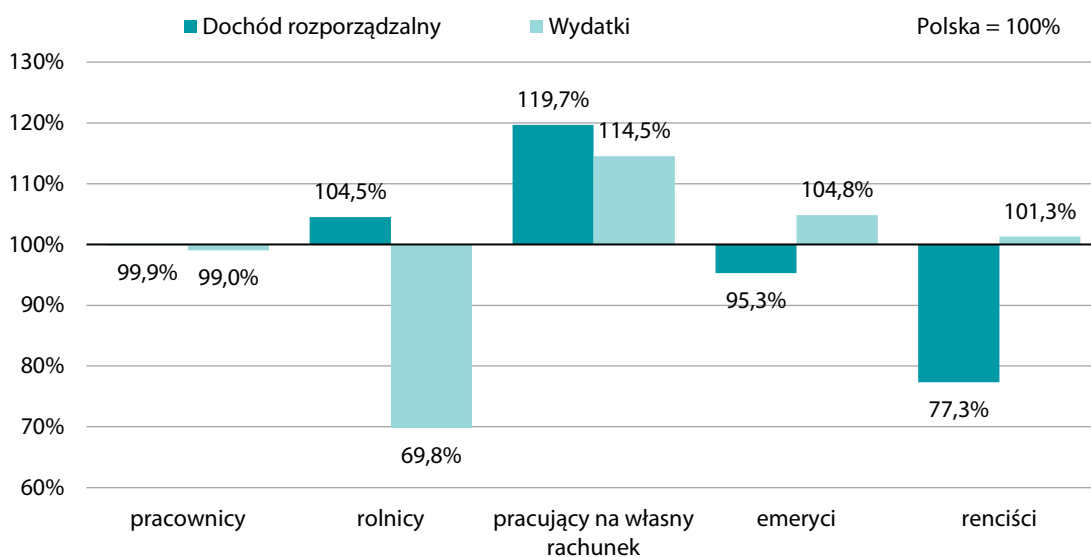
Wykres 3. Dynamika przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych ogółem w 2024 r.

*Na kategorię "Inne dochody" składają się: dochody z własności, dochody z wynajmu nieruchomości oraz pozostałe dochody.

Podobnie jak w latach poprzednich, w 2024 r. najniższym przeciętnym miesięcznym dochodem rozporządzalnym na 1 osobę dysponowały gospodarstwa domowe rencistów. Ich przeciętny miesięczny dochód na osobę wyniósł 2449 zł i był o 22,7% niższy od średniej krajowej (w 2023 r. niższy o 19,3%). Natomiast najniższe przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę odnotowano w gospodarstwach domowych rolników (1311 zł) i były one o 30,2% niższe od średnich wydatków dla gospodarstw domowych ogółem (w 2023 r. – niższe o 23,9%).

Wykres 4. Wskaźnik przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego i wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych w odniesieniu do średniej dla Polski według grup społeczno-ekonomicznych w 2024 r.

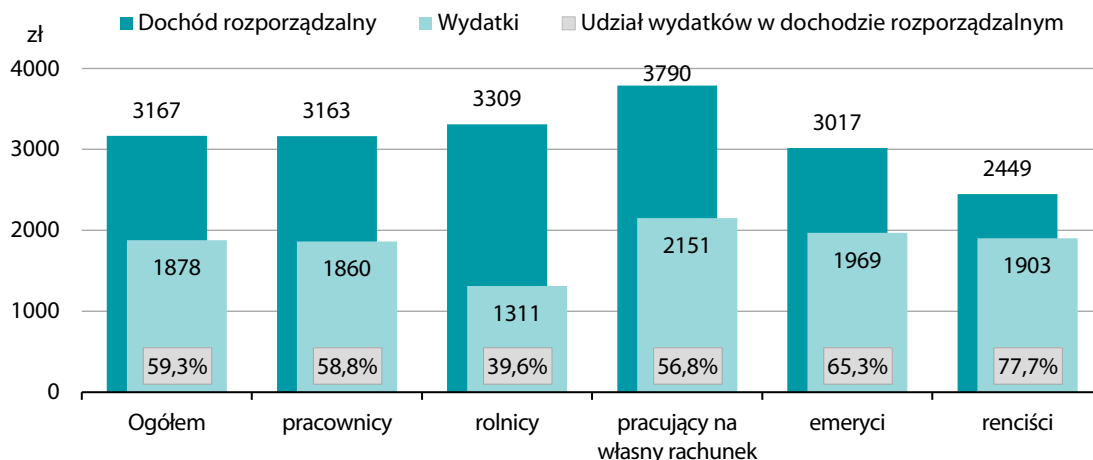

Tak jak w latach wcześniejszych, w 2024 r. najwyższy udział wydatków w dochodach (77,7%) i najniższą kwotę nadwyżki przeciętnych miesięcznych dochodów rozporządzalnych na osobę nad średnimi wydatkami na osobę (546 zł), odnotowano w gospodarstwach domowych rencistów. Najniższy udział wydatków w dochodach (39,6%), podobnie jak w roku poprzednim, miały gospodarstwa domowe rolników i właśnie w tych gospodarstwach zanotowano największą średnią kwotę nadwyżki dochodu nad wydatkami (1998 zł)³.

W 2024 r., w porównaniu z 2023 r., udział wydatków w dochodach gospodarstw domowych ogółem spadł o 1,8 p. proc. do 59,3%, co wskazuje na przeciętnie większe możliwości gromadzenia oszczędności w 2024 r. niż rok wcześniej. Udział średnich miesięcznych wydatków w przeciętnych miesięcznych dochodach najbardziej zmalał w gospodarstwach domowych rolników (o 11,3 p. proc.), a najbardziej wzrósł w gospodarstwach domowych rencistów (o 2,9 p. proc.).

Rozpiętość wskaźnika przeciętnych miesięcznych dochodów⁴ według grup społeczno-ekonomicznych nieznacznie zmalała do 42,4 p. proc. (w 2023 r. – 43,0 p. proc.), zaś rozpiętość wskaźnika przeciętnych miesięcznych wydatków⁵ zwiększyła się do 44,7 p. proc. (w 2023 r. – 37,7 p. proc.).

Wykres 5. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny i wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych oraz udział przeciętnych miesięcznych wydatków w dochodzie rozporządzalnym według grup społeczno-ekonomicznych w 2024 r.

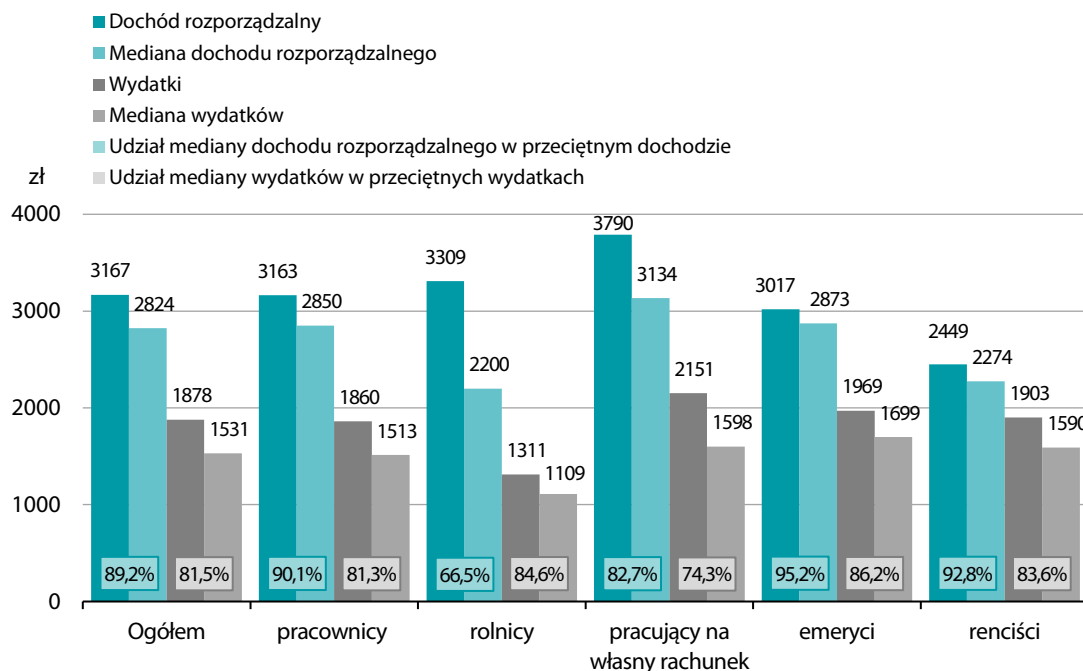
Mediana (wartość środkowa) przeciętnego miesięcznego dochodu rozporzadzalnego na 1 osobę w zaokrągleniu do 1 zł w 2024 r. wynosiła 2824 zł (2377 zł w 2023 r.), a przeciętnych miesięcznych wydatków 1531 zł (1367 zł w 2023 r.). Mediana dochodu rozporzadzalnego na 1 osobę stanowiła 89,2% wartości przeciętnego miesięcznego dochodu rozporzadzalnego (w 2023 r. 88,8%), zaś mediana wydatków – 81,5% wartości przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę (83,6% w 2023 r.). Iloraz mediany do wartości przeciętnej miesięcznej na 1 osobę w przypadku dochodu rozporzadzalnego był najwyższy w grupie gospodarstw domowych emerytów (95,2% wobec 95,3% w 2023), a najniższy w gospodarstwach rolników (66,5% wobec 67,2% w 2023 r.). W przypadku zaś wydatków był on najwyższy w gospodarstwach domowych emerytów (86,2% wobec 87,1% w 2023 r.), a najniższy u pracujących na własny rachunek (74,3% wobec 80,3% w 2023 r.).

³ Przy interpretacji tego wyniku należy jednak pamiętać, że w grupie gospodarstw domowych rolników znajdują się jedynie takie gospodarstwa domowe, w których dominującym źródłem dochodów jest dochód z indywidualnego gospodarstwa rolnego.

⁴ Wskaźnik przeciętnych miesięcznych dochodów jest równy ilorazowi przeciętnych miesięcznych dochodów na 1 osobę w badanej grupie przez przeciętne miesięczne dochody na 1 osobę dla całej Polski.

⁵ Wskaźnik przeciętnych miesięcznych wydatków jest równy ilorazowi przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w badanej grupie przez przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę dla całej Polski.

Wykres 6. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny i wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych oraz ich mediana według grup społeczno-ekonomicznych w 2024 r.

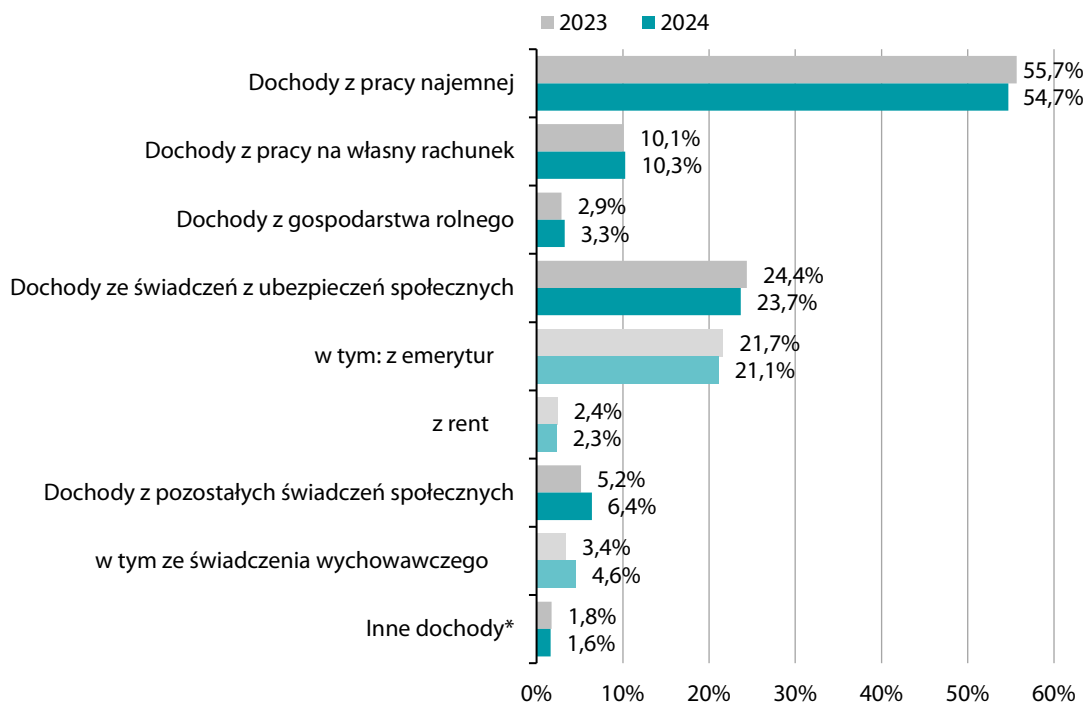
W 2024 r. wystąpił wzrost realnego przeciętnego miesięcznego dochodu rozporzadzalnego ogółem na osobę – o 14,1%. Realny wzrost wystąpił we wszystkich grupach społeczno-ekonomicznych gospodarstw domowych, wśród których najwyższy odnotowano w gospodarstwach domowych rolników, a najniższy w gospodarstwach domowych rencistów.

Odnotowany w 2024 r. w stosunku do 2023 r. wzrost wartości przeciętnego miesięcznego dochodu rozporzadzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych jest związany z większym niż we wcześniejszym okresie wzrostem przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń (w tym wynikającym z podniesienia kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę) oraz podwyższeniem świadczeń społecznych i rodzinnych, w tym podwyższeniem wartości świadczenia wychowawczego z 500 na 800 zł (od 2024 r. Rodzina 800+, do 2023 r. Rodzina 500+).

W 2024 r. najwyższy udział dochodów z głównego źródła utrzymania odnotowano w gospodarstwach domowych pracowników (81,1% wobec 82,6% w 2023 r.) oraz emerytów (81,0% wobec 81,6% w 2023 r.), natomiast najniższy – w gospodarstwach domowych pracujących na własny rachunek (66,6% wobec 67,2% w 2023 r.) oraz rolników (69,5% wobec 66,3% w 2023 r.).

W 2024 r. w strukturze dochodów ogółu gospodarstw domowych, podobnie jak w poprzednich latach, dominowały dochody z pracy najemnej (54,7% wobec 55,7% w 2023 r.) oraz dochody ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych (23,7% wobec 24,4% w 2023 r.).

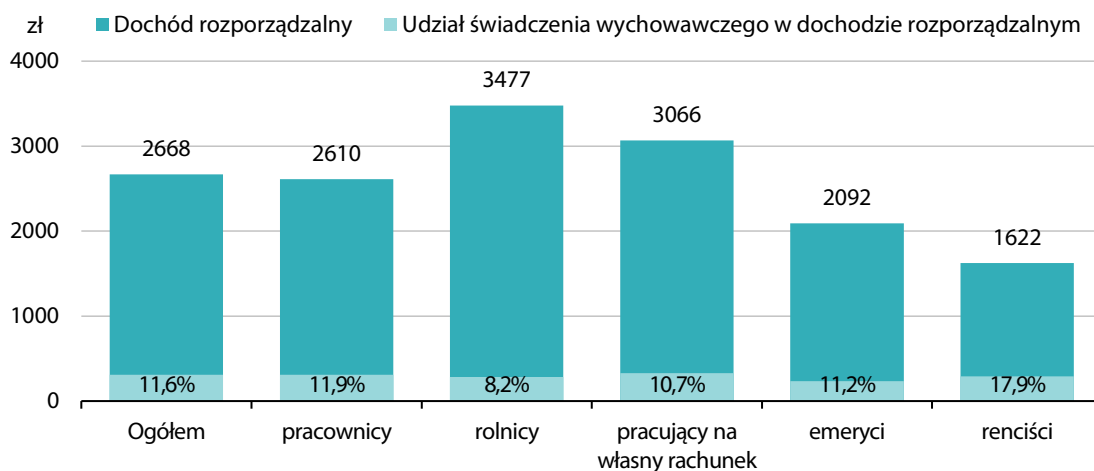
Wykres 7. Struktura przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych ogółem w latach 2023–2024

*Na kategorię "Inne dochody" składają się: dochody z własności, dochody z wynajmu nieruchomości oraz pozostałe dochody.

Różnice w strukturze przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2024 r. w porównaniu z 2023 r. wyniosły od -1,0 p. proc. w przypadku dochodów z pracy najemnej do +1,2 p. proc. w przypadku dochodów z pozostałych świadczeń społecznych (również +1,2 p. proc. w przypadku wchodzącego w ich skład świadczenia wychowawczego).

Wykres 8. Udział dochodu ze świadczenia wychowawczego "Rodzina 800+" w przeciętnym miesięcznym dochodzie rozporządzalnym na 1 osobę w gospodarstwach domowych, które otrzymywały to świadczenie w 2024 r. według grup społeczno-ekonomicznych

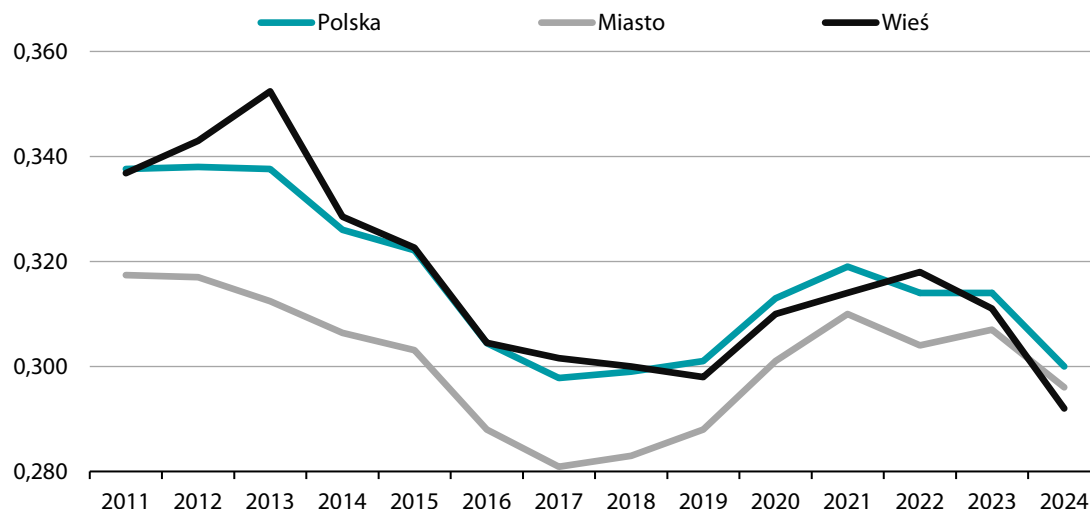

Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na osobę w gospodarstwach domowych pobierających świadczenie wychowawcze „Rodzina 800+”⁶ w 2024 r. wyniósł 2668 zł i stanowił 84,2% średniego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę dla ogółu gospodarstw domowych (analogiczny dochód w gospodarstwach domowych niepobierających tego świadczenia wyniósł 3608 zł i stanowił 113,9% przeciętnego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych ogółem).

Udział dochodów ze świadczenia wychowawczego „Rodzina 800+” w przeciętnym miesięcznym dochodzie rozporządzalnym na 1 osobę w gospodarstwach domowych pobierających je w 2024 r. był najwyższy w gospodarstwach rencistów – 17,9% (w 2023 r. – 13,8%). W gospodarstwach pracowników wyniósł on 11,9%, emerytów – 11,2%, pracujących na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym – 10,7% (w 2023 r. odpowiednio 9,0%, 7,8% i 8,2%). Najniższy udział tego świadczenia wśród grup społeczno-ekonomicznych wystąpił w gospodarstwach rolników – 8,2% (w 2023 r. – 8,1%) dochodu rozporządzalnego⁷. Wzrost udziału świadczenia wychowawczego „Rodzina 800+” w przeciętnym miesięcznym dochodzie rozporządzalnym na 1 osobę w gospodarstwach domowych wystąpił we wszystkich grupach społeczno-ekonomicznych, co wynikało przede wszystkim ze zwiększenia wysokości tego świadczenia z 500 zł do 800 zł w 2024 r.

Zróznicowanie dochodów na osobę w gospodarstwach domowych, mierzone współczynnikiem Giniego, po okresie spadku w latach 2014–2017 i chwilowej stabilizacji, wzrastało w latach 2020 i 2021, w latach 2022–2023 utrzymywało się na poziomie 0,314, a w 2024 r. zmalało do poziomu 0,300. Dynamika współczynnika Giniego zarówno dla miast, jak i dla wsi była podobna do notowanej średnio w kraju. W przypadku wsi, współczynnik Giniego spadł w 2024 r. do poziomu 0,292 i po raz pierwszy była to wartość niższa od wartości współczynnika Giniego dla miast, która wyniosła 0,296.

Wykres 9. Zróznicowanie dochodów mierzone współczynnikiem Giniego dla Polski według miejsca zamieszkania w latach 2011–2024

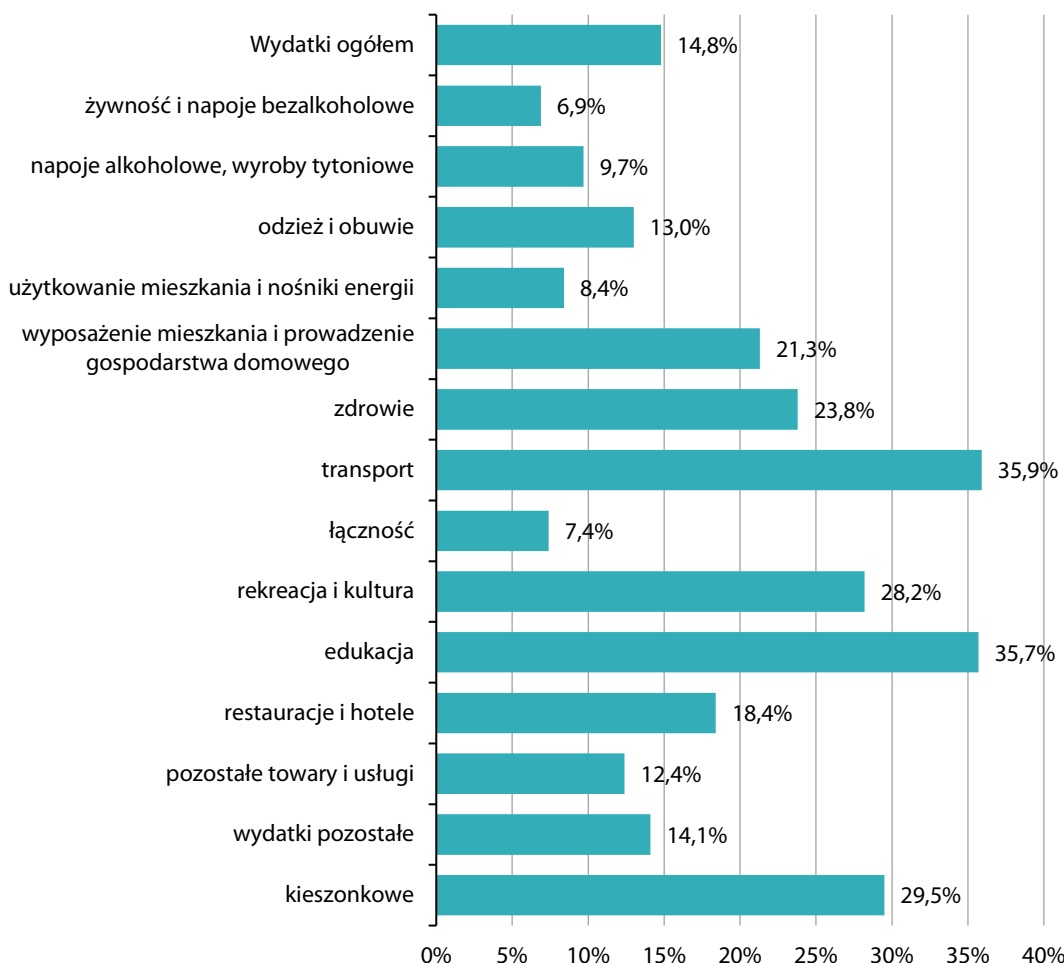
W 2024 r. przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych w ujęciu realnym zwiększyły się o 10,8% w porównaniu z 2023 r. Wzrost ten wystąpił we wszystkich grupach społeczno-ekonomicznych gospodarstw domowych, a największy w grupie rencistów (wzrost o 13,4%), pracowników najemnych (o 11,9%) oraz pracujących na własny rachunek (o 10,8%).

⁶ Przed 2024 r. – „Rodzina 500+”.

⁷ Przeciętna liczba dzieci w wieku 0–17 lat włącznie w gospodarstwach domowych biorących udział w badaniu budżetów gospodarstw domowych i pobierających świadczenie wychowawcze „Rodzina 800+” w 2024 r. wynosiła: ogółem – 1,74; pracowników – 1,72; rolników – 1,87; pracujących na własny rachunek – 1,82; emerytów – 1,45; rencistów – 1,32.

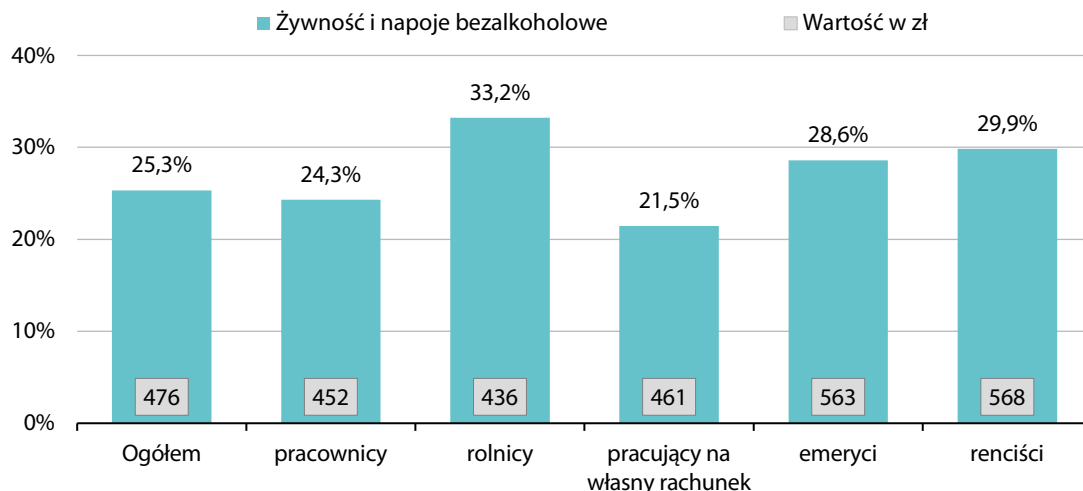
W 2024 r. najsilniej wzrosły nominalnie przeciętne wydatki na transport i edukację (odpowiednio 35,9% oraz 35,7%). Bardzo silnie wzrosły także średnie wydatki na kieszonkowe oraz rekreację i kulturę (odpowiednio 29,5% i 28,2%), a ponadprzeciętnie – średnie wydatki na zdrowie, wyposażenie mieszkania i prowadzenie gosp. dom. oraz restauracje i hotele (odpowiednio o 23,8%, 21,3% i 18,4%). W przypadku pozostałych rodzajów wydatków nominalny wzrost zawierał się w przedziale od 6,9% do 14,1%.

Wykres 10. Dynamika przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych ogółem w 2024 r.

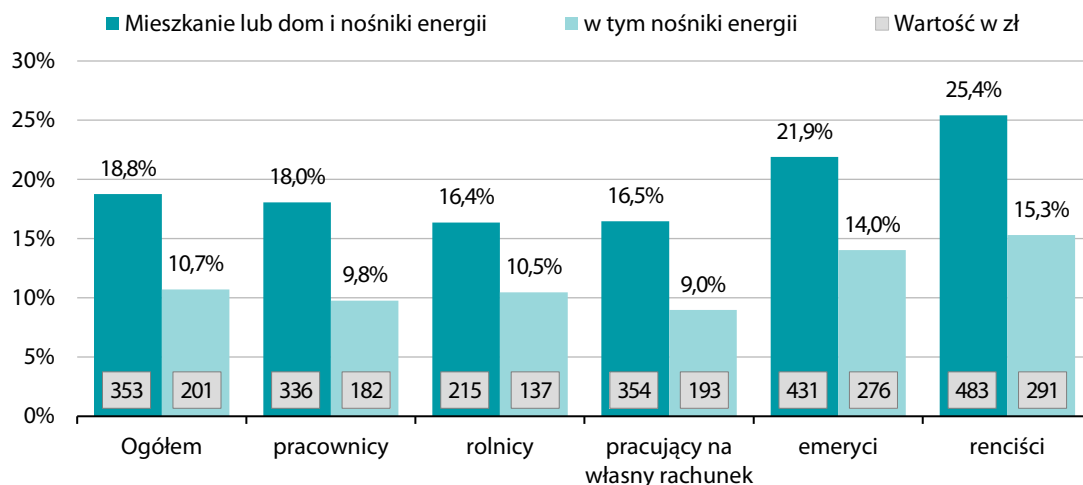
Wydatki na żywność i napoje bezalkoholowe miały, podobnie jak w latach poprzednich, najwyższy udział w strukturze wydatków ogółu gospodarstw domowych – 25,3% (o 1,9 p. proc. mniej niż w 2023 r.). W poszczególnych grupach społeczno-ekonomicznych udział ten wyniósł od 21,5% w gospodarstwach pracujących na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym do 33,2% w gospodarstwach rolników.

Wykres 11. Udział przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę na żywność i napoje bezalkoholowe w wydatkach ogółem gospodarstw domowych według grup społeczno-ekonomicznych w 2024 r.

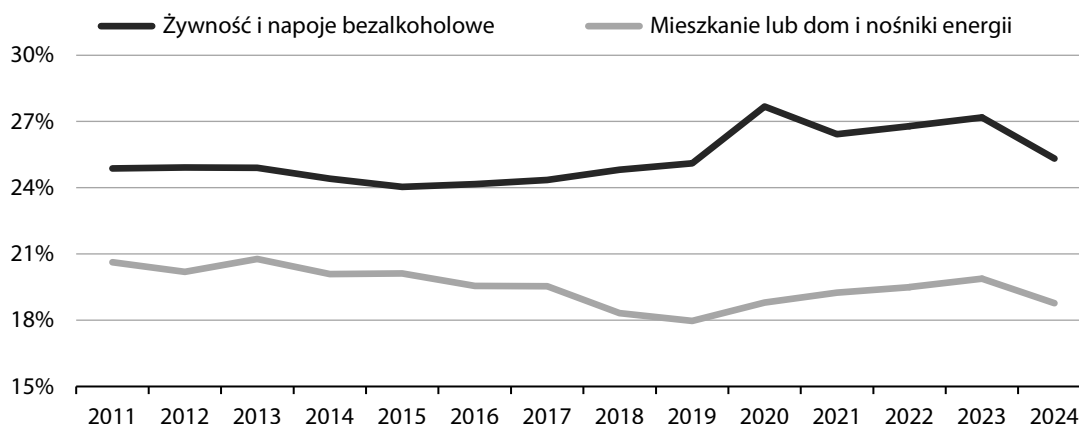
Drugą istotną pozycję w wydatkach gospodarstw domowych stanowiły wydatki na użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii. Udział tego rodzaju wydatków w wydatkach ogółem wyniósł przeciętnie 18,8% i zmalał w 2024 r. o 1,1 p. proc. w stosunku do roku poprzedniego. Spośród grup społeczno-ekonomicznych najniższy udział wydatków na użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii wystąpił w gospodarstwach domowych rolników (16,4%), a najwyższy w gospodarstwach domowych rencistów (25,4%).

Wykres 12. Udział przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę związanych z utrzymaniem mieszkania lub domu i nośnikami energii w wydatkach ogółem gospodarstw domowych według grup społeczno-ekonomicznych w 2024 r.

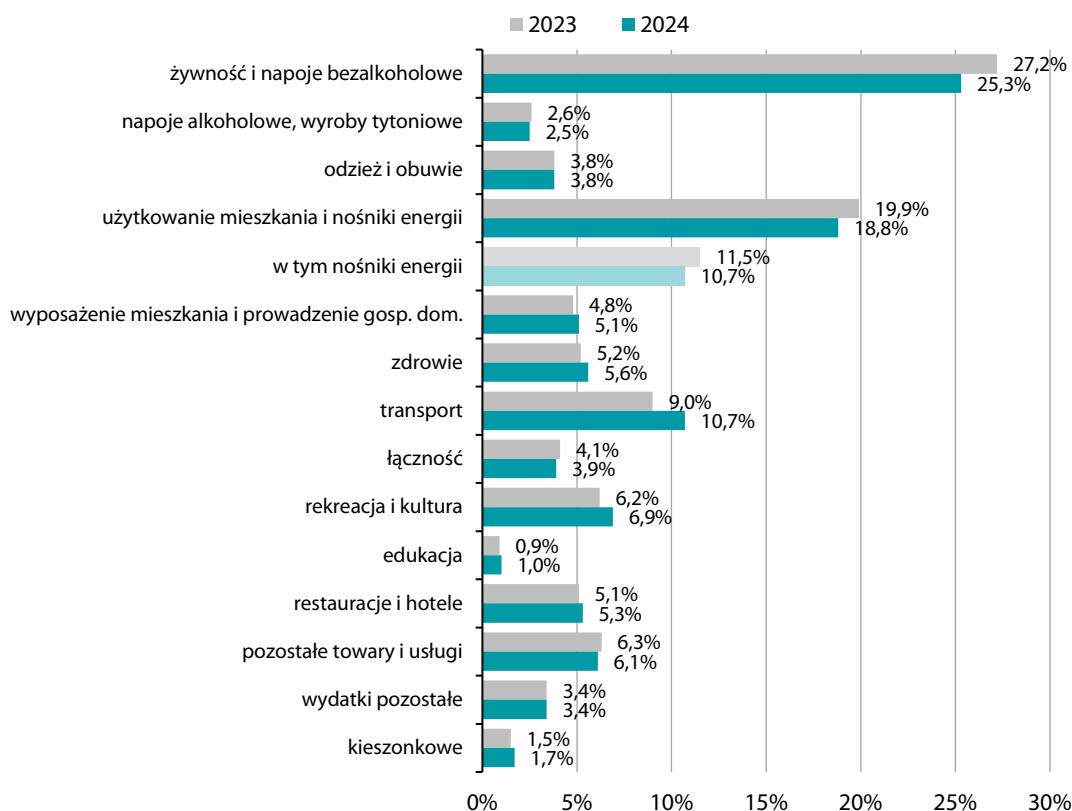
W 2024 r. w stosunku do roku poprzedniego nastąpił spadek udziału wydatków na żywność i napoje bezalkoholowe (z 27,2% do 25,3%) oraz wydatków na utrzymanie mieszkania lub domu i nośniki energii (z 19,9% do 18,8%) w wydatkach ogółem gospodarstw domowych, po utrzymującej się w poprzednich latach tendencji wzrostowej tych wydatków.

Wykres 13. Udział przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę na żywność i napoje bezalkoholowe oraz utrzymanie mieszkania lub domu i nośniki energii w całości wydatków gospodarstw domowych w latach 2011–2024

W 2024 r. zmieniła się struktura wydatków według głównych grup towarów i usług konsumpcyjnych. Po między rokiem 2023 i 2024 zmiany ich udziału w strukturze wydatków ogółu gospodarstw domowych wyniosły od -1,9 p. proc. (żywność i napoje bezalkoholowe) do +1,7 p. proc. (transport).

Wykres 14. Struktura przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych (w % wydatków ogółem) w latach 2023–2024

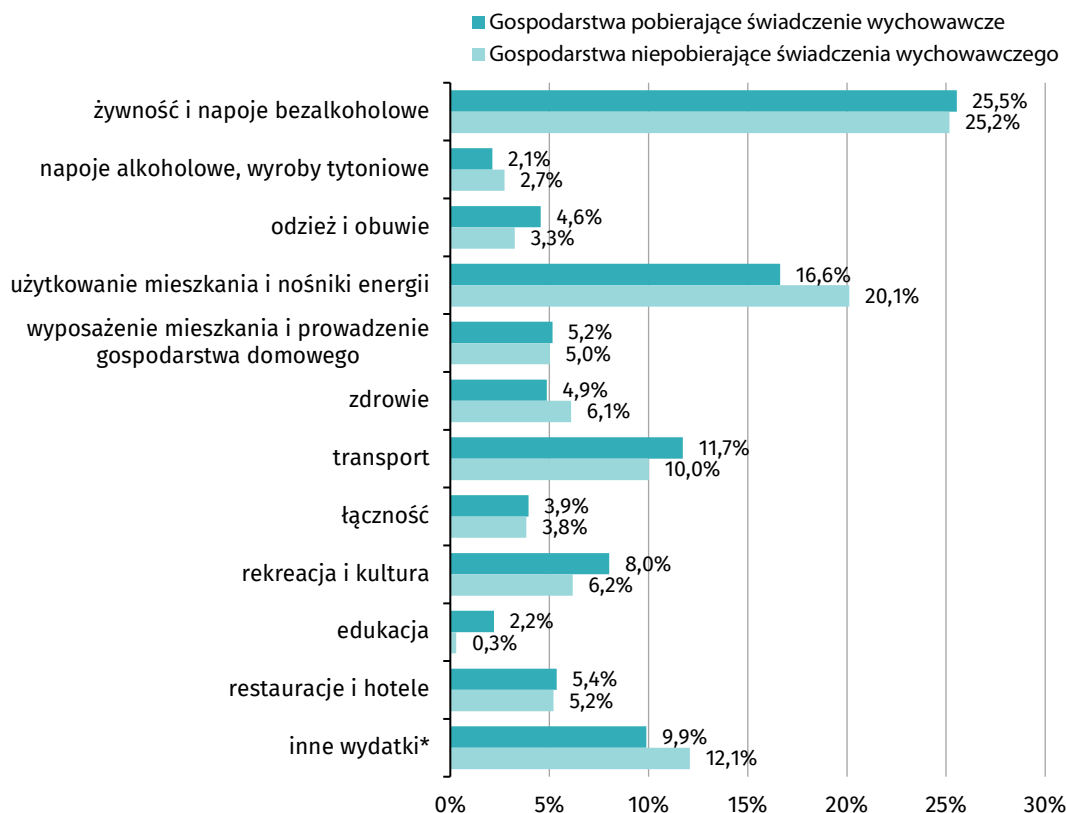

Przeciętne miesięczne wydatki na osobę w gospodarstwach domowych pobierających świadczenie wychowawcze „Rodzina 800+” w 2024 r. wyniosły 1550 zł i stanowiły 82,5% średnich wydatków na 1 osobę dla ogółu gospodarstw domowych (analogiczne wydatki w gospodarstwach domowych niepobierających tego świadczenia wyniosły 2168 zł i stanowiły 115,4% przeciętnych wydatków gospodarstw domowych na 1 osobę ogółem), co ma związek z różnicą struktury gospodarstw domowych. Najistotniejszą pozycję w strukturze wydatków na 1 osobę obu grup gospodarstw domowych (pobierających i niepobierających świadczenia wychowawczego) stanowiły żywność i napoje bezalkoholowe – odpowiednio 25,5% i 25,2% oraz użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii – odpowiednio 16,6% i 20,1% ogółu wydatków.

W 2024 r. wystąpiły różnice w strukturze wydatków gospodarstw domowych pobierających i niepobierających świadczenia wychowawczego „Rodzina 800+”. Udział wydatków na użytkowanie mieszkania i nośniki energii, inne wydatki oraz wydatki na zdrowie w strukturze wydatków gospodarstw domowych niepobierających świadczenia wychowawczego „Rodzina 800+” były odpowiednio o 3,5 p. proc., 2,2 p. proc. oraz 1,2 p. proc. wyższe od analogicznych wydatków gospodarstw domowych pobierających to świadczenie. Natomiast udział wydatków na edukację, rekreację i kulturę, transport oraz odzież i obuwie w strukturze wydatków gospodarstw domowych pobierających świadczenie „Rodzina 800+” stanowiły odpowiednio o 1,9 p. proc., 1,8 p. proc., 1,7 p. proc. oraz 1,3 p. proc. więcej niż w przypadku gospodarstw domowych niepobierających tego świadczenia.

W gospodarstwach domowych, które w 2024 r. pobierały świadczenie wychowawcze „Rodzina 800+”, udział wydatków w dochodzie rozporządzalnym zmalał do poziomu 58,1% (z 60,8% w 2023 r.), co oznacza poprawę możliwości oszczędzania w stosunku do roku poprzedniego.

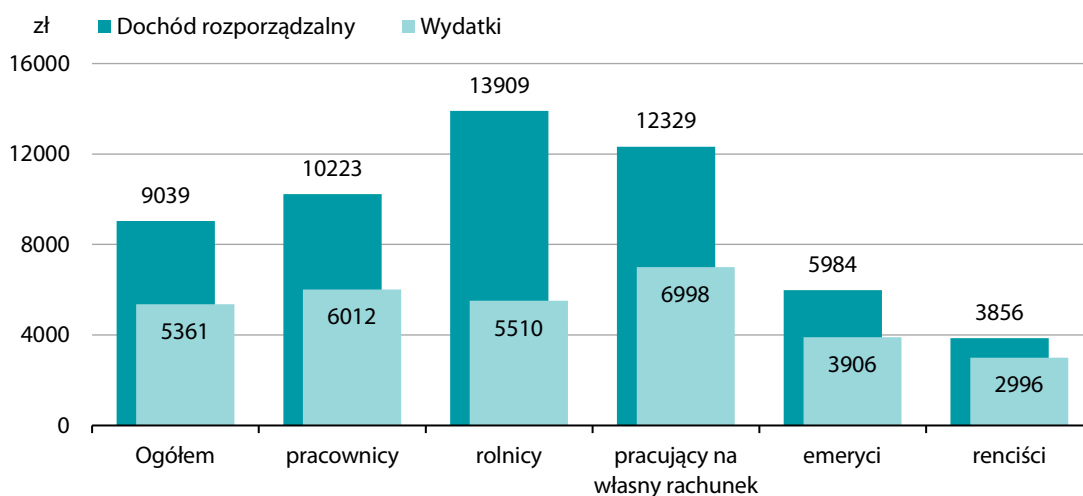
Wykres 15. Struktura przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych pobierających i niepobierających świadczenia wychowawczego „Rodzina 800+” (w % wydatków ogółem) w 2024 r.

*Na kategorię "Inne wydatki" składają się: wydatki na pozostałe towary i usługi, wydatki pozostałe i kieszonkowe.

Najwyższy przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na gospodarstwo domowe osiągnęły gospodarstwa domowe rolników. Dochód ten był 3,6 raza wyższy niż w gospodarstwach domowych rencistów, które osiągnęły najniższy dochód na gospodarstwo domowe. W gospodarstwach domowych pracujących na własny rachunek zanotowano najwyższe wydatki i były one 2,3 raza wyższe niż w gospodarstwach domowych rencistów. Analizując te dane należy jednak wziąć pod uwagę średnią liczbę osób w poszczególnych typach gospodarstw domowych⁸.

Wykres 16. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny i wydatki na gospodarstwo domowe według grup społeczno-ekonomicznych w 2024 r.

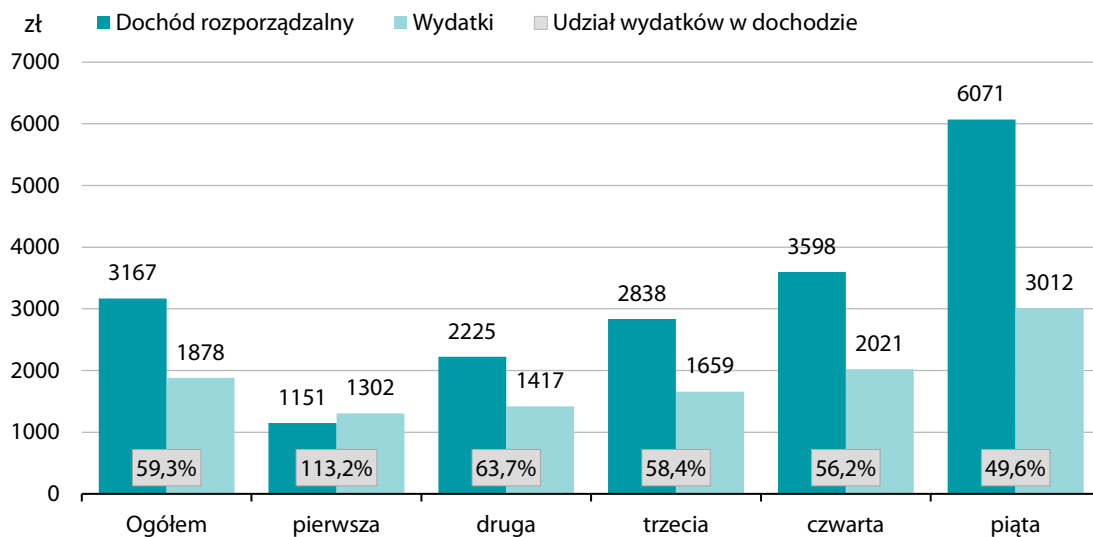
Dochodem rozporządzalnym na osobę wynoszącym poniżej 2000 zł dysponował w 2024 r. znacznie mniejszy odsetek gospodarstw domowych niż przed rokiem (18,9% wobec 29,3% w 2023 r.). Dochód w przedziale od 2000 do 4000 zł na osobę miało 52,6% gospodarstw (51,3% w 2023 r.), zaś w przedziale od 4000 do 6000 zł na osobę – 19,9% (13,9% w 2023 r.). Więcej niż w 2023 r. gospodarstw domowych dysponowało dochodem 6000 zł lub więcej na osobę – 8,6% spośród nich (5,5% w 2023 r.). Odsetek gospodarstw domowych z przeciętnym miesięcznym dochodem rozporządzalnym co najmniej 2000 zł na osobę wyniósł 81,1% w 2024 r. (w 2023 r. – 70,7%).

Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na osobę w grupie 20% osób o najwyższych dochodach (V grupa kwintylowa) wyniósł 6071 zł i był 5,3 raza wyższy (w 2023 r. – 6,4 raza wyższy i wyniósł 5269 zł) od analogicznego dochodu 20% osób uzyskujących najniższe dochody (I grupa kwintylowa).

W gospodarstwach 20% osób znajdujących się w najlepszej sytuacji dochodowej skumulowanych było 38,2% dochodów całej badanej zbiorowości gospodarstw domowych (w 2023 r. – 39,3%), natomiast w gospodarstwach 20% osób pozostających w najgorszej sytuacji – 7,2% (w 2023 r. – 6,2%).

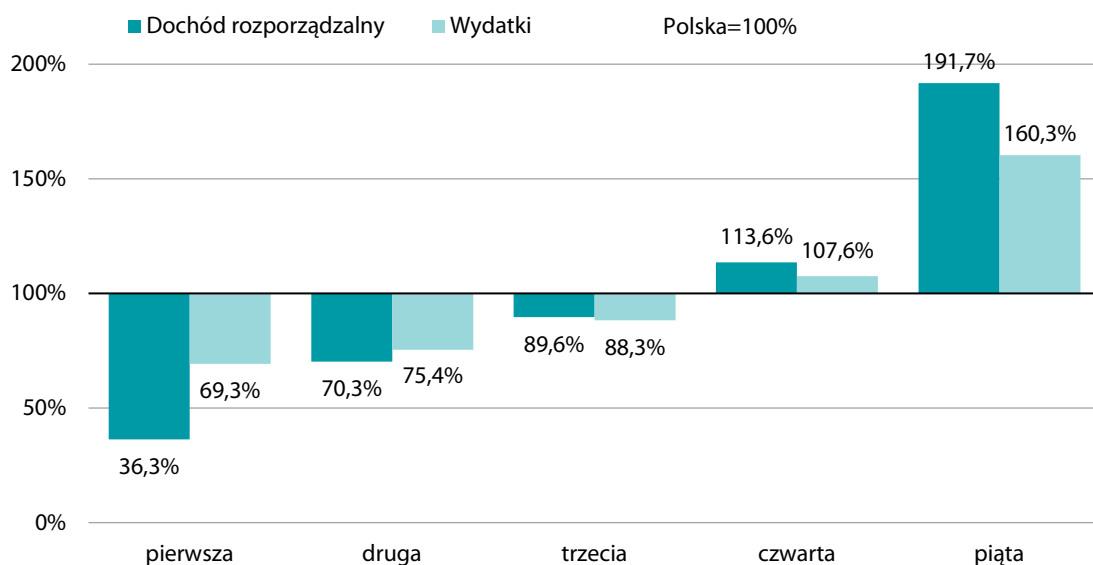
⁸ Przeciętna liczba osób w gospodarstwach domowych w 2024 r. wynosiła: ogółem – 2,85; pracowników – 3,23; rolników – 4,20; pracujących na własny rachunek – 3,25; emerytów – 1,98; rencistów – 1,57.

Wykres 17. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny i wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych oraz udział przeciętnych miesięcznych wydatków w dochodzie rozporządzalnym według grup kwintylowych w 2024 r.

Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w V grupie kwintylowej wyniosły 3012 zł i były 2,3 raza wyższe niż w I grupie kwintylowej (w 2023 r. – 2,1 raza wyższe). Udział wydatków w dochodzie rozporządzalnym w najwyższej grupie kwintylowej wyniósł 49,6% (w 2023 r. – 48,7%), a w najniższej – 113,2% (w 2023 r. – 146,2%), co oznacza, że gospodarstwa najbiedniejsze do pewnego stopnia zmuszone były korzystać ze swoich oszczędności lub pożyczek czy kredytów, lecz w mniejszej skali niż w 2023 r.

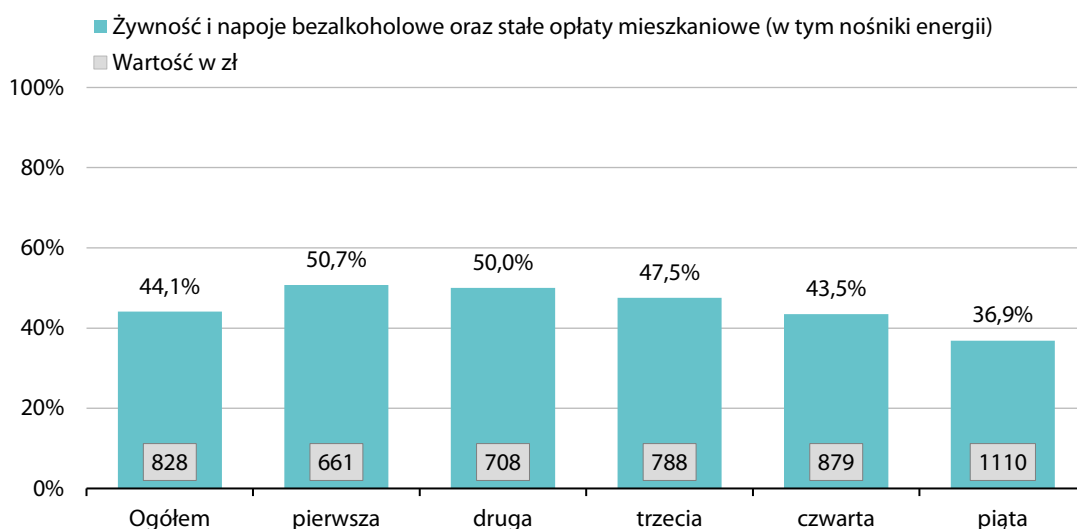
Wykres 18. Wskaźnik przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego i wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych w odniesieniu do średniej dla Polski według grup kwintylowych w 2024 r.

Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych należących do I grupy kwintylowej był w 2024 r. niższy o 63,7%, zaś wydatki były niższe o 30,7% od średniej dla gospodarstw domowych ogółem (w 2023 r. było to odpowiednio 69,1% i 26,1%). Z kolei w gospodarstwach należących do V grupy kwintylowej przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę był o 91,7% wyższy, zaś wydatki o 60,3% wyższe od średniej dla gospodarstw domowych ogółem (w 2023 r. odpowiednio o 96,7% i 56,7%). Rozpiętość dochodowa między powyższymi grupami zmniejszyła się o 10,4 p. proc., zaś w przypadku wydatków zwiększyła się o 8,2 p. proc.

W uboższych gospodarstwach domowych relatywnie większe było obciążenie budżetów rodzin najuboższych wydatkami na żywność i napoje bezalkoholowe oraz na użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii.

Wykres 19. Udział przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę na żywność i napoje bezalkoholowe oraz użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii w wydatkach ogółem w gospodarstwach domowych według grup kwintylowych w 2024 r.

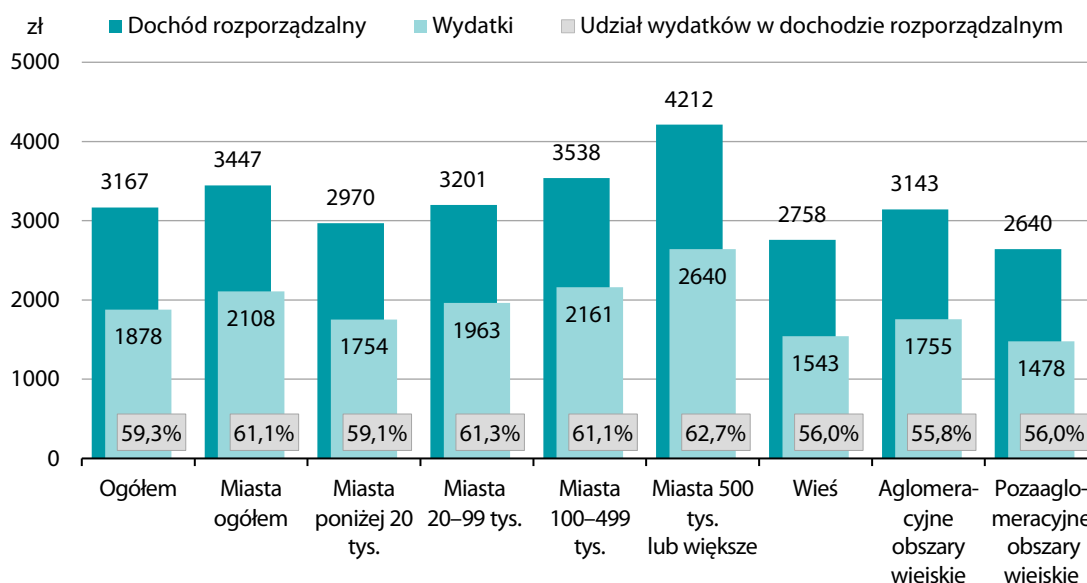
W budżetach 20% osób o najniższych dochodach (I grupa kwintylowa) przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę na zaspokojenie podstawowych potrzeb łącznie z dwóch grup: żywność i napoje bezalkoholowe oraz użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii, stanowiły 50,7% wydatków ogółem, zaś u 20% osób o najwyższych dochodach (V grupa kwintylowa) – jedynie 36,9% wydatków ogółem (w roku poprzednim było to odpowiednio 50,6% oraz 40,3%). Kwota takich wydatków na 1 osobę w grupie najuboższych gospodarstw domowych wyniosła 1110 zł i była 1,7 raza wyższa od analogicznych wydatków w grupie najuboższych.

Czynnikami silnie różnicującym dynamikę i strukturę dochodów oraz wydatków gospodarstw domowych jest miejsce zamieszkania. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na osobę w gospodarstwach domowych zamieszkujących miasta był o 25,0% wyższy niż w gospodarstwach domowych na wsi (w 2023 r. o 26,6%), co wynikało zarówno z różnicy w wysokości dochodów uzyskiwanych przez gospodarstwa domowe, jak i z większej liczby osób wchodzących w skład gospodarstw domowych zamieszkujących wieś⁹. Podobnie wyglądała sytuacja w przypadku wydatków gospodarstw domowych. Przeciętne miesięczne wydatki na osobę w gospodarstwach domowych w miastach były o 36,6% wyższe niż w wiejskich gospodarstwach domowych (w 2023 r. o 29,5%).

⁹ W 2024 r. przeciętna liczba osób w gospodarstwach domowych zamieszkujących miasta wynosiła 2,56, zaś w zamieszkujących wieś – 3,44.

Najwyższy udział przeciętnych miesięcznych wydatków w dochodzie rozporządzalnym na 1 osobę (62,7%), odnotowano w gospodarstwach domowych zamieszkujących miasta o wielkości 500 tys. lub więcej mieszkańców i w porównaniu z 2023 r. udział ten wzrósł o 3,0 p. proc. Natomiast najniższy udział wydatków w dochodach (55,8%) miały gospodarstwa domowe na aglomeracyjnych obszarach wiejskich i w porównaniu z rokiem poprzednim udział ten zmalał o 8,6 p. proc., co wynikało ze znacznego wzrostu dochodów w tej grupie gospodarstw domowych (głównie z pracy najemnej) przy jednoczesnym zauważalnie mniejszym wzroście wydatków. Przełożyło się to także na zauważalny spadek udziału wydatków w dochodzie rozporządzalnym dla wsi (o 4,2 p. proc.).

Wykres 20. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny i wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych oraz udział wydatków w dochodzie rozporządzalnym według klasy miejscowości zamieszkania i delimitacji obszarów wiejskich w 2024 r.

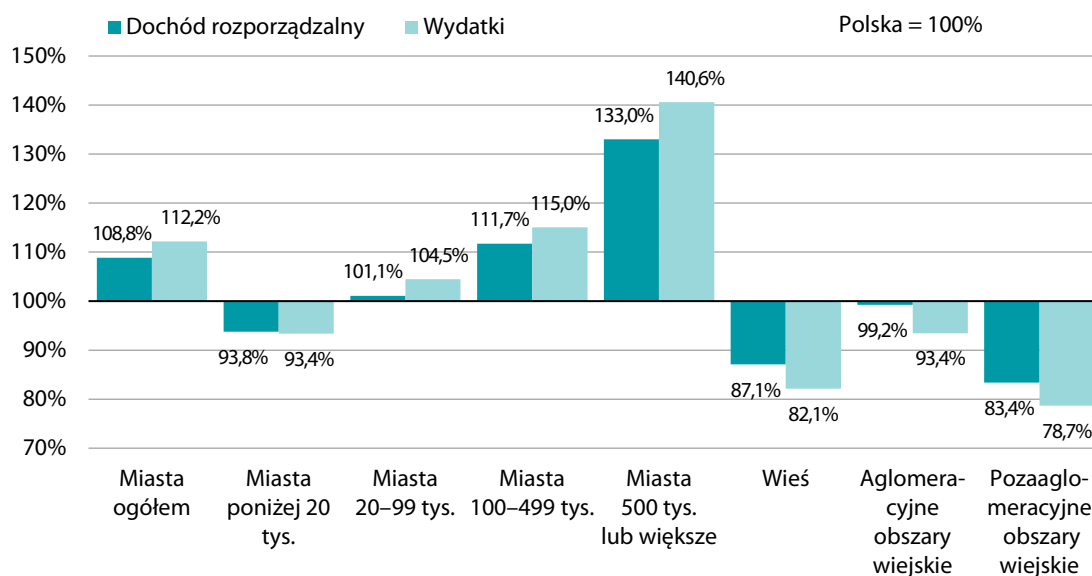

W miastach ogółem przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny i wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych były wyższe odpowiednio o 8,8% i 12,2% (w 2023 r. – o 9,3% i 10,2%) w stosunku do średniej dla Polski. Największe różnice wystąpiły w przypadku miast liczących co najmniej 500 tys. mieszkańców, w których przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na osobę był o 33,0% wyższy niż przeciętnie w kraju (o 36,0% w 2023 r.), natomiast wydatki były wyższe od przeciętnych wydatków krajowych o 40,6% (o 33,0% w 2023 r.). Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na osobę na wsi był niższy o 12,9% od średniej krajowej (w 2023 r. o 13,7%), a wydatki niższe o 17,9% (w 2023 r. o 14,9%).

Najniższe wartości tych wskaźników odnotowano na pozaaglomeracyjnych obszarach wiejskich: w przypadku dochodów o 16,6%, a w przypadku wydatków o 21,3% niższe od średniej dla Polski. Wskaźnik przeciętnych miesięcznych dochodów na 1 osobę na aglomeracyjnych¹⁰ obszarach wiejskich był o 0,8% niższy od średniej dla Polski, zaś w najmniejszych miastach liczących do 20 tys. mieszkańców niższy o 6,2%. Wskaźnik przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę zarówno na aglomeracyjnych obszarach wiejskich, jak i w najmniejszych miastach, był o 6,6% niższy od średniej dla Polski.

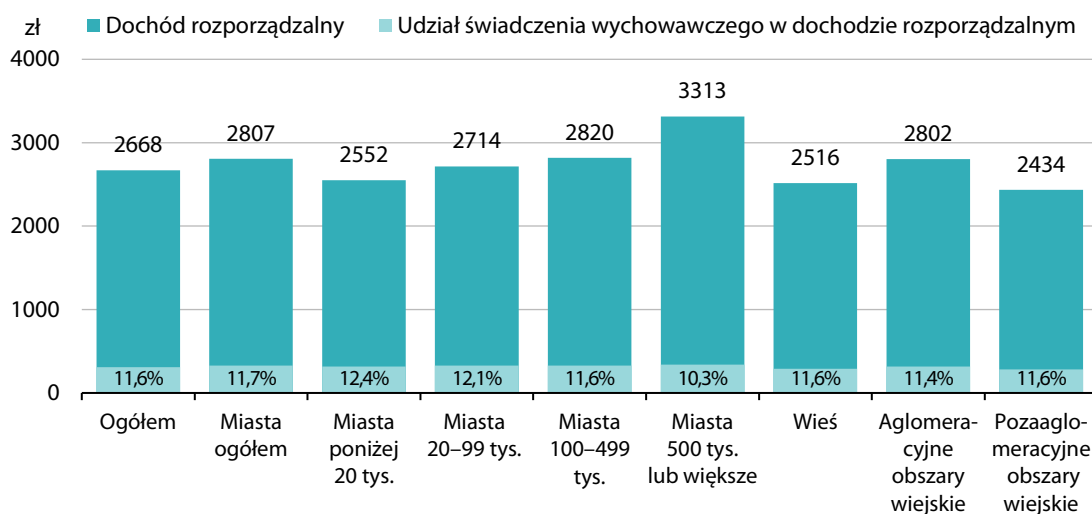
¹⁰ Patrz uwagi metodologiczne, str. 137.

Wykres 21. Wskaźnik przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego i wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych w odniesieniu do średniej dla Polski według klasy miejscowości zamieszkania i delimitacji obszarów wiejskich w 2024 r.

W gospodarstwach domowych, które w 2024 r. pobierały świadczenie wychowawcze „Rodzina 800+”, udział tego świadczenia w dochodzie rozporządzalnym wyniósł przeciętnie 11,6%, w tym: 11,7% w miastach (odsetek ten wzrastał od 10,3% w miastach największych liczących 500 tys. lub więcej mieszkańców do 12,4% w miastach najmniejszych liczących poniżej 20 tys.) oraz 11,6% na wsi (w tym 11,4% na aglomeracyjnych obszarach wiejskich i 11,6% na pozaaglomeracyjnych obszarach wiejskich).

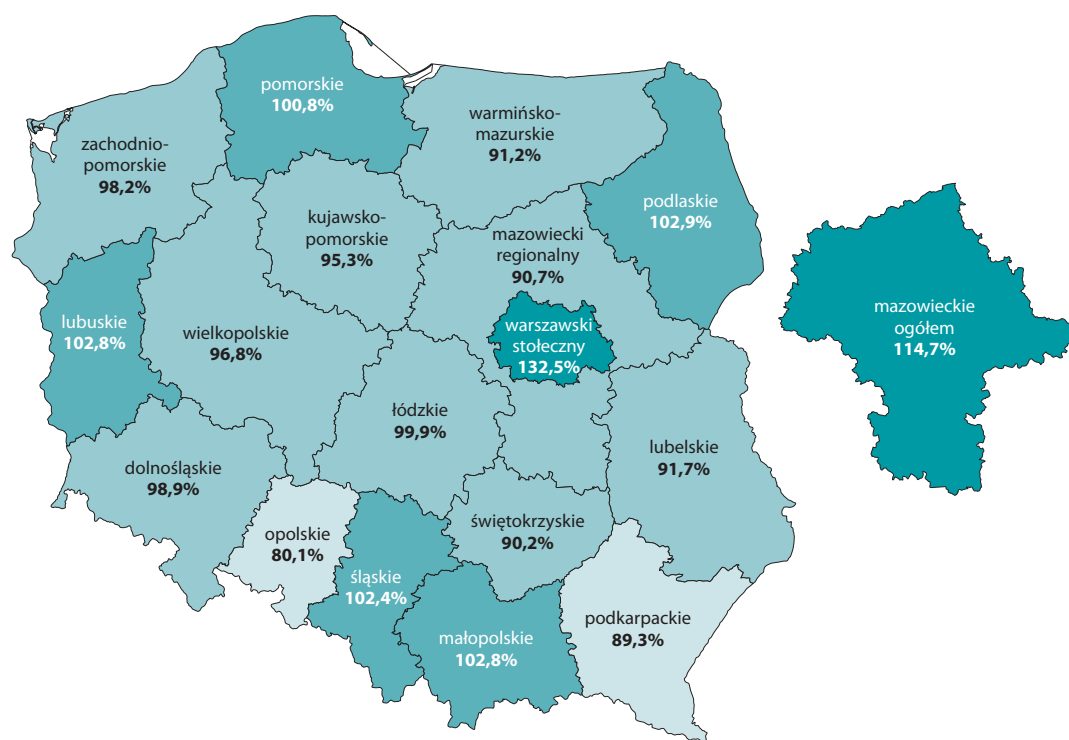
Wykres 22. Dochód rozporządzalny i udział dochodu ze świadczenia wychowawczego "Rodzina 800+" w przeciętnym miesięcznym dochodzie rozporządzalnym na 1 osobę w gospodarstwach domowych, które otrzymywały to świadczenie w 2024 r. według klasy miejscowości zamieszkania i delimitacji obszarów wiejskich

W ujęciu terytorialnym przeciętny miesięczny dochód na 1 osobę wyższy od średniej krajowej wystąpił w województwach: mazowieckim, podlaskim, lubuskim, małopolskim, śląskim i pomorskim. Tak jak w roku poprzednim, zdecydowanie najwyższe przeciętne miesięczne dochody na 1 osobę wykazywały gospodarstwa domowe z województwa mazowieckiego – 3632 zł (w 2023 r. – 3209 zł). Dochody w województwie mazowieckim były wyższe niż przeciętny miesięczny dochód na osobę w kraju o 14,7%, (wyższe od średniej krajowej o 32,5% w regionie warszawskim stołecznym i niższe o 9,3% w pozostałej części województwa mazowieckiego). Najniższe przeciętne miesięczne dochody na 1 osobę uzyskiwały gospodarstwa domowe z województwa opolskiego (2538 zł) – o 19,9% poniżej średniej krajowej. Kolejnymi województwami z najniższym poziomem przeciętnego miesięcznego dochodu na 1 osobę były województwa: podkarpackie (mniej o 10,7% od średniej dla Polski), świętokrzyskie (mniej o 9,8%), warmińsko-mazurskie (mniej o 8,8%) oraz lubelskie (mniej o 8,3%).

Rozpiętość pomiędzy najwyższym a najniższym przeciętnym miesięcznym dochodem na osobę w województwach, w odniesieniu do średniej krajowej wyniosła 34,6 p. proc. (tak jak w 2023 r.).

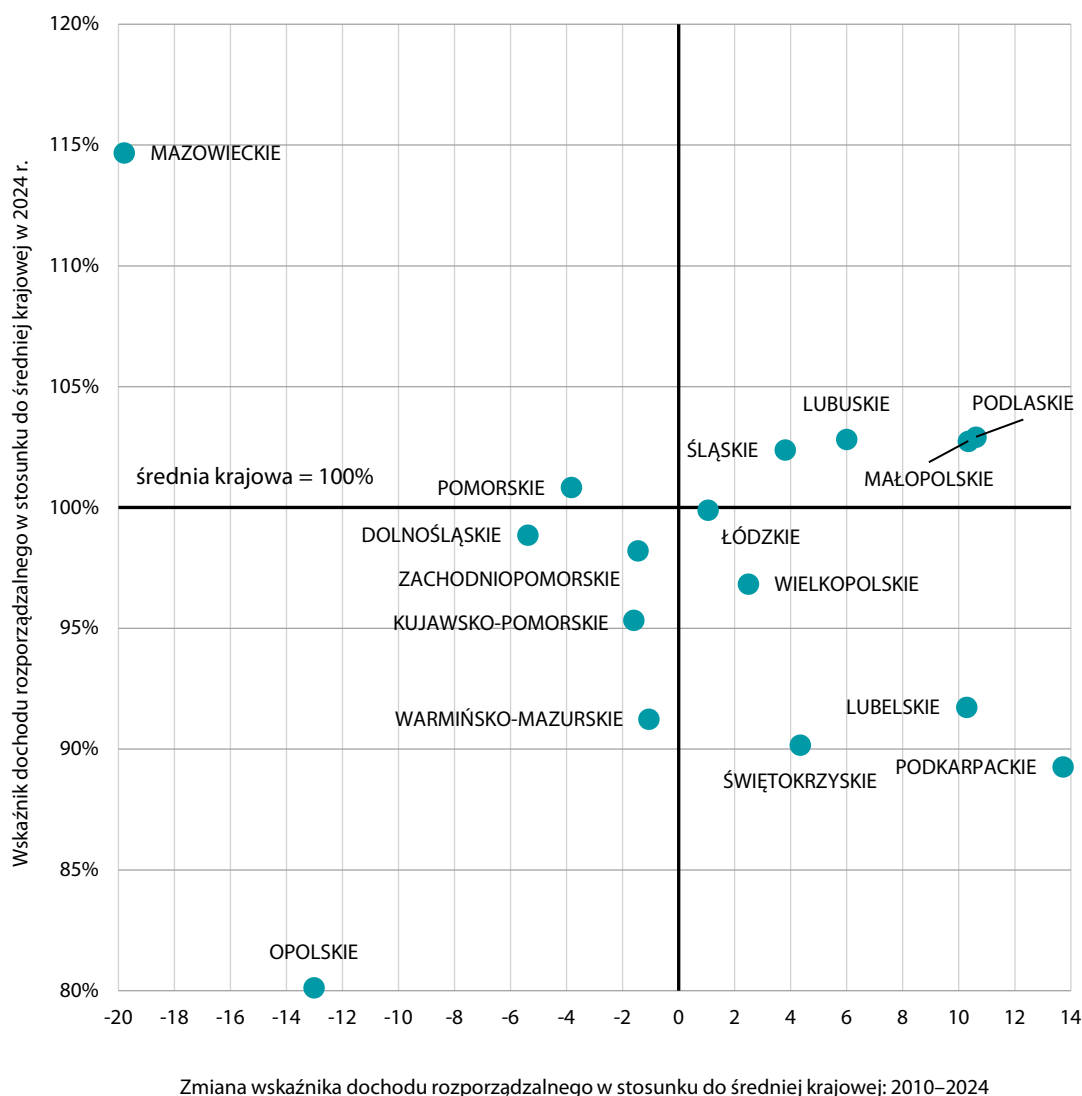
Mapa 1. Wskaźnik przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych w stosunku do średniej krajowej (Polska = 100) w 2024 r.

- Województwa, w których przeciętne miesięczne dochody wyniosły co najmniej 110% średniej krajowej
- Województwa, w których przeciętne miesięczne dochody mieściły się w granicach od 100,0% do 109,9% średniej krajowej
- Województwa, w których przeciętne miesięczne dochody mieściły się w granicach od 90,0% do 99,9% średniej krajowej
- Województwa, w których przeciętne miesięczne dochody były niższe niż 90% średniej krajowej

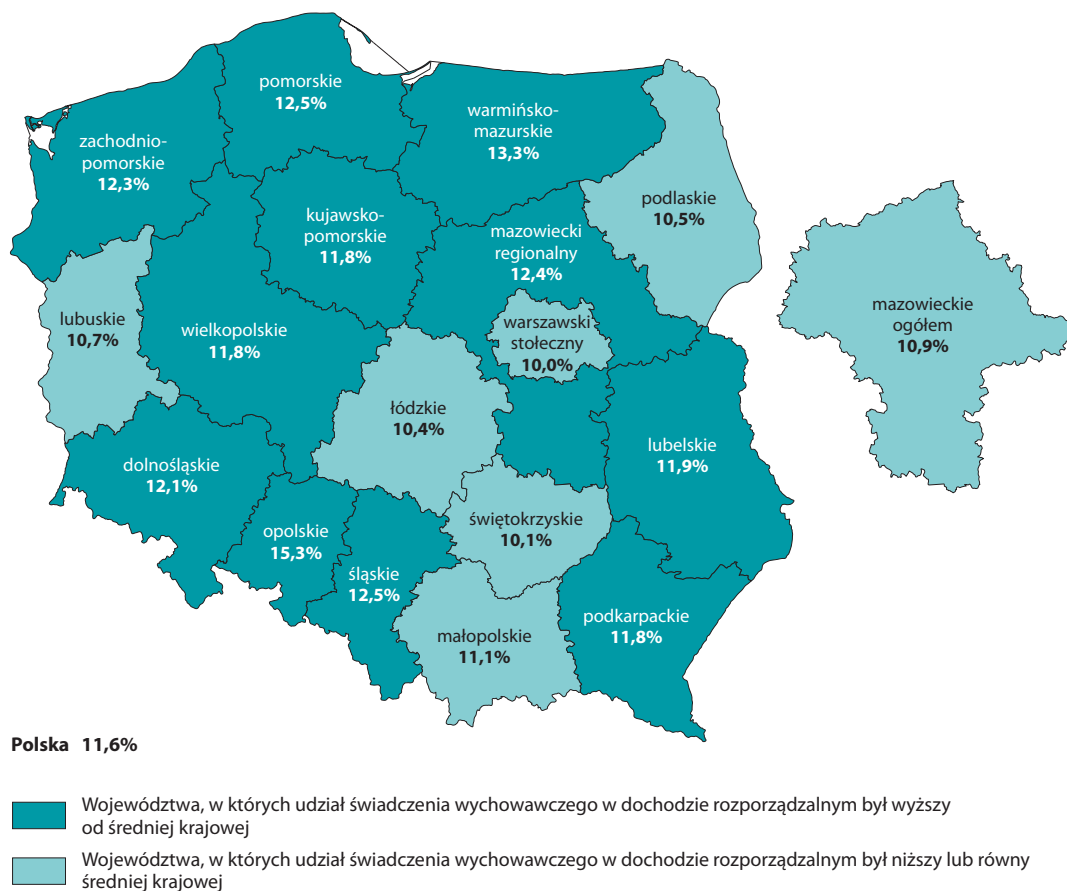
W okresie 2010–2024 wartość przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w stosunku do średniej dla Polski wzrosła w 9 województwach. Największy wzrost wskaźnika dochodów wystąpił w województwie podkarpackim (o 13,7 p. proc.), a największy spadek w województwie mazowieckim (o 19,8 p. proc.). Trzeba jednak pamiętać o najwyższej wartości osiąganych dochodów w województwie mazowieckim, zarówno w roku 2010, jak i 2024.

Wykres 23. Wskaźnik przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych w stosunku do średniej krajowej w 2024 r. według województw oraz jego zmiana w latach 2010–2024

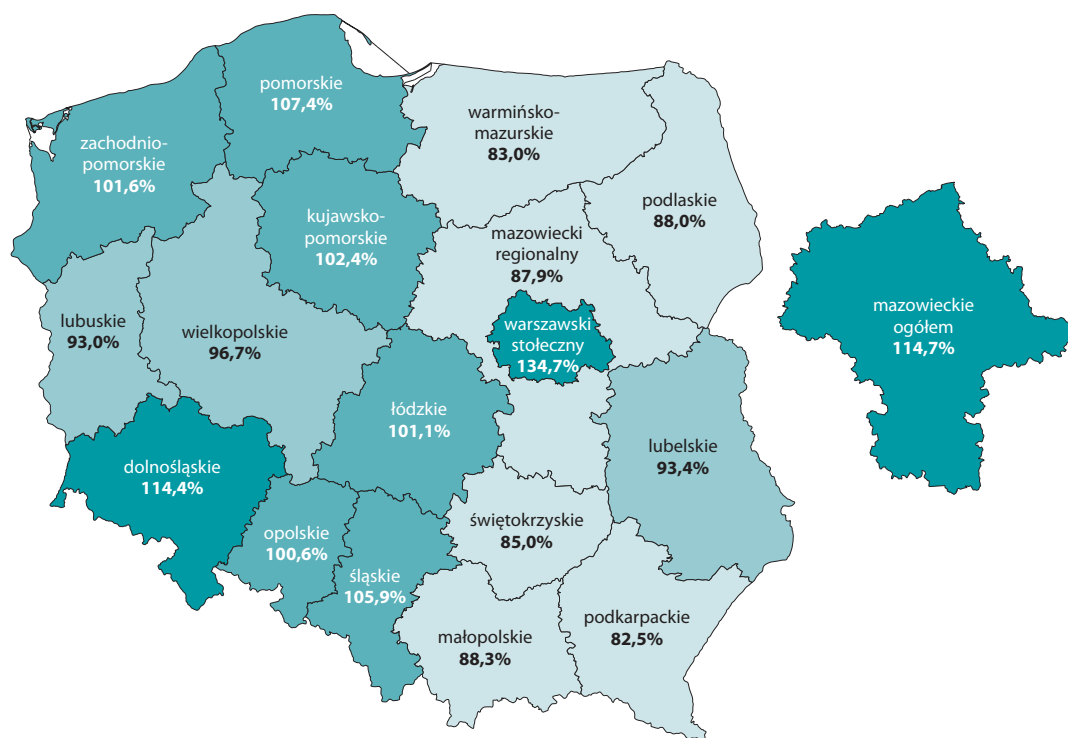
Udział świadczenia wychowawczego „Rodzina 800+” w przeciętnym miesięcznym dochodzie rozporządzalnym w gospodarstwach domowych, które w 2024 r. pobierały to świadczenie, wynoszący średnio 11,6% w skali kraju, był zróżnicowany pomiędzy województwami. Najwyższy udział tego świadczenia w dochodzie rozporządzalnym zanotowano w województwie opolskim – 15,3%, natomiast najniższy w województwie mazowieckim w regionie warszawskim stołecznym – 10,0% oraz w woj. świętokrzyskim – 10,1%. We wszystkich województwach nastąpił wzrost udziału świadczenia wychowawczego w dochodzie rozporządzalnym w porównaniu z wartością z 2023 r. (najwyższy w województwie zachodniopomorskim – o 4,0 p. proc, najniższy w województwach łódzkim i świętokrzyskim – o 1,2 p. proc.), co wynika przede wszystkim ze zwiększenia wysokości tego świadczenia z 500 zł do 800 zł w 2024 r.

Mapa 2. Udział dochodu ze świadczenia wychowawczego „Rodzina 800+” w przeciętnym miesięcznym dochodzie rozporządzalnym na osobę w gospodarstwach domowych, które otrzymywały to świadczenie w 2024 r.

W przypadku wydatków przeciętne miesięczne wartości powyżej średniej dla Polski w 2024 r. odnotowano w województwach: mazowieckim, dolnośląskim, pomorskim, śląskim, kujawsko-pomorskim, zachodniopomorskim, łódzkim i opolskim. Najwyższe przeciętne miesięczne wydatki na osobę odnotowano w województwie mazowieckim – 2155 zł (w 2023 r. 1849 zł) i były one wyższe od przeciętnej ogólnopolskiej o 14,7% (o 34,7% wyższe w regionie warszawskim stołecznym od średniej dla Polski i niższe o 12,1% w pozostałej części województwa mazowieckiego). Najniższe przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę wystąpiły w województwie podkarpackim (1549 zł wobec 1320 zł w 2023 r.) i w porównaniu ze średnią dla całego kraju były one niższe o 17,5%, następnie w województwie warmińsko-mazurskim (niższe o 17,0%), świętokrzyskim (niższe o 15,0%), podlaskim (niższe o 12,0%) oraz małopolskim (niższe o 11,7%).

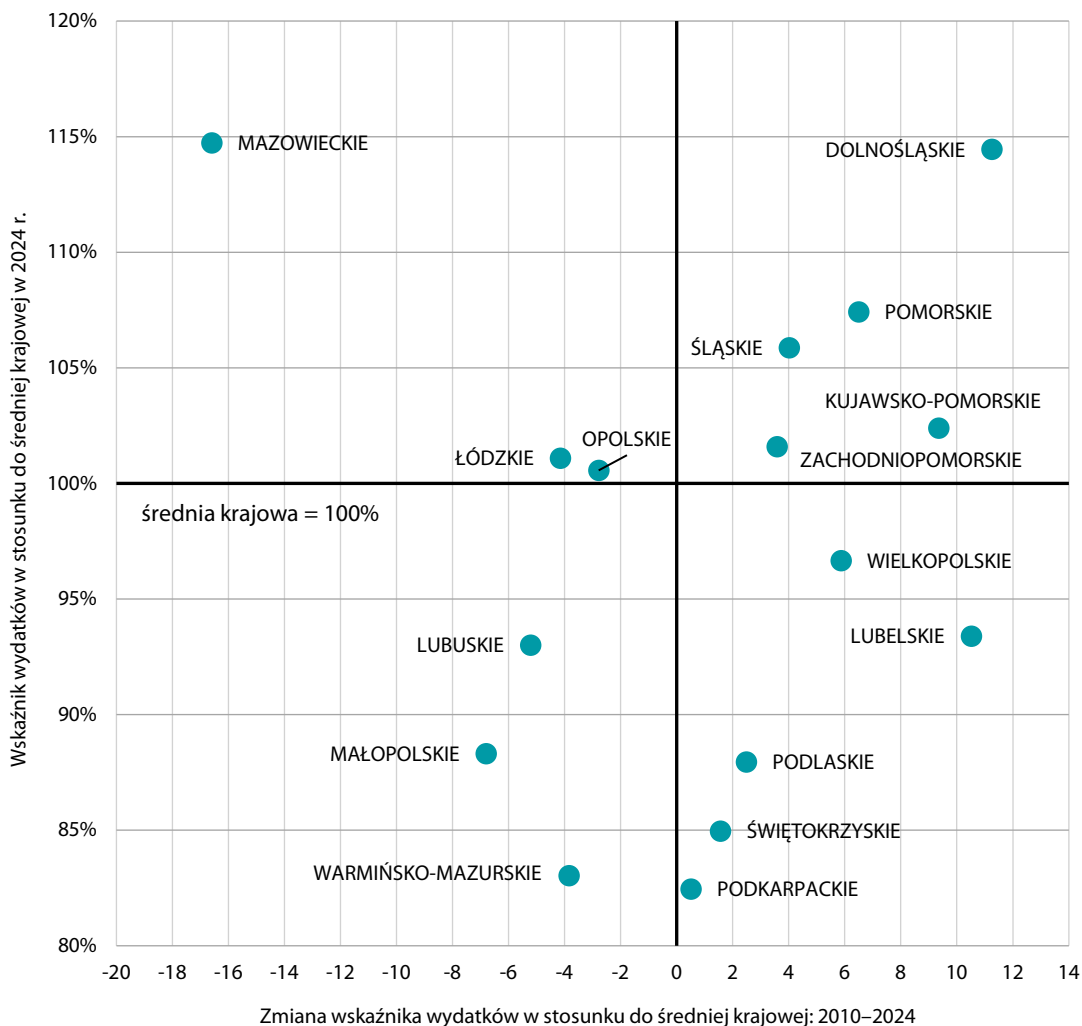
Mapa 3. Wskaźnik przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych w stosunku do średniej krajowej (Polska = 100) w 2024 r.

- Województwa, w których przeciętne miesięczne wydatki wyniosły co najmniej 110% średniej krajowej
- Województwa, w których przeciętne miesięczne wydatki mieściły się w granicach od 100,0% do 109,9% średniej krajowej
- Województwa, w których przeciętne miesięczne wydatki mieściły się w granicach od 90,0% do 99,9% średniej krajowej
- Województwa, w których przeciętne miesięczne wydatki były niższe niż 90% średniej krajowej

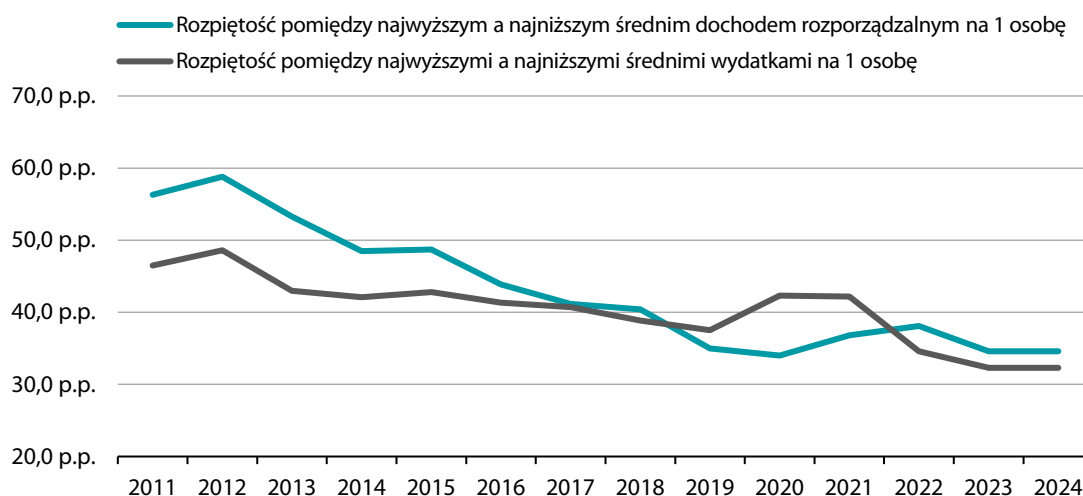
Wartość wskaźnika przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w stosunku do średniej dla Polski w okresie 2010–2024 wzrosła w 10 województwach. Największy wzrost wartości wskaźnika wydatków odnotowano w województwie dolnośląskim (o 11,2 p. proc.), a największy spadek w województwie mazowieckim (o 16,6 p. proc.).

Wykres 24. Wskaźnik przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych w stosunku do średniej krajowej w 2024 r. według województw oraz jego zmiana w latach 2010–2024

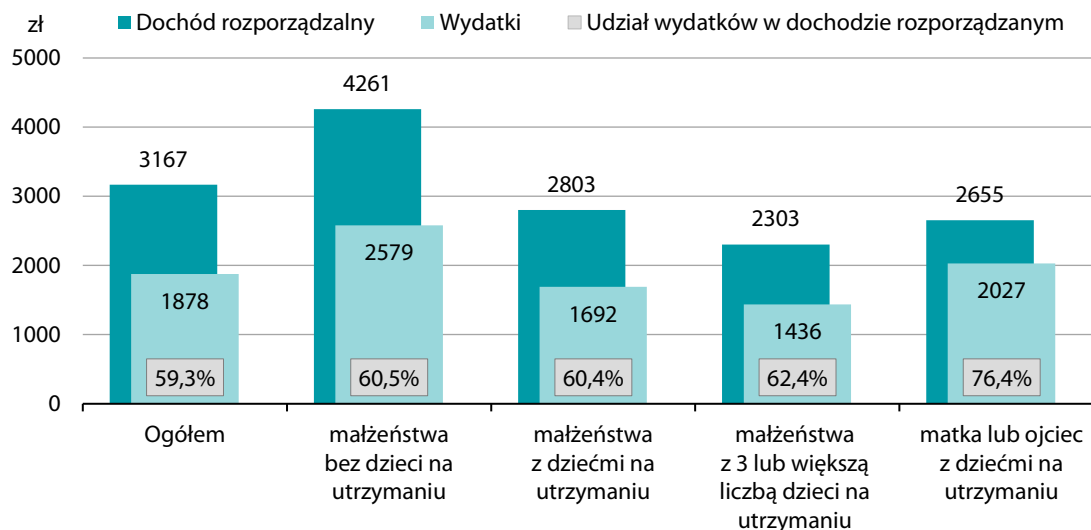
W 2024 r. rozpiętość pomiędzy województwem z najwyższym a województwem z najniższym średnim miesięcznym dochodem rozporządzalnym na osobę w stosunku do średniej krajowej wyniosła 34,6 p. proc., zaś analogiczna rozpiętość dla średnich miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych wyniosła 32,2 p. proc. dla porównania w 2011 r. różnice te wynosiły odpowiednio 56,3 p. proc. i 46,5 p. proc.

Wykres 25. Rozpiętość pomiędzy najwyższym a najniższym średnim dochodem rozporządzalnym oraz wydatkami na 1 osobę w gospodarstwach domowych w województwach w stosunku do średniej krajowej w latach 2011–2024 (w p. proc.)

Biorąc pod uwagę typ biologiczny gospodarstwa domowego, w najlepszej sytuacji materialnej znajdowały się małżeństwa¹¹ bez dzieci na utrzymaniu¹². Dysponowały one przeciętnym miesięcznym dochodem rozporządzalnym na osobę wyższym o 34,5% od średniej krajowej (w 2023 r. – o 35,8%), zaś ich przeciętne miesięczne wydatki były wyższe o 37,3% (w 2023 r. – o 37,6%) niż średnia krajowa.

Wykres 26. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny i wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych oraz udział wydatków w dochodzie rozporządzalnym według typu biologicznego gospodarstwa domowego w 2024 r.

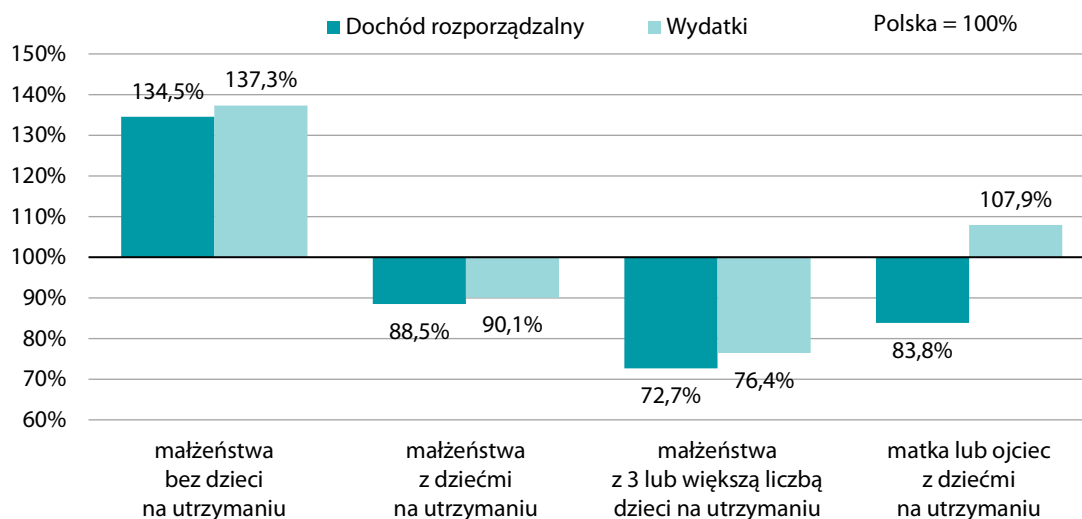

¹¹ Do grupy tej dołączono także osoby żyjące w związkach nieformalnych.

¹² Dziecko na utrzymaniu – osoba w wieku 0–14 lat (włącznie) będąca w składzie gospodarstwa domowego lub osoba w wieku 15–25 lat, o ile nie posiada własnego źródła utrzymania i nie pozostaje w związku małżeńskim lub związku nieformalnym. W grupie osób z dziećmi na utrzymaniu znajdują się małżeństwa, samotni rodzice i pozostałe osoby z dziećmi na utrzymaniu.

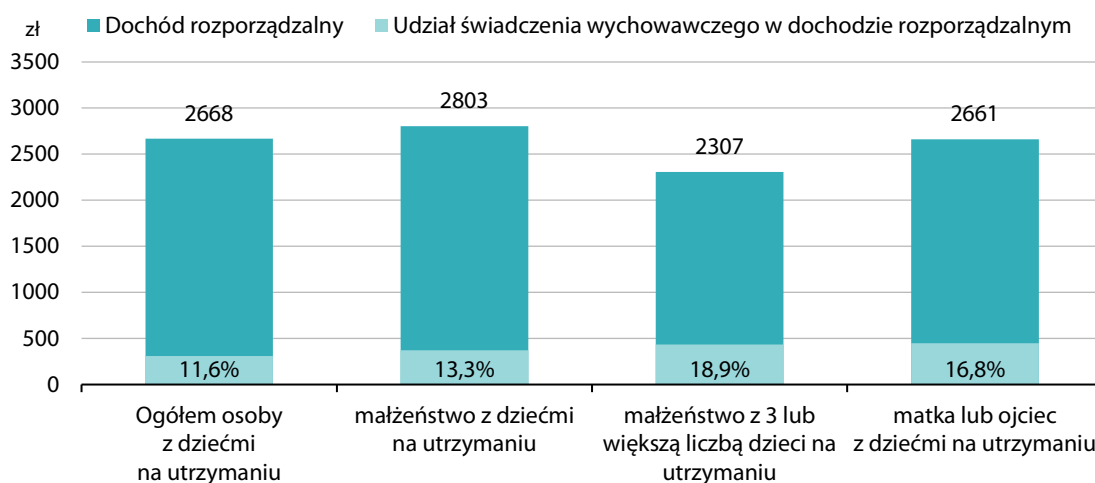
Podobnie jak w latach poprzednich, w 2024 r. w najtrudniejszej sytuacji materialnej znajdowały się małżeństwa z trojgiem lub większą liczbą dzieci na utrzymaniu. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na osobę w tego typu gospodarstwach domowych był niższy o 27,3% (w 2023 r. – o 29,6%), a wydatki na osobę były niższe o 25,6% (w 2023 r. – o 25,4%) niż średnia krajowa.

Wykres 27. Wskaźnik przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego i wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych w odniesieniu do średniej dla Polski według typu biologicznego gospodarstwa domowego w 2024 r.

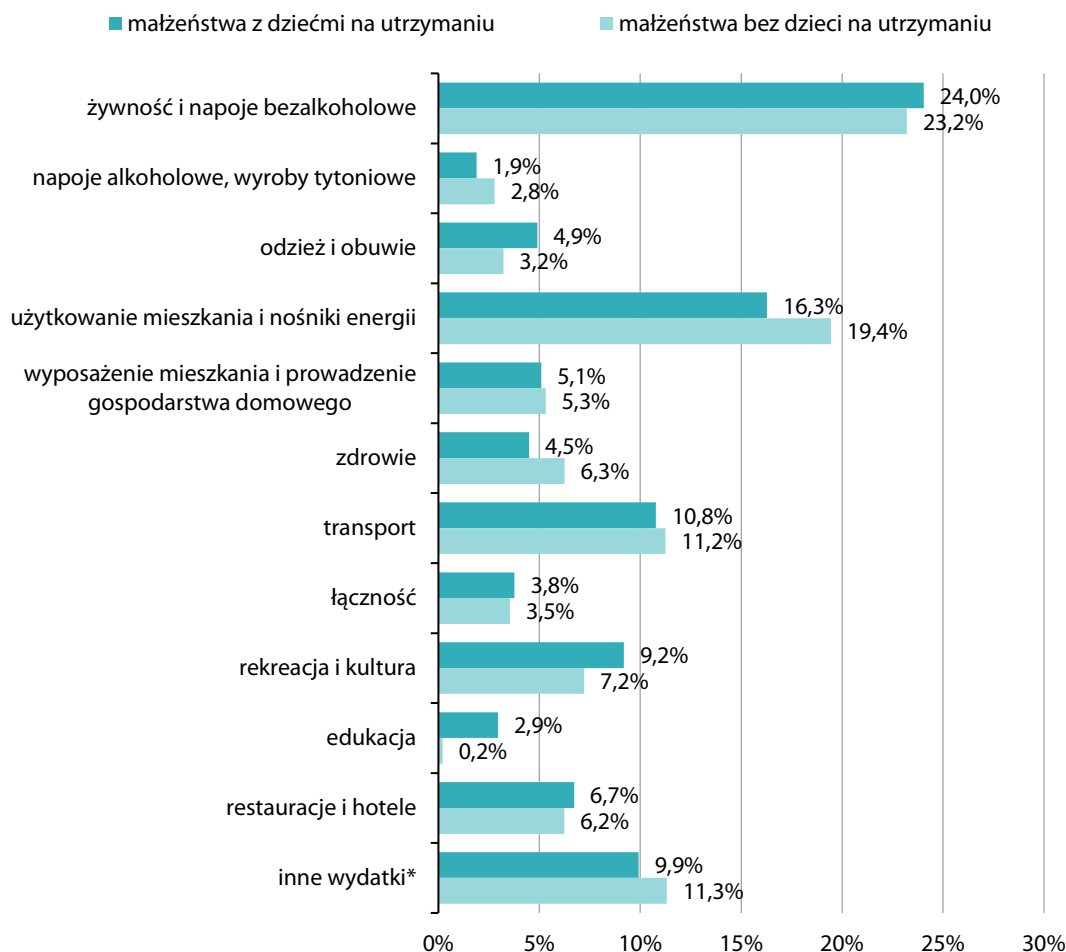
Przeciętne miesięczne dochody na 1 osobę w gospodarstwach domowych osób z dziećmi na utrzymaniu, pobierających świadczenie wychowawcze „Rodzina 800+”, w 2024 r. wyniosły 2668 zł i stanowiły 84,2% przeciętnych dochodów w gospodarstwach domowych ogółem. Udział świadczenia wychowawczego w dochodzie rozporządzalnym w tych gospodarstwach domowych wyniósł przeciętnie 11,6% (w 2023 r. – 8,9%), natomiast najwyższy był w rodzinach z co najmniej 3 dziećmi na utrzymaniu – 18,9% (w 2023 r. – 14,5%).

Wykres 28. Udział dochodu ze świadczenia wychowawczego "Rodzina 800+" w przeciętnym miesięcznym dochodzie rozporządzalnym na 1 osobę w gospodarstwach domowych, które otrzymywały to świadczenie w 2024 r. według typu biologicznego gospodarstwa domowego

W gospodarstwach domowych małżeństw z dziećmi na utrzymaniu największy wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano w przypadku wydatków na edukację – o 36,2%, rekreację i kulturę – o 31,5%, zdrowie – o 27,4%, transport – o 24,4% oraz restauracje i hotele – o 21,9%.

Wykres 29. Struktura przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych małżeństw z dziećmi i bez dzieci na utrzymaniu (w % wydatków ogółem) w 2024 r.

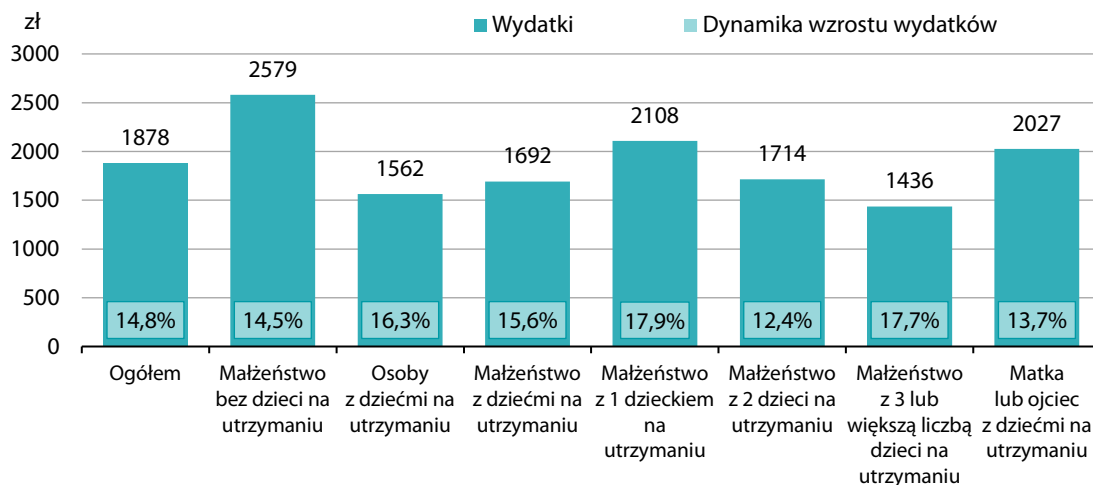

*Na kategorię "Inne wydatki" składają się: wydatki na pozostałe towary i usługi, wydatki pozostałe i kieszonkowe.

Biorąc pod uwagę strukturę przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych, w 2024 r. wystąpiły różnice pomiędzy małżeństwami z dziećmi i bez dzieci na utrzymaniu. Małżeństwa z dziećmi na utrzymaniu wydawały przede wszystkim więcej na edukację (o 2,7 p. proc.), rekreację i kulturę (o 2,0 p. proc.), odzież i obuwie (o 1,7 p. proc.). Gospodarstwa domowe małżeństw bez dzieci na utrzymaniu wydawały natomiast więcej na 1 osobę przede wszystkim na użytkowanie mieszkania i nośniki energii (o 3,1 p. proc.) oraz zdrowie (o 1,8 p. proc.).

W porównaniu z 2023 r. przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych ogółem wzrosły o 14,8%, w gospodarstwach małżeństw z dziećmi na utrzymaniu wzrosły o 15,6%, a w gospodarstwach małżeństw z 3 lub większą liczbą dzieci na utrzymaniu wzrosły o 17,7%, a z jednym dzieckiem – o 17,9%.

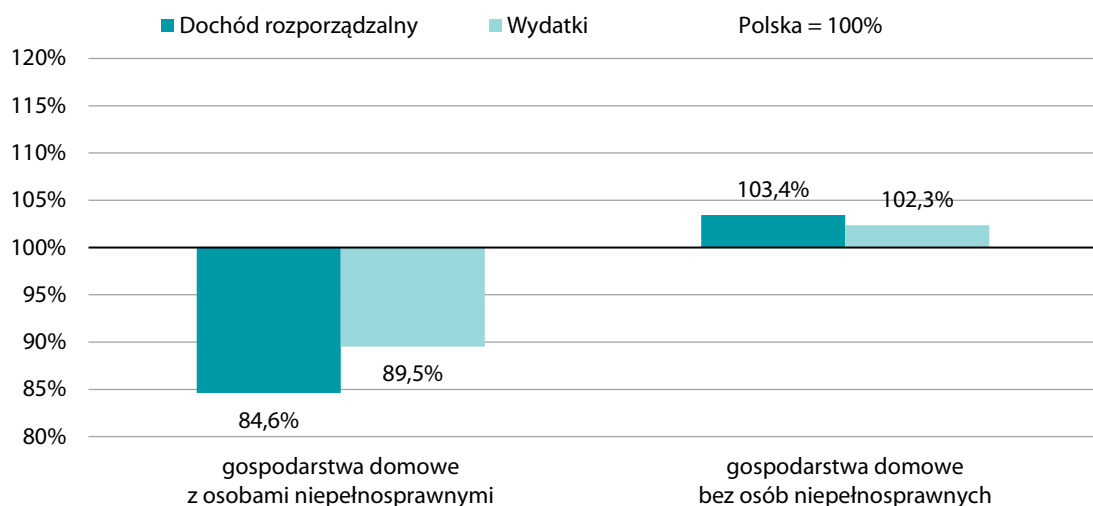
Wykres 30. Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych według typu biologicznego gospodarstwa domowego* oraz dynamika nominalna wydatków w 2024 r.

*Uwzględnione zostały gospodarstwa domowe posiadające na utrzymaniu dzieci do 25 roku życia zarówno pobierające, jak i niepobierające świadczenia wychowawczego "Rodzina 800+".

Średni miesięczny dochód rozporządzalny na osobę w gospodarstwach domowych z osobami niepełnosprawnymi kształtował się o 15,4% poniżej przeciętnej krajowej (w 2023 r. o 14,0%). W grupie tej średnio aż 52,8% przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na osobę stanowiły dochody ze świadczeń społecznych (51,5% w 2023 r.), podczas gdy w gospodarstwach domowych bez osób niepełnosprawnych zdecydowanie mniej – 25,9% (25,7% w 2023 r.).

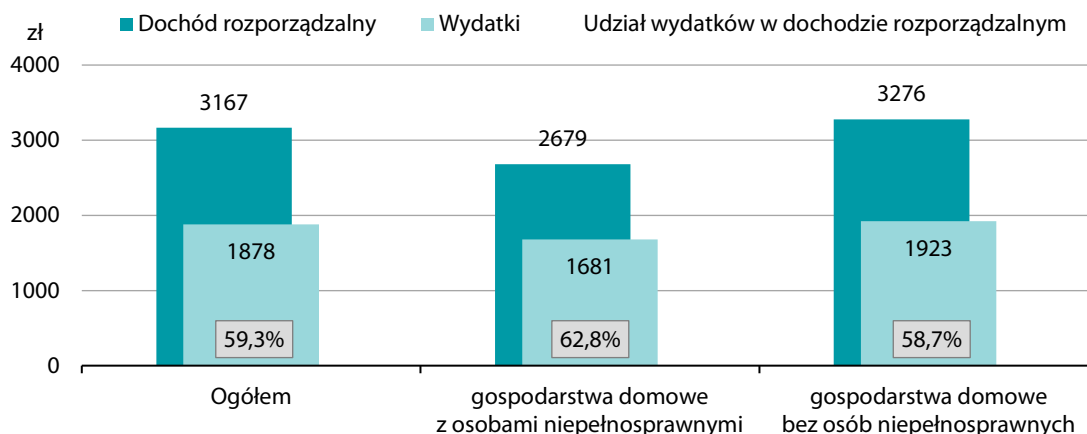
Wykres 31. Wskaźnik przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego i wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych z osobami i bez osób niepełnosprawnych w odniesieniu do średniej dla Polski w 2024 r.

Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych z osobami niepełnosprawnymi były również niższe od przeciętnych miesięcznych wydatków w gospodarstwach ogółem o 10,5% (w 2023 r. o 10,6%). Udział wydatków w dochodzie rozporządzalnym w gospodarstwach domowych

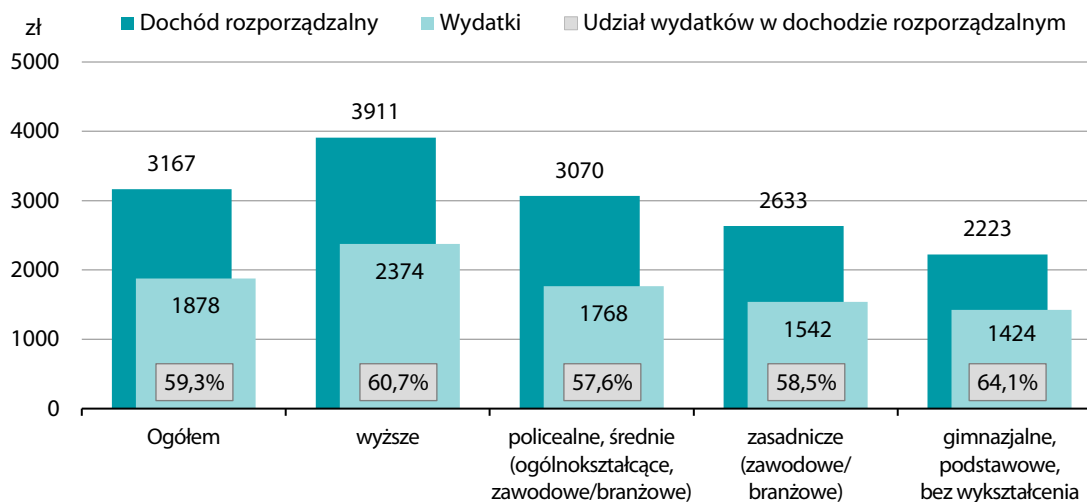
z osobami niepełnosprawnymi w 2024 r. wyniósł 62,8% (w porównaniu z 2023 r. nastąpił spadek o 0,7 p. proc.), natomiast w przypadku gospodarstw domowych bez osób niepełnosprawnych udział ten wyniósł 58,7% (w porównaniu z 2023 r. – spadek o 2,0 p. proc.).

Wykres 32. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny i wydatki na 1 osobę oraz udział wydatków w dochodzie rozporządzalnym w gospodarstwach domowych z osobami i bez osób niepełnosprawnych w 2024 r.

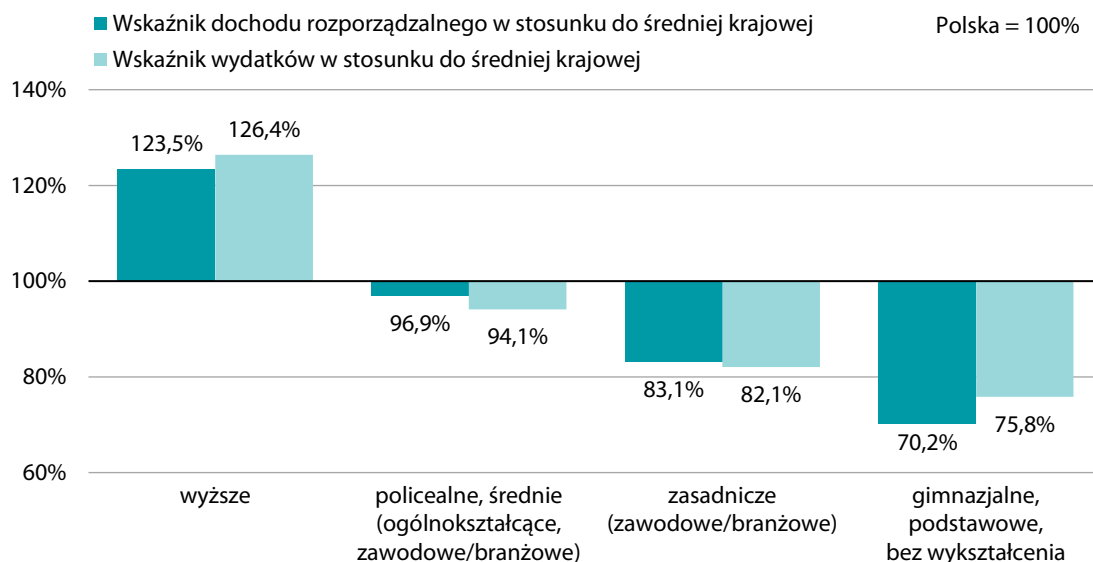
Wykształcenie osoby odniesienia istotnie różnicuje zarówno poziom dochodów, jak i wydatków gospodarstw domowych. Tak jak w latach poprzednich, najwyższe dochody i wydatki odnotowano w gospodarstwach domowych, w których osoba odniesienia miała wykształcenie wyższe. W tych gospodarstwach domowych zarówno dochody, jak i wydatki były 1,5-krotnie wyższe niż w gospodarstwach domowych, w których osoba odniesienia miała wykształcenie zasadnicze zawodowe. W porównaniu natomiast z gospodarstwami domowymi, w których osoba odniesienia miała najniższy poziom wykształcenia (gimnazjalne, podstawowe lub bez wykształcenia), dochody były 1,8-krotnie, a wydatki 1,7-krotnie wyższe.

Wykres 33. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny i wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych oraz udział wydatków w dochodzie rozporządzalnym według poziomu wykształcenia osoby odniesienia w 2024 r.

W gospodarstwach domowych, w których osoba odniesienia miała wykształcenie wyższe, przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na osobę był o 23,5% wyższy od przeciętnej krajowej, a wydatki były wyższe o 26,4% (w 2023 r. odpowiednio 23,5% i 21,5%). W gospodarstwach domowych, w których osoba odniesienia miała najniższy poziom wykształcenia (gimnazjalne, podstawowe lub bez wykształcenia), przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na osobę był o 29,8% niższy od średniej krajowej, natomiast wydatki były niższe o 24,2% (w 2023 r. odpowiednio 27,9% i 21,4%).

Wykres 34. Wskaźnik przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego i wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych w odniesieniu do średniej dla Polski według poziomu wykształcenia osoby odniesienia w 2024 r.

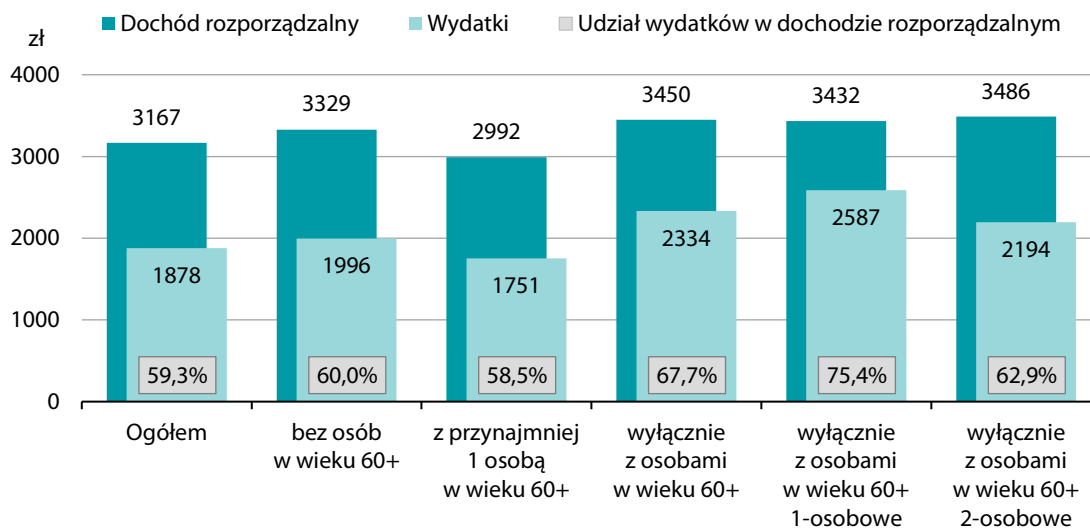

Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych z przynajmniej 1 osobą w wieku 60 lat lub więcej był niższy o 5,5% od średniej dla ogółu gospodarstw domowych i o 10,1% niższy w porównaniu z gospodarstwami domowymi bez osób starszych (w 2023 r. niższy odpowiednio o 4,6% i 8,6%). Z kolei gospodarstwa domowe składające się wyłącznie z osób w wieku 60 lat lub więcej dysponowały dochodem rozporządzalnym na 1 osobę wyższym o 8,9% od ogółu gospodarstw domowych i o 3,6% od średniej dla gospodarstw domowych nieposiadających w swoim składzie osób starszych (odpowiednio wyższym o 12,4% i 7,7% w 2023 r.). Wynika to z mniejszej liczby osób w gospodarstwach domowych składających się wyłącznie z osób starszych oraz posiadania przez nie własnych źródeł utrzymania (najczęściej emerytury)¹³. Z drugiej strony warto zauważyć znacznie wyższy, niż przeciętnie w gospodarstwach domowych ogółem, udział wydatków w dochodzie rozporządzalnym w grupie gospodarstw wyłącznie z osobami starszymi.

Z kolei przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w jednoosobowych gospodarstwach domowych osób starszych były aż o 37,7% wyższe od średniej dla ogółu gospodarstw domowych i o 29,6% wyższe w porównaniu z gospodarstwami domowymi bez osób starszych (w 2023 r. wyższe odpowiednio o 41,0% i 34,1%). Udział wydatków w dochodach stanowił w tych gospodarstwach domowych 75,4% i był wyższy o 16,1 p. proc. od średniej dla ogółu gospodarstw domowych (w 2023 r. odpowiednio 77,4% i 13,9 p. proc.).

¹³ Przeciętna liczba osób w gospodarstwach domowych w 2024 r. wynosiła: ogółem – 2,85; bez osób w wieku 60+ – 3,03; z przynajmniej 1 osobą w wieku 60+ – 2,69; wyłącznie z osobami w wieku 60+ – 1,50.

Wykres 35. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny i wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych z osobami i bez osób w wieku 60 lat lub więcej w 2024 r.

Spożycie ilościowe żywności

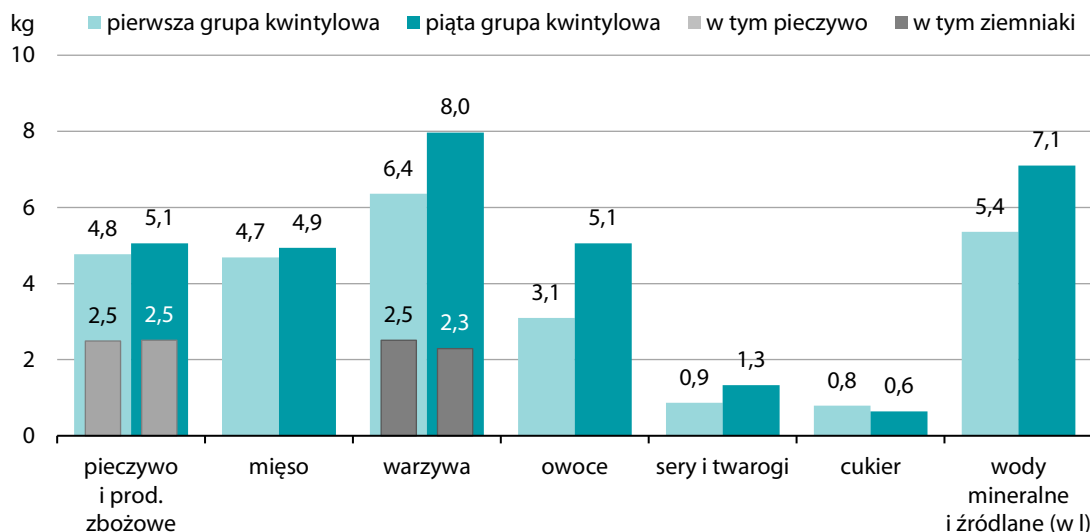
W 2024 r. nastąpił wzrost spożycia większości podstawowych artykułów żywnościowych. Najwyższy wzrost dotyczył: cukru (o 8,6%), jaj (o 7,5%), owoców (o 5,9%), tłuszczów zwierzęcych (o 5,3%), makaronu i produktów makaronowych (o 5,1%) oraz serów i twarogów (o 5,0%). Największy spadek spożycia odnotowano w przypadku margaryny i tłuszczów roślinnych (o 4,5%), mleka świeżego (o 2,5%) oraz pieczywa (o 1,5%).

Poziom przeciętnego miesięcznego spożycia na 1 osobę większości artykułów żywnościowych różnił się w zależności od grup społeczno-ekonomicznych. Gospodarstwa domowe emerytów i rencistów, w porównaniu z innymi grupami społeczno-ekonomicznymi, spożywały przeciętnie na 1 osobę znacznie więcej pieczywa, mięsa, mleka, jaj, olejów i tłuszczów, owoców oraz warzyw (w tym ziemniaków). Poziom spożycia większości podstawowych produktów żywnościowych w grupach społeczno-ekonomicznych w porównaniu z rokiem 2023 zwiększył się.

Należy nadmienić, że gospodarstwa domowe pracujących na własny rachunek oraz pracowników wydały przeciętnie na 1 osobę znacznie więcej na usługi gastronomiczne (stanowiące odrębną kategorię niewchodzącą do wydatków na żywność i napoje bezalkoholowe) niż gospodarstwa domowe rolników oraz emerytów i rencistów: gospodarstwa domowe pracujących na własny rachunek wydały na usługi gastronomiczne 4,1 raza więcej niż gospodarstwa domowe rolników oraz 2,3 raza więcej niż gospodarstwa domowe emerytów i rencistów, natomiast gospodarstwa domowe pracowników wydały na usługi gastronomiczne 2,7 raza więcej niż gospodarstwa domowe rolników oraz 1,6 raza więcej niż gospodarstwa domowe emerytów i rencistów.

Poziom spożycia większości artykułów żywnościowych w dużym stopniu jest zależny od dochodów gospodarstwa domowego. Wraz ze wzrostem zamożności gospodarstw domowych rośnie poziom spożycia tych artykułów. Podobnie jak w latach poprzednich, w porównaniu z gospodarstwami domowymi o najniższych dochodach (I grupa kwintylowa), w gospodarstwach domowych osiągających najwyższe dochody (V grupa kwintylowa) spożywano przeciętnie miesięcznie na osobę: 1,9 raza więcej ryb i owoców morza, 1,6 raza więcej owoców, jogurtów, masła, soków owocowych i warzywnych, 1,5 raza więcej serów i twarogów, 1,3 raza więcej warzyw oraz wód mineralnych lub źródlanych, 1,2 raza więcej jaj, a także nieco więcej pieczywa i produktów zbożowych, mięsa, wędlin, mleka. Natomiast w gospodarstwach domowych o najniższych dochodach (I grupa kwintylowa) spożywano nieco więcej margaryny i innych tłuszczów roślinnych, ziemniaków oraz cukru.

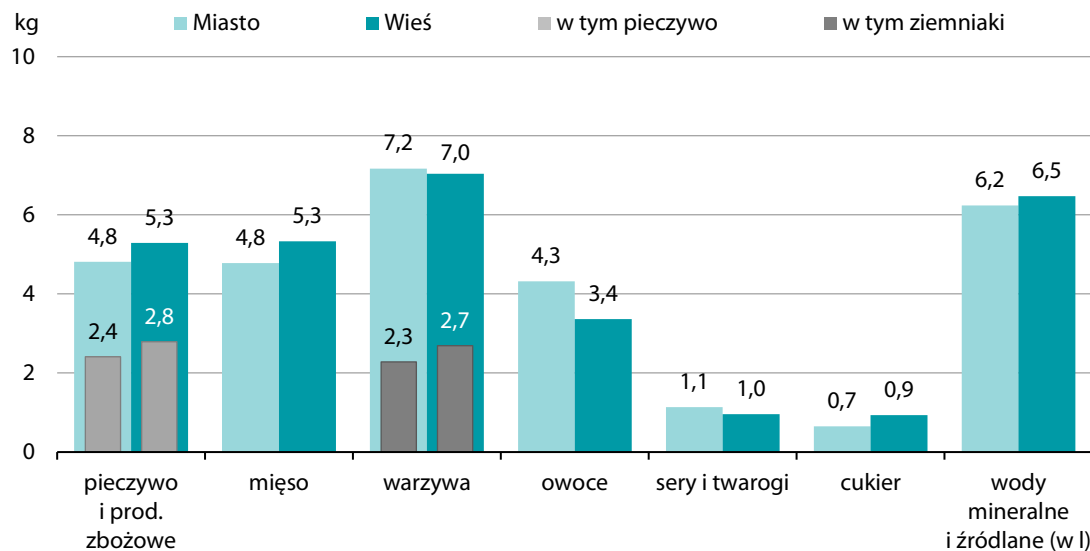
Wykres 36. Przeciętne miesięczne spożycie wybranych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych w pierwszej i piątej grupie kwintylowej w 2024 r.

Na poziom spożycia żywności wpływają także nawyki żywieniowe, ceny produktów żywnościowych oraz miejsce zamieszkania. Gospodarstwa domowe zamieszkujące tereny wiejskie charakteryzują się nieco innym modelem żywienia niż gospodarstwa domowe mieszkające w miastach. Na wsi wystąpiło wyższe spożycie m. in. pieczywa i produktów zbożowych, mięsa, ziemniaków, cukru oraz wód mineralnych i źródlanych, zaś w miastach – warzyw (oprócz ziemniaków), owoców oraz serów i twarogów.

Pozytywnym zjawiskiem zarówno w mieście, jak i na wsi jest wzrost wartości przeciętnego miesięcznego spożycia owoców (po 0,2 kg) na osobę.

Wykres 37. Przeciętne miesięczne spożycie wybranych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych według miejsca zamieszkania w 2024 r.

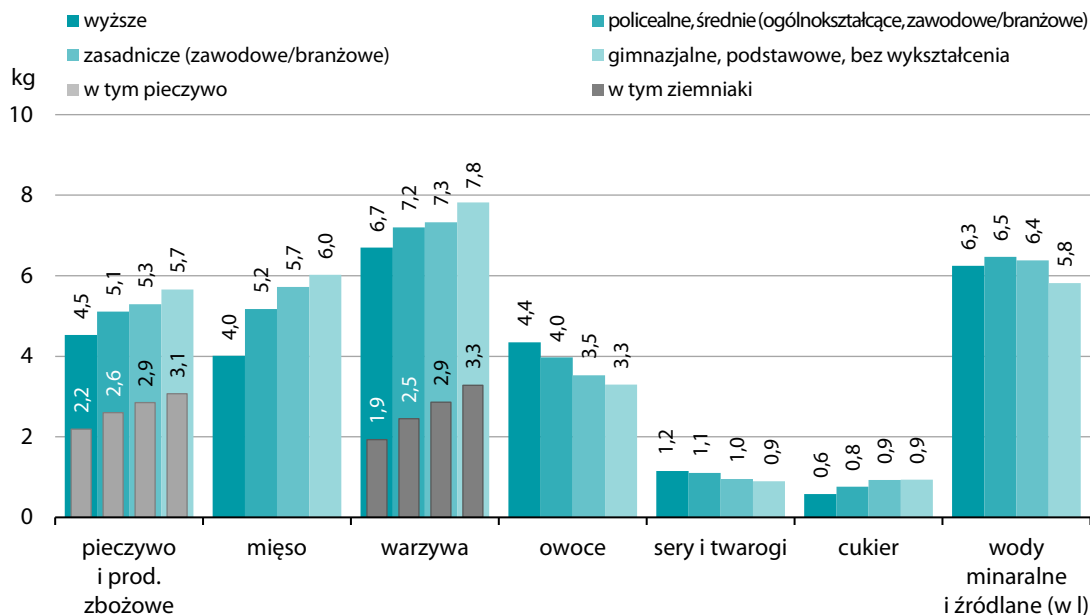

Poniższa tablica ilustruje różnice pomiędzy województwami w modelu przeciętnego miesięcznego spożycia na 1 osobę w gospodarstwach domowych wybranych artykułów żywnościowych w 2024 r.:

Produkty:	Największe miesięczne spożycie na 1 osobę w 2024 r.:	(kg, l)	Najmniejsze miesięczne spożycie na 1 osobę w 2024 r.:	(kg, l)
pieczywo	podkarpackie	3,10	dolnośląskie	2,16
mięso	podlaskie	5,89	małopolskie	4,55
mleko	podkarpackie	3,74	wielkopolskie	2,23
warzywa	zachodniopomorskie	8,31	wielkopolskie	6,24
owoce	zachodniopomorskie	4,56	kujawsko-pomorskie	3,50
cukier	podkarpackie	1,19	pomorskie	0,59
wody mineralne i źródlane	opolskie, podkarpackie	7,60	pomorskie	5,27

Poziom wykształcenia osoby odniesienia również różnicuje wielkość spożycia podstawowych produktów żywnościowych w gospodarstwach domowych. Wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia wyższy był poziom spożycia owoców oraz serów i twarogów, zaś niższy – pieczywa i produktów zbożowych, mięsa, warzyw i cukru.

Wykres 38. Przeciętne miesięczne spożycie wybranych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych według poziomu wykształcenia osoby odniesienia w 2024 r.

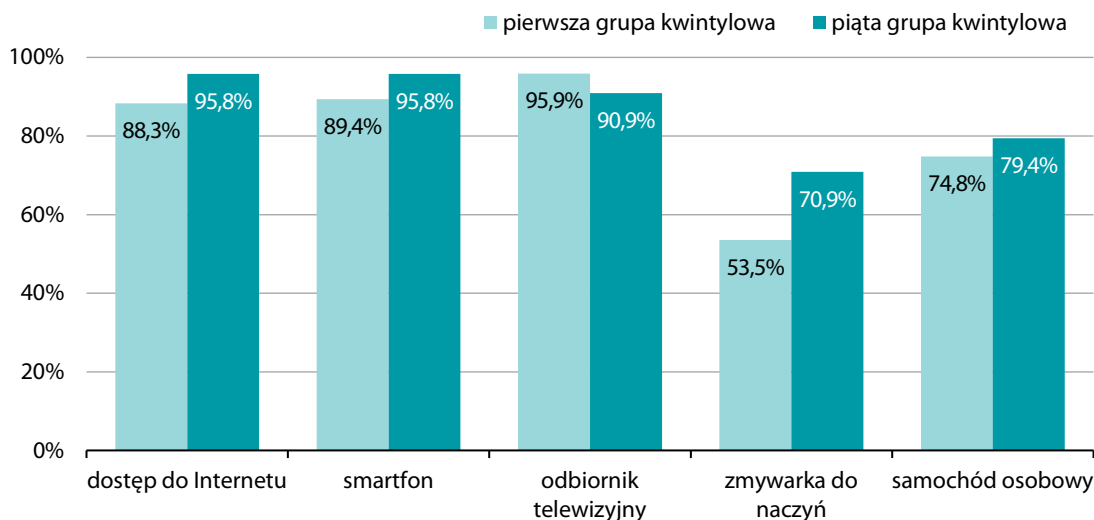
Wypośaenie w przedmioty trwałego użytkowania

W 2024 r. odnotowano wzrost liczby gospodarstw domowych wyposażonych w przedmioty trwałego użytkowania. Największy wzrost wystąpił w przypadku motocykla, skutera, motoroweru (o 15,7%), konsoli do gier (o 14,9%), drukarki, urządzenia wielofunkcyjnego (o 6,8%) oraz zmywarki do naczyń (o 6,0%). W przypadku dóbr takich jak: sprzęt do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku, telefon komórkowy (w tym smartfon), odbiornik telewizyjny, komputer osobisty, laptop, tablet, dostęp do Internetu, kuchenka mikrofalowa, rower (bez dziecięcego), samochód osobowy¹⁴ różnice w stopniu wyposażenia gospodarstw domowych pomiędzy rokiem 2023 i 2024 były mniej istotne i mieściły się w przedziale od 0,0 p. proc. do +2,9 p. proc. Z kolei w przypadku pralki automatycznej i telewizji kablowej lub satelitarnej odnotowano spadek poziomu wyposażenia w te dobra odpowiednio o 0,5 i 0,9 p. proc.

Poziom wyposażenia gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania zależy w dużym stopniu od ich sytuacji materialnej. Gospodarstwa najbogatsze (V grupa kwintylowa) były lepiej wyposażone w większość przedmiotów trwałego użytkowania niż gospodarstwa najuboższe (I grupa kwintylowa), a różnice w stopniu wyposażenia pomiędzy V i I grupą kwintylową zwiększyły się w stosunku do 2023 r. najbardziej w przypadku dostępu do Internetu – o 2,0 p. proc. oraz posiadania smartfonu – o 1,9 p. proc. W przypadku odbiornika telewizyjnego gospodarstwa najuboższe były lepiej wyposażone niż gospodarstwa najbogatsze, a różnica w wyposażeniu wzrosła w stosunku do 2023 r. o 2,1 p. proc., co może wynikać z substytucji odbiorników telewizyjnych przez nowsze rozwiązania technologiczne.

Największa różnica pod względem wyposażenia gospodarstw domowych w wybrane dobra trwałego użytkowania pomiędzy pierwszą i piątą grupą kwintylową wystąpiła w przypadku zmywarki do naczyń (o 17,4 p. proc.).

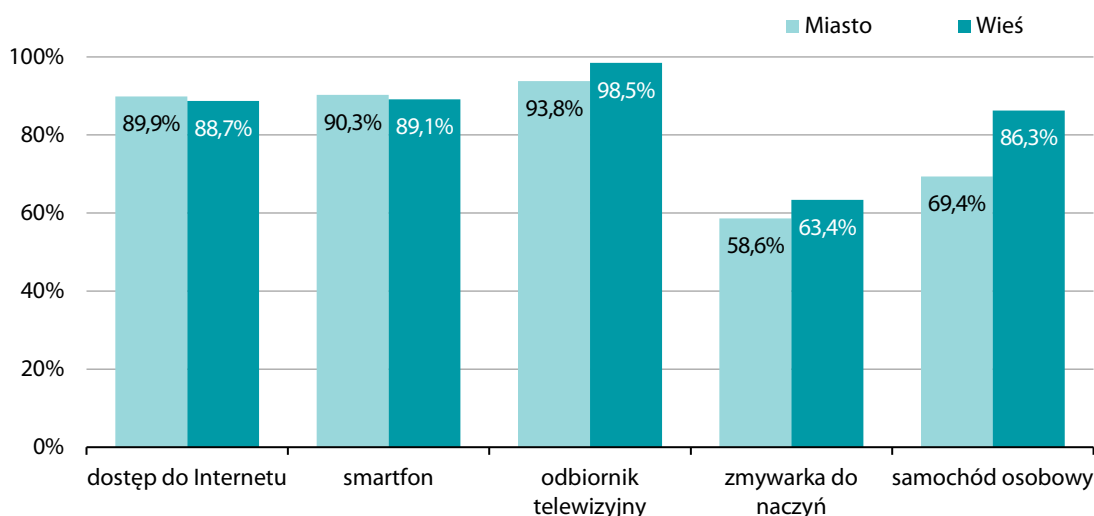
Wykres 39. Wyposażenie gospodarstw domowych w wybrane dobra trwałego użytkowania w pierwszej i piątej grupie kwintylowej w 2024 r.

¹⁴ Dotyczy samochodów osobowych prywatnych lub służbowych, łącznie z wynajmowanymi i leasingowanymi.

Pod względem wyposażenia w takie dobra nowej generacji¹⁵, jak dostęp do Internetu¹⁶ oraz smartfon, pomiędzy gospodarstwami domowymi w miastach i na wsi wystąpiła niewielka różnica wynosząca 1,2 p. proc. na korzyść miast zarówno w przypadku wyposażenia w smartfon, jak i w dostęp do Internetu (np. na komputerze, telefonie). Zdecydowanie więcej gospodarstw domowych na wsi niż w mieście posiadało rower (o 24,4 p. proc.), samochód osobowy (o 16,9 p. proc.), motocykl, skuter, motorower (o 7,2 p. proc.) oraz zmywarkę do naczyń i odbiornik telewizyjny (odpowiednio o 4,8 i 4,7 p. proc.). W porównaniu z 2023 r. nie wystąpiły wyraźne zmiany różnicy w stopniu wyposażenia w sprzęt nowej generacji pomiędzy gospodarstwami domowymi w mieście i na wsi.

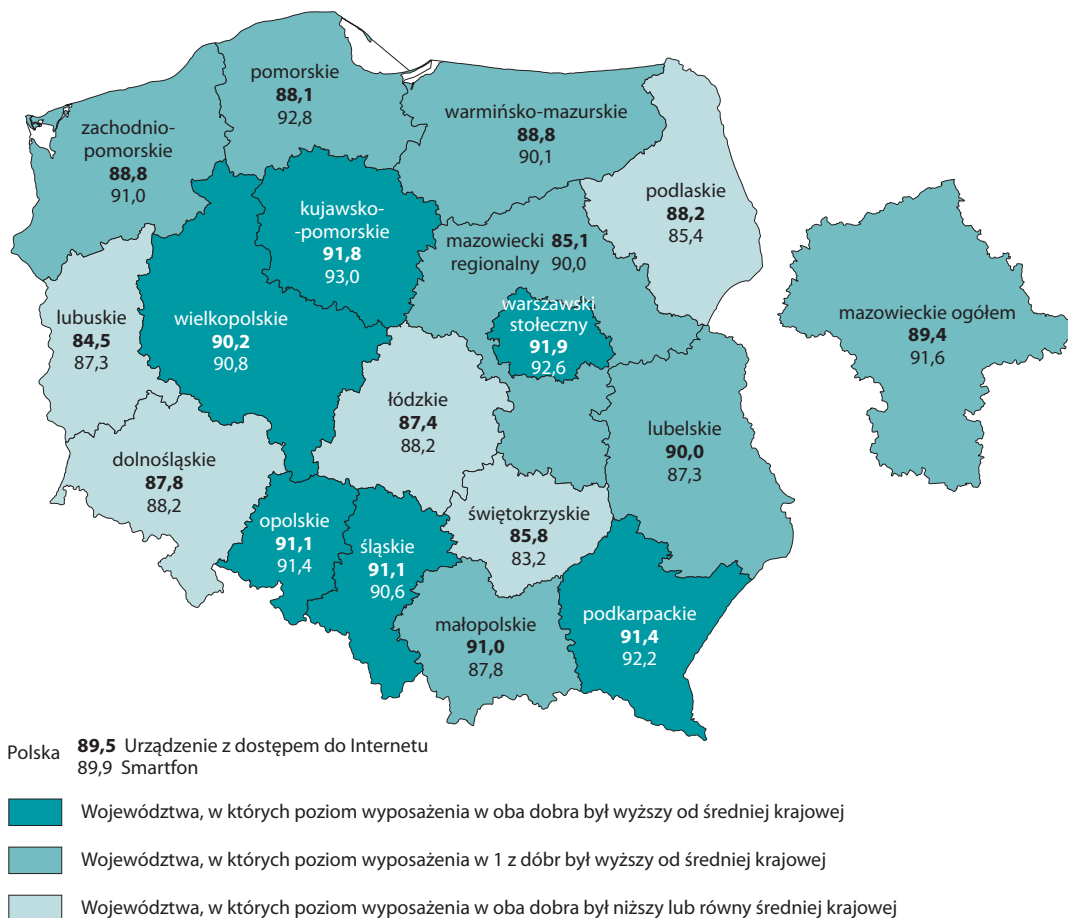
Wykres 40. Wyposażenie gospodarstw domowych w wybrane dobra trwałego użytkowania według miejsca zamieszkania w 2024 r.

Także pomiędzy poszczególnymi województwami (regionami) wystąpiły znaczące różnice w wyposażeniu gospodarstw domowych w dobra trwałego użytkowania. W 2024 r. poziom wyposażenia powyżej średniej krajowej w dostęp do Internetu i smartfon odnotowano w województwach: kujawsko-pomorskim, mazowieckim w regionie warszawskim stołecznym, podkarpackim, opolskim, śląskim oraz wielkopolskim.

¹⁵ W skład kategorii „dobra nowej generacji” wchodzi: dostęp do Internetu, smartfon, odbiornik telewizyjny, zmywarka do naczyń i samochód osobowy.

¹⁶ Kategoria ta obejmuje dostęp do Internetu, niezależnie od typu połączenia internetowego i rodzaju urządzenia (np. komputer stacjonarny, laptop, tablet, telewizor, smartfon).

Mapa 4. Gospodarstwa domowe wyposażone w wybrane dobra trwałego użytkowania w 2024 r. (w %)

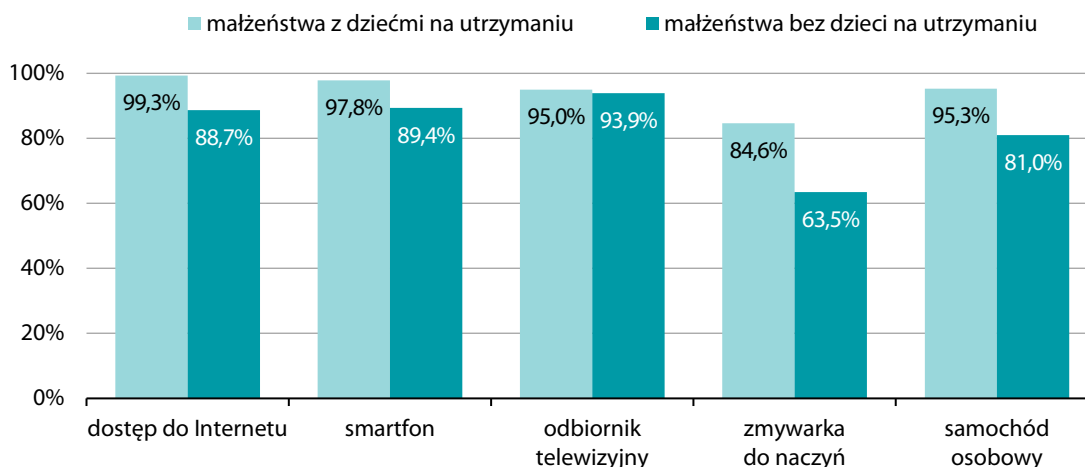
Najczęściej samochód osobowy posiadały gospodarstwa domowe z województw: lubelskiego (83,7%), mazowieckiego w regionie mazowieckim regionalnym (83,4%), podkarpackiego (83,2%) oraz podlaskiego (80,5%), przy średniej dla Polski wynoszącej 75,1%, najrzadziej zaś – z województw: zachodniopomorskiego – 61,0% oraz mazowieckiego w regionie warszawskim stołecznym (68,0%).

Poniższa tablica ilustruje stopień wyposażenia w samochód osobowy gospodarstw domowych w poszczególnych województwach:

Województwo/region:	Stopień wyposażenia w samochód osobowy w 2024 r. (w %)	Województwo/region:	Stopień wyposażenia w samochód osobowy w 2024 r. (w %)
Polska	75,1		
dolnośląskie	70,9	opolskie	77,8
kujawsko-pomorskie	78,4	podkarpackie	83,2
lubelskie	83,7	podlaskie	80,5
lubuskie	70,8	pomorskie	70,8
łódzkie	72,4	śląskie	73,5
małopolskie	79,3	świętokrzyskie	70,2
mazowieckie	73,8	warmińsko-mazurskie	70,4
region mazowiecki regionalny	68,0	wielkopolskie	79,5
region warszawski stołeczny	83,4	zachodniopomorskie	61,0

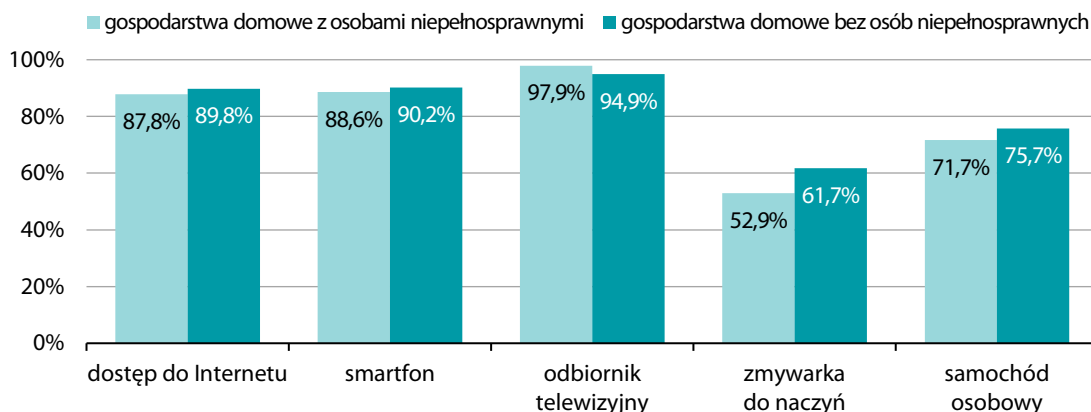
Analizując gospodarstwa domowe wybrane ze względu na ich typ biologiczny można zauważyć, że gospodarstwa małżeństw z dziećmi na utrzymaniu były zdecydowanie lepiej wyposażone niż gospodarstwa małżeństw bez dzieci na utrzymaniu w dobra trwałego użytkowania takie jak: dostęp do Internetu, smartfon, zmywarka do naczyń oraz samochód osobowy.

Wykres 41. Wyposażenie gospodarstw domowych w wybrane dobra trwałego użytkowania według typu biologicznego gospodarstwa domowego w 2024 r.

Gospodarstwa domowe z osobą niepełnosprawną były gorzej wyposażone w przedmioty trwałego użytkowania, a zwłaszcza w urządzenia zaawansowane technologicznie, niż gospodarstwa domowe bez osób z niepełnosprawnością. Zmywarkę do naczyń posiadało 61,7% gospodarstw domowych bez osób niepełnosprawnych i 52,9% gospodarstw domowych z osobami z niepełnosprawnością, komputer osobisty, laptop, tablet – odpowiednio 80,0% oraz 73,7%, drukarkę, urządzenie wielofunkcyjne – odpowiednio 44,6% oraz 39,7%, samochód osobowy – odpowiednio 75,7% oraz 71,7% gospodarstw domowych. W przypadku smartfona i dostępu do Internetu różnice były znacznie mniejsze i nie przekraczały 2,0 p. proc.

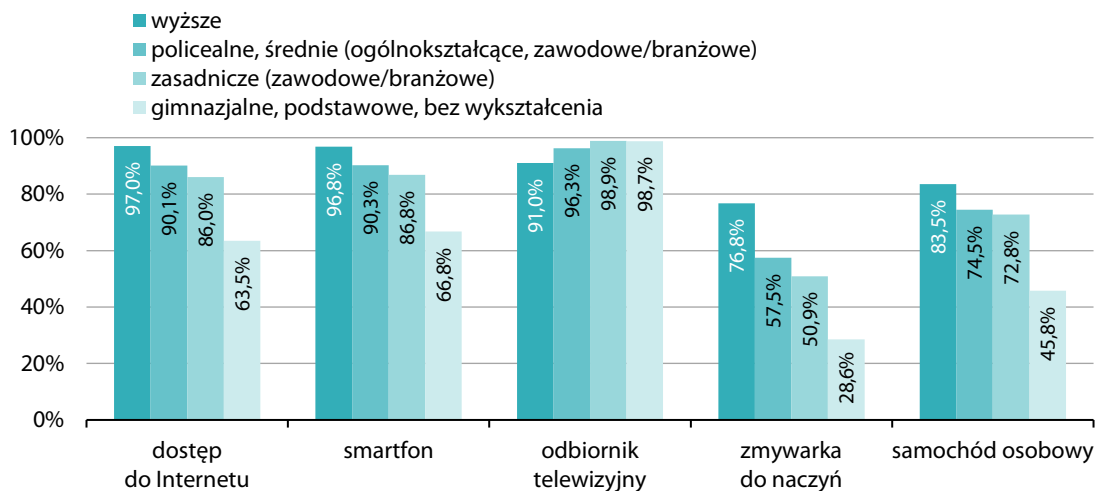
Wykres 42. Wyposażenie gospodarstw domowych z osobami i bez osób niepełnosprawnych w wybrane dobra trwałego użytkowania w 2024 r.

Stopień wyposażenia w przedmioty trwałego użytkowania gospodarstw domowych z osobami niepełnosprawnymi stopniowo poprawia się. Najbardziej widoczny był w porównaniu z rokiem 2023 wzrost wyposażenia w drukarkę, urządzenie wielofunkcyjne (drukarka, skaner, ksero) – o 14,7%, zmywarkę do naczyń – o 14,3%, naziemną telewizję cyfrową – o 9,0%, sprzęt do odtwarzania i nagrywania dźwięku – o 8,2%, samochód osobowy – o 6,4% oraz smartfon – o 4,6%. Dynamika wzrostu wyposażenia w te dobra w gospodarstwach domowych z osobami z niepełnosprawnością była wyższa, niż w gospodarstwach domowych bez osób niepełnosprawnych.

Im wyższy poziom wykształcenia osoby odniesienia, tym zazwyczaj gospodarstwa domowe były lepiej wyposażone w dobra trwałego użytkowania, szczególnie w odniesieniu do dóbr nowej generacji. Różnice w poziomie wyposażenia między gospodarstwami domowymi, w których osoba odniesienia ma wykształcenie wyższe a tymi, w których ma ona wykształcenie gimnazjalne, podstawowe lub nie ma wykształcenia były bardzo duże i sięgały niekiedy kilkudziesięciu punktów procentowych. Wyjątek stanowiło wyposażenie w odbiornik telewizyjny, w którego przypadku poziom wyposażenia był najniższy w grupie osób z wyższym wykształceniem.

Wykres 43. Wyposażenie gospodarstw domowych w wybrane dobra trwałego użytkowania według poziomu wykształcenia osoby odniesienia w 2024 r.

Warunki mieszkaniowe

Przeciętne gospodarstwo domowe w 2024 r. zajmowało mieszkanie o powierzchni 89,2 m² (w 2023 r. 88,2 m²), składające się z 3 pokoi. Na jedną osobę w gospodarstwie domowym przypadało średnio 31,3 m² powierzchni użytkowej oraz 1 pokój (w 2023 r. – 30,9 m² oraz 1 pokój).

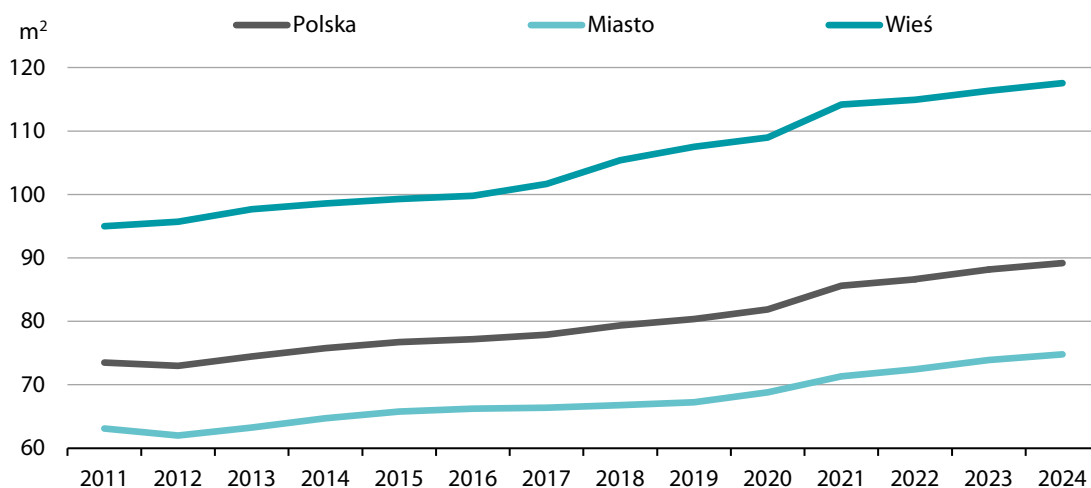
Największą przeciętną powierzchnią użytkową mieszkań dysponowały gospodarstwa domowe rolników – 142,8 m², zaś najmniejszą gospodarstwa domowe rencistów – 69,2 m². W porównaniu z 2023 r. wzrost średniej powierzchni użytkowanego mieszkania wystąpił jedynie w gospodarstwach domowych pracowników oraz emerytów (odpowiednio o 1,4 i 1,2 m²), natomiast największy spadek – w gospodarstwach domowych rencistów (o 2,4 m²) oraz rolników (o 1,3 m²).

Największą przeciętną powierzchnią użytkową mieszkań na 1 osobę posiadały gospodarstwa domowe rencistów (44,0 m²) i emerytów (40,0 m²), co wiąże się z mniejszą liczbą osób w gospodarstwie domowym, zaś najmniejszą – gospodarstwa domowe pracowników (27,8 m²).

Wielkość mieszkań użytkowanych przez gospodarstwa domowe była też zróżnicowana ze względu na poziom dochodów gospodarstwa. W przypadku gospodarstw domowych o najwyższych dochodach (V grupa kwintylowa), przeciętna zajmowana powierzchnia była mniejsza (83,2 m²) niż w gospodarstwach o najniższych dochodach (I grupa kwintylowa) – 93,9 m². Jednak członkowie gospodarstw domowych o najwyższych dochodach dysponowali dużo większą powierzchnią mieszkania przypadającą na 1 osobę (39,3 m²) niż gospodarstwa o najniższych dochodach (26,1 m²)¹⁷.

Od 2013 r. wielkość użytkowanych mieszkań systematycznie rosła w skali kraju, zjawisko to miało miejsca zarówno w miastach, jak i na wsi. W porównaniu z 2011 r. przeciętna powierzchnia mieszkań w skali kraju wzrosła o 16,0 m² do 89,2 m², w miastach o 11,8 m² do 74,8 m², zaś na wsi o 23,1 m² do 117,5 m².

Wykres 44. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania zajmowana przez gospodarstwa domowe według miejsca zamieszkania w latach 2011–2024 (w m²)

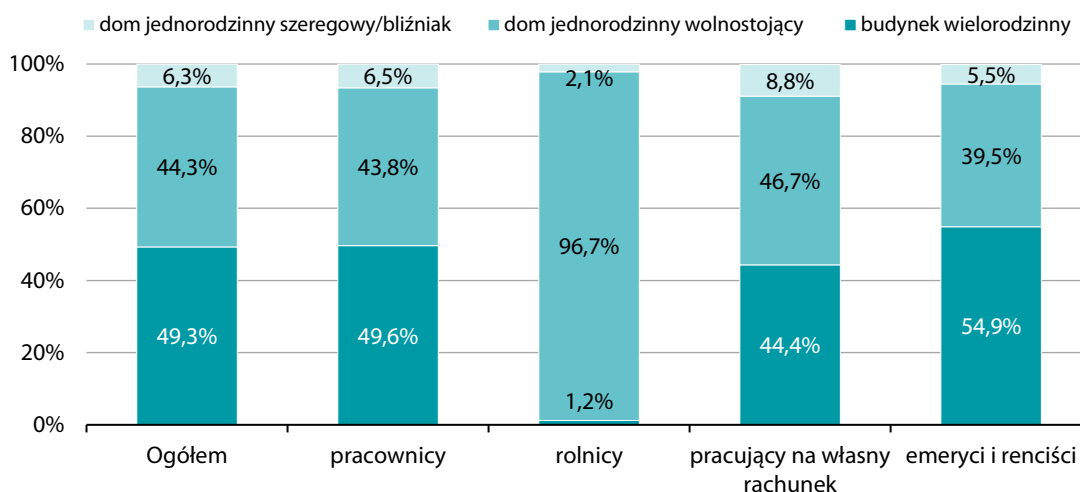

Powierzchnia mieszkań użytkowanych przez gospodarstwa domowe maleje wraz ze wzrostem liczby mieszkańców danej klasy miejscowości. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań położonych na wsi zajmowana przez gospodarstwo domowe wynosiła 117,5 m² (w tym na aglomeracyjnych obszarach wiejskich – 119,5 m², a na pozaaglomeracyjnych – 116,9 m²) i była o 56,0 m² większa niż tych zlokalizowanych w miastach liczących co najmniej 500 tysięcy mieszkańców. Różnica ta zmniejszyła się w porównaniu z rokiem 2023, głównie ze względu na wzrost o 2,3 m² do 61,5 m² przeciętnej powierzchni mieszkań w grupie

¹⁷ Przeciętna liczba osób w gospodarstwach należących do I grupy kwintylowej wynosiła 3,60, a w V grupie kwintylowej – 2,12.

gospodarstw domowych zamieszkujących największe miasta (przy jednoczesnym wzroście o 1,1 m² powierzchni mieszkań w gospodarstwach domowych zamieszkujących wieś). Pomimo większej liczby osób w gospodarstwach domowych na wsi, dysponowały one też największą powierzchnią użytkową przypadającą na 1 osobę (34,1 m² wobec 27,1 m² w miastach liczących co najmniej 500 tys. mieszkańców). Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe na aglomeracyjnych obszarach wiejskich wynosiła 37,4 m² na 1 osobę, zaś na pozaaglomeracyjnych obszarach wiejskich – 33,1 m².

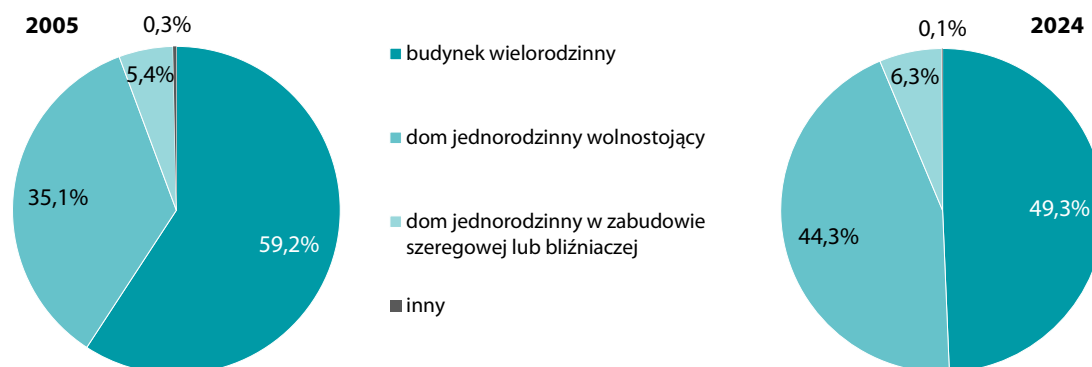
Wykres 45. Gospodarstwa domowe zamieszkujące poszczególne rodzaje budynków* według grup społeczno-ekonomicznych w 2024 r.

* Odsetek gospodarstw domowych zamieszkujących inne rodzaje budynków (nie ujęty na wykresie) nie przekroczył 0,1% dla żadnej z grup społeczno-ekonomicznych.

Udział gospodarstw domowych mieszkających w budynkach wielorodzinnych w ogólnej liczbie gospodarstw wyniósł 49,3%, w domach jednorodzinnych wolnostojących – 44,3%, w domach jednorodzinnych w zabudowie szeregowej lub bliźniaczej – 6,3%, zaś w innych rodzajach budynków – zaledwie 0,1%. Najczęściej zamieszkiwanie w budynkach wielorodzinnych występowało wśród gospodarstw domowych emerytów i rencistów – 54,9%, zaś najrzadziej – w gospodarstwach domowych rolników – jedynie 1,2%. W miastach budynki wielorodzinne zamieszkiwało 70,2% gospodarstw domowych, a na wsi – 8,2%, jednorodzinne wolnostojące – odpowiednio 23,3% i 85,9%, jednorodzinne w zabudowie szeregowej lub bliźniaczej – odpowiednio 6,5% i 5,8% gospodarstw domowych.

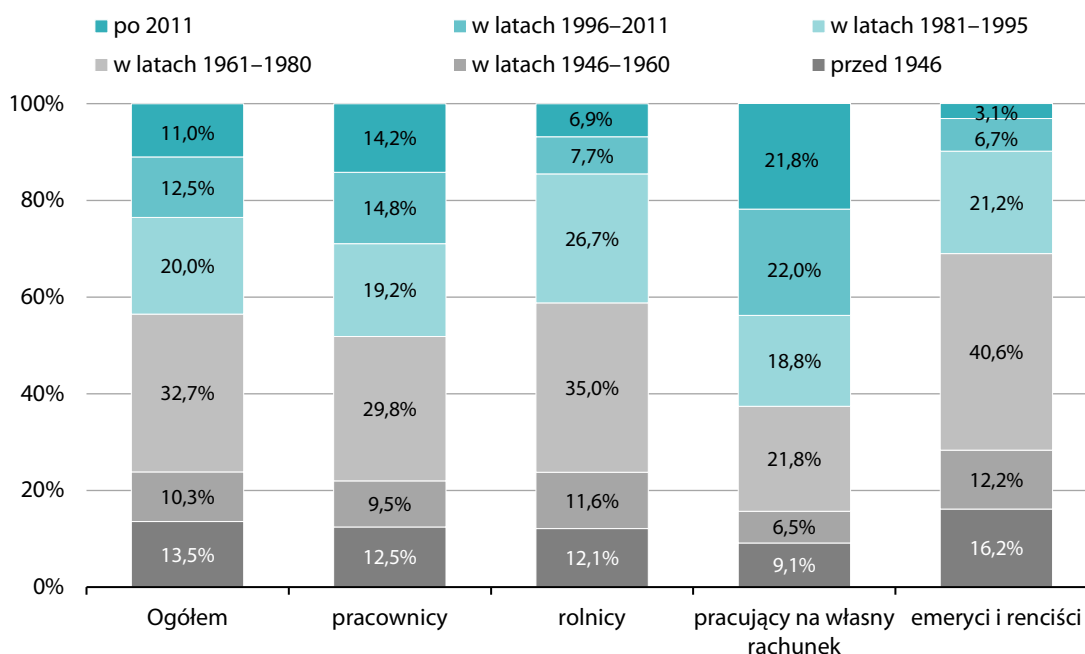
Wykres 46. Gospodarstwa domowe zamieszkujące poszczególne rodzaje budynków w 2005 i 2024 r.

W okresie 2005–2024 udział gospodarstw domowych mieszkających w budynkach wielorodzinnych spadł o 9,9 p. proc. (do 49,3%), a w budynkach klasyfikowanych jako inny rodzaj budynku¹⁸ o 0,2 p. proc. (do 0,1%). Jednocześnie nastąpił wzrost udziału gospodarstw domowych mieszkających w domach jednorodzinnych wolnostojących o 9,2 p. proc. (do 44,3%) oraz w domach jednorodzinnych w zabudowie szeregowej lub bliźniaczej o 0,9 p. proc. (do 6,3%).

W mieszkaniach wybudowanych w 1960 r. lub wcześniej, zamieszkiwało 24,3% gospodarstw domowych na wsi i 23,6% w miastach. W mieszkaniach wybudowanych po roku 2011 mieszkało 10,9% gospodarstw domowych na wsi oraz 11,0% w miastach.

Wykres 47. Gospodarstwa domowe zamieszkujące budynki według okresu ich wybudowania oraz grup społeczno-ekonomicznych w 2024 r.

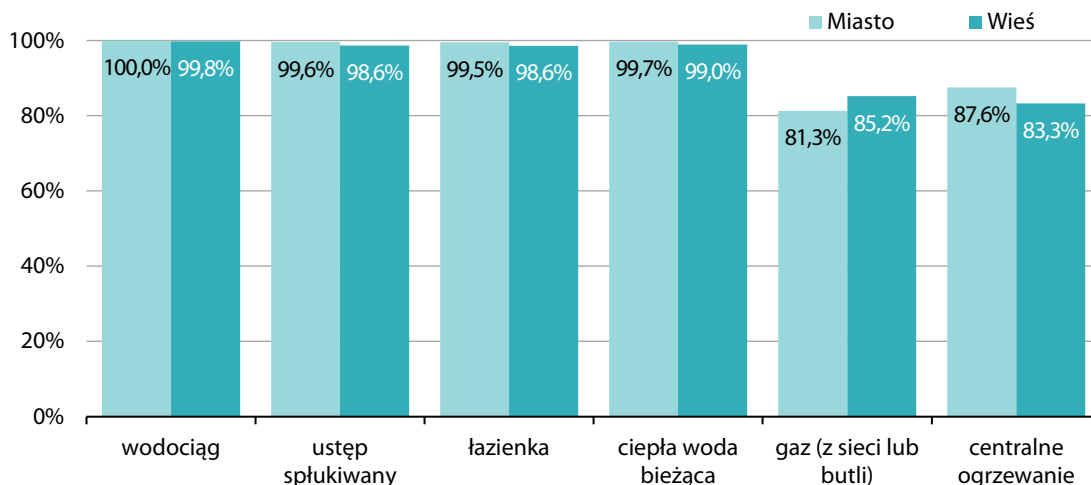
Budynki wybudowane w 1960 r. lub wcześniej, najczęściej zamieszkiwały gospodarstwa domowe emerytów i rencistów (28,4%), a najrzadziej gospodarstwa pracujących na własny rachunek (15,6%). W budynkach zbudowanych po roku 2011 mieszkało 21,8% gospodarstw pracujących na własny rachunek i zaledwie 3,1% gospodarstw domowych emerytów i rencistów.

Systematycznie poprawia się wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne. W mieszkaniach wyposażonych w wodociąg mieszkało 99,9% ogółu gospodarstw domowych, w instalację kanalizacyjną oraz ustęp spłukiwany – po 99,3%, a w łazienkę – 99,2%.

Tak jak w poprzednich latach najlepiej wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne (poza wyposażeniem w gaz) były mieszkania gospodarstw domowych pracujących na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym, a najgorzej – gospodarstwa rencistów. Największa różnica pomiędzy tymi rodzajami gospodarstw domowych wystąpiła w przypadku centralnego ogrzewania (o 4,5 p. proc.), łazienki (o 2,3 p. proc.) ustępu spłukiwanego (o 1,8 p. proc.). Różnica w poziomie wyposażenia w porównaniu z 2023 r. najbardziej zmieniła się w przypadku centralnego ogrzewania – wzrost o 1,6 p. proc.

¹⁸Inny rodzaj budynku dotyczy np. mieszkań służbowych znajdujących się w budynkach zakładu pracy (np. w szkole).

Wykres 48. Wyposażenie mieszkań w wybrane instalacje techniczno-sanitarne według miejsca zamieszkania w 2024 r.

Mieszkania gospodarstw domowych mieszkających w miastach były nieco lepiej wyposażone w instalacje sanitarno-techniczne od gospodarstw zamieszkujących wieś, z wyjątkiem wyposażenia w gaz, co ma związek z odstępowaniem od wyposażania nowych budynków wielorodzinnych w instalacje gazowe. Wśród gospodarstw domowych w mieście największa zmiana w stosunku do 2023 r. zaszła w przypadku wyposażenia w gaz – spadek o 3,2 p. proc., zaś na wsi w przypadku centralnego ogrzewania – spadek o 3,1 p. proc.

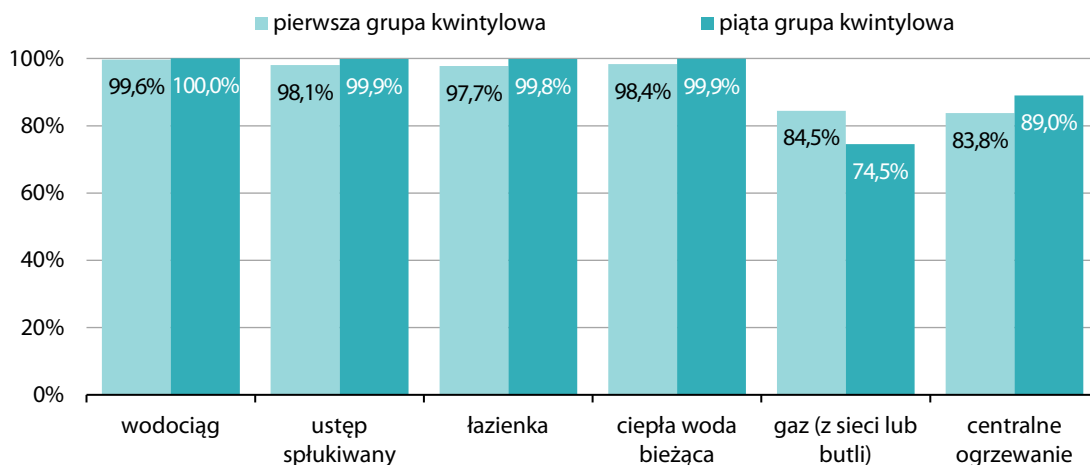
Dla porównania w 2005 r. różnice pomiędzy miastem i wsią na korzyść miasta w stopniu wyposażenia w instalacje techniczno-sanitarne były znacznie większe i wynosiły w przypadku: ustępu spłukiwanego – 14,3 p. proc., ciepłej wody bieżącej – 14,2 p. proc., łazienki – 11,4 p. proc., centralnego ogrzewania – 11,0 p. proc., wodociągu – 5,8 p. proc. oraz gazu – 3,9 p. proc. (w przypadku wyposażenia w gaz, w 2005 r. lepiej wyposażone były gospodarstwa domowe w mieście, a w ciągu ostatnich kilkunastu lat tendencja odwróciła się i obecnie lepiej wyposażeni w gaz są mieszkańcy wsi).

Poniższa tablica ilustruje różnice w stopniu wyposażenia mieszkań w instalacje sanitarno-techniczne w miastach i na wsi w 2005 i 2024 r.:

Wyszczególnienie	2005		2024	
	miasto	wieś	miasto	wieś
wodociąg	99,1%	93,3%	100,0%	99,8%
ustęp spłukiwany	94,8%	80,5%	99,6%	98,6%
łazienka	93,8%	82,4%	99,5%	98,6%
ciepła woda bieżąca	91,5%	77,3%	99,7%	99,0%
gaz	94,4%	90,5%	81,3%	85,2%
centralne ogrzewanie	78,8%	67,8%	87,6%	83,3%

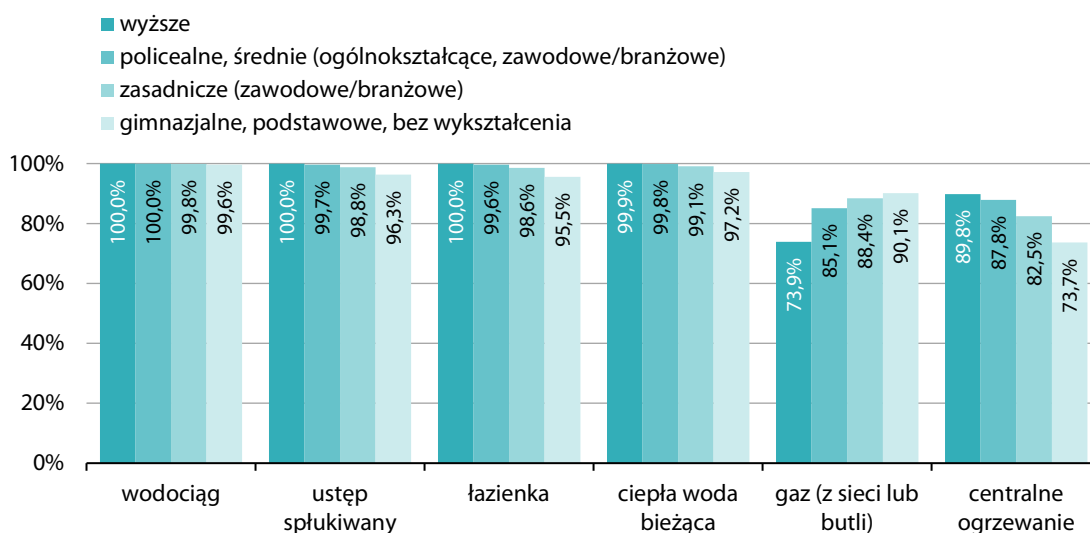
Istnieje wyraźna zależność między dochodami gospodarstwa a wyposażeniem mieszkania w instalacje techniczno-sanitarne, z wyjątkiem gazu, z którego najrzadziej korzystają najbogatsze gospodarstwa (V grupa kwintylowa). Najbardziej znacząca różnica w tym zakresie pomiędzy I i V grupą kwintylową na korzyść najbogatszych gospodarstw domowych dotyczyła wyposażenia w centralne ogrzewanie (o 5,2 p. proc.), łazienkę (o 2,1 p. proc.) oraz ustęp spłukiwany (o 1,8 p. proc.). Różnice te pozostały na poziomie podobnym do 2023 r.

Wykres 49. Wyposażenie mieszkań w wybrane instalacje techniczno-sanitarne w pierwszej i piątej grupie kwintylowej w 2024 r.

Im wyższy poziom wykształcenia osoby odniesienia, tym mieszkania gospodarstw domowych były lepiej wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne (poza wyposażeniem w gaz). Największe różnice pomiędzy najwyższym i najniższym poziomem wykształcenia wystąpiły w przypadku centralnego ogrzewania (o 16,1 p. proc.).

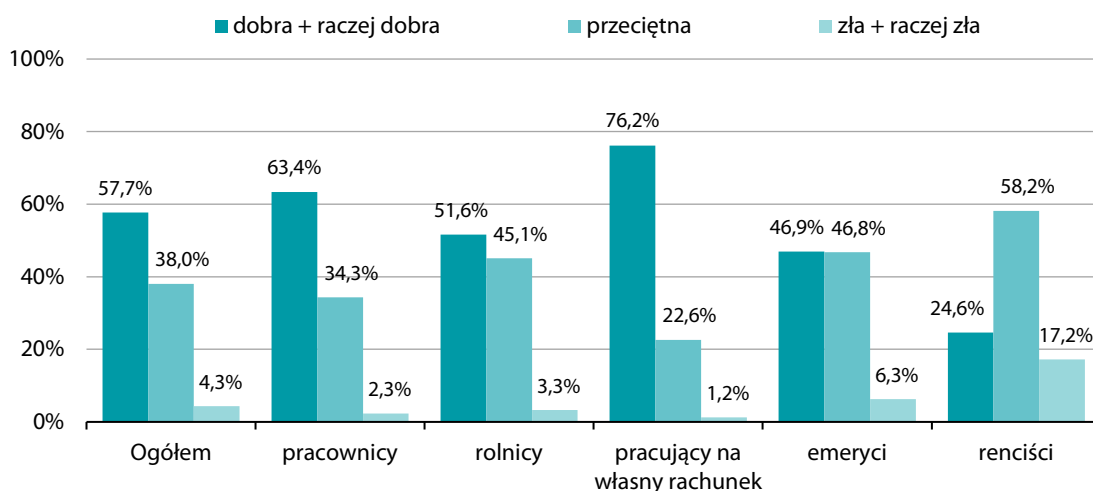
Wykres 50. Wyposażenie mieszkań w wybrane instalacje techniczno-sanitarne według poziomu wykształcenia osoby odniesienia w 2024 r.

Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych

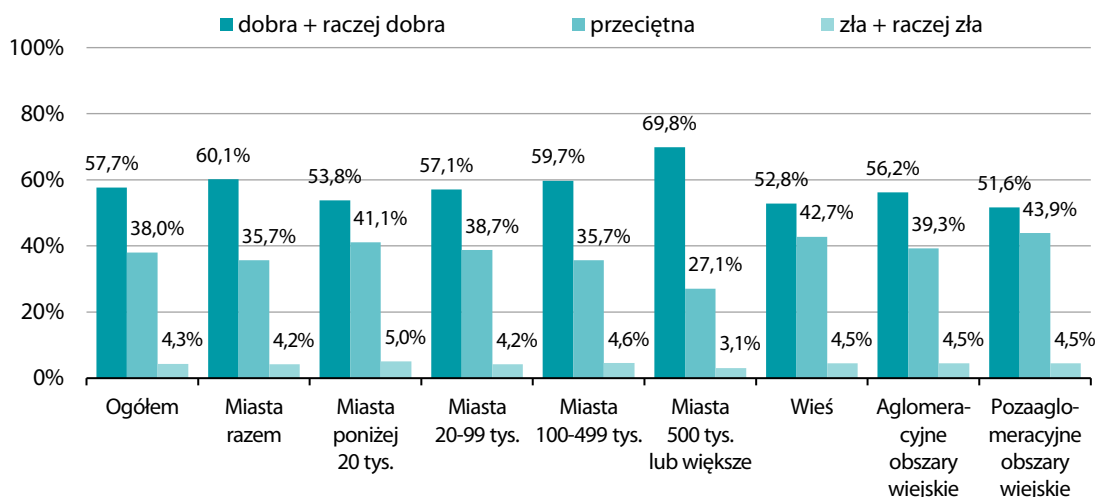
Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w 2024 r. poprawiła się w większości grup społeczno-ekonomicznych (z wyjątkiem rolników), jednak we wszystkich grupach przeważały oceny dobre lub raczej dobre nad złymi lub raczej złymi. W 2024 r. nastąpił wzrost odsetka gospodarstw oceniających swoją sytuację materialną jako dobrą albo raczej dobrą (57,7% gospodarstw domowych ogółem wobec 54,0% w 2023 r.) oraz spadek odsetka gospodarstw postrzegających ją jako raczej złą albo złą (4,3% wobec 4,9% w 2023 r.). Najlepiej swoją sytuację materialną, podobnie jak w latach poprzednich, postrzegali gospodarstwa domowe pracujących na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym (76,2% ocen pozytywnych, wobec 76,0% w 2023 r.), najgorzej zaś gospodarstwa domowe rencistów (24,6% ocen pozytywnych wobec 23,9% w 2023 r.).

Wykres 51. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych według grup społeczno-ekonomicznych w 2024 r.

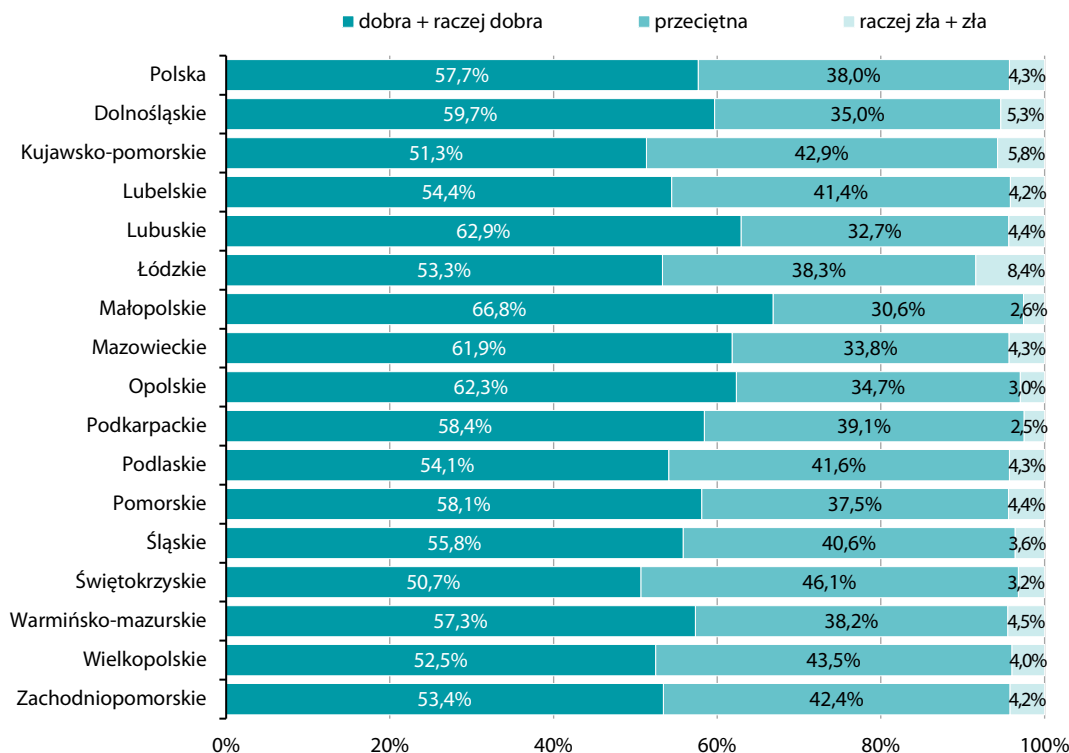
Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w znacznym stopniu zależy od miejsca zamieszkania gospodarstwa domowego. Członkowie gospodarstw domowych na wsi, podobnie jak w latach poprzednich, gorzej oceniali swoją sytuację materialną niż mieszkańcy miast. Wśród gospodarstw domowych zamieszkujących wieś odsetek subiektywnych ocen dobrych lub raczej dobrych wzrósł z 51,4% w 2023 r. do 52,8% w 2024 r., natomiast w gospodarstwach domowych zamieszkujących miasta analogiczny odsetek wzrósł znacznie bardziej – z 55,3% w 2023 r. do 60,1% w 2024 r. Na wsi najniższy odsetek ocen pozytywnych odnotowano w gospodarstwach zamieszkujących pozaaglomeracyjne obszary wiejskie – 51,6%, zaś w miastach najwyższy – w tych liczących 500 lub więcej tys. mieszkańców – 69,8%. Najbardziej poprawiła się subiektywna ocena sytuacji materialnej w przypadku osób zamieszkujących aglomeracyjne obszary wiejskie (o 5,0 p. proc.) oraz miasta o liczbie mieszkańców 500 tys. lub więcej (o 4,6 p. proc.), natomiast ocena ta pogorszyła się wśród mieszkańców pozaaglomeracyjnych obszarów wiejskich (o 0,6 p. proc.).

Wykres 52. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych według klasy miejscowości zamieszkania i delimitacji obszarów wiejskich w 2024 r.

Najlepiej swoją sytuację materialną oceniali gospodarstwa domowe z województwa małopolskiego (66,8% ocen dobrych lub raczej dobrych), zaś najniższy poziom tych ocen zarejestrowano w województwie świętokrzyskim (50,7%). Z drugiej strony najwyższy odsetek ocen złych lub raczej złych odnotowano w województwie łódzkim (8,4%), a najniższy w województwie podkarpackim (2,5%).

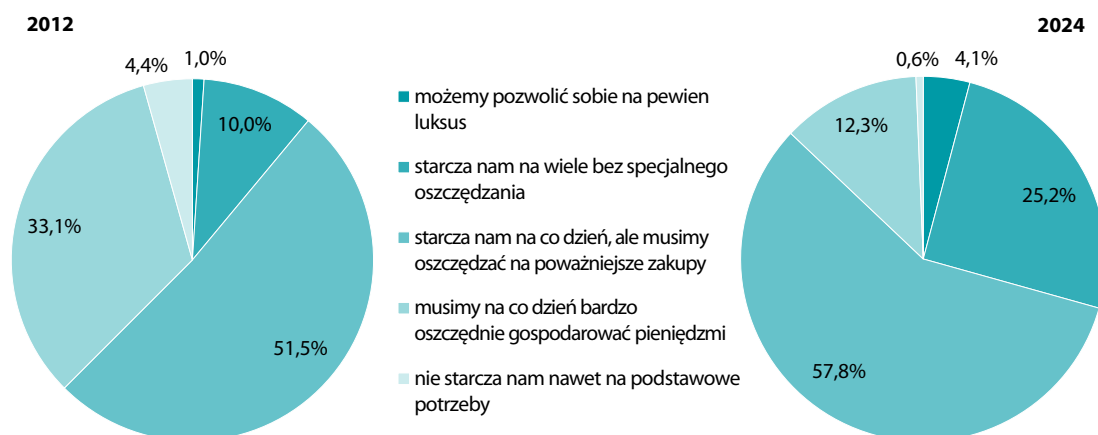
Wykres 53. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych według województw w 2024 r.

Subiektywna ocena sposobu gospodarowania pieniędzmi wskazuje, że 57,8% (w 2023 r. 58,1%) gospodarstw domowych dysponowało środkami, które wystarczały na co dzień, ale musiały oszczędzać na poważniejsze zakupy. Tylko 4,1% gospodarstw domowych zadeklarowało, że może sobie pozwolić na pewien luksus, a 25,2% może pozwolić sobie na wiele bez specjalnego oszczędzania (w 2023 r. odpowiednio 3,2% i 23,1%). Z drugiej strony 0,6% gospodarstw domowych pieniędzy nie starczało nawet na podstawowe potrzeby, a 12,3% gospodarstw domowych musiało na co dzień bardzo oszczędnie gospodarować pieniędzmi (w 2023 r. było to odpowiednio 0,8% i 14,8%).

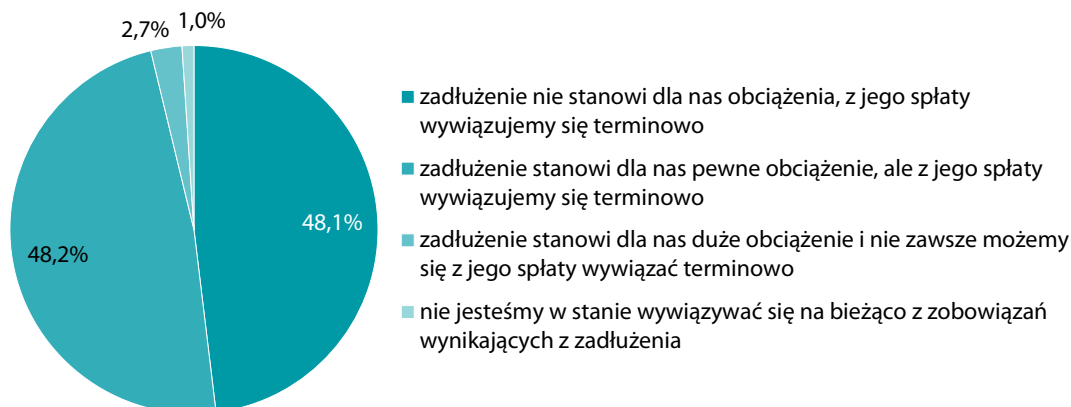
W porównaniu z 2012 r. najbardziej wzrósł odsetek gospodarstw domowych, którym starczało na wiele bez specjalnego oszczędzania (o 15,2 p. proc.), zaś w największym stopniu spadł odsetek gospodarstw domowych, które musiały na co dzień bardzo oszczędnie gospodarować pieniędzmi (o 20,8 p. proc.).

Wykres 54. Subiektywna ocena sposobu gospodarowania pieniędzmi w gospodarstwach domowych w 2012 i 2024 r.

W 2024 r. 22,0% gospodarstw domowych było zadłużonych (w 2023 r. – 23,3%). Wśród gospodarstw zadłużonych, dla 48,1% z nich zadłużenie nie stanowiło obciążenia i z jego spłaty gospodarstwa wywiązywały się terminowo (w 2023 r. – 46,5%). Dla 48,2% gospodarstw domowych zadłużenie stanowiło pewne obciążenie, jednak z jego spłaty również wywiązywały się terminowo (w 2023 r. – 48,9%). Dla pozostałych 3,7% gospodarstw domowych zadłużenie stanowiło duże obciążenie i nie zawsze gospodarstwa te mogły wywiązać się terminowo z jego spłaty lub w ogóle nie były w stanie spłacić zobowiązań (w 2023 r. – 4,6%).

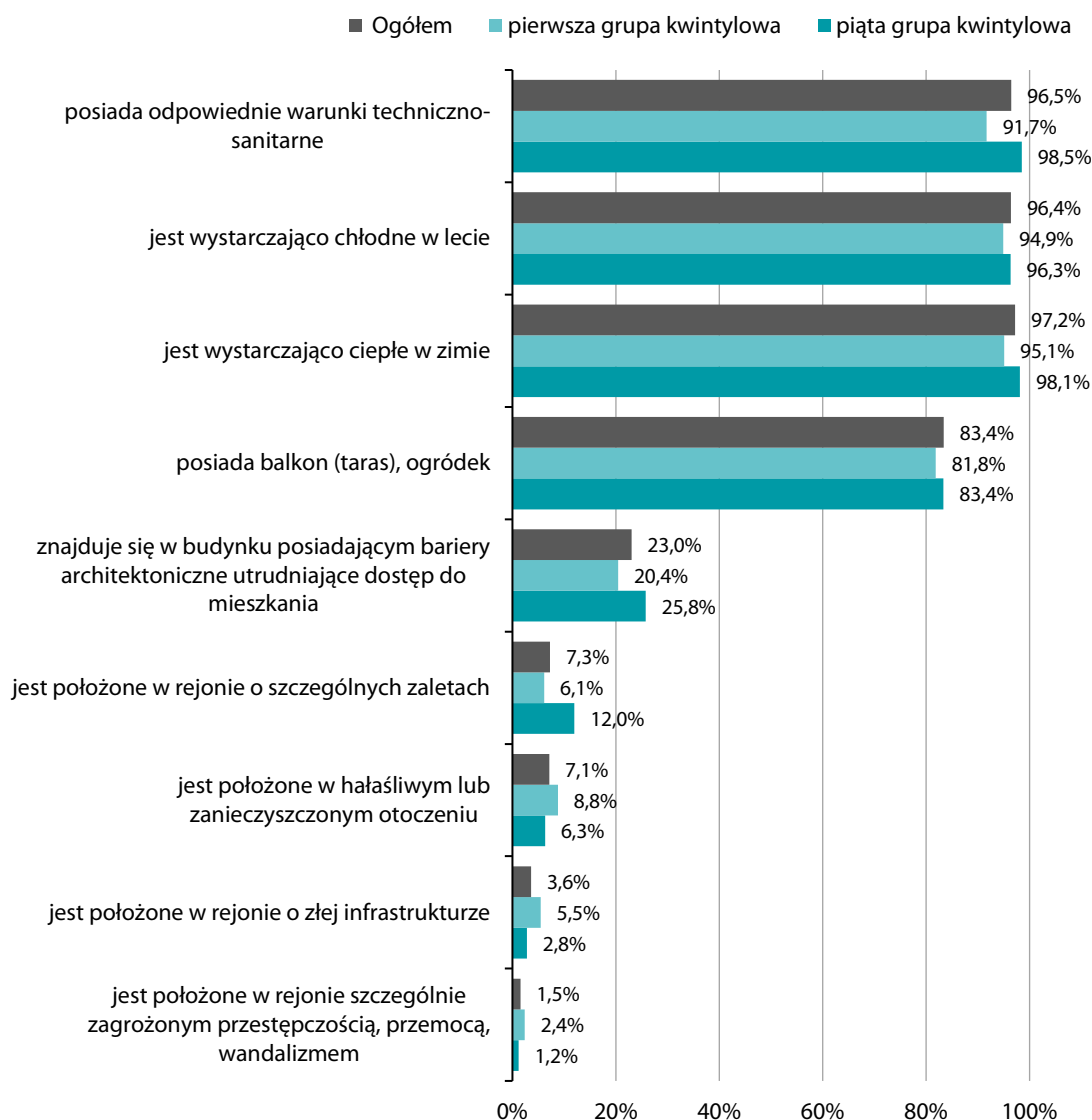
Wykres 55. Subiektywna ocena trudności spłaty zadłużenia w gospodarstwach domowych posiadających zadłużenie w 2024 r.

Spośród wszystkich gospodarstw domowych mających kłopoty z terminowym wywiązaniem się ze spłaty zadłużenia (stanowiło ono duże obciążenie i nie zawsze gospodarstwa te mogły wywiązać się terminowo z jego spłaty lub w ogóle nie były w stanie spłacić zobowiązań), 40,3% należało do I grupy kwintylowej, a jedynie 11,7% do V grupy kwintylowej (w 2023 r. odpowiednio 27,3% i 17,3%).

Możliwość oszczędzania części dochodów wykazało 86,1% gospodarstw domowych (29,0% odkładało regularnie, a 57,1% nieregularnie), 4,6% gospodarstw domowych mogłoby odkładać część dochodów, ale tego nie robiło, zaś 9,3% gospodarstw domowych nie odkładało i nie mogło nic odłożyć (39,9% spośród tych gospodarstw należało do I grupy kwintylowej, a 5,7% do V grupy kwintylowej). W porównaniu z 2023 r. wystąpił wzrost liczby gospodarstw domowych odkładających regularnie lub nieregularnie część dochodu (o 2,4 p. proc.) i spadek liczby tych mogących odkładać ale nieodkładających lub nieodkładających i niemających nic odłożyć (o 2,4 p. proc.).

Wykres 56. Subiektywna ocena użytkowanego mieszkania w pierwszej i piątej grupie kwintylowej w 2024 r.

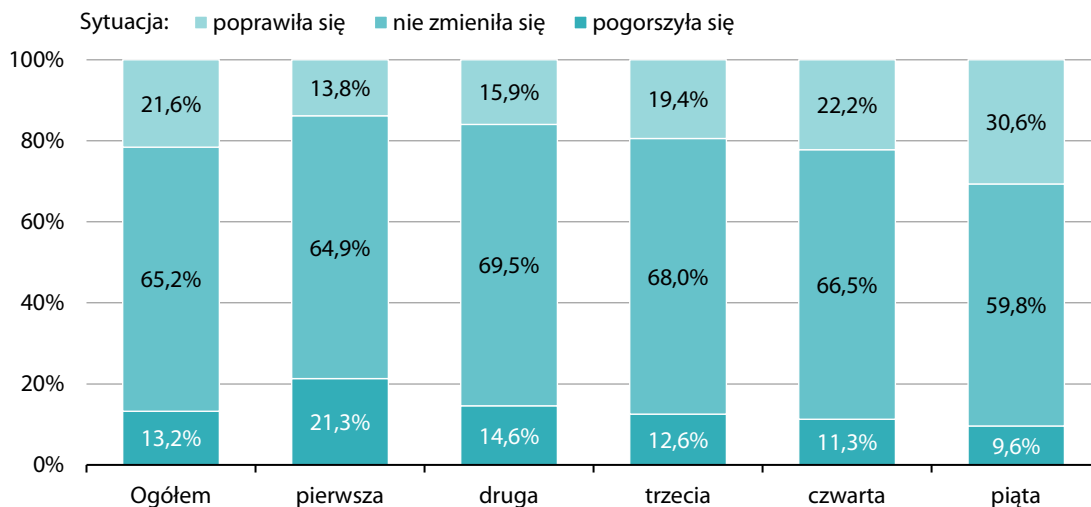

Ze swoich warunków mieszkaniowych, stanu technicznego budynku, jak i jego usytuowania najbardziej zadowolone były najbogatsze gospodarstwa domowe (V grupa kwintylowa). W porównaniu z najuboższymi gospodarstwami domowymi (I grupa kwintylowa), najzamożniejsze gospodarstwa domowe znacznie lepiej oceniały następujące walory użytkowanych przez siebie mieszkań: odpowiednie warunki techniczno-sanitarne (różnica 6,8 p. proc.), położenie w rejonie o szczególnych zaletach (różnica 5,9 p. proc.) oraz wystarczające ciepło w zimie (różnica 3,0 p. proc.). Z kolei negatywne charakterystyki takie jak położenie w hałaśliwym lub zanieczyszczonym otoczeniu, w rejonie o złej infrastrukturze, w rejonie szczególnie zagrożonym przestępczością, przemocą wandalizmem, występowały częściej w gospodarstwach domowych z I grupy kwintylowej niż V grupy kwintylowej (wyjątkiem były bariery architektoniczne, których występowanie wskazywały częściej gospodarstwa domowe z V grupy kwintylowej).

Dane liczbowe dla miar obiektywnych, jak i subiektywna ocena gospodarstw domowych wskazują na stałą poprawę przeciętnej sytuacji materialnej gospodarstw domowych.

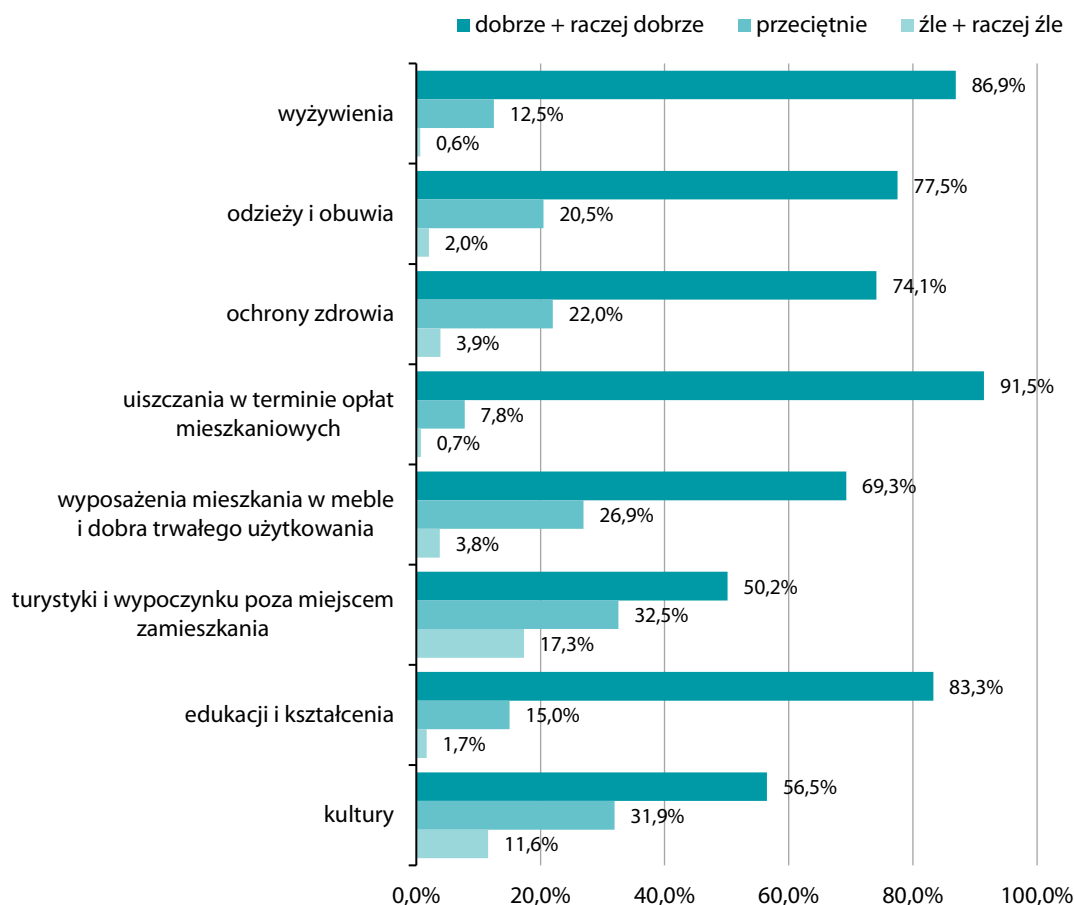
W 2024 r. większość gospodarstw domowych – 65,2% oceniło, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy ich sytuacja materialna nie zmieniła się (62,9% w 2023 r.), w 21,6% gospodarstw domowych sytuacja poprawiła się (17,3% w 2023 r.), a w 13,2% pogorszyła się (19,8% w 2023 r.). W 2024 r. wraz ze wzrostem zamożności gospodarstw domowych wzrastał odsetek oceniających swoją sytuację materialną jako poprawiającą się – od 13,8% w przypadku gospodarstw w pierwszej grupie kwintylowej do 30,6% w piątej grupie kwintylowej (w 2023 r. odpowiednio 12,1% i 23,4%). Natomiast odsetek gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację jako pogarszającą się malał wraz ze wzrostem zamożności gospodarstw – od 21,3% w grupie gospodarstw najbiedniejszych do 9,6% w grupie gospodarstw najbogatszych (odpowiednio 27,1% i 16,2% w 2023 r.).

Wykres 57. Subiektywna ocena zmiany sytuacji materialnej gospodarstw domowych w ciągu ostatnich 12 miesięcy do momentu przeprowadzenia badania w 2024 r. według grup kwintylowych

Ocena poziomu zaspokojenia potrzeb takich jak: wyżywienie, odzież i obuwie, ochrona zdrowia, uiszczanie w terminie opłat mieszkaniowych, wyposażenie mieszkania w meble i dobra trwałego użytkowania, kultura, edukacja i kształcenie oraz turystyka i wypoczynek poza miejscem zamieszkania przez gospodarstwa domowe deklarujące ich wystąpienie była zróżnicowana pomiędzy poszczególnymi grupami społeczno-ekonomicznymi. W ciągu 12 miesięcy poprzedzających moment przeprowadzenia badania najlepiej były zaspokojone podstawowe potrzeby w zakresie wyżywienia oraz uiszczania w terminie opłat mieszkaniowych, natomiast najslabiej w zakresie turystyki i wypoczynku poza miejscem zamieszkania oraz kultury. Zaspokojenie wszystkich potrzeb najlepiej oceniały gospodarstwa pracujących na własny rachunek, zaś najslabiej – gospodarstwa domowe rencistów.

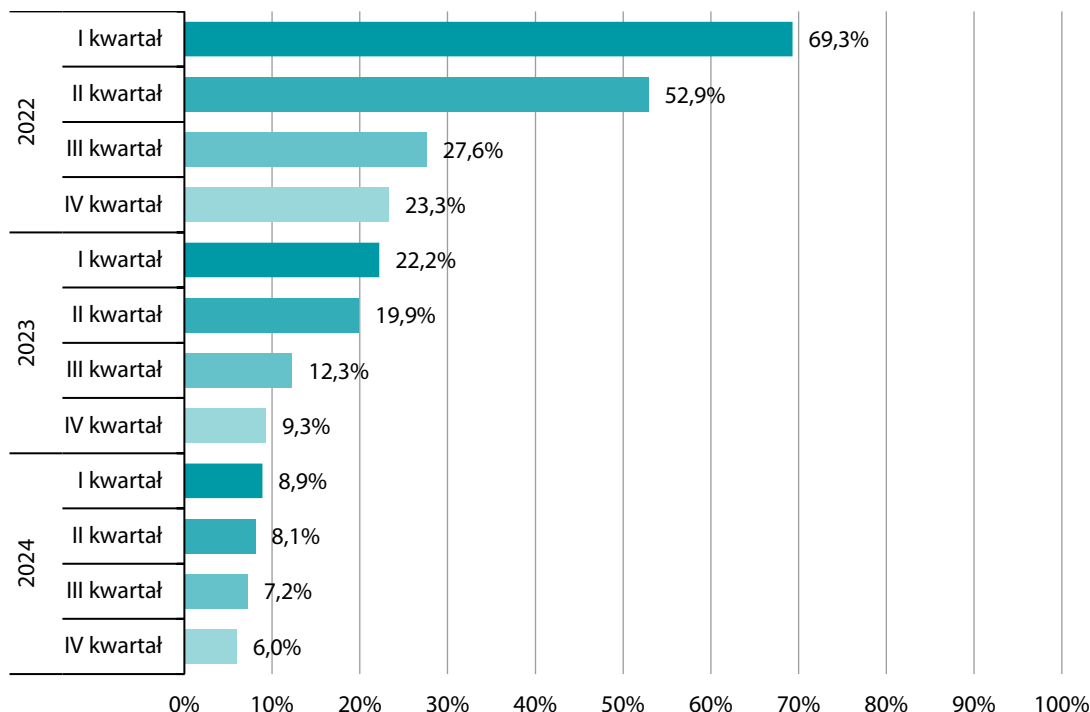
Wykres 58. Subiektywna ocena stopnia zaspokojenia potrzeb gospodarstw domowych w ciągu ostatnich 12 miesięcy do momentu przeprowadzenia badania w 2024 r.

Pomoc udzielona przez gospodarstwa domowe mieszkańcom Ukrainy (w Polsce i na Ukrainie)

W 2024 r. gospodarstwa domowe w Polsce kontynuowały, choć w mniejszej skali, pomoc mieszkańcom objętej wojną Ukrainy w następstwie rosyjskiej inwazji.¹⁹ W poszczególnych kwartałach w latach 2022–2024 skala pomocy udzielonej przez gospodarstwa domowe mieszkańcom Ukrainy malała od 69,3% w I kwartale 2022 r. do 6,0% w IV kwartale 2024 r.

Wykres 59. Odsetek gospodarstw domowych, które udzieliły pomocy mieszkańcom Ukrainy w poszczególnych kwartałach lat 2022–2024

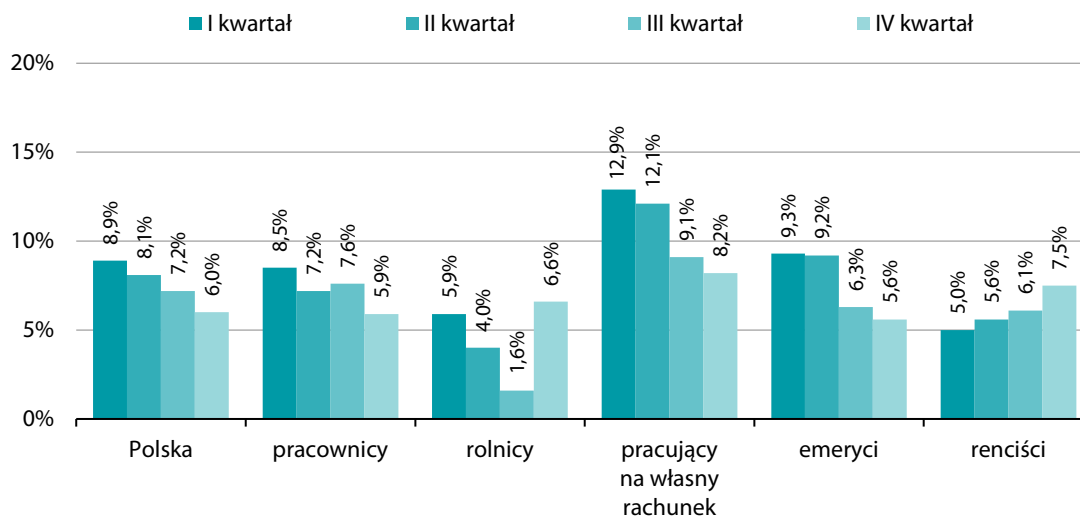

Wśród gospodarstw domowych pomagających osobom z Ukrainy, dominującymi formami pomocy w latach 2022–2024 były: przekazywanie darów rzeczowych oraz pomoc pieniężna (bezpośrednio lub przez organizacje). Warto także zaznaczyć, że gospodarstwa domowe w dalszym ciągu udzielały uchodźcom z Ukrainy pomocy m.in. w znalezieniu pracy, załatwieniu spraw codziennych czy opiece nad bliskimi.

Najwyższy odsetek gospodarstw domowych udzielających pomocy mieszkańcom Ukrainy we wszystkich kwartałach 2024 r. wystąpił wśród gospodarstw domowych pracujących na własny rachunek (od 12,9% w I kwartale do 8,2% w IV kwartale).

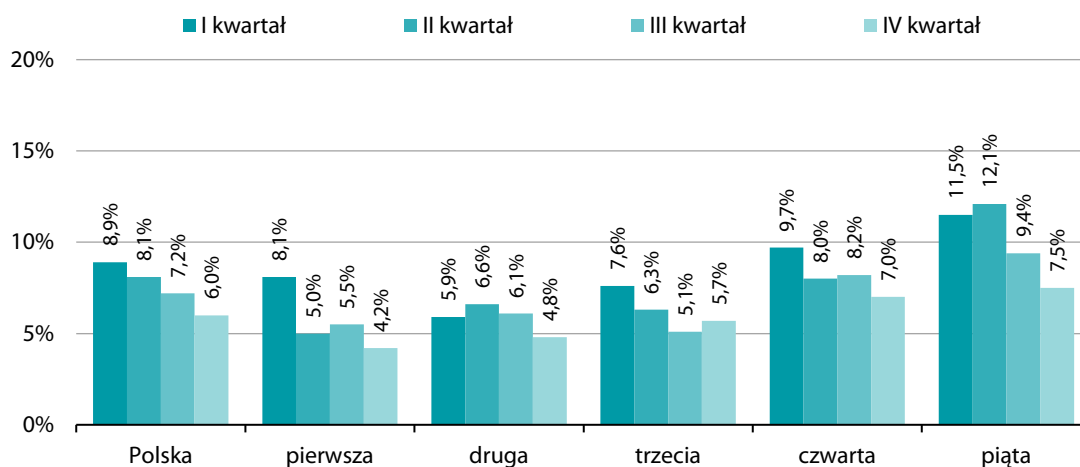
¹⁹ Dotyczy udzielenia pomocy ze względu na działania wojenne – niezależnie od jej formy i zakresu (obejmuje zarówno pomoc udzielaną w Polsce, jak i skierowaną do osób pozostających na Ukrainie) przynajmniej raz w okresie od 24 lutego 2022 r. do końca I kwartału lub w kwartale, w którym gospodarstwo domowe brało udział w badaniu.

Wykres 60. Odsetek gospodarstw domowych, które udzieliły pomocy mieszkańcom Ukrainy w poszczególnych kwartałach 2024 r. według grup społeczno-ekonomicznych

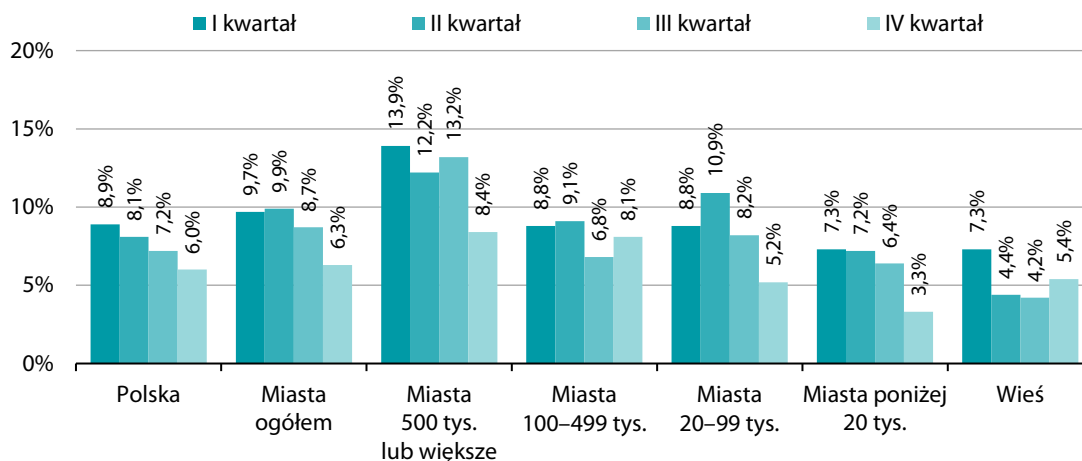
W kolejnych kwartałach 2024 r. najliczniej w pomoc dla mieszkańców Ukrainy zaangażowały się gospodarstwa domowe z V grupy kwintylowej (obejmującej 20% osób najzamożniejszych). W tej grupie kwintylowej odsetek pomagających gospodarstw domowych wyniósł 11,5% w I kwartale (w analogicznym okresie roku poprzedniego – 28,3%) oraz 7,5% w IV kwartale (w analogicznym okresie roku poprzedniego – 12,3%).

Wykres 61. Odsetek gospodarstw domowych, które udzieliły pomocy mieszkańcom Ukrainy w poszczególnych kwartałach 2024 r. według grup kwintylowych

Gospodarstwa domowe deklarujące pomoc mieszkańcom Ukrainy występowały we wszystkich klasach miejscowości zamieszkania. We wszystkich kwartałach 2024 r. najwyższy odsetek gospodarstw domowych, które udzieliły pomocy, wystąpił w miastach liczących 500 tys. lub więcej mieszkańców – od 13,9% w I kwartale (w analogicznym okresie roku poprzedniego – 31,7%) do 8,4% w IV kwartale (w analogicznym okresie roku poprzedniego – 19,0%).

Wykres 62. Odsetek gospodarstw domowych, które udzieliły pomocy mieszkańcom Ukrainy w poszczególnych kwartałach 2024 r. według klasy miejscowości zamieszkania

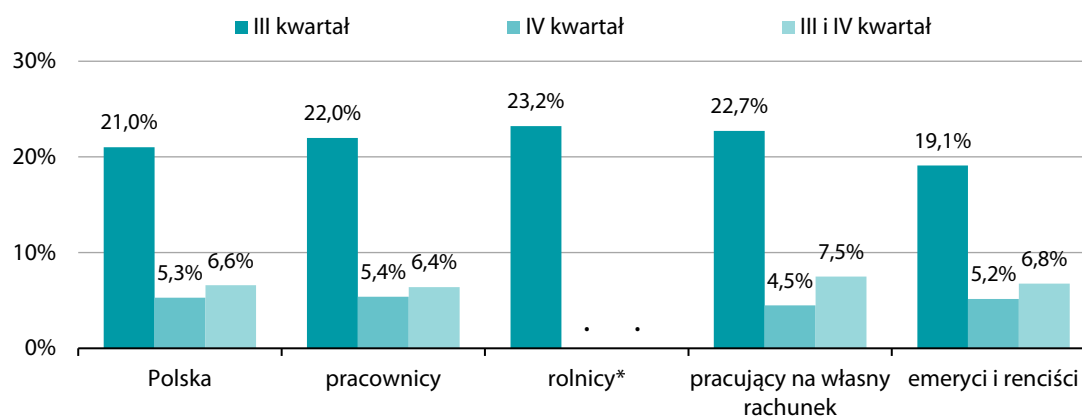

Warto podkreślić, że w 2024 r. pomoc mieszkańcom Ukrainy uciekającym przed wojną do Polski lub pozostającym na terenie objętej wojną Ukrainy, była kontynuowana pomimo spadku natężenia tej pomocy w kolejnych kwartałach.

Pomoc udzielona przez gospodarstwa domowe powodzianom w Polsce w III i IV kwartale 2024 r.

W 2024 r. gospodarstwa domowe w Polsce angażowały się w pomoc mieszkańcom Polski zamieszkałym na terenach zalanych przez powódź, która miała miejsce we wrześniu 2024 r. 21,0% zbadanych gospodarstw domowych świadczyło pomoc tylko w III kwartale 2024 r., 5,3% tylko w IV kwartale 2024 r., zaś 6,6% w obu tych kwartałach łącznie. W zależności od kwartału badania, najczęściej pomocy udzielały gospodarstwa domowe: w III kwartale – rolników, w IV kwartale – pracowników, zaś w obu kwartałach – pracujących na własny rachunek.

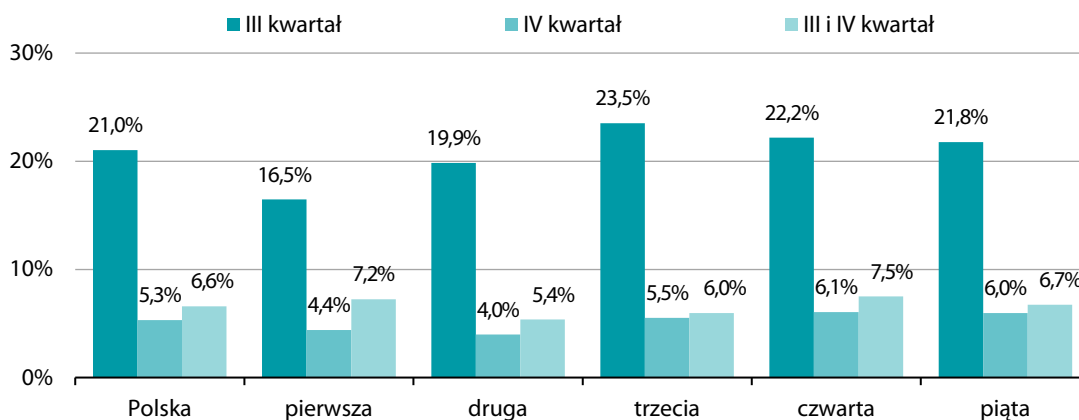
Wykres 63. Odsetek gospodarstw domowych, które udzieliły pomocy powodzianom w Polsce w III i IV kwartale 2024 r. według grup społeczno-ekonomicznych

* Uzyskano zbyt małą liczbę odpowiedzi, aby zaprezentować dane dla gospodarstw domowych rolników.

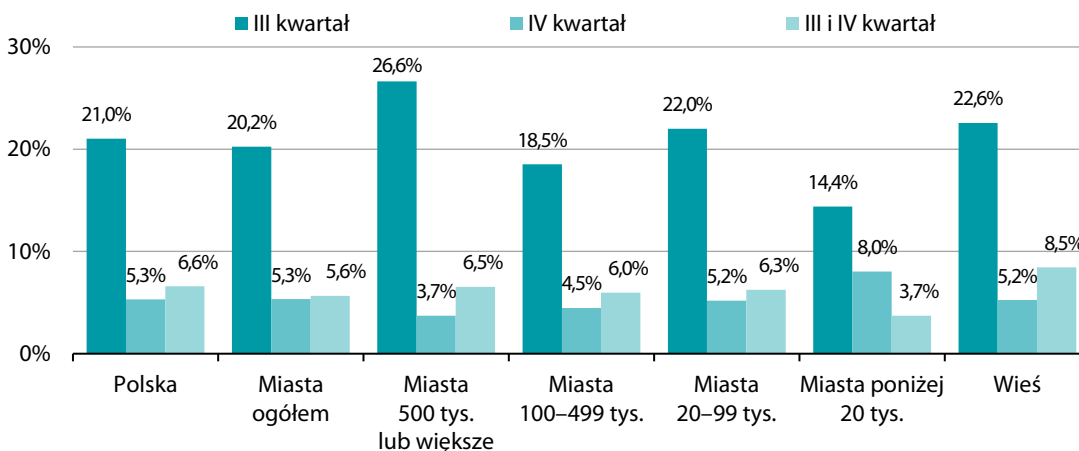
Wśród gospodarstw domowych pomagających powodzianom, dominującymi formami pomocy były: pomoc pieniężna i przekazywanie darów rzeczowych (odpowiednio 53,0% i 42,8% w III kwartale i 55,6% oraz 39,3% w IV kwartale 2024 r.). Pozostałe formy pomocy stanowiło wsparcie udzielane poszkodowanym w ramach osobistego przybycia na zalane tereny oraz inne formy pomocy.

Wykres 64. Odsetek gospodarstw domowych, które udzieliły pomocy powodzianom w Polsce w III i IV kwartale 2024 r. według grup kwintylowych

W III kwartale 2024 r. najliczniej w pomoc powodzianom zaangażowały się gospodarstwa domowe z III grupy kwintylowej, w której odsetek pomagających gospodarstw domowych wyniósł 23,5%. W IV kwartale oraz w obu ww. kwartałach łącznie najczęściej pomagały gospodarstwa domowe z IV grupy kwintylowej (odpowiednio 6,1% oraz 7,5% spośród nich).

Wykres 65. Odsetek gospodarstw domowych, które udzieliły pomocy powodzianom w Polsce w III i IV kwartale 2024 r. według klasy miejscowości zamieszkania

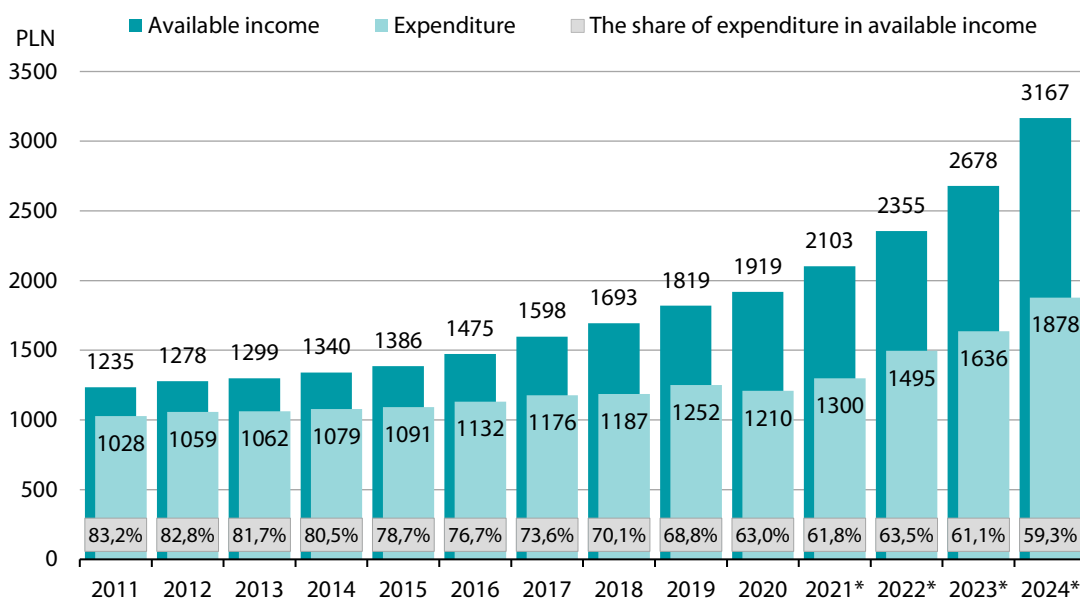
Gospodarstwa domowe deklarujące pomoc powodzianom występowały we wszystkich klasach miejscowości zamieszkania. W III kwartale 2024 r. najwyższy odsetek gospodarstw domowych, które udzieliły pomocy, wystąpił w największych miastach liczących 500 tys. lub więcej mieszkańców (26,6%). W IV kwartale najczęściej pomocy udzielały gospodarstwa domowe zamieszkujące najmniejsze miasta o liczbie mieszkańców poniżej 20 tys. (8,0%), zaś w obu tych kwartałach łącznie najczęściej deklarowały pomoc gospodarstwa domowe zamieszkujące wieś (8,5% spośród nich).

Analysis

Introduction

In 2024 the financial situation of households significantly improved in comparison with 2023. This was due, among others, to a higher average monthly salary in the national economy (of which resulting from the increase in the minimum wage), as well as an increase in social and family benefits, of which child-raising benefit from PLN 500 to PLN 800, with a simultaneous decrease in the growth rate of consumer goods and services prices. Households attained in nominal terms higher income, but they also had higher expenditure. The level of average monthly available income per capita in 2024 amounted to PLN 3167²⁰ and was higher by 18.3% in nominal terms, and by 14.1% in real terms than the income in 2023. The average monthly expenditure per capita in households in 2024 reached the value of PLN 1878, and expenditure on consumer goods and services – PLN 1814. In both cases those values were higher on a yearly basis – by 14.8% in nominal terms, and by 10.8% in real terms than expenditure in 2023. The share of expenditure in available income decreased from 61.1% in 2023 to 59.3% in 2024.

Graph 1. Level of average monthly income and expenditure²¹ per capita in households and the share of expenditure in available income, 2011–2024

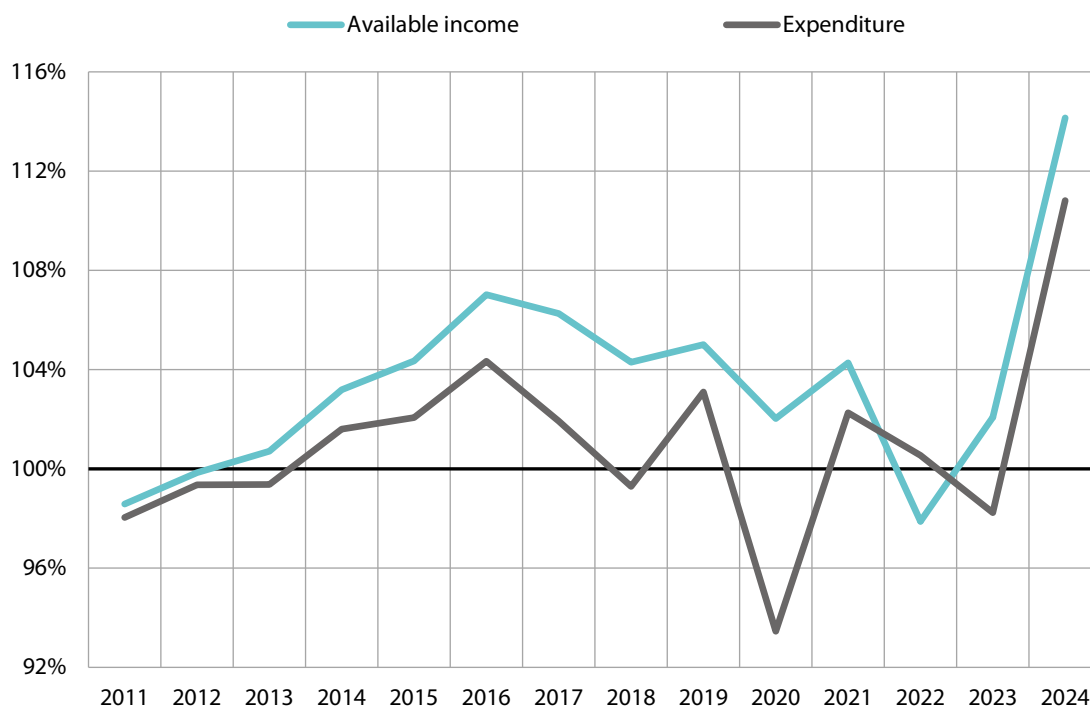

* Data for 2021–2024 in the entire study were generalized on the basis of the results of the National Population and Housing Census 2021, taking additionally into account the structure of the population by age and sex, and are not directly comparable with the data for previous years. Due to the updated generalization, the results for 2021–2022 differ from those published previously.

²⁰ Values in this part of the publication are presented rounded up to 1 PLN.

²¹ Due to the introduction of a new classification of individual consumption by purpose in 2013, based on harmonized COICOP classification for all surveys of the European Statistical System, the results for 2011–2024 are presented in comparable conditions – each “expenditure” item from 2011–2012 was supplemented by the “life-insurance contributions” item.

Graph 2. Indices of real available income and expenditure per capita in total households, 2011–2024

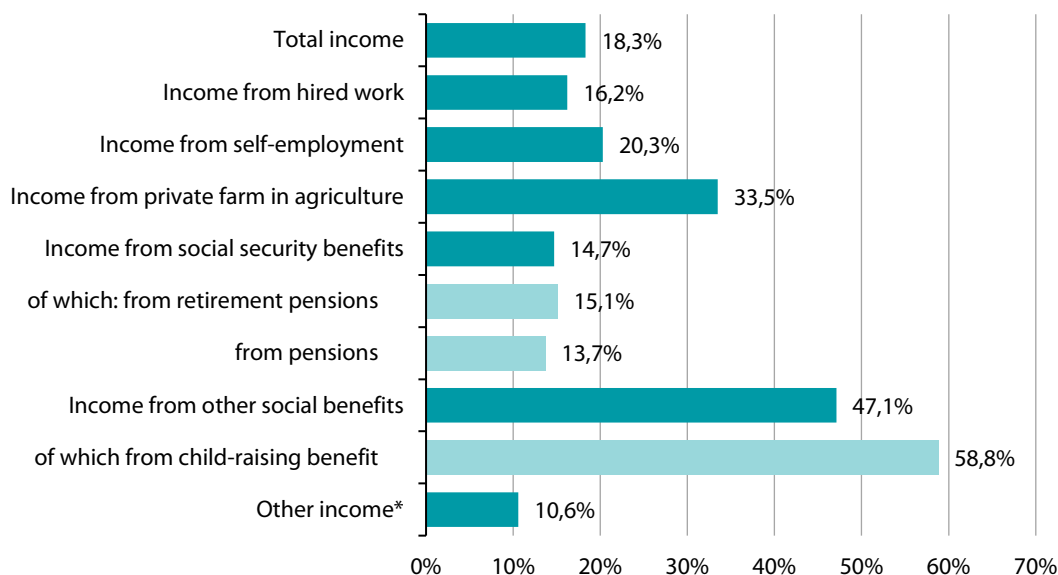

Income and expenditure

In 2024, there was still a relatively large diversity in average monthly income and expenditure between various socio-economic groups of households, however, when analysing the data below, it should be remembered that belonging to a socio-economic group results from the dominant source of income in the household. Similarly to the previous years, the highest average monthly available income per capita in households (PLN 3790) and average monthly expenditure per capita (PLN 2151) were recorded in households of self-employed outside farming. In this group of households – in comparison with the average for the total of households in Poland – both income and expenditure were higher by 19.7% and 14.5% respectively (in 2023, by 23.7% and 13.8% respectively).

In 2024, the largest nominal increase was noted in average income from child-raising benefit (Family 800+, previously Family 500+) – by 58.8%, and consequently, income from other social benefits – by 47.1%. Average income from private farm in agriculture also had a very strong increase – by 33.5%, and above-average – income from self-employment – by 20.3%. For other sources of income, nominal growth ranged from 10.6% to 16.2%.

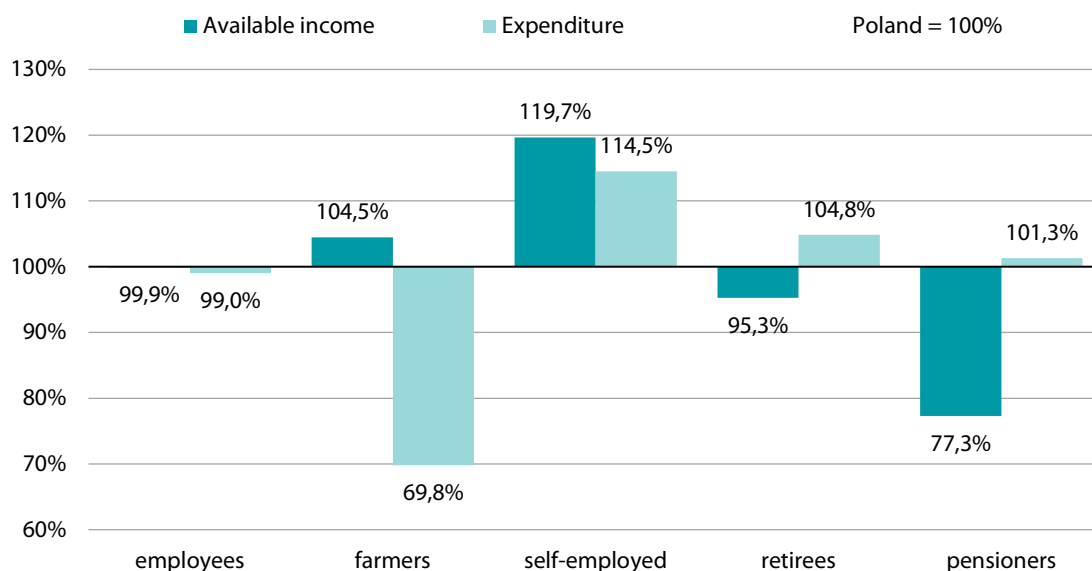
Graph 3. Indices of average monthly available income per capita in total households in 2024

*In the category 'Other income' are included: income from property, income from real estate renting and other income.

Similarly to the previous years, in 2024 households of pensioners had the lowest average monthly available income per capita. Their average monthly available income per capita amounted to PLN 2449, and was by 22.7% lower than average for households in total (in 2023 lower by 19.3%). The lowest average monthly expenditure per capita was noted in the households of farmers (PLN 1311) and it was by 30.2% lower than average for households in total (in 2023 – lower by 23.9%).

Graph 4. Indicator of average monthly available income and expenditure per capita in households compared with the average for Poland by socio-economic groups in 2024

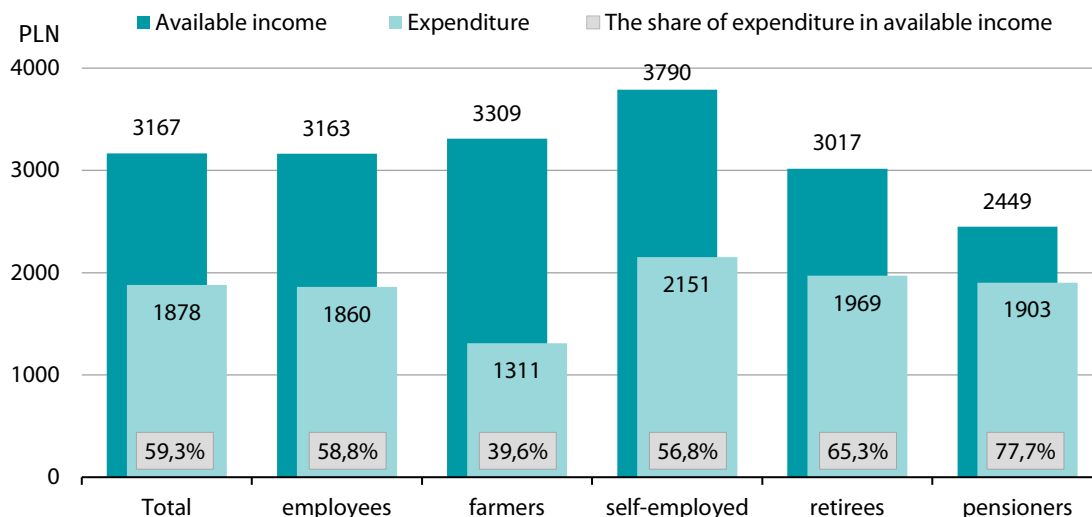

As in previous years, in 2024 the highest share of expenditure in income (77.7%) and the lowest amount of average monthly excess of available income per capita over expenditure per capita (PLN 546) was recorded in the households of pensioners. The lowest share of expenditure in income (39.6%) similarly to the previous year had the households of farmers, and in these households the highest average excess of income over expenditure (PLN 1998) was noted²².

In 2024 in comparison with 2023 the share of expenditure in income for total households decreased by 1.8 percentage points to 59.3%, which indicates on average a higher possibility of accumulating savings in 2024 than in the previous year. The share of average monthly expenditure in average monthly income decreased the most in the households of farmers (by 11.3 percentage points) and it increased the most in the households of pensioners (by 2.9 percentage points).

The difference between average monthly available income indicator²³ among socio-economic groups slightly decreased to 42.4 percentage points (in 2023 – 43.0 percentage points), while the difference between average monthly expenditure indicator²⁴ increased to 44.7 percentage points (in 2023 – 37.7 percentage points).

Graph 5. Average monthly available income and expenditure per capita in households and the share of average monthly expenditure in available income by socio-economic groups in 2024

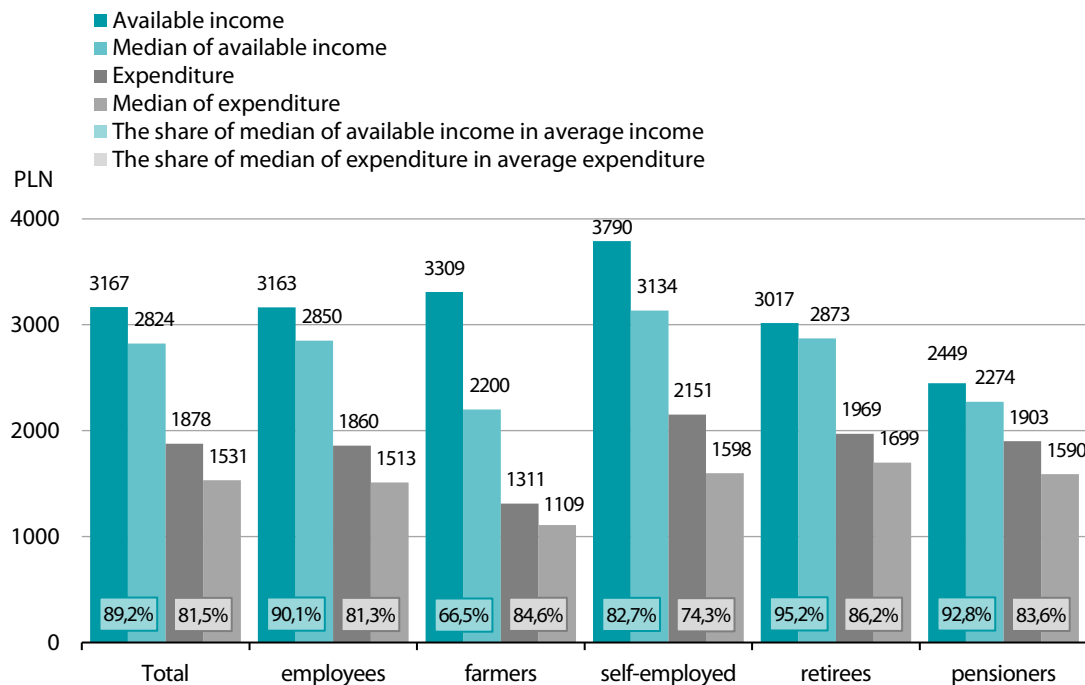
In 2024, the median of the average monthly available income per capita rounded up to 1 PLN amounted to PLN 2824 (PLN 2377 in 2023) and the average monthly expenditure amounted to PLN 1531 (PLN 1367 in 2023). The median of the monthly available income per capita accounted for 89.2% of the value of the average available income per capita (in 2023 – 88.8%), while the median of expenditure – 81.5% of the value of the average monthly expenditure per capita (in 2023 – 83.6%). The quotient of the median to the average available income per capita was the highest in retirees' households (95.2% as compared with 95.3% in 2023) and the lowest in the households of farmers (66.5% as compared with 67.2% in 2023). In the case of expenditure, it was the highest in retirees' households (86.2% as compared with 87.1% in 2023) and the lowest in self-employed households (74.3% as compared with 80.3% in 2023).

²² When interpreting this result, however, it should be remembered that the group of farmers households includes only those households in which the dominant source of income is income from a private farm in agriculture.

²³ The average monthly income indicator is equal to the quotient of the average monthly income per capita in the surveyed group by the average monthly income per capita for the whole Poland.

²⁴ The average monthly expenditure indicator is equal to the quotient of the average monthly expenditure per capita in the surveyed group by the average monthly expenditure per capita for the whole Poland.

Graph 6. Average monthly available income and expenditure per capita in households and its median by socio-economic groups in 2024

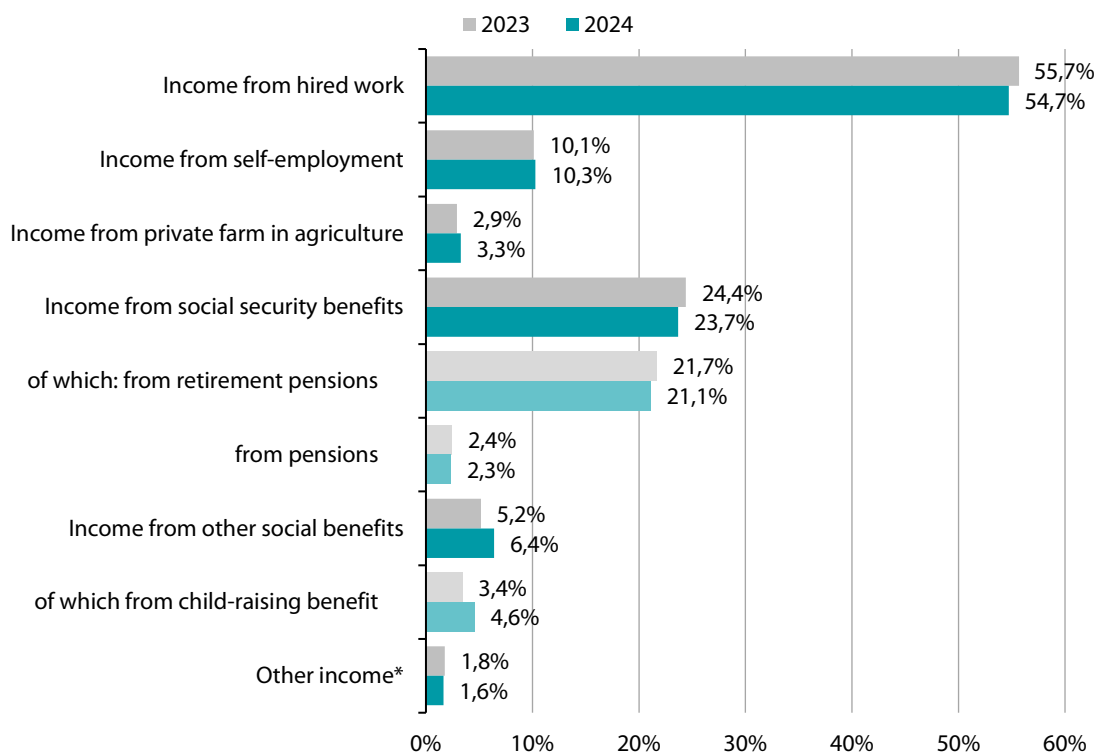
In 2024, there was a growth in average monthly available income per capita in real terms in total – by 14.1%. Growth in real terms occurred in all socio-economic groups of households, among which the highest was recorded in the households of farmers, and the lowest in the households of pensioners.

Recorded in 2024, in comparison with 2023, the increase in the value of the average monthly available income per capita in households is related to a higher than in the previous period increase in average monthly salary (of which the increase in the minimum wage) as well as an increase in social and family benefits, including an increase in the value of the child-raising benefit from PLN 500 to PLN 800 (from 2024 Family 800+, until 2023 Family 500+).

The highest share of income from the main source of income occurred in the households of employees (81.1 against 82.6% in 2023) and retirees (81.0% against 81.6% in 2023), whereas the lowest – in the households of self-employed (66.6% against 67.2% in 2023) and farmers (69.5% against 66.3% in 2023).

In 2024 in the structure of the households' total income, similarly to the previous years, income from hired work (54.7% against 55.7% in 2023) as well as income from social security benefits (23.7% against 24.4% in 2023) dominated.

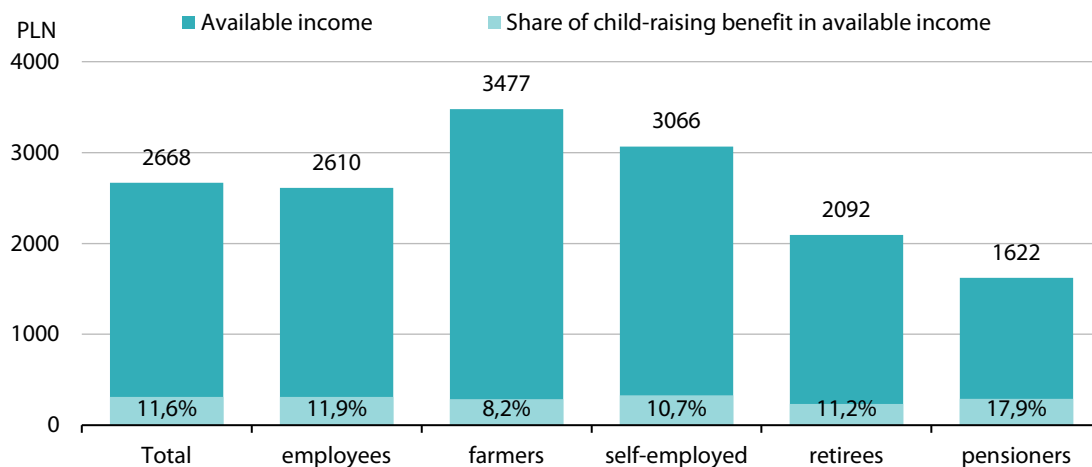
Graph 7. Structure of average monthly available income per capita in total households, 2023–2024

*In the category 'Other income' are included: income from property, income from real estate renting and other income.

In 2024, in comparison with 2023, differences in the structure of the average monthly available income per capita in households ranged from -1.0 percentage points in the case of income from hired work to +1.2 percentage points for income from other social benefits (also from the child-raising benefit).

Graph 8. Share of child-raising benefit "Family 800+" in average monthly available income per capita in households receiving this benefit by socio-economic groups in 2024

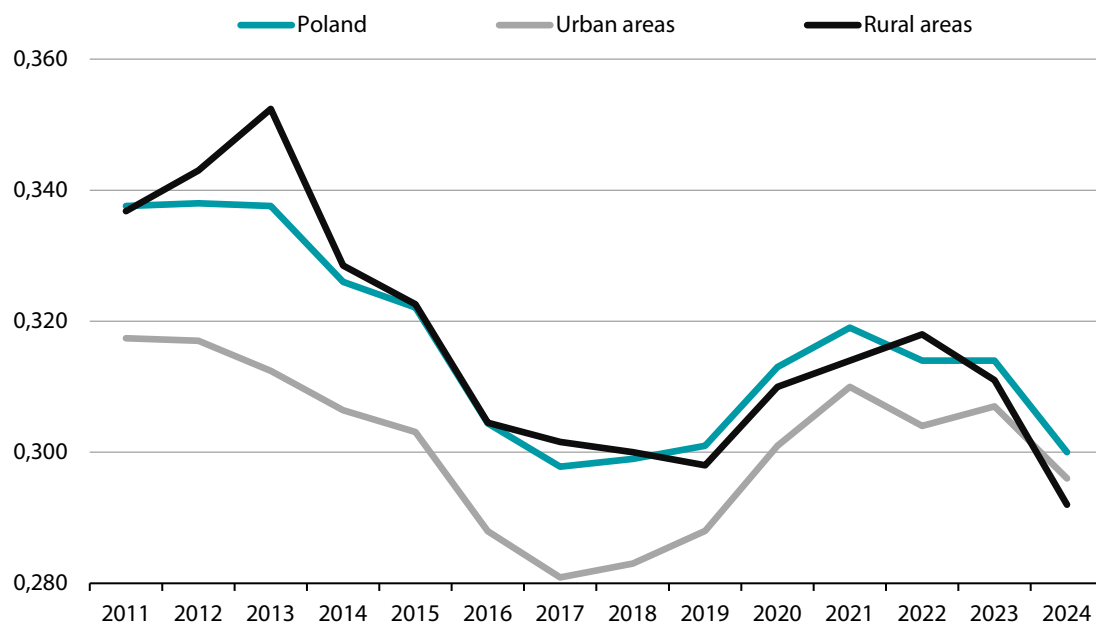

The average monthly available income per capita in households receiving the child-raising benefit "Family 800+"²⁵ in 2024 was PLN 2668 and accounted for 84.2% of the average available income per capita for all households (the corresponding income in households not receiving this benefit was PLN 3608 and constituted 113.9% of the average available income per capita in total households).

The share of income from the child-raising benefit "Family 800+" in the average monthly available income per capita in households receiving it in 2024, was the highest in households of pensioners – 17.9% (in 2023 – 13.8%). In households of employees it amounted to 11.9%, retirees – 11.2, self-employed – 10.7% (in 2023 – 9.0%, 7.8% and 8.2% respectively). The lowest share of this benefit among socio-economic groups occurred in the households of farmers – 8.2% (in 2023 – 8.1%) of available income²⁶. The increase in the share of the "Family 800+" child-raising benefit in the average monthly available income per person in households occurred in all socio-economic groups, which was primarily due to the increase in the amount of this benefit from PLN 500 to PLN 800 in 2024.

The diversity of income per capita in households, measured by the Gini coefficient, after a period of decline in 2014-2017 and temporary stabilisation, increased in 2020 and 2021, in 2022-2023 remained at the level of 0.314, and in 2024 decreased to the level of 0.300. The dynamics of the Gini coefficient for both urban and rural areas was similar to the average dynamics noted in the country. In the case of rural areas, in 2024 the Gini coefficient decreased to the level of 0.292, which for the first time was the value lower than the Gini coefficient value for urban areas, where it was 0.296.

Graph 9. Difference in income measured by Gini coefficient for Poland by the place of residence, 2011–2024

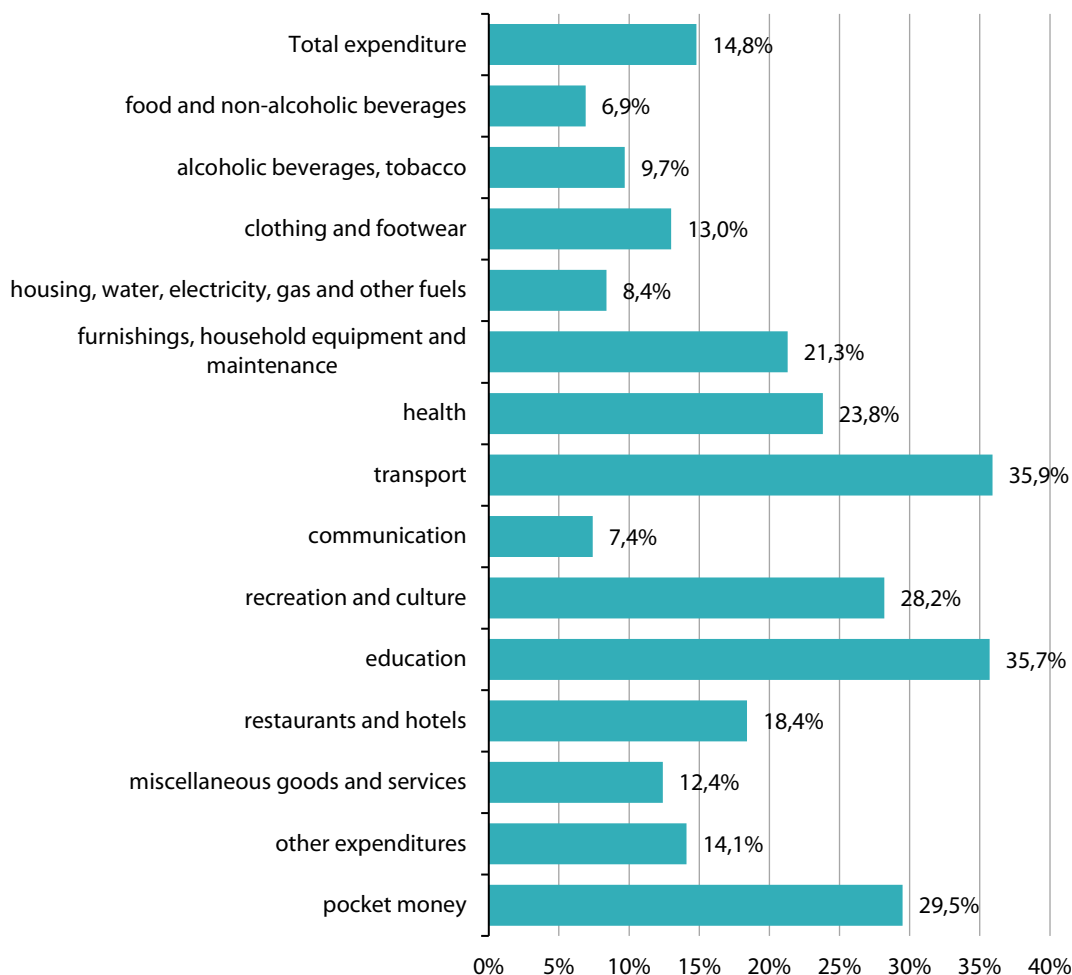
In 2024, the average monthly expenditure per capita increased in real terms by 10.8% in comparison with 2023. This real increase occurred in all socio-economic groups of households, and the highest in the group of pensioners (increase by 13.4%), employees (by 11.9%) and self-employed (by 10.8%).

²⁵ Until 2024 – „Family 500+“.

²⁶ The average number of children aged 0–17 years in households participating in the Household Budget Survey and receiving the child-raising benefit "Family 800+" in 2024 was 1.74 in total households, in the group of employees – 1.72, farmers – 1.87, self-employed – 1.82, retirees – 1.45 and pensioners – 1.32.

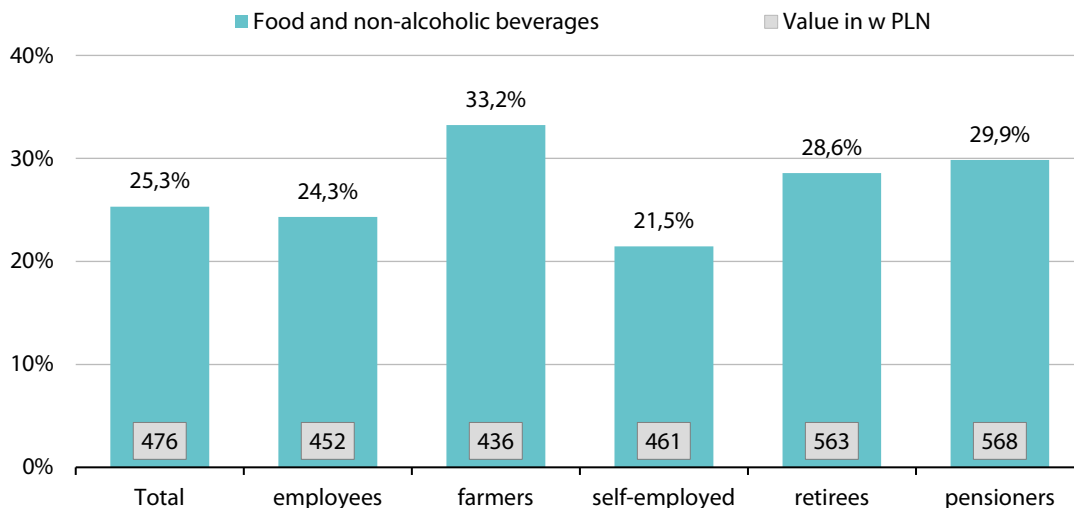
In 2024, the largest nominal increases were noted in average expenditure on transport and education (35.9% and 35.7%, respectively). Average expenditure on pocket money, recreation and culture also increased significantly (29.5% and 28.2%, respectively), while average expenditure on health, furnishings, household equipment and maintenance, as well as restaurants and hotels increased above average (23.8%, 21.3%, and 18.4%, respectively). For other types of expenditure, nominal growth ranged from 6.9% to 14.1%.

Graph 10. Indices of average monthly expenditure per capita in total households in 2024

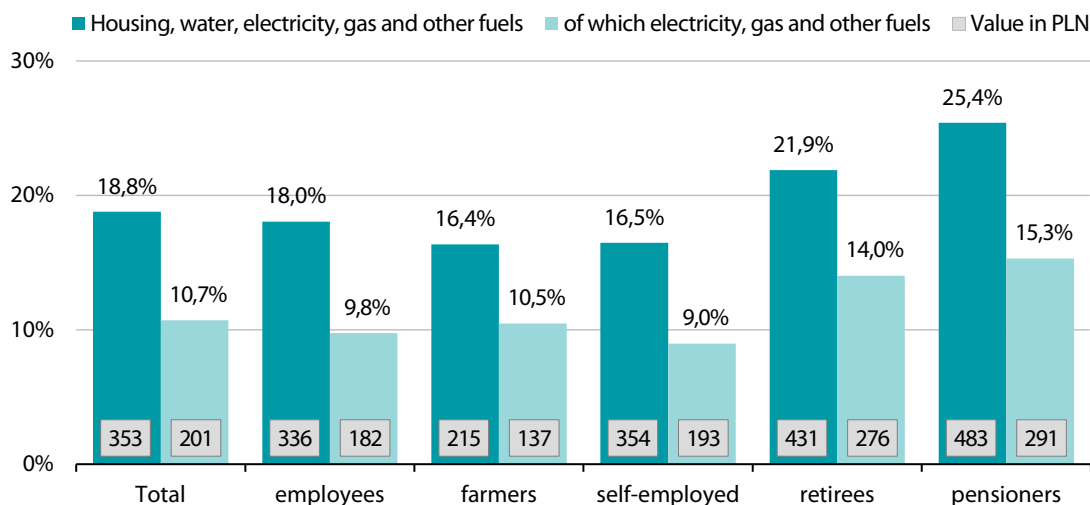
Expenditure on food and non-alcoholic beverages, similarly to the previous years, had the highest share in the structure of expenditure for households in total – 25.3% (by 1.9 percentage points less than in 2023). In individual socio-economic groups this share ranged from 21.5% in households of self-employed outside farming to 33.2% in households of farmers.

Graph 11. Share of average monthly expenditure per capita on food and non-alcoholic beverages in the total expenditure of households by socio-economic groups in 2024

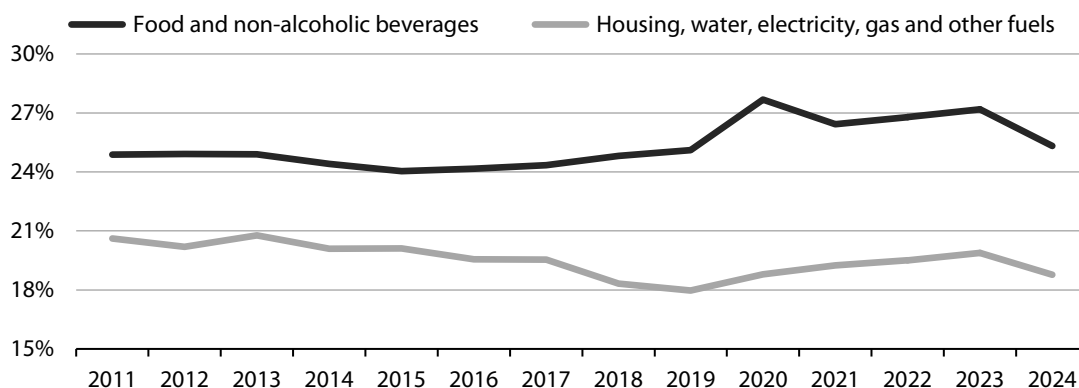
Another important item in households expenditure was expenditure on housing, water, electricity, gas and other fuels. Its share in total expenditure was on average 18.8% and in 2024 decreased by 1.1 percentage points in comparison with the previous year. Among the socio-economic groups, the lowest share of expenditure on housing, water, electricity, gas and other fuels was recorded in the households of farmers (16.4%) and the highest in the households of pensioners (25.4%).

Graph 12. Share of average monthly expenditure per capita on housing, water, electricity, gas and other fuels in the total expenditure of households by socio-economic groups in 2024

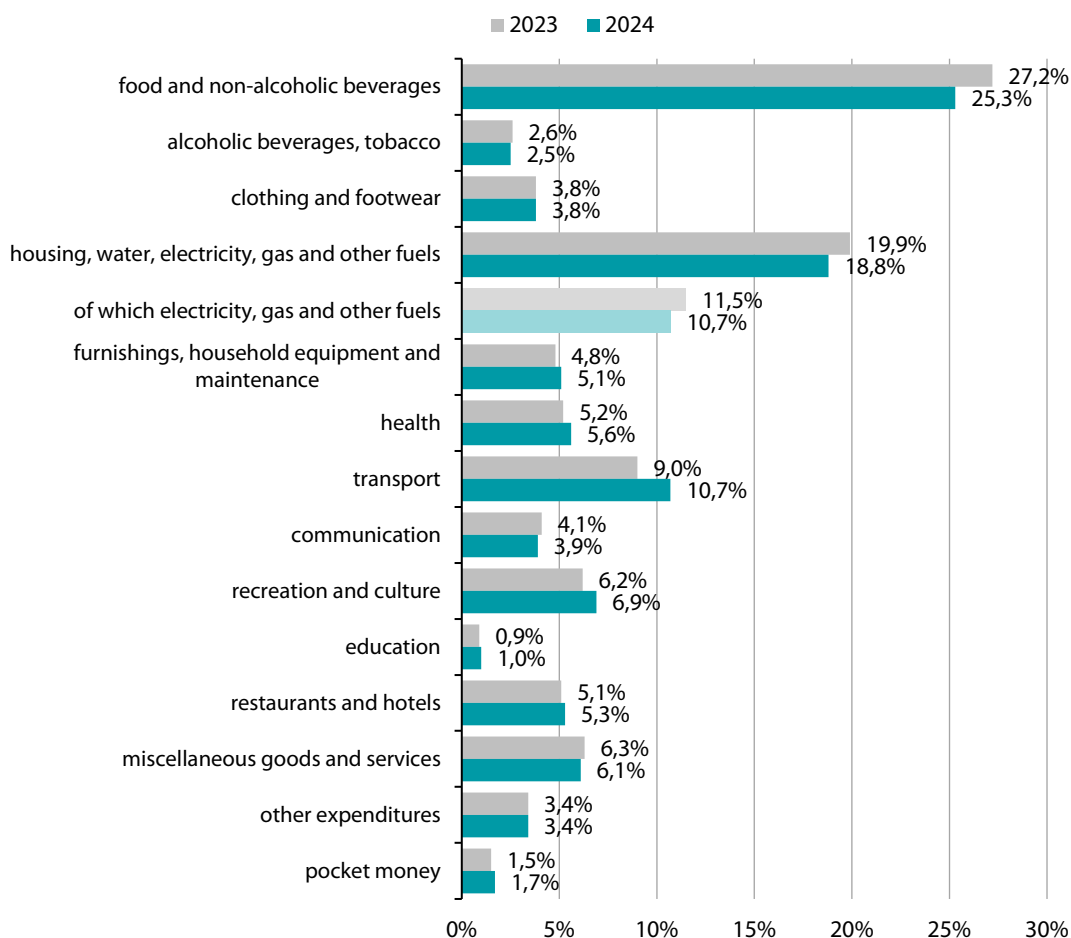
In 2024, in comparison with the previous year, there was a decrease in the share of expenditure on food and non-alcoholic beverages (from 27.2% to 25.3%) as well as expenditure on housing, water, electricity, gas and other fuels (from 19.9% to 18.8%) in total household expenditure, after the continuing increasing tendency in these expenditure in previous years.

Graph 13. Share of average monthly expenditure per capita on food and non-alcoholic beverages as well as on housing, water, electricity, gas and other fuels in the total expenditure of households, 2011–2024

In 2024, there was a change in structure of the main groups of consumer goods and services. Between 2023 and 2024, changes in the share in expenditure structure for households in total ranged from -1.9 percentage points (food and non-alcoholic beverages) to +1.7 percentage points (transport).

Graph 14. Structure of average monthly expenditure per capita in households (in % of total expenditure), 2023–2024

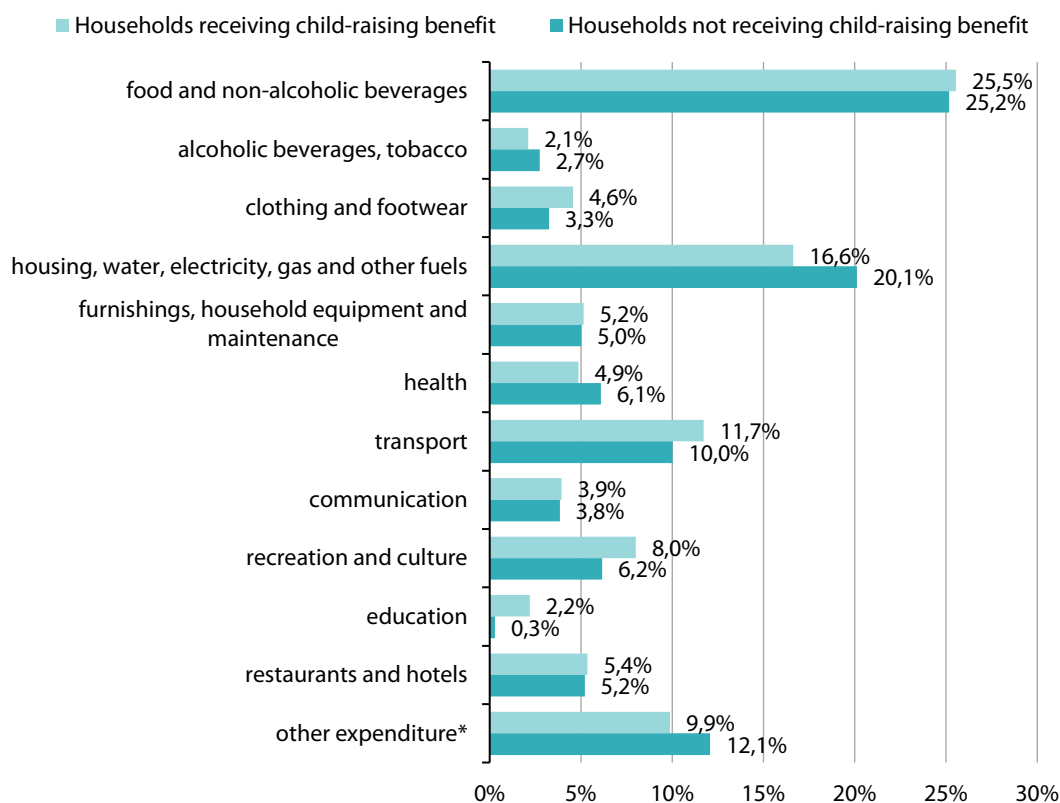

The average monthly expenditure per capita in households receiving the child-raising benefit "Family 800+" in 2024 amounted to PLN 1550 and accounted for 82.5% of the average monthly expenditure per capita for the total households (similarly expenditure on households without this benefit amounted to PLN 2168 and accounted for 115.4% of total households' average expenditure per capita), which is related to the difference in the household structure. The most important item in the structure of expenditure of both households' groups (receiving and not receiving child-raising benefit) were food and non-alcoholic beverages – 25.5% and 25.2% respectively, as well as housing, water, electricity, gas and other fuels – 16.6% and 20.1% of total expenditure respectively.

In 2024, there were differences in the structure of expenditure between households receiving and not receiving the "Family 800+" benefit. The share of expenditure on housing, water, electricity, gas and other fuels, other expenditure, and health expenditure in the structure of expenditure of households not receiving the "Family 800+" benefit was 3.5 percentage points, 2.2 percentage points, and 1.2 percentage points, respectively, higher than the same expenditures of households receiving this benefit. However, the share of expenditures on education, recreation and culture, transport, and clothing and footwear in the structure of expenditure of households receiving the "Family 800+" benefit was 1.9 percentage points, 1.8 percentage points, 1.7 percentage points, and 1.3 percentage points, respectively, higher than in the case of households not receiving this benefit.

In households, which in 2024 received the child-raising benefit "Family 800+", the share of expenditure in available income decreased to the level 58.1% (from 60.8% in 2023), which means an improvement in saving possibilities in comparison with the previous year.

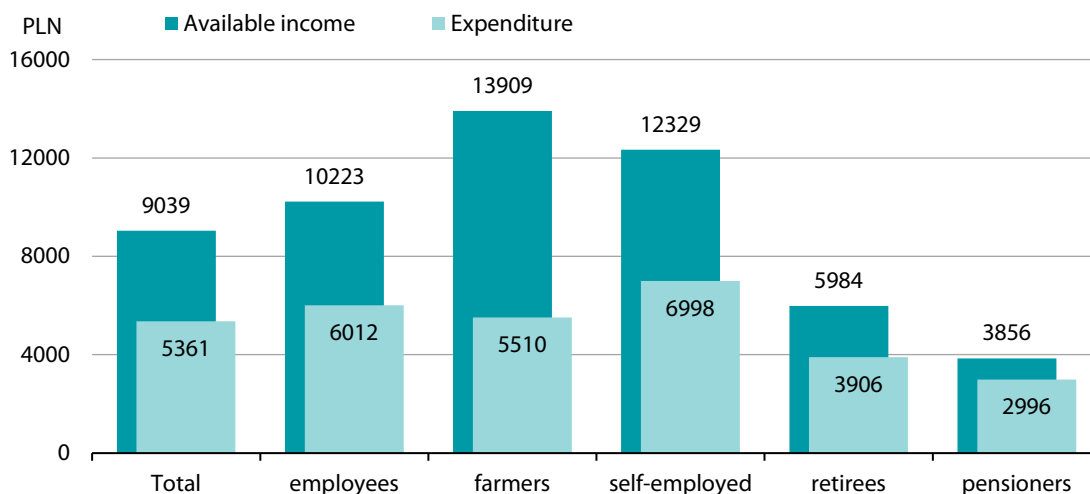
Graph 15. Structure of average monthly expenditure per capita in households receiving and not receiving child-raising benefit "Family 800+" (in % of total expenditure) in 2024

*In the category "Other expenditure" are included: miscellaneous goods and services, other expenditures and pocket money.

The highest available income per household was reached by the households of farmers. This income was 3.6 times higher than in the households of pensioners, which had the lowest income per household. The highest expenditure was noted in the households of self-employed and it was 2.3 times higher than in the households of pensioners. However, when analysing these data, the average number of people living in respective types of households should be taken into consideration²⁷.

Graph 16. Average monthly available income and expenditure per household by socio-economic groups in 2024

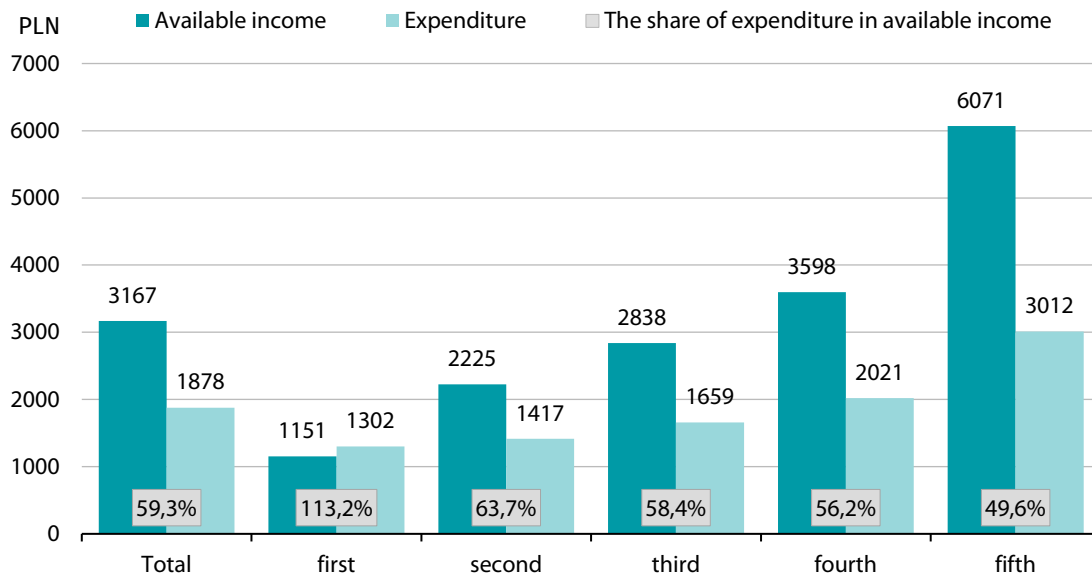
In 2024, significantly lower percentage of households had an average monthly available income per capita below PLN 2000 (18.9% compared to 29.3% in 2023), 52.6% of households had an income between PLN 2000 and PLN 4000 per capita (51.3% in 2023) and 19.9% of households had an income from PLN 4000 to PLN 6000 per capita (13.9% in 2023). More households than in 2023 had income of PLN 6000 or more per capita – 8.6% of them (5.5% in 2023). In 2024, the percentage of households with an average monthly income of at least PLN 2000 per capita amounted to 81.1% (in 2023 – 70.7%).

The average monthly available income per capita in the group of the 20% of persons with the highest income (5th quintile group) amounted to PLN 6071, and it was 5.3 times higher (in 2023 – 6.4 times higher and amounted to PLN 5269) than the respective income of the 20% of persons with the lowest income (1st quintile group).

In the households of 20% of persons in the most favourable income situation, there was accumulated 38.2% of income of entire surveyed population of households (in 2023 – 39.3%), while in the households of 20% of persons in the worst income situation – 7.2% (in 2023 – 6.2%).

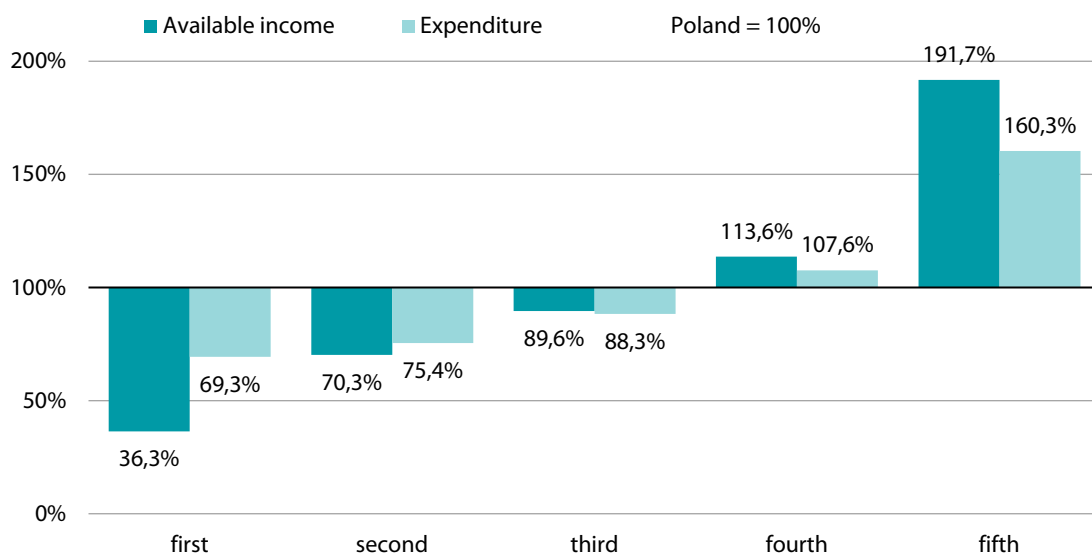
²⁷ In 2024, the average number of people living in households amounted to: in total – 2.85; employees – 3.23; farmers – 4.20; self-employed – 3.25; retirees – 1.98, pensioners – 1.57.

Graph 17. Average monthly available income and expenditure per capita in households and the share of average monthly expenditure in available income by quintile groups in 2024

The average monthly expenditure per capita in the 5th quintile group amounted to PLN 3012 and were 2.3 times higher than in the 1st quintile group (in 2023 – 2.1 times higher). The share of expenditure in available income in the highest quintile group amounted to 49.6% (in 2023 – 48.7%), and in the lowest – 113.2% (in 2023 – 146.2%), which means that the poorest households to some extent were forced to use their savings, or loans, or credits, but on a smaller scale than in 2023.

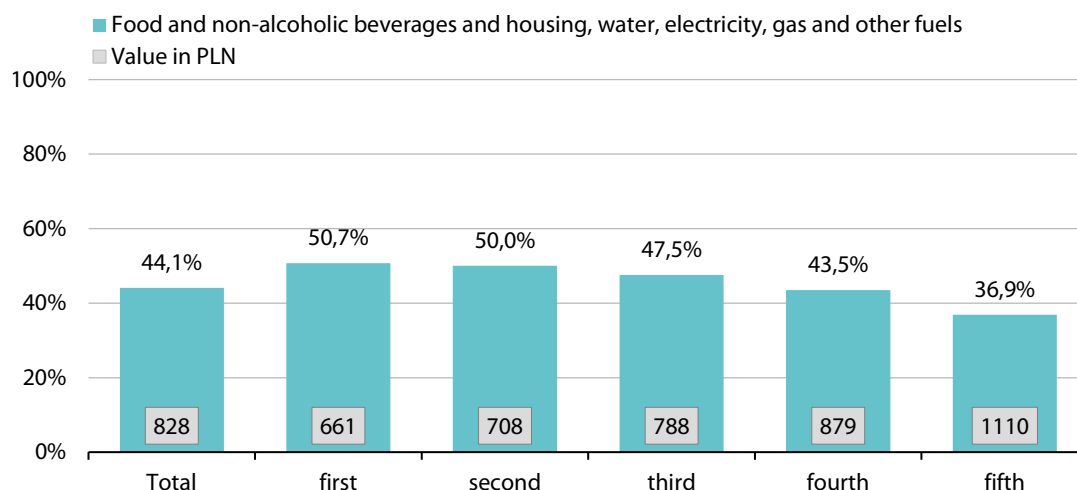
Graph 18. Indicator of average monthly available income and expenditure per capita in households compared in relation to the average for Poland by quintile groups in 2024

Average monthly available income per capita in households belonging to the 1st quintile group was in 2024 by 63.7% lower, while expenditure was by 30.7% lower than the average for total households (in 2023 it was 69.1% and 26.1% respectively). On the other hand, in households belonging to the 5th quintile group, available income per capita was by 91.7% higher, and expenditure was by 60.3% higher than the average for total households (in 2023 by 96.7% and 56.7%, respectively). The income spread between the groups mentioned above decreased by 10.4 percentage points, and in the case of expenditure increased by 8.2 percentage points.

The income situation of households is a factor that clearly distinguishes the level and structure of expenditure. It is expressed, among others, in a greater burden on the budgets of the poorest families on expenditure on food and non-alcoholic beverages and housing, water, electricity, gas and other fuels.

Graph 19. Share of average monthly expenditure per capita on food and non-alcoholic beverages and housing, water, electricity, gas and other fuels in the total expenditure of households by quintile groups in 2024

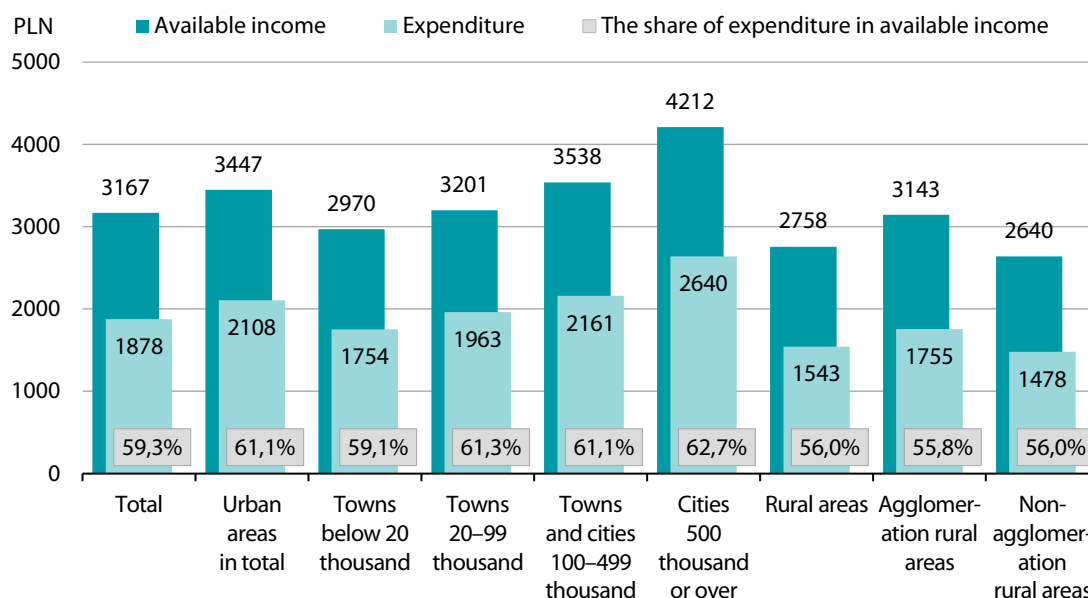
In the budgets of the 20% of persons with the lowest income (1st quintile group) average monthly expenditure per capita on basic necessities in total from two groups: non-alcoholic beverages and housing, water, electricity, gas and other fuels, accounted for 50.7% of total expenditure, whereas among the 20% of persons with the highest income (5th quintile group) – only 36.9% of total expenditure (in the previous year it was 50.6% and 40.3% respectively). The amount of such expenditure per capita in the richest group of households amounted to PLN 1110 and was almost 1.7 times higher than corresponding expenditure in the poorest group.

The place of residence is another factor that substantially diversified dynamics and structure of income and expenditure of households. The average monthly available income per capita in urban households was by 25.0% higher than in households in rural areas (in 2023 by 26.6%), which resulted from the amount of income obtained by households, but were also connected with the larger number of persons living in rural households²⁸. Similar situation was observed in the case of expenditure of households. Average monthly expenditure per capita in households in urban areas was by 36.6% higher than in households in rural areas (in 2023 by 29.5%).

²⁸ In 2024, the average number of people living in households in rural areas amounted to 2.56 and in urban areas amounted to 3.44.

The highest share of average monthly expenditure in available income per capita (62.7%) was recorded in households living in cities with 500 thousand or more residents and in comparison with 2023, this share increased by 3.0 percentage points. On the other hand, the lowest share of expenditure in available income (55.8%) was recorded for households in agglomeration rural areas and, in comparison with the previous year, this share decreased by 8.6 percentage points, which resulted from a significant increase in income in this group of households (mainly from hired work) coupled with a noticeably smaller increase in expenditures. This also resulted in a noticeable decline in the share of expenditures in available income for rural areas (by 4.2 percentage points).

Graph 20. Average monthly available income and expenditure per capita in households and the share of expenditure in available income by the class of locality and delimitation of rural areas in 2024

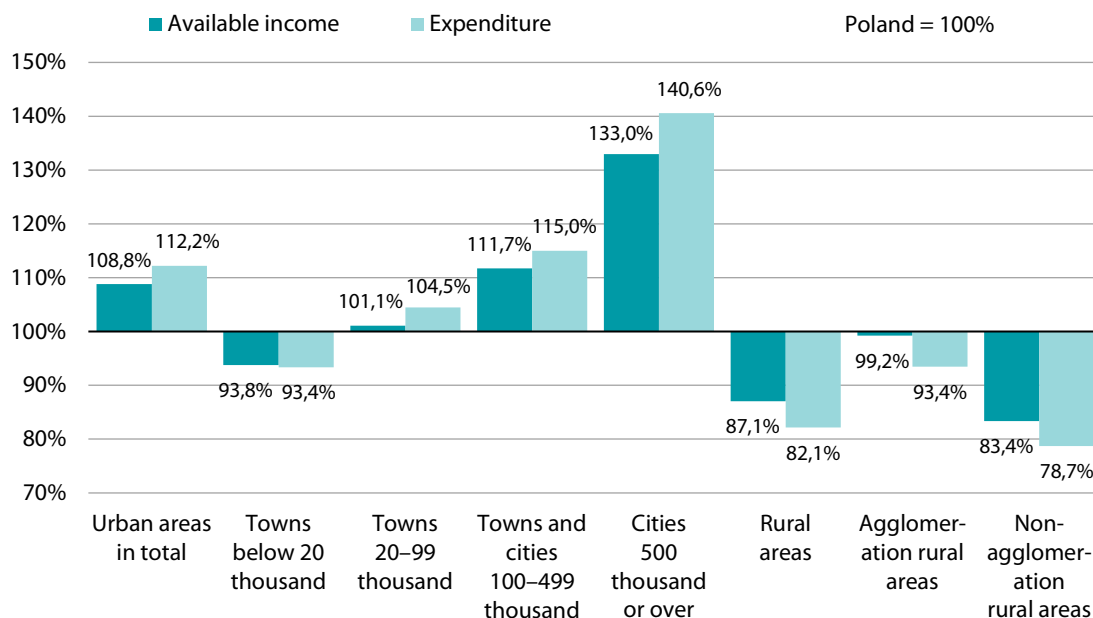

In cities the average monthly available income and expenditure per person in households were higher by 8.8% and 12.2% respectively (in 2023 - by 9.3% and 10.2%) compared to average for Poland. The largest differences were in cities with 500 thousand or more residents where the average monthly available income per capita was by 33.0% higher than the national average (36.0% in 2023), while expenditure was higher than the national average expenditure by 40.6% (33.0% in 2023). The average monthly available income per capita in rural areas was lower by 12.9% than the national average (in 2023 by 13.7%) and expenditure was lower by 17.9% (in 2023 by 14.9%).

The lowest values of these indicators were recorded in non-agglomeration rural areas: in the case of income by 16.6% and in the case of expenditure by 21.3% lower than the average for Poland. The average monthly income per capita indicator in agglomeration²⁹ rural areas was by 0.8% lower than the average for Poland, and in the smallest towns below 20 thousand inhabitants was lower by 6.2%. The average monthly expenditure per capita indicator in agglomeration rural areas and in the smallest towns was by 6.6% lower than the average for Poland.

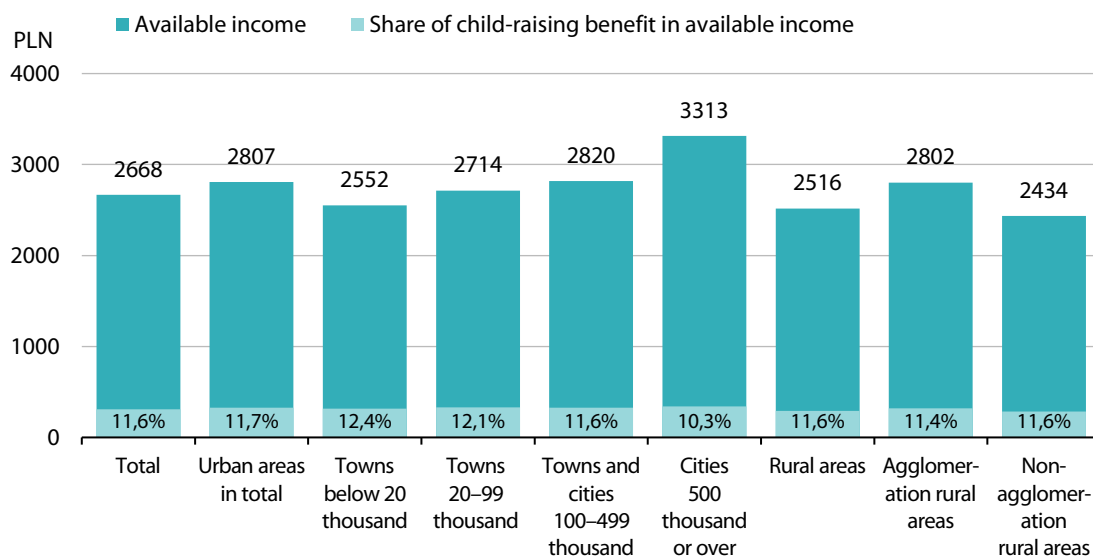
²⁹ See methodological notes on page 154.

Graph 21. Indicator of average monthly available income and expenditure per capita in households compared in relation to the average for Poland by the class of locality and delimitation of rural areas in 2024

In the households which in 2024 received the child-raising benefit "Family 800+" the share of this benefit in available income amounted in average to 11.6%, of which: 11.7% in urban areas (this share rose from 10.3% in cities with 500 thousand or more residents to 12.4% in towns below 20 thousand residents) as well as 11.6% in rural areas (of which 11.4% in agglomeration rural areas and 11.6% in non-agglomeration rural areas).

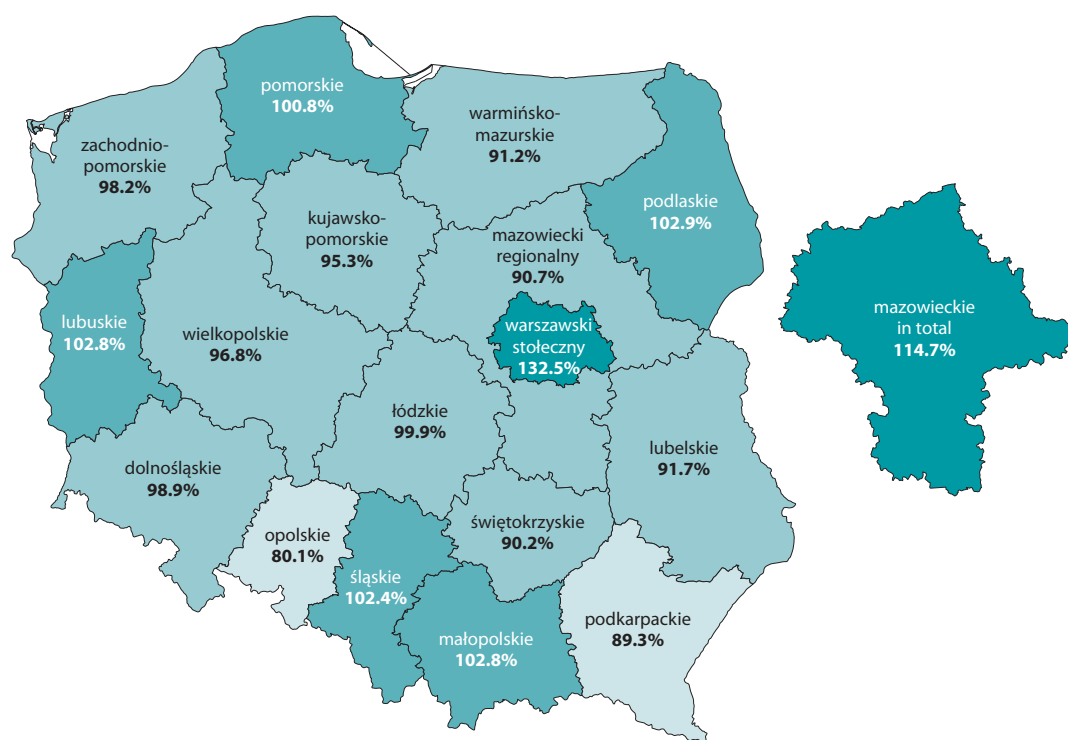
Graph 22. Share of child-raising benefit "Family 800+" in average monthly available income per capita in households receiving this benefit in 2024 by the class of locality and delimitation of rural areas

In territorial terms average monthly available income per capita higher than the national average appeared in voivodships: Mazowieckie, Podlaskie, Lubuskie, Małopolskie, Śląskie and Pomorskie. As in the previous year, definitely the highest average monthly income per capita was in households in Mazowieckie Voivodship – PLN 3632 (in 2023 – PLN 3209). The income in Mazowieckie Voivodship was higher than the average monthly income per capita for the country by 14.7% (higher than national average by 32.5% in Warsaw Capital Region and lower by 9.3% in the remaining part of Mazowieckie Voivodship). The lowest average monthly available income per capita obtained households in Opolskie Voivodship (PLN 2538) – by 19.9% below the national average. The next voivodships with the lowest level of average monthly income per capita were voivodships: Podkarpackie (lower by 10.7% than national average), Świętokrzyskie (lower by 9.8%), Warmińsko-Mazurskie (lower by 8.8%), and Lubelskie (lower by 8.3%).

The difference between the highest and the lowest average monthly income per capita in voivodships in relation to the national average amounted to 34.6 percentage points (as in 2023).

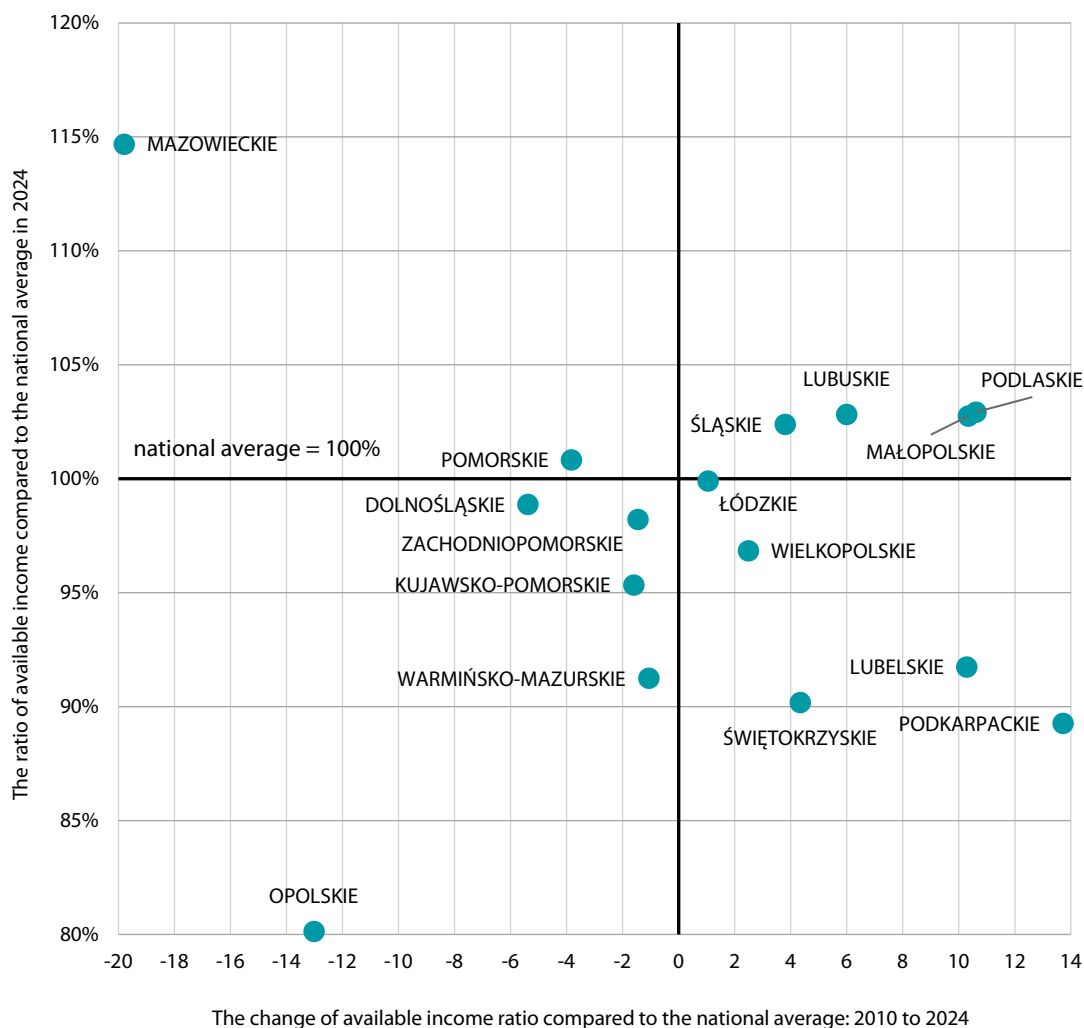
Map 1. Indicator of average monthly available income per capita in households in relation to the national average (Poland = 100) in 2024

- Voivodships where average monthly available income represents at least 110.0% of the national average
- Voivodships where average monthly available income is between 100.0% and 109.9% of the national average
- Voivodships where average monthly available income is between 90.0% and 99.9% of the national average
- Voivodships where average monthly available income is lower than 90.0% of the national average

In 2010–2024 the value of the average monthly available income per capita in relation to the average for Poland increased in 9 voivodships. The highest increase was observed in Podkarpackie Voivodship (by 13.7 percentage points), and the highest decrease in Mazowieckie Voivodship (by 19.8 percentage points). However, it is important to remember about the highest value of income generated in Mazowieckie Voivodship, both in 2010 and 2024.

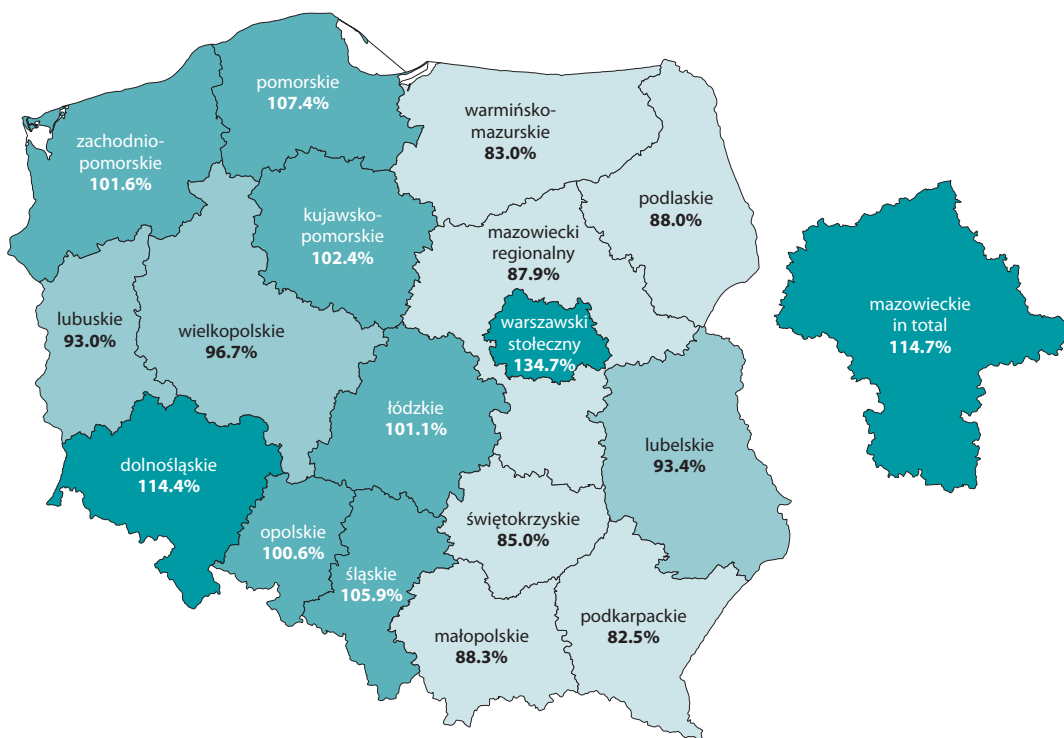
Graph 23. Indicator of average monthly available income per capita in households in relation to the national average in 2024 by voivodships and its change in 2010–2024

In the case of expenditure, average monthly values above average for Poland in 2024 were recorded in voivodships: Mazowieckie, Dolnośląskie, Pomorskie, Śląskie, Kujawsko-Pomorskie, Zachodniopomorskie, Łódzkie, and Opolskie. The highest average monthly expenditure per capita was noted in Mazowieckie Voivodship – PLN 2155 (in 2023 – PLN 1849), and they were higher than the national average by 14.7% (higher than the average for Poland by 34.7% in Warsaw Capital Region and lower by 12.1% in the remaining part of Mazowieckie Voivodship). The lowest average monthly expenditure per capita occurred in Podkarpackie Voivodship (PLN 1549 in comparison with PLN 1320 in 2023) and with respect to the average for the whole country was lower by 17.5%, subsequently in Warmińsko-Mazurskie Voivodship (lower by 17.0%), Świętokrzyskie Voivodship (lower by 15.0%), Podlaskie Voivodship (lower by 12.0%) as well as Małopolskie Voivodship (lower by 11.7%).

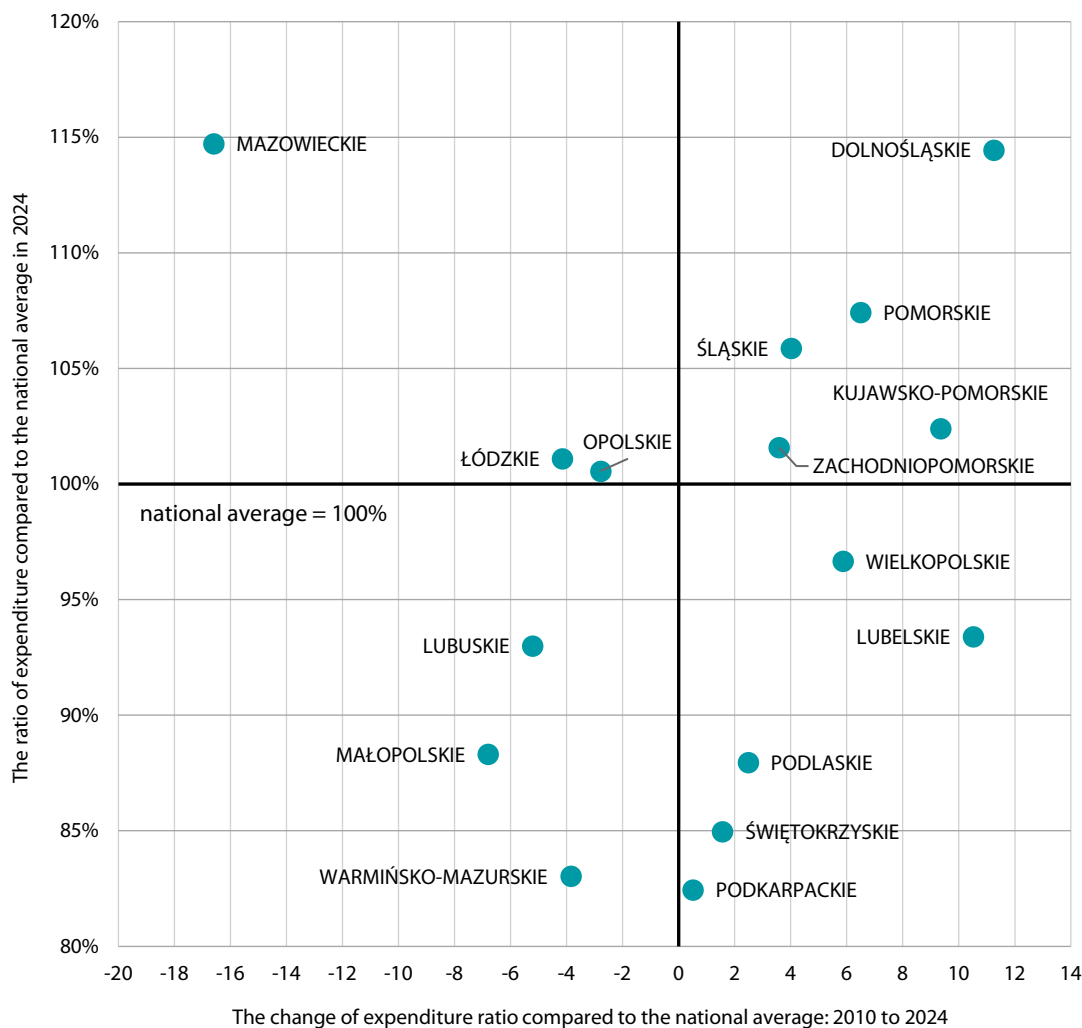
Map 3. Indicator of average monthly expenditure per capita in households in relation to the national average (Poland = 100) in 2024

- Voivodships where average monthly expenditure represents at least 110.0% of the national average
- Voivodships where average monthly expenditure is between 100.0% and 109.9% of the national average
- Voivodships where average monthly expenditure is between 90.0% and 99.9% of the national average
- Voivodships where average monthly expenditure is lower than 90.0% of the national average

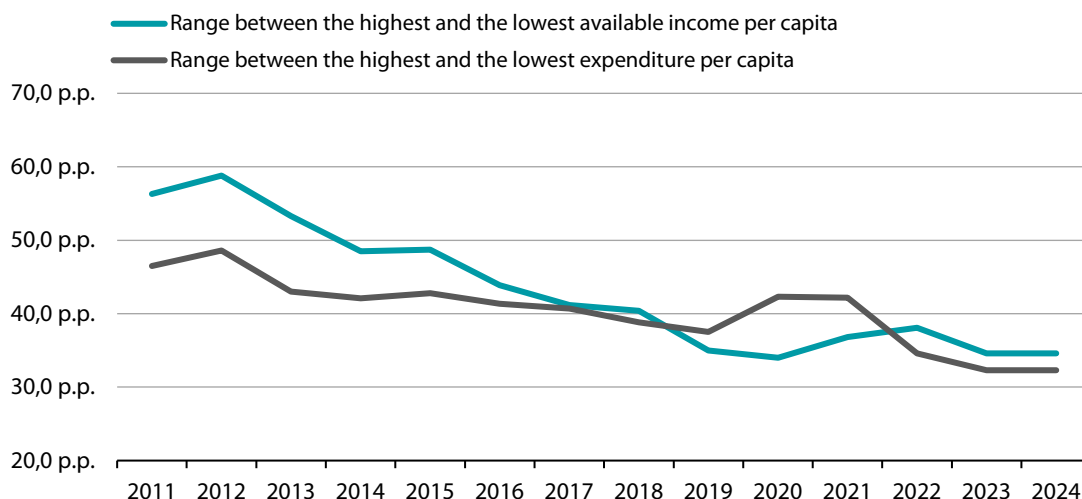
In 2010–2024, the value of the indicator of average monthly expenditure per capita in comparison with the average for Poland increased in 10 voivodships. The highest increase in the value of the expenditure indicator was recorded in Dolnośląskie Voivodship (by 11.2 percentage points) and the largest decrease in Mazowieckie Voivodship (by 16.6 percentage points).

Graph 24. Indicator of average monthly expenditure per capita in households compared with the national average in 2024 by voivodships and its change in 2010–2024

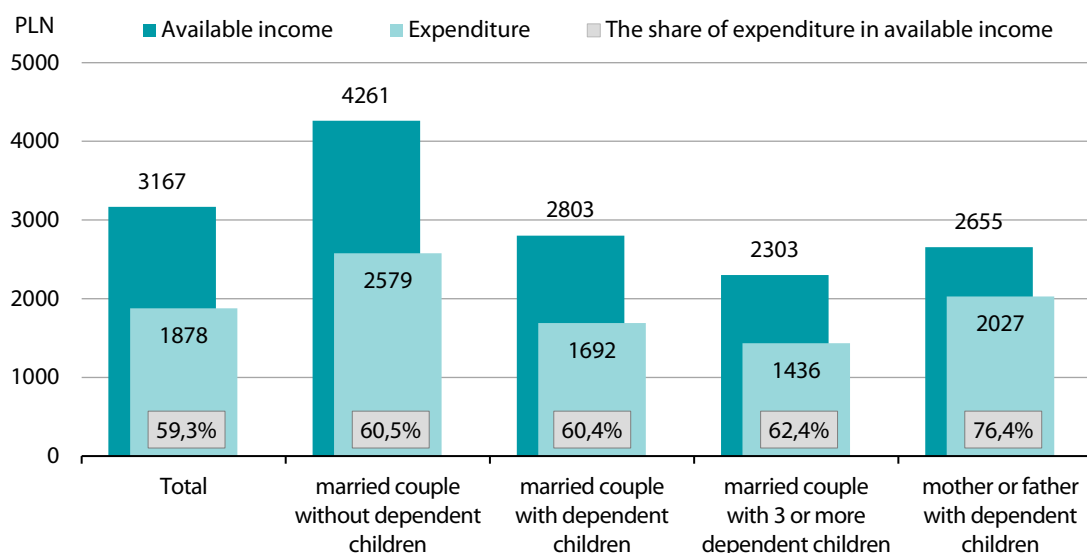
In 2024, the range between voivodships with the highest and the lowest level of average monthly available income per capita in relation to the national average was 34.6 percentage points, while corresponding spread for the average monthly expenditure per capita in households was 32.2 percentage points. For comparison, in 2011 these differences amounted to 56.3 percentage points and 46.5 percentage points, respectively.

Graph 25. Range between the highest and the lowest average monthly available income and expenditure per capita in households in voivodships in relation to the national average, 2011–2024 (in percentage points)

Taking into account the biological type of household, married couples³⁰ without dependent children³¹ were in the most favourable financial situation. Their average monthly available income per capita was 34.5% above the national average (in 2023 – by 35.8%) and their average monthly expenditure by 37.3% higher than the national average (in 2023 – by 37.6%).

Graph 26. Average monthly available income and expenditure per capita in households and the share of expenditure in available income by biological type of household in 2024

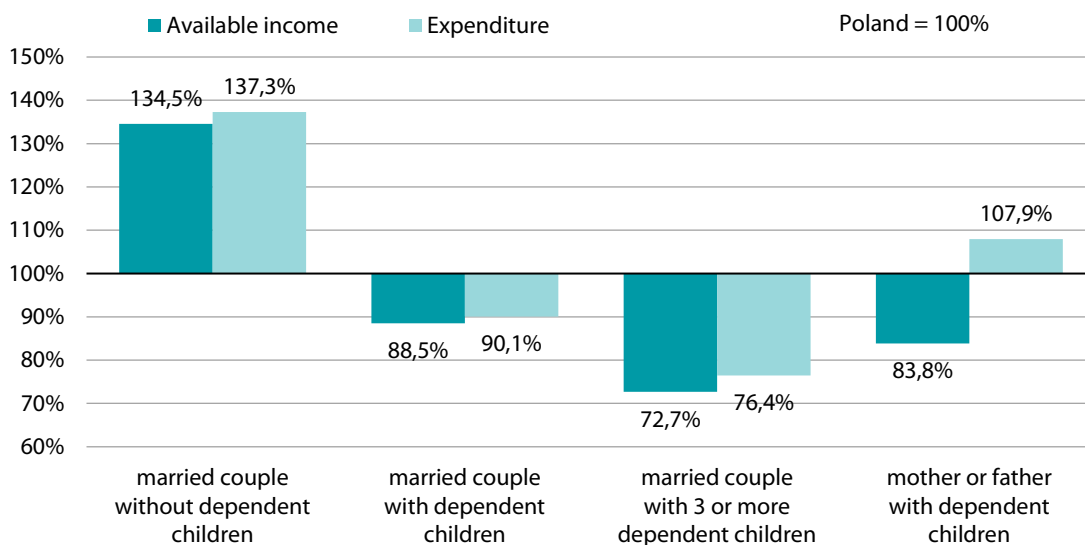

³⁰ This group includes persons living in non-marital relationships.

³¹ Dependent child – person aged 0–14 years (inclusive) being a member of household or person aged 15–25 without one's own source of maintenance, not married or not being in non-marital relationship. In a group of persons with dependent children there are married couples, single parents and other persons with dependent children.

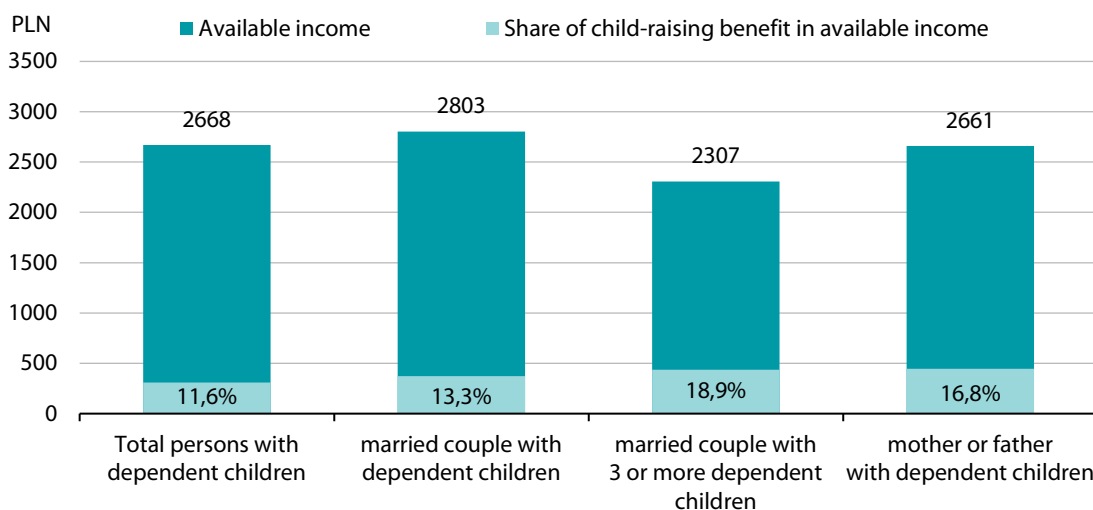
Similarly to the previous years, in 2024 married couples with three or more dependent children were in the most difficult financial situation. The average monthly available income per capita in this type of households was by 27.3% lower (in 2023 by 29.6%), and the expenditure per capita by 25.6% lower (in 2023 by 25.4%) than the national average.

Graph 27. Indicator of average monthly available income and expenditure per capita in households compared with the average for Poland by biological type of household in 2024

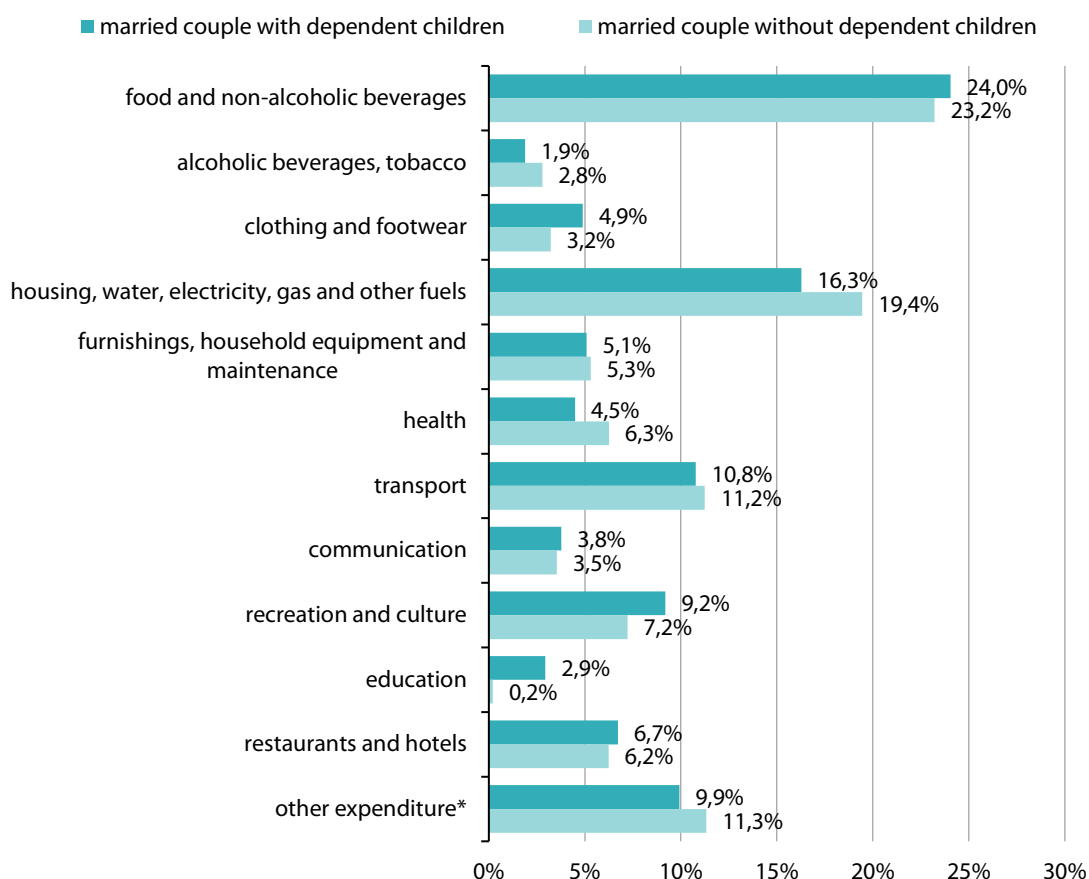
The average monthly income per capita in households receiving the child-raising benefit "Family 800+" in 2024 amounted to PLN 2668 and it was 84.2% of average income in the total households. The share of this benefit in available income in these households was on average 11.6% (in 2023 – 8.9%), whereas the highest was in families with at least 3 dependent children – 18.9% (in 2023 – 14.5%).

Graph 28. Share of child-raising benefit "Family 800+" in average monthly available income per capita in households receiving this benefit by biological type of household in 2024

In households of married couples with dependent children the highest increase was noted in the case of the expenditure on education – by 36.2%, recreation and culture – by 31.5%, health – by 27.4%, transport – by 24.4% as well as restaurants and hotels – by 21.9%.

Graph 29. Structure of average monthly expenditure per capita in households of married couples with or without dependent children (in % of total expenditures) in 2024

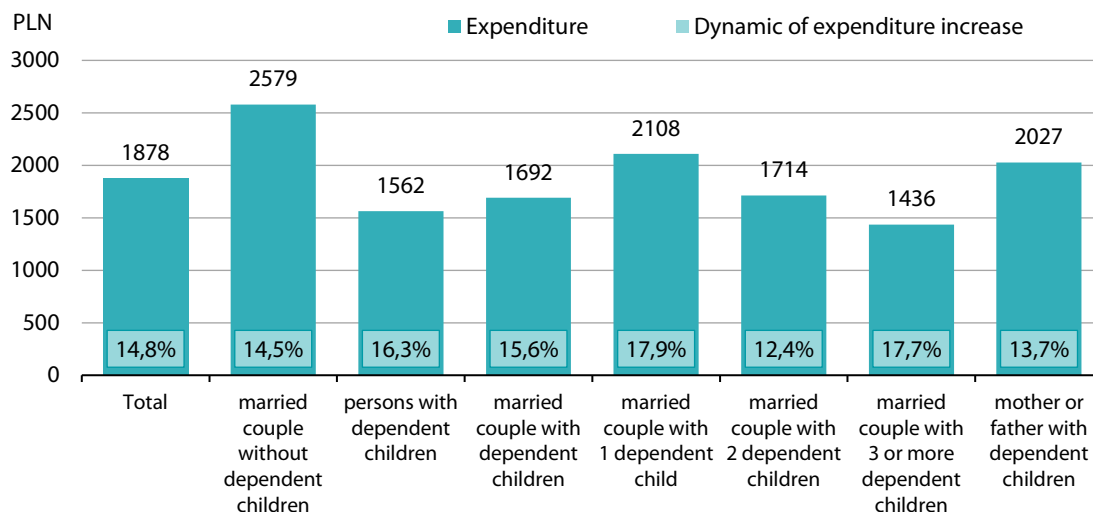

*In the category "Other expenditure" are included: miscellaneous goods and services, other expenditures and pocket money.

Taking into account the structure of average monthly expenditure per capita in households, in 2024 there were differences between married couples with or without dependent children. Married couples with dependent children spent more on education (by 2.7 percentage points), recreation and culture (by 2.0 percentage points), clothing and footwear (by 1.7 percentage points). Households of married couples without dependent children spent more on housing, water, electricity, gas and other fuels (by 3.1 percentage points) and health (by 1.8 percentage points).

In comparison with 2023, the average monthly expenditure per capita in households in total increased by 14.8%, in households of married couples with dependent children increased by 15.6%, in households of married couples with 3 or more dependent children increased by 17.7%, and with one child – by 17.9%.

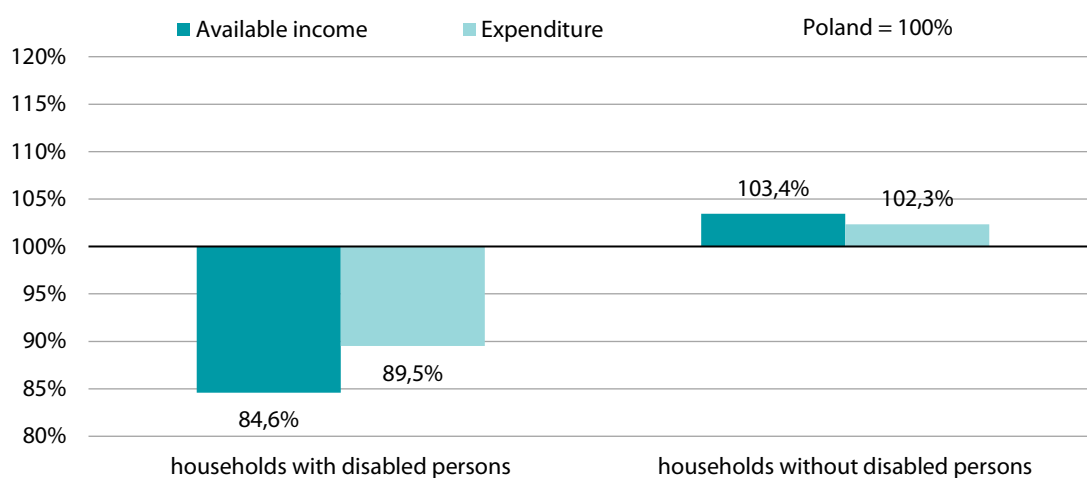
Graph 30. Average monthly expenditure per capita in households by biological type of household* and nominal indices of expenditure in 2024

*Comparison includes households with dependent children up to 25 years old receiving and not receiving child-raising benefit "Family 800+".

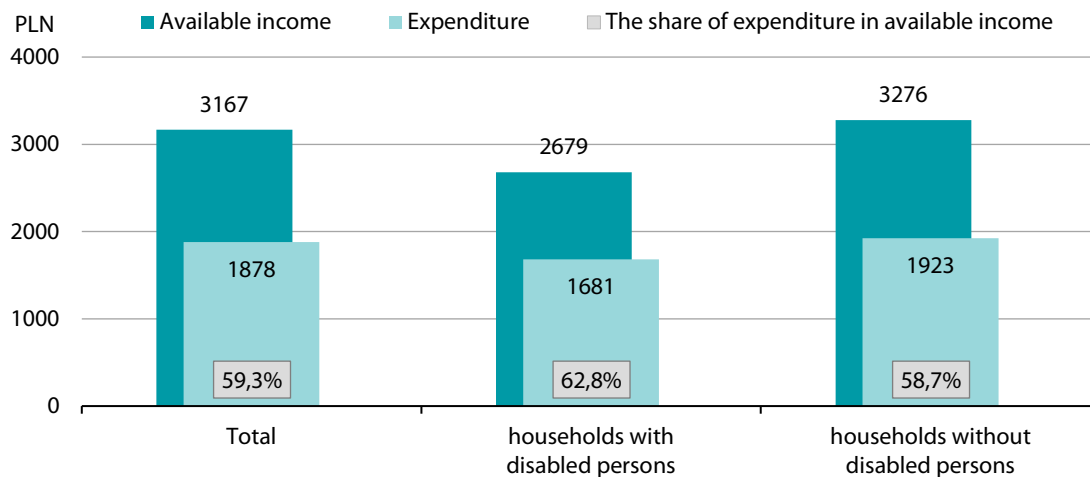
The average monthly available income per capita in households with disabled persons was by 15.4% below the national average (in 2023 by 14.0%). In this group as much as 52.8% of average monthly available income per capita came from social benefits (51.5% in 2023), while in households without disabled persons it was significantly less – 25.9% (25.7% in 2023).

Graph 31. Indicator of average monthly available income and expenditure per capita in households with or without disabled persons compared to the average for Poland in 2024

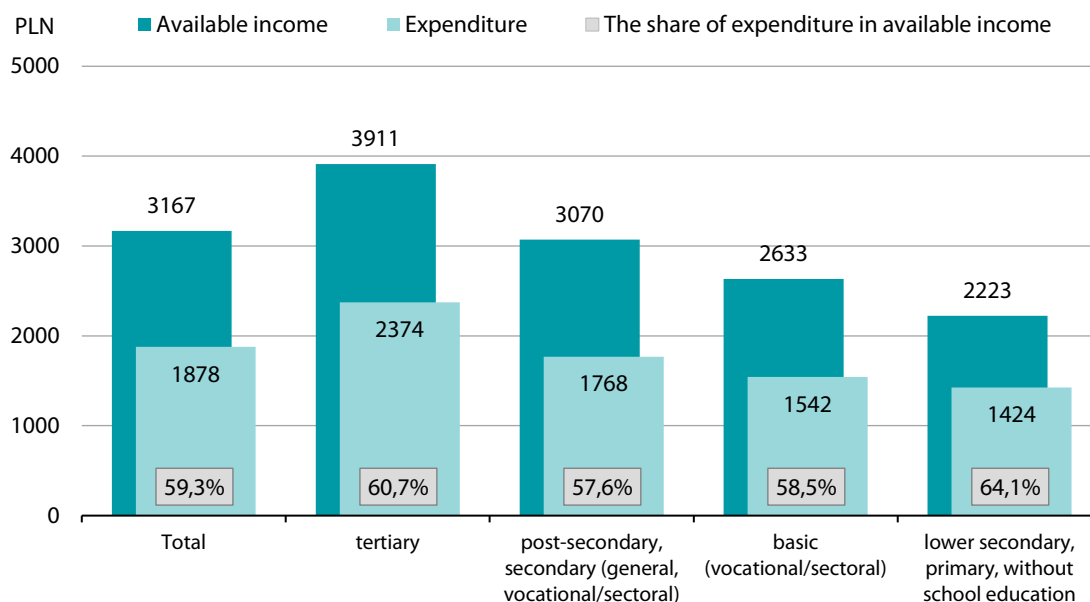
The average monthly expenditure per capita in households with disabled persons were also lower than average monthly expenditure of households in total by 10.5% (in 2023 by 10.6%). The share of expenditure in available income in households with disabled persons in 2024 amounted to 62.8% (compared to 2023, there was a decrease by 0.7 percentage points), while in the case of households without disabled persons, this share was 58.7% (compared to 2023 – a decrease by 2.0 percentage points).

Graph 32. Average monthly available income and expenditure per capita as well as the share of expenditure in available income in households with or without disabled persons 2024

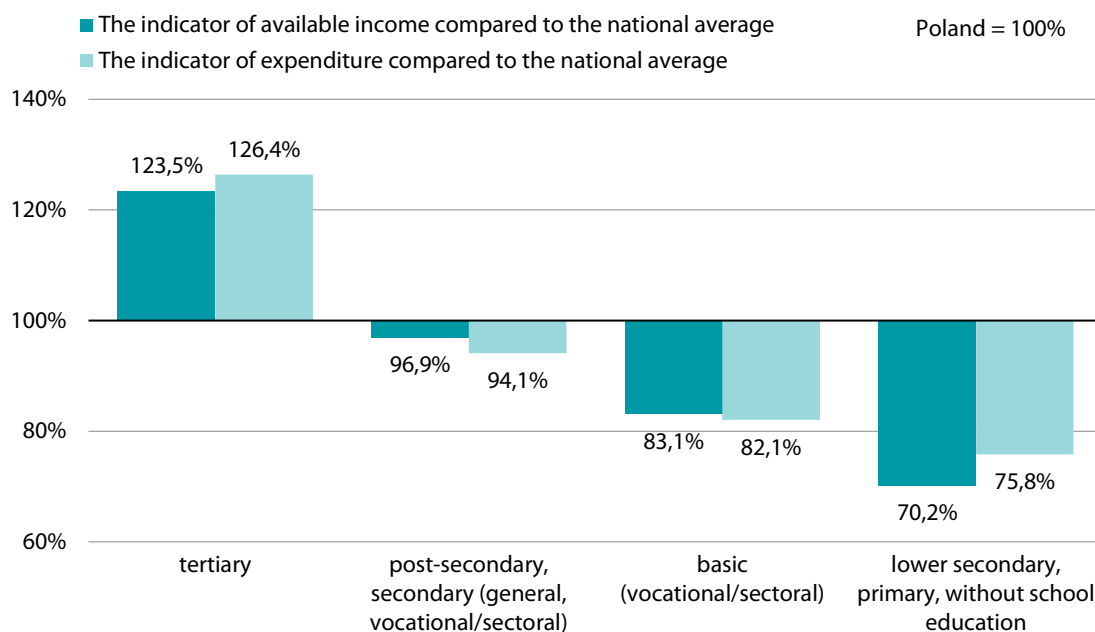
The educational level of the reference person significantly differentiates both the level of income and expenditure of households. As in previous years, the highest monthly available income and expenditure were recorded in households where the reference person had a tertiary education. In these households both income and expenditure were 1.5 times higher than in households, in which the reference person had basic vocational education. In comparison with households, in which the reference person had the lowest level of education (lower secondary, primary or no formal education), income was 1.8 times and expenditure 1.7 times higher.

Graph 33. Average monthly available income and expenditure per capita in households as well as the share of expenditure in available income by level of education of the reference person in 2024

In households where the reference person had tertiary education, the average monthly available income per capita was by 23.5% higher than the national average and expenditure was higher by 26.4% than the national average (in 2023 it was 23.5% and 21.5% respectively). In households where the reference person had the lowest level of education (lower secondary, primary or no formal education) the average monthly available income per capita was by 29.8% lower than the national average, while expenditure was by 24.2% lower (in 2023 it was 27.9% and 21.4% respectively).

Graph 34. Indicator of average monthly available income and expenditure per capita in households in relation to the average for Poland by the level of education of the reference person in 2024

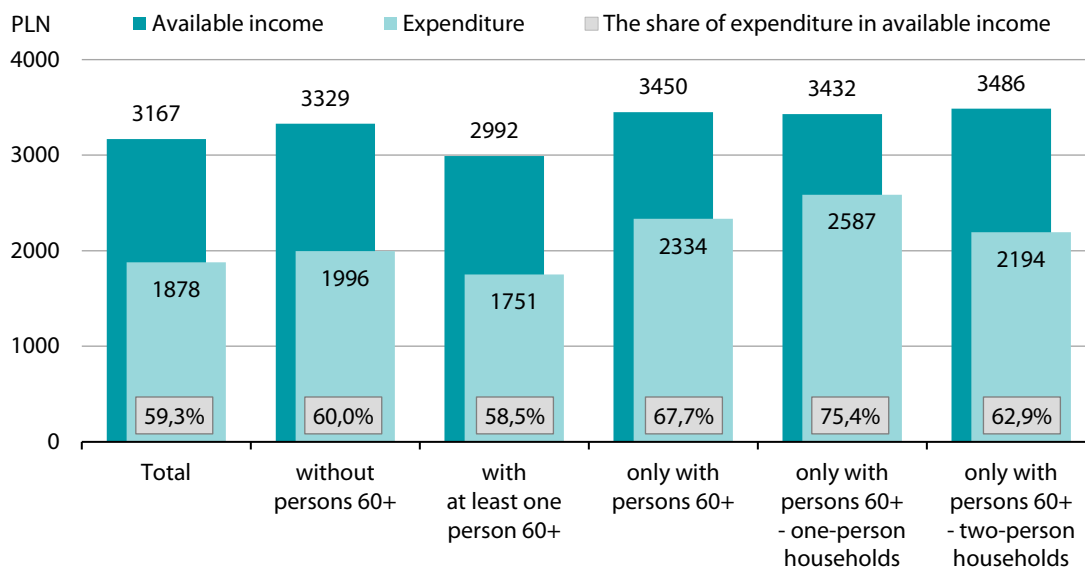

The average monthly available income per capita in households with at least one person aged 60 or more, was by 5.5% lower than the average in households in total and by 10.1 lower than the average in households without people aged 60+ (in 2023 it was lower by 4.6% and 8.6% respectively). Households consisted only of persons aged 60 or more had an available income per capita higher by 8.9% than the average in households in total and by 3.6% higher than the average for households without elderly persons (in 2023 higher by 12.4% and 7.7% respectively). This is due to the smaller number of persons in households with only elderly people and possession of their own source of income (mostly pensions)³². On the other hand, it is worth noting that the share of expenditure in available income in households with only elderly people is much higher than in households in total.

In turn, the average monthly expenditure per capita in single-person households of elderly people was as much as 37.7% higher than the average for all households and 29.6% higher compared to households without elderly people (in 2023 it was 41.0% and 34.1% higher, respectively). The share of expenditure in income in these households accounted for 75.4% and was 16.1 percentage points higher than the average for all households (in 2023 it was 77.4% and 13.9 percentage points higher, respectively).

³² Average number of people living in households in 2024 was: total – 2.85; without persons 60+ – 3.03; with at least one person 60+ – 2.69; only with persons 60+ – 1.50.

Graph 35. Average monthly available income and expenditure per capita in households with or without persons aged 60 or more in 2024

Quantitative food consumption

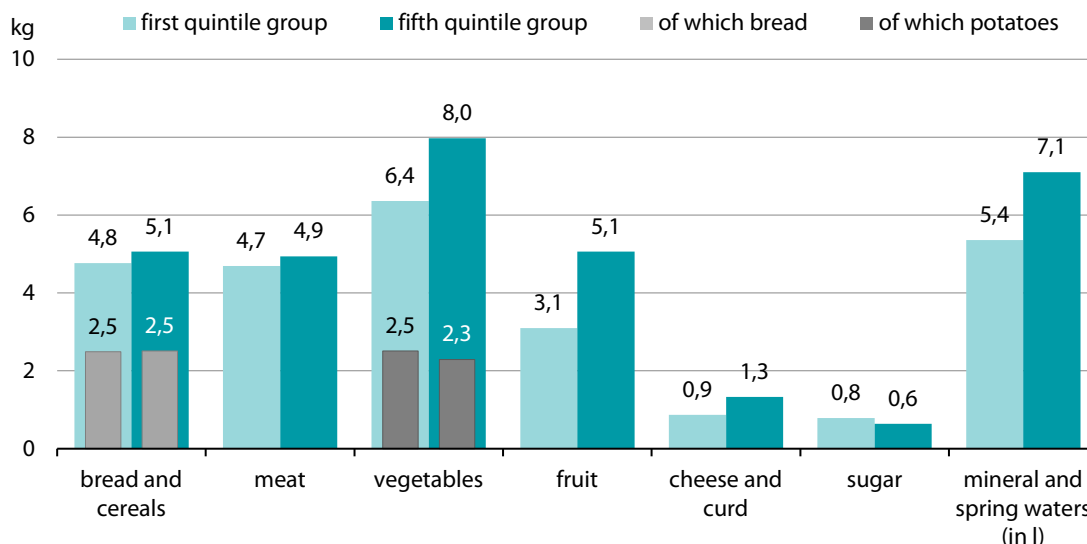
In 2024, there was an increase in consumption of the majority of basic foodstuffs. The highest growth was recorded in: sugar (by 8.6%), eggs (by 7.5%), fruit (by 5.9%), animal fats (by 5.3%), pasta and pasta products (by 5.1%) as well as cheese and curd (by 5.0%). The highest decrease was noted in the case of margarine and vegetable fats (by 4.5%), fresh milk (by 2.5%) and bread (by 1.5%).

Depending on the socio-economic groups, the level of consumption of most food products varied. Households of retirees and pensioners, in comparison with other socio-economic groups, consumed average per capita much more bread, meat, milk, eggs, oils and fats, fruit and vegetables (including potatoes). In comparison with 2023, the level of consumption of basic food products in socio-economic groups increased.

It should be noted, that households of self-employed and employees spent much more on catering services (constituting a separate category not included in expenditure on food and non-alcoholic beverages) than households of farmers as well as retirees and pensioners: households of self-employed spent 4.1 times more on catering services than households of farmers and 2.3 times more than households of retirees and pensioners. Households of employees spent 2.7 times more on catering services than households of farmers and 1.6 times more than households of retirees and pensioners.

The level of consumption of most foodstuffs greatly depends on household income. As the wealth of households increases, so does the level of consumption of certain foodstuffs. Similarly to the previous years, households with the highest income (5th quintile group), compared with the lowest-income households (1st quintile group), consumed on average monthly per capita: 1.9 times more fish and seafood, 1.6 times more fruit, yogurt, butter, fruit and vegetable juices, 1.5 times more cheese and curd, 1.3 times more vegetables and mineral and spring waters, 1.2 times more eggs as well as slightly more cereal products, meat, cold cuts, milk. On the other hand, households with the lowest income (1st quintile group) consumed slightly more margarine and other vegetable fats, potatoes and sugar.

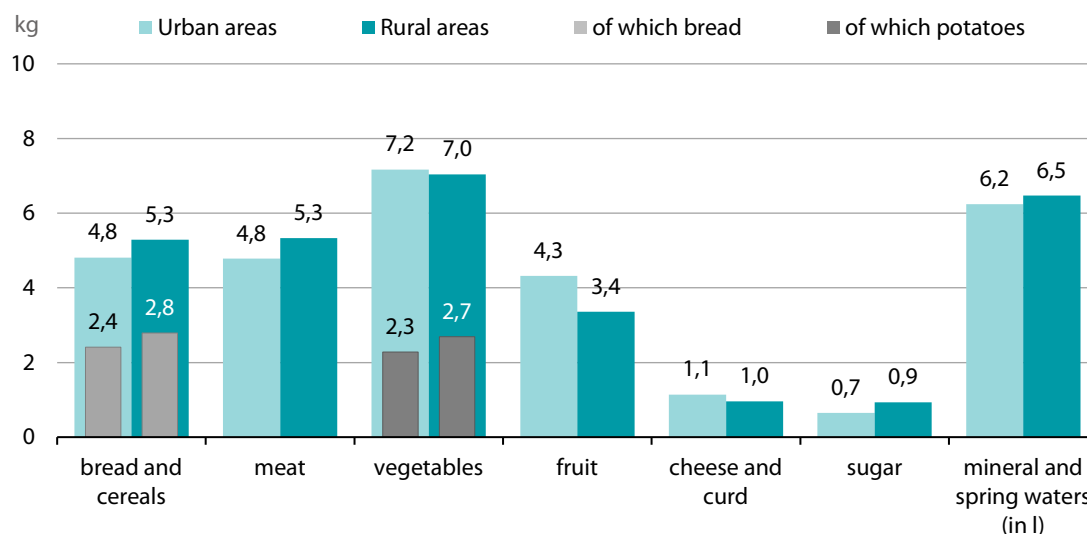
Graph 36. Average monthly consumption of selected food products per capita in households in the first and fifth quintile group in 2024

The level of food consumption is also affected by dietary habits, prices of foodstuffs and a place of residence. Households in rural areas compared with households in urban areas are characterised by a slightly different model of nutrition. In the rural areas there was, among others, a higher consumption of bread and cereals, meat, potatoes, sugar as well as mineral and spring waters, while in urban areas – vegetables (except potatoes), fruit, and cheese and curd.

Positive phenomenon, both in urban and rural areas, is an increase in the value of monthly consumption per capita of fruit (by 0.2 kg each).

Graph 37. Average monthly consumption of selected food products per capita in households by the place of residence in 2024

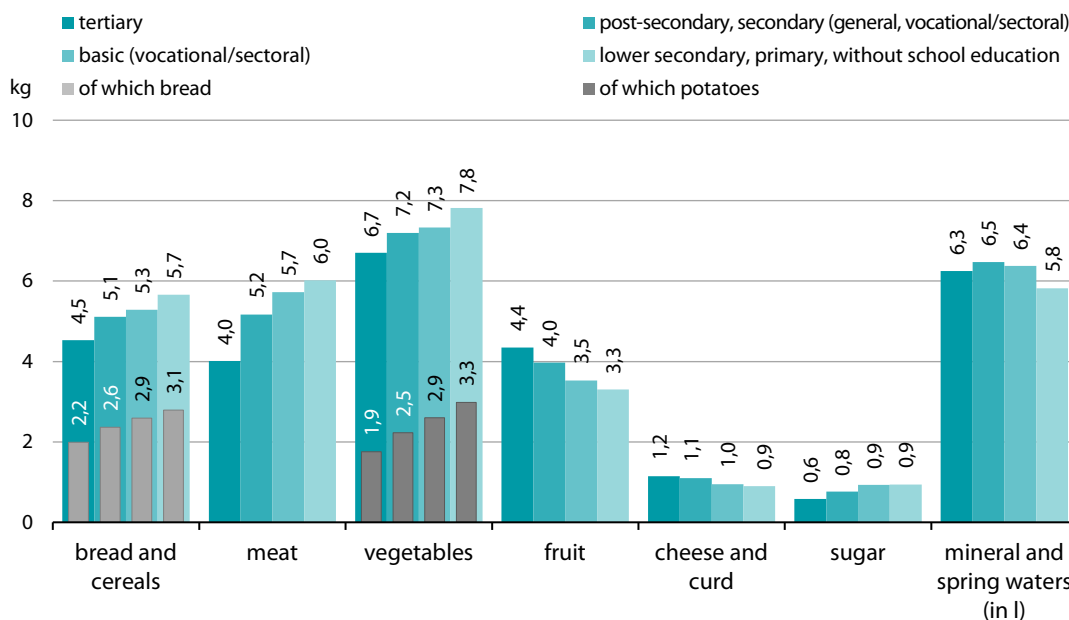

The table given below illustrates the differences between voivodships in the model of average monthly consumption per capita in households of selected foodstuffs:

Products:	The greatest monthly consumption per capita in 2024:	(kg, l)	The smallest monthly consumption per capita in 2024:	(kg, l)
bread	Podkarpackie	3,10	Dolnośląskie	2,16
meat	Podlaskie	5,89	Małopolskie	4,55
milk	Podkarpackie	3,74	Wielkopolskie	2,23
vegetables	Zachodniopomorskie	8,31	Wielkopolskie	6,24
fruit	Zachodniopomorskie	4,56	Kujawsko-Pomorskie	3,50
sugar	Podkarpackie	1,19	Pomorskie	0,59
mineral and spring waters	Opolskie, Podkarpackie	7,60	Pomorskie	5,27

The education level of a reference person also differentiates the amount of consumption of basic food products in households. Along with the increase in the level of education, the level of consumption of fruit, cheese and curd was higher, while the consumption level of bread and cereals, meat, vegetables and sugar was lower.

Graph 38. Average monthly consumption of selected food products per capita in households by the level of education of the reference person in 2024

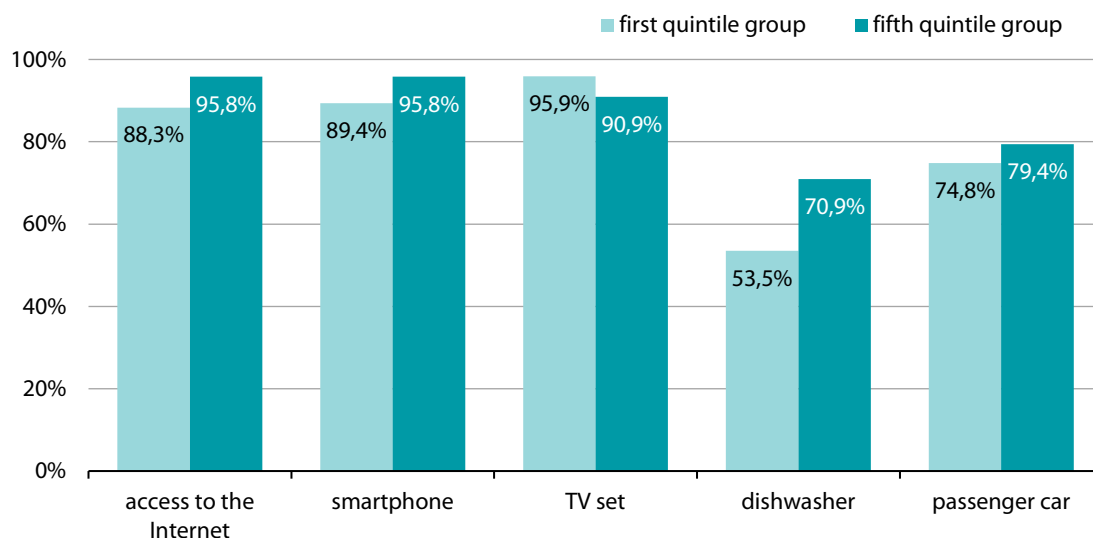
The equipment of households with durable goods

In 2024, an increase in the number of households equipped with durable goods was noted. The highest growth occurred in the case of motorcycle, scooter, motorbike (by 15.7%), a game console (by 14.9%), printer, multifunction printer (by 6.8%) as well as dishwasher (by 6.0%). In the case of such goods as: equipment for reception, recording and reproduction of sound, mobile phone (of which smartphone), TV set, personal computer, laptop, tablet, access to the Internet, microwave oven, bicycle (excluding children's), passenger car³³, the differences in the degree of the households equipment between 2023 and 2024 were less significant and ranged from 0.0 percentage points to +2.9 percentage points. In turn, in the case of automatic washing machines and cable or satellite television, a decrease in the level of equipment with these goods was recorded by 0.5 and 0.9 percentage points, respectively.

The level of household equipment with durable goods largely depends on their financial situation. The richest households (5th quintile group) were better equipped with most of durable goods than the poorest households (1st quintile group), and the differences in the degree of equipment between 5th and 1st quintile groups increased in comparison with 2023, the most in the case of access to the Internet – by 2.0 percentage points and having a smartphone – by 1.9 percentage points. In the case of TV set the poorest households were better equipped than the richest households, and the difference in equipment increased in comparison with 2023 – by 2.1 percentage points, which may result from the substitution of TV sets by newer technological solutions.

The largest difference in terms of household equipment with selected durable goods between the first and fifth quintile groups was observed in the case of dishwashers (by 17.4 percentage points).

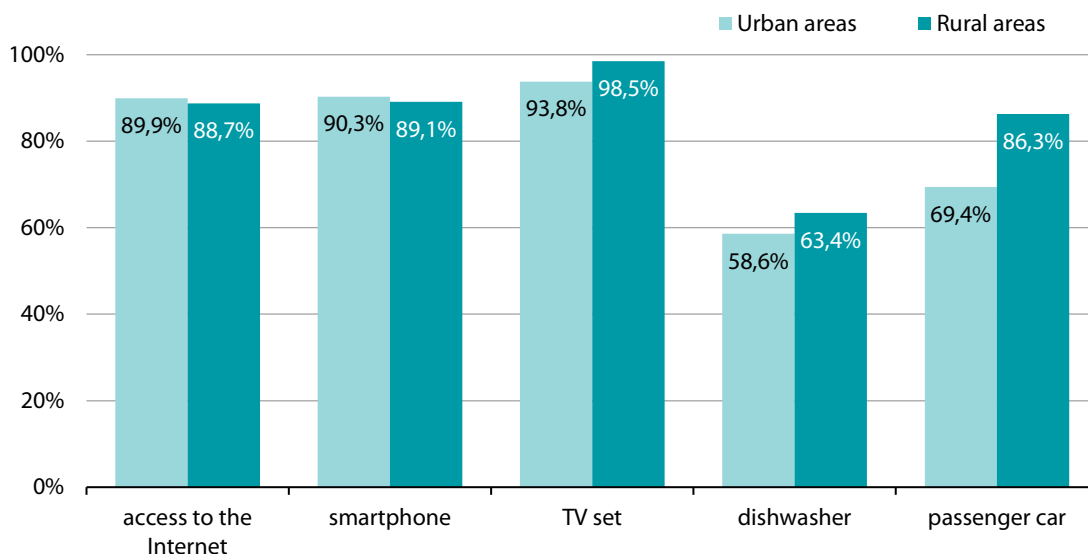
Graph 39. Households equipped with selected durable goods in the first and fifth quintile group in 2024

³³ Applies to private or company cars, including rented and leased ones.

In terms of equipping with new generation goods³⁴, such as access to the Internet³⁵, and smartphone, there was a slight difference between households in urban and rural areas, and it was 1.2 percentage points in favour urban areas, both in the case of equipping with smartphone and access to the Internet (e.g. on a computer, smartphone). A significantly more rural than urban households owned a bicycle (by 24.4 percentage points), a passenger car (by 16.9 percentage points), a motorcycle, scooter, motorbike (by 7.2 percentage points) as well as dishwasher and TV set (by 4.8 and 4.7 percentage points, respectively). In comparison with 2023, there was not a significant change of the difference in the level of equipment with new generation devices between households in urban and rural areas.

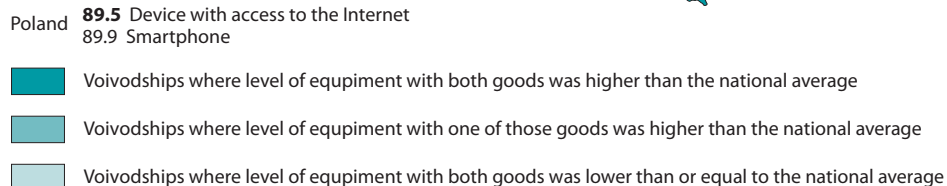
Graph 40. Households equipped with selected durable goods by place of residence in 2024

There were also significant differences between individual voivodships in the equipment of households with durable goods. In 2024, higher than the national average level of equipment with access to the Internet and smartphone was recorded in voivodships: Kujawsko-Pomorskie, Mazowieckie in Warsaw Capital Region, Podkarpackie, Opolskie, Śląskie and Wielkopolskie.

³⁴ The category of "new generation goods" includes: access to the Internet, smartphone, TV set, dishwasher and passenger car.

³⁵ This category includes access to the Internet, regardless of the type of Internet connection and the type of device (e.g. desktop computer, laptop, tablet, TV set, smartphone).

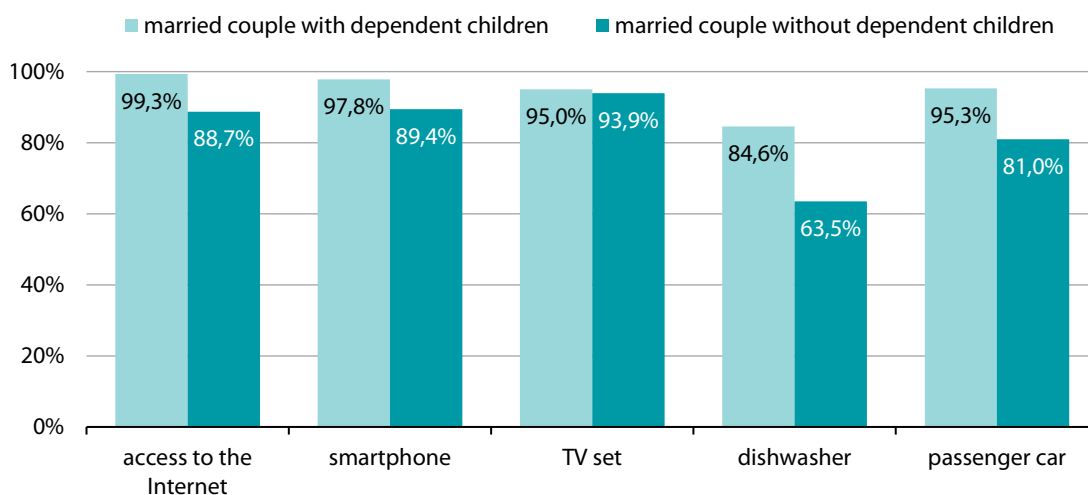

The table given below illustrates the level of equipment of households with the passenger car between voivodships:

voivodship/region	The level of equipment with the passenger car in 2024 (in %)	voivodship/region	The level of equipment with the passenger car in 2024 (in %)
Poland	75,1		
Dolnośląskie	70,9	Opolskie	77,8
Kujawsko-Pomorskie	78,4	Podkarpackie	83,2
Lubelskie	83,7	Podlaskie	80,5
Lubuskie	70,8	Pomorskie	70,8
Łódzkie	72,4	Śląskie	73,5
Małopolskie	79,3	Świętokrzyskie	70,2
Mazowieckie	73,8	Warmińsko-Mazurskie	70,4
Mazowiecki Regional Region	68,0	Wielkopolskie	79,5
Warsaw Capital Region	83,4	Zachodniopomorskie	61,0

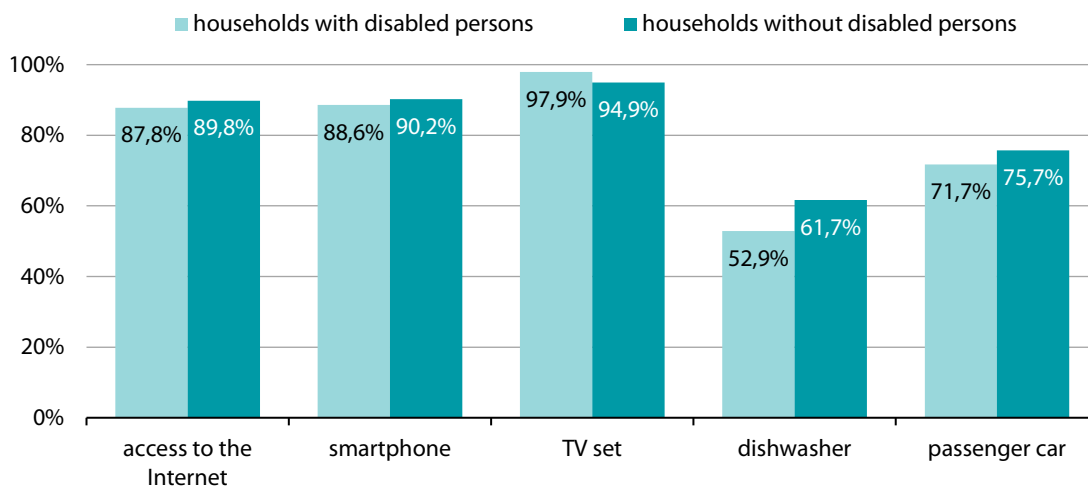
When analysing households selected according to their biological type, it can be noticed that households of married couples with dependent children were much better equipped than households of marriages without dependent children with durable goods such as: access to the Internet, smartphone, dishwasher and passenger car.

Graph 41. Households equipped with selected durable goods by biological type of household in 2024

Households with disabled person were worse equipped with durable goods, particularly in high-tech devices, than households without persons with disabilities. Dishwasher had 61.7% of households without disabled persons and 52.9% of households with persons with disabilities, computer, laptop, tablet – 80.0% and 73.7% respectively, printer, multifunction printer – 44.6% and 39.7% respectively, passenger car – 75.7% and 71.7% of households respectively. In the case of smartphone and access to the Internet the differences were much smaller and did not exceed 2.0 percentage points.

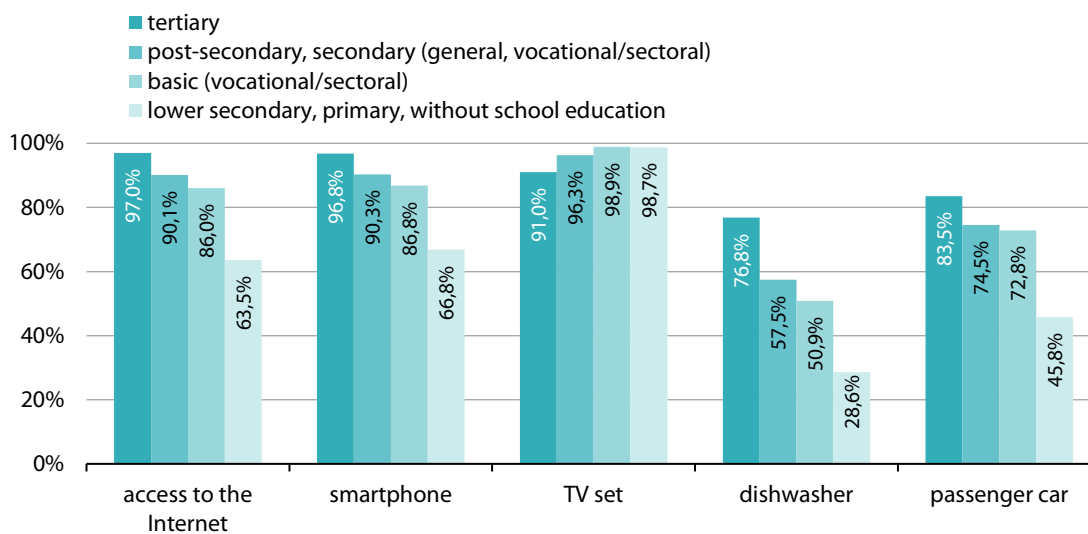
Graph 42. Households with or without disabled persons equipped with selected durable goods in 2024

The level of equipment with durable goods in households with disabled persons is gradually improving. The most visible, in comparison with 2023, was the increase in equipment with printer, multifunction printer (printer, xero, scanner) – by 14.7%, dishwasher – by 14.3%, digital terrestrial television – by 9.0%, equipment for reception, recording and reproduction of sound – by 8.2%, passenger car – by 6.4% as well as smartphone – by 4.6%. The growth dynamics of equipping with these goods in households with persons with disabilities was higher than in households without disabled persons.

The higher the level of education of reference person, the better households were equipped with durable goods, especially with regard to new generation equipment. Differences in the level of equipment between households in which the reference person had tertiary education and those in which had lower secondary, primary or no formal education were very large and reached in some cases several dozen percentage points. The exception was a TV set, in which the level of equipment was the lowest among people with tertiary education.

Graph 43. Households equipped with selected durable goods by level of education of the reference person in 2024

Dwelling conditions

The average household in 2024 occupied a dwelling with a floor area of 89.2 m² (in 2023 – 88.2 m²), which consisted of 3 rooms. There was an average of 31.3 m² of usable floor area and 1 room per capita in the household (in 2023 – 30.9 m² and 1 room).

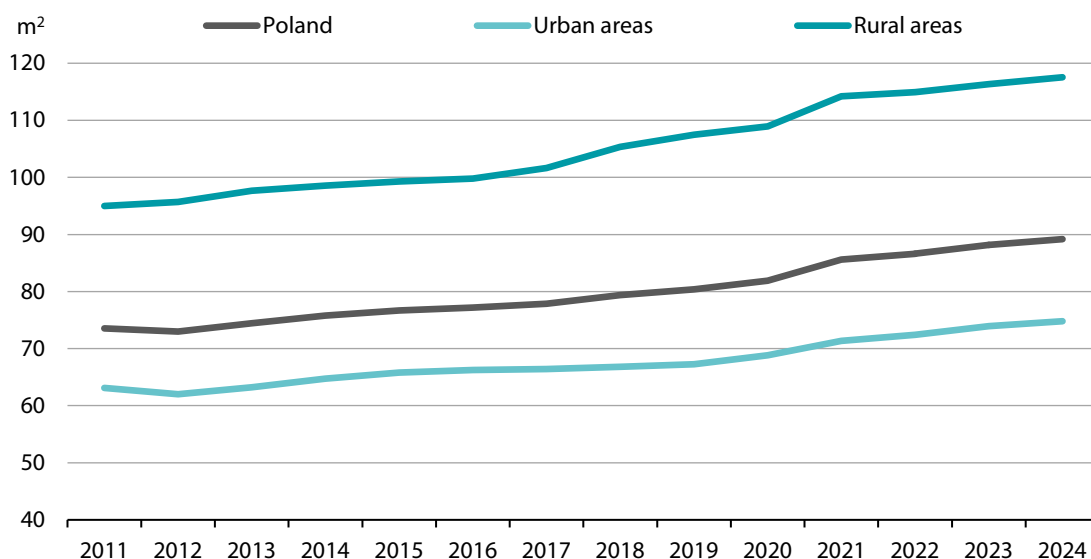
The largest average usable floor area of dwellings was held by households of farmers – 142.8 m², while the smallest by households of pensioners – 69.2 m². In comparison with 2023, the increase in the average floor area of the dwellings occupied by households occurred only in the households of employees and retirees (by 1.4 m² and 1.2 m² respectively), while the highest decrease in households of pensioners (by 2.4 m²) and farmers (by 1.3 m²).

The largest average usable floor area of dwellings per capita was in the households of pensioners (44.0 m²) and retirees (40.0 m²), which is related to a smaller number of persons in the household, while the smallest – in the households of employees (27.8 m²).

The area of dwellings occupied by households was also differentiated according to the level of their income. In the case of the households with the highest income (5th quintile group) average occupied area was smaller (83.2 m²) than households with the lowest income (1st quintile group) – 93.9 m². However, members of households with the highest income had much greater floor area of a dwelling per capita (39.3 m²) than households with the lowest income (26.1 m²)³⁶.

Since 2013, the usable floor area of the dwelling occupied by households has been steadily growing nationwide, this phenomenon has taken place both in urban and rural areas. In comparison with 2011, the average usable floor area of the dwelling in the country increased by 16.0 m² to 89.2 m², in urban areas by 11.8 m² to 74.8 m², while in rural areas by 23.1 m² to 117.5 m².

Graph 44. Average floor area of dwelling occupied by households by place of residence, 2011–2024 (in m²)

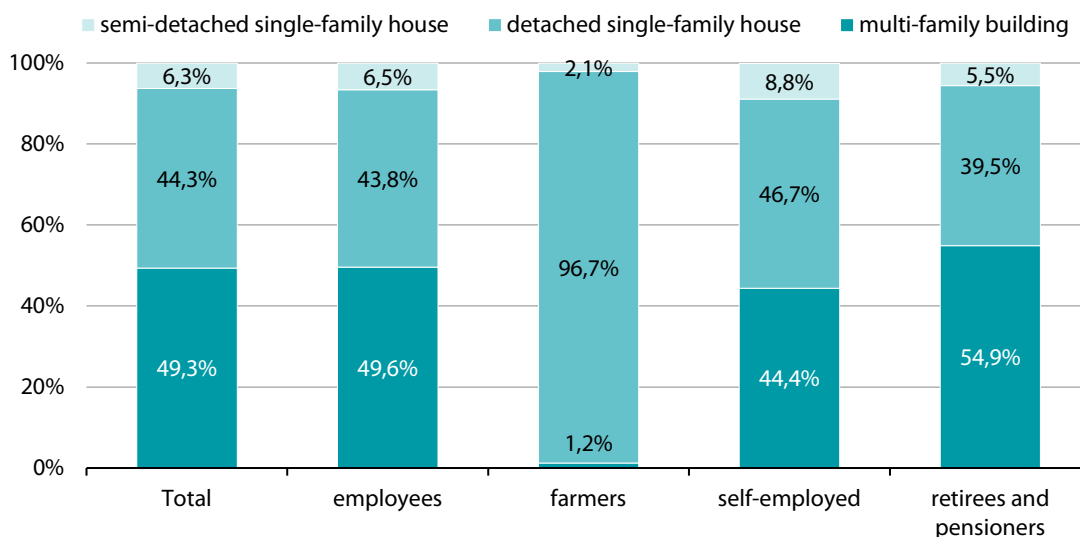

The usable floor area of the dwellings occupied by households decreases with the growth in the number of residents in a given locality. The average usable floor area of the dwellings in rural areas amounted to 117.5 m² (of which on agglomeration rural areas – 119.5 m², and on non-agglomeration rural areas – 116.9 m²) and was by 56.0 m² larger than those located in cities with a population of 500 thousand or more. This difference decreased in comparison with 2023, mainly due to an increase by 2.3 m² to 61.5 m² of the

³⁶ The average number of persons in 1st quintile group of households was 3.60, and in 5th quintile group – 2.12.

average floor area of dwellings of households living in the largest cities (with a simultaneous increase by 1.1 m² of dwellings of households living in rural areas). Despite the greater number of persons in households in rural areas, they also had the largest usable floor area per capita (34.1 m² as compared with 27.1 m² in cities with a population of 500 thousand or more). The average usable floor area occupied by a household in agglomeration rural areas was 37.4 m² per capita, while in non-agglomeration rural areas – 33.1 m².

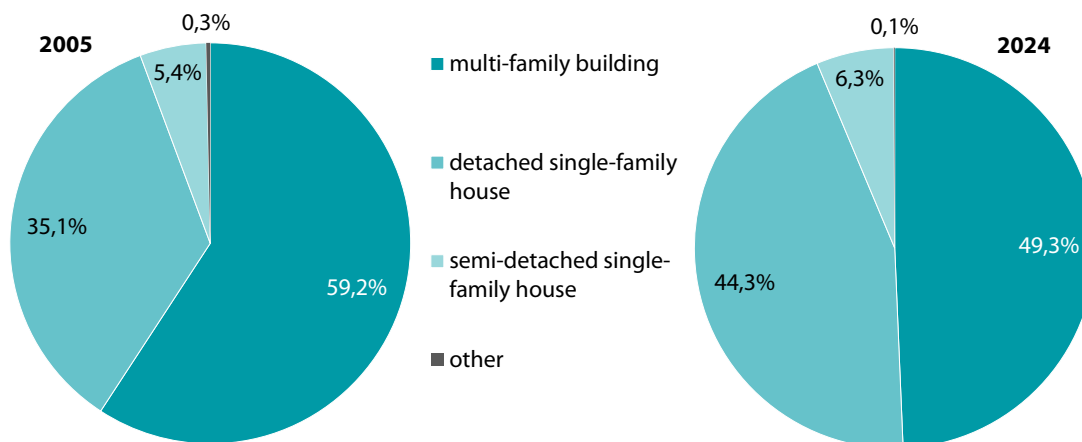
Graph 45. Households occupying particular types of buildings* by socio-economic groups in 2024

* Percentage of households living in other types of buildings (not included in the graph did not exceed 0.1% for any of the socio-economic groups.

The share of households living in dwellings in multi-family buildings amounted to 49.3%, in detached single-family houses – 44.3%, in semi-detached single-family houses – 6.3%, while in other types of buildings – only 0.1%. Most often, households of retirees and pensioners lived in multi-family buildings – 54.9%, while the least frequently – households of farmers – only 1.2% of them. In urban areas, multi-family buildings were inhabited by 70.2% of households, and in rural areas – 8.2%, detached single-family houses – 23.3% and 85.9% respectively, semi-detached single-family houses – 6.5% and 5.8% of households respectively.

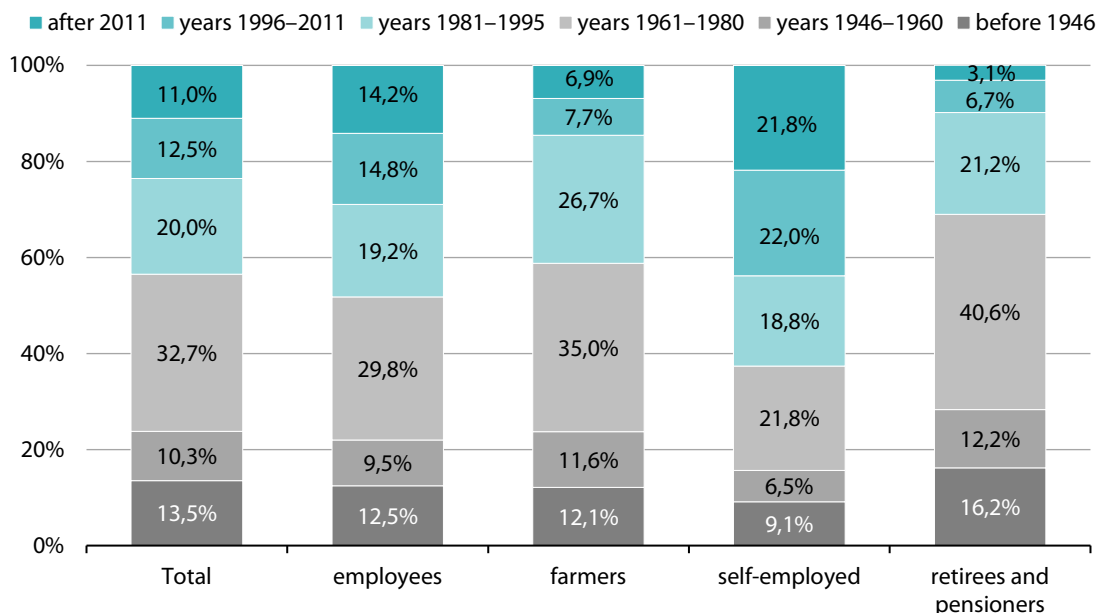
Graph 46. Households occupying particular types of buildings, 2005, 2024

In the period 2005–2024, the share of households living in multi-family buildings dropped by 9.9 percentage points (to 49.3%) and in other type of buildings³⁷ by 0.2 percentage points (to 0.1%). Simultaneously there was an increase in the share of households occupying single-family houses by 9.2 percentage points (to 44.3%) as well as detached or semi-detached family houses by 0.9 percentage points (to 6.3%).

In dwellings built in 1960 or earlier, lived 24.3% of households in rural areas and 23.6% in urban areas. Buildings constructed after 2011 were inhabited by 10.9% of households in rural areas and 11.0% in urban areas.

Graph 47. Households occupying buildings by the age of the building and socio-economic groups in 2024

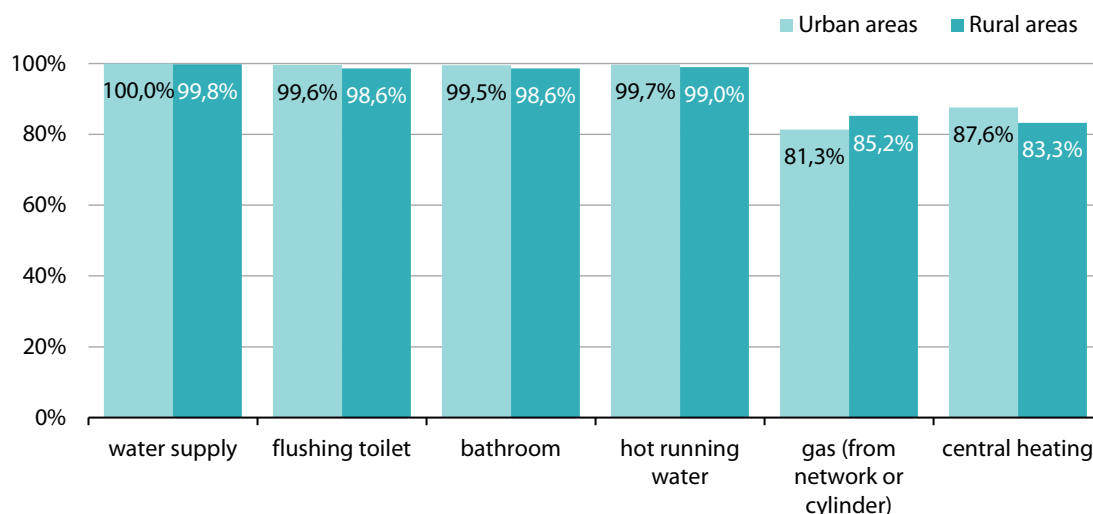
Buildings constructed in 1960 or earlier were most often inhabited by households of retirees and pensioners (28.4%), and the least frequently by households of self-employed (15.6%). In buildings constructed after 2011 lived 21.8% of households of self-employed and only 3.1% of households of retirees and pensioners.

The equipment of dwellings with technical and sanitary installations is systematically improving. Dwellings equipped with running water accounted for 99.9% of all households, with sewage system and a flushing toilet – 99.3% each, and with a bathroom – 99.2%.

As in the previous years, the best equipped with technical and sanitary installations (except gas) were the dwellings of households of self-employed outside farming persons, and the worst – households of pensioners. The largest difference between these households was observed in the case of central heating (by 4.5 percentage points), bathroom (by 2.3 percentage points) and flushing toilet (by 1.8 percentage points). The difference in the level of equipment in comparison with 2023 changed the most in the case of equipment with central heating – increase by 1.6 percentage points.

³⁷ Other type of building concerns, for example, company apartments located in the buildings of the workplace (e.g. in a school).

Graph 48. Dwellings equipped with selected technical and sanitary installations by place of residence in 2024

Households in urban areas were slightly better equipped with sanitary and technical installations than households in rural areas, except equipping with gas, which is related to the refusal to equip new multi-family buildings with gas installations. Among households in urban areas the largest change in comparison with 2023 took place in the case of equipment with gas – decrease by 3.2 percentage points, and in rural areas in the case of central heating – decrease by 3.1 percentage points.

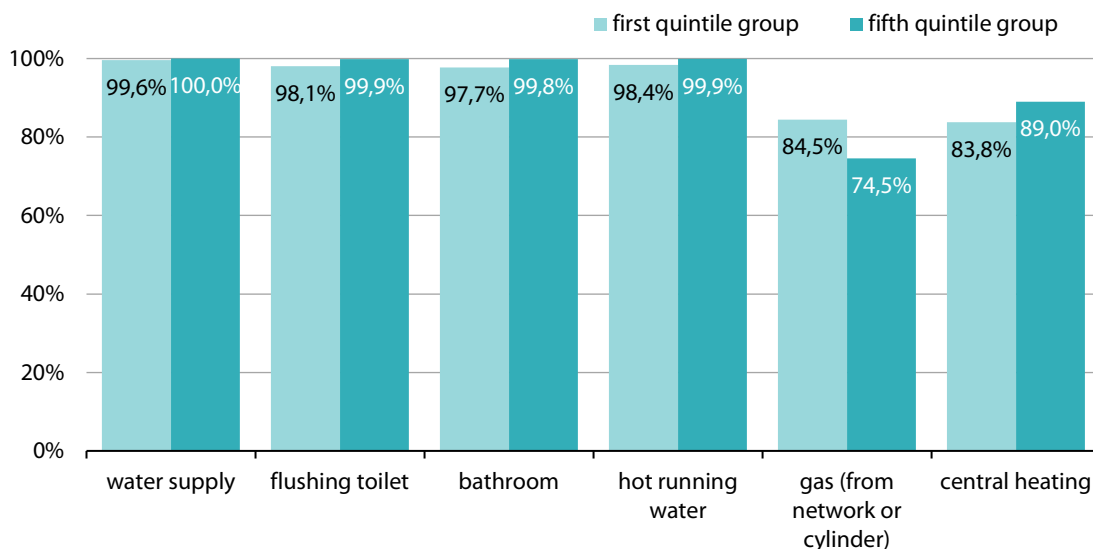
For comparison, in 2005 differences between rural and urban areas in favour of urban areas in level of technical and sanitary installations were much larger and amounted to: flushing toilet – 14.3 percentage points, hot running water – 14.2 percentage points, bathroom – 11.4 percentage points, central heating – 11.0 percentage points, water supply – 5.8 percentage points, and gas – 3.9 percentage points (in the case of gas equipment, in 2005 urban households were better equipped, and in the last dozen of years the trend has reversed and now inhabitants of rural areas are better equipped with gas).

The table given below illustrates the differences in the level of equipment of dwellings with sanitary and technical installations in urban and rural areas in 2005 and 2024:

specification	2005		2024	
	urban areas	rural areas	urban areas	rural areas
water supply	99.1%	93.3%	100.0%	99.8%
flushing toilet	94.8%	80.5%	99.6%	98.6%
bathroom	93.8%	82.4%	99.5%	98.6%
hot running water	91.5%	77.3%	99.7%	99.0%
gas	94.3%	90.5%	81.3%	85.2%
central heating	78.8%	67.7%	87.6%	83.3%

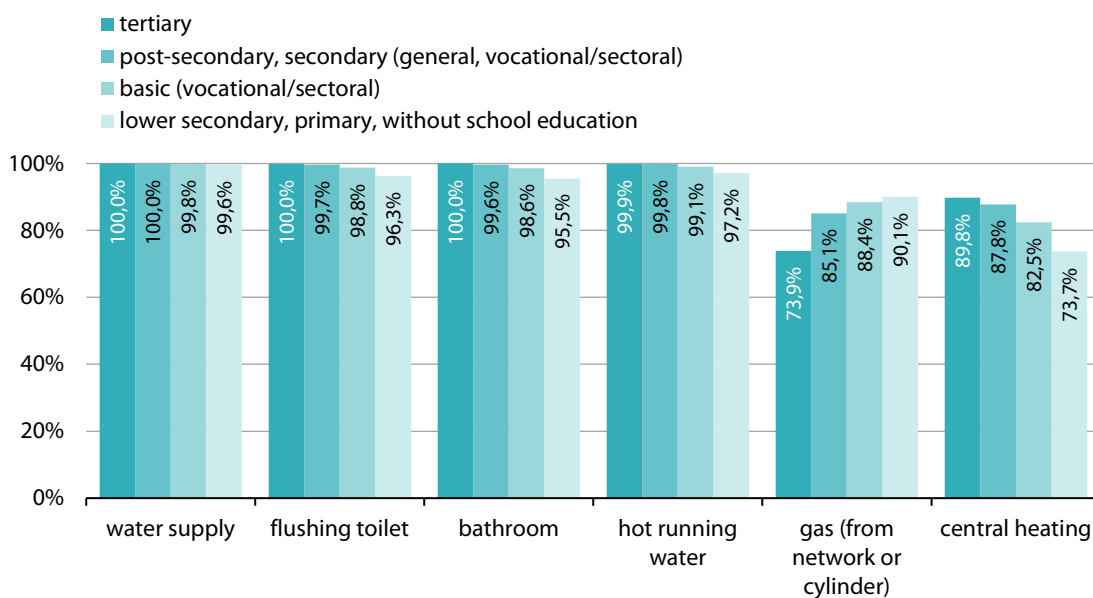
There is clear relationship between household's income and the equipment of dwellings in sanitary and technical installations, except gas, which was used by the richest households the least (5th quintile group). The most significant difference in this area between 1st and 5th quintile group in favour of the richest households concerned the equipment with central heating (by 5.2 percentage points), bathroom (by 2.1 percentage points) and flushing toilet (by 1.8 percentage points). These differences remain on similar to 2023 level.

Graph 49. Dwellings equipped with selected technical and sanitary installations in the first and fifth quintile group in 2024

The higher the level of education of the reference person, the better the household was equipped with sanitary and technical installations (excluding gas). The greatest differences between the highest and the lowest level of education occurred in the case of central heating (by 16.1 percentage points).

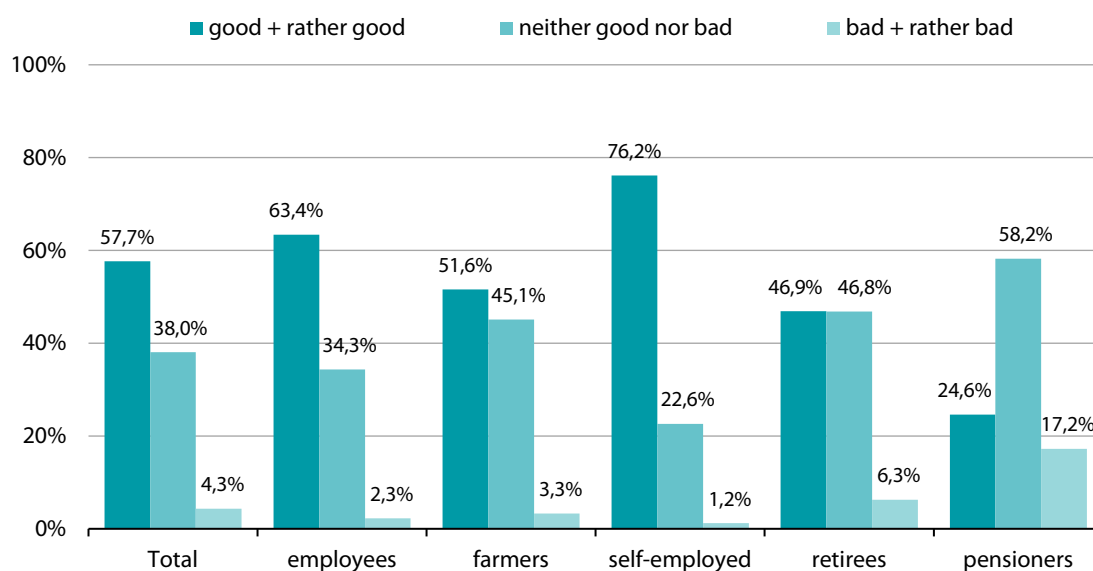
Graph 50. Dwellings equipped with selected technical and sanitary installations by level of education of the reference person in 2024

A subjective evaluation of the financial situation of households

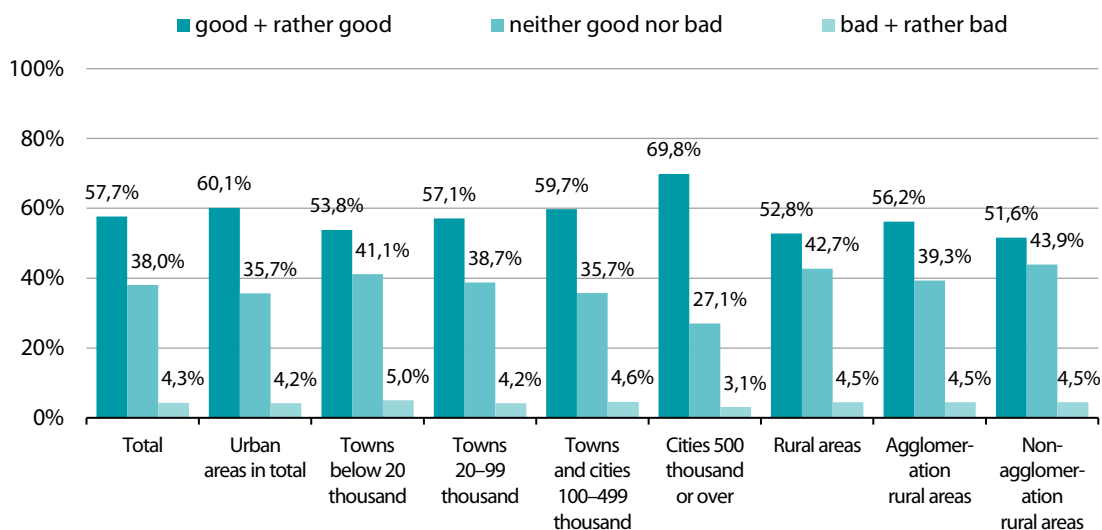
The subjective evaluation of the financial situation of households in 2024 improved in the majority of socio-economic groups (except farmers) however in all groups good or rather good assessments prevailed over bad or rather bad. In 2024, there was an increase in the percentage of households assessing their financial situation as good or rather good (57.7% of households in total compared with 54.0% in 2023) and the decrease in the percentage of households perceiving it as bad or rather bad (4.3% compared with 4.9% in 2023). Households of self-employed outside farming, similarly to the previous years, assessed their financial situation the most favourably (76.2% positive assessments compared with 76.0% in 2023), whereas households of pensioners assessed their situation the worst (24.6% positive assessments compared with 23.9% in 2023).

Graph 51. Subjective evaluation of financial situation of households by socio-economic groups in 2024

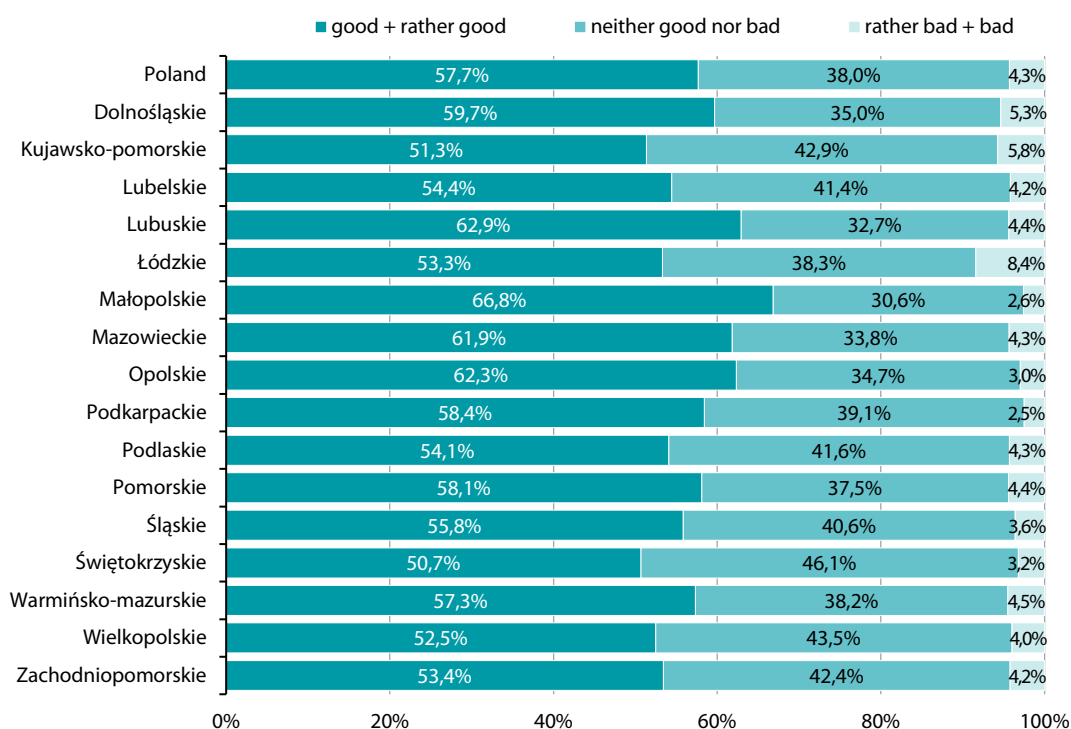
The subjective evaluation of the financial situation of households depends to a large extent on the place of residence of a household. Members of households in rural areas, similarly to the previous years, assessed their financial situation worse than urban residents. Among households in rural areas the percentage of subjective evaluations good or rather good increased from 51.4% in 2023 to 52.8% in 2024, and in household in urban areas analogical percentage increased much more – from 55.3% in 2023 to 60.1% in 2024. In rural areas the lowest percentage of positive evaluations was noted in households living in non-agglomeration rural areas – 51.6%, and the highest in cities – those with a population of 500 thousand or more – 69.8%. The subjective assessment of the financial situation improved the most in households living in an agglomeration rural areas (by 5.0 percentage point) and cities with a population of 500 thousand or over inhabitants (by 4.6 percentage points), however, the assessment of residents of non-agglomeration rural areas worsened (by 0.6 percentage point).

Graph 52. Subjective evaluation of financial situation of households by place of residence and delimitation of rural areas in 2024

Households in Małopolskie Voivodship evaluated their financial situation as the most favourable (66.8% of ratings good and rather good) and the lowest level of these evaluations was recorded in Świętokrzyskie Voivodship (50.7%). On the other hand, the highest percentage of bad or rather bad evaluations was recorded in Łódzkie Voivodship (8.4%) and the lowest in Podkarpackie Voivodships (2.5%).

Graph 53. Subjective evaluation of financial situation of households by voivodships in 2024

A subjective evaluation of the way of managing money indicates that 57.8% (58.1% in 2023) of households had financial resources that were sufficient on a daily basis, but they had to save money for greater purchases. Only 4.1% of households declared being able to afford some luxury and 25.2% could afford much without special savings (in 2023, 3.2% and 23.1% respectively). On the other hand, 0.6% of households were not able to satisfy their basic needs, and 12.3% of households had to spend money very economically on a daily basis (in 2023 it was 0.8% and 14.8% respectively).

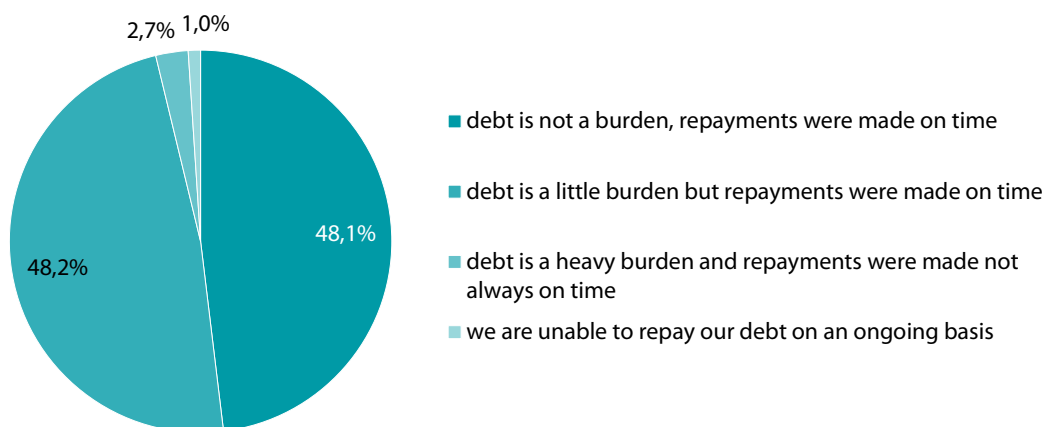
In comparison with 2012, the percentage of households that could afford a lot without special savings increased the most (by 15.2 percentage points), while the percentage of households that had to live economically everyday decreased the most (by 20.8 percentage points).

Graph 54. Subjective evaluation of money management in households in 2012 and 2024

In 2024, 22.0% of households were in debt (23.3% in 2023). Among indebted households, for 48.1% of them the debt was not a burden and repayments were made on time (46.5% in 2023). For 48.2% of households, debt was somewhat a burden, but repayments were also made on time (48.9% in 2023). For the remaining 3.7% of households, debt was a heavy burden and these households not always made repayments on time or they were unable to pay off their liabilities at all (4.6% in 2023).

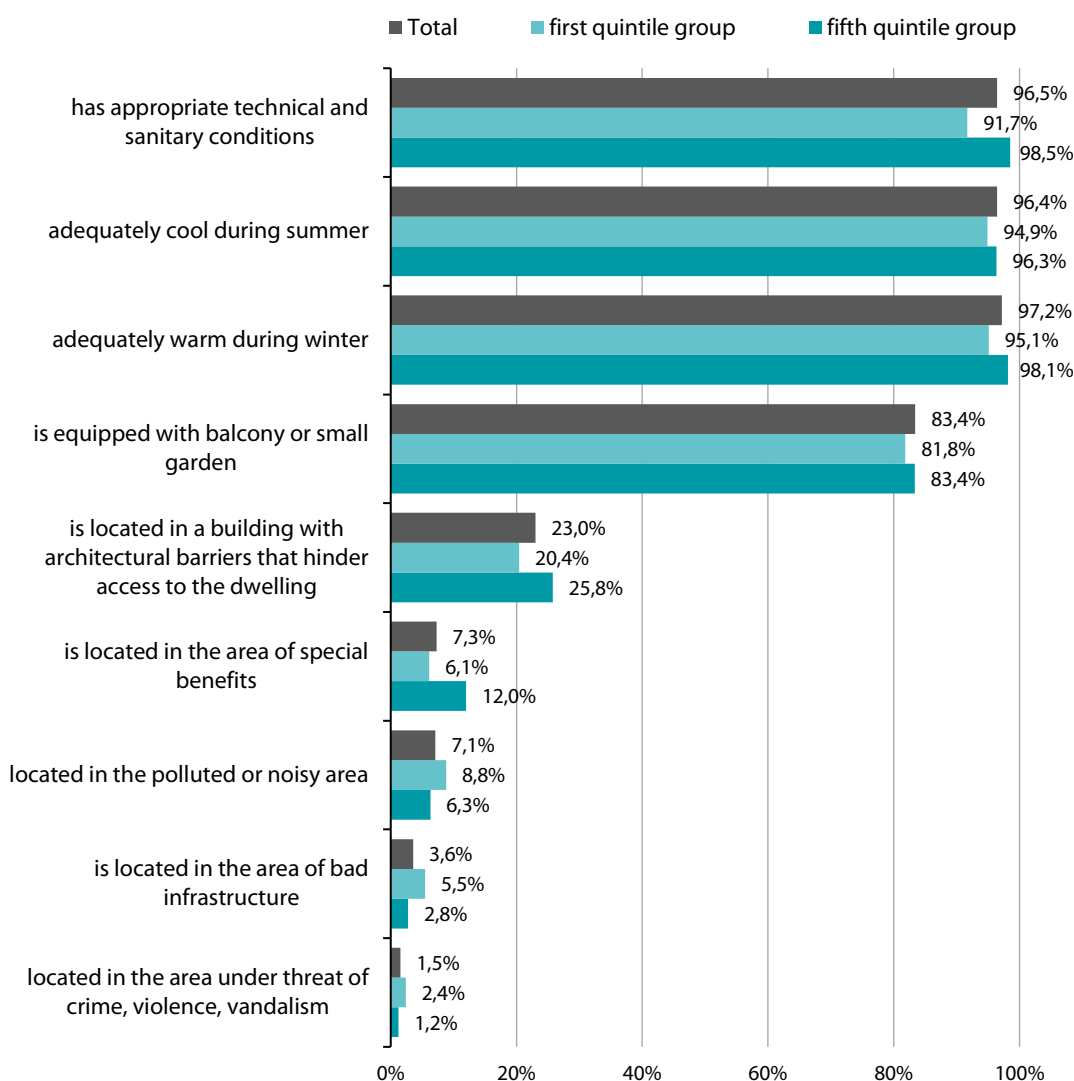
Graph 55. Subjective evaluation of indebt repay burden in households being indebted in 2024

Among all households that had problems with timely debt repayment (it was a heavy burden and these households not always made repayments on time or they were unable to pay off their liabilities at all), 40.3% belonged to the 1st quintile group and only 11.7% to the 5th quintile group (in 2023 it was 27.3% and 17.3% respectively).

The possibility of saving a part of income was shown by 86.1% of households (29.0% put aside regularly, and 57.1% irregularly), 4.6% of households could save part of their income, but did not do it, while 9.3% of households did not save and were unable to do so (39.9% of these households belonged to the 1st quintile group and 5.7% to the 5th quintile group). In comparison with 2023, there was an increase in the number of households that put aside a part of their income regularly or irregularly (by 2.4 percentage points) and a decrease in the number of households that could save part of their income, but did not do it or did not save and were unable to do so (by 2.4 percentage points).

Graph 56. Subjective evaluation of occupied dwelling in the first and fifth quintile group in 2024

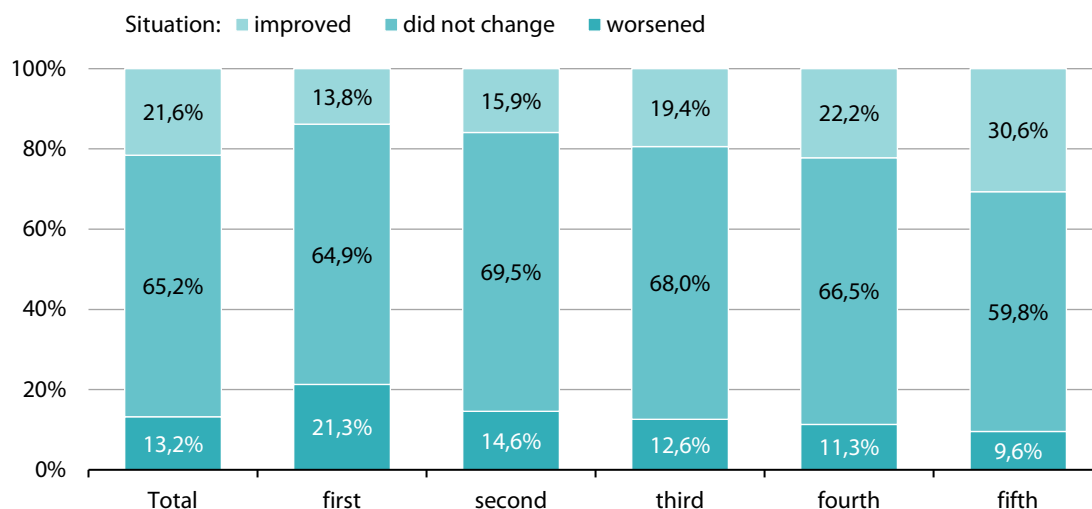

The richest households (5th quintile group) were the most satisfied with their housing conditions, the technical condition of the building and its location. In comparison with the poorest households (1st quintile group), the richest households much better assessed the following qualities of their dwellings: appropriate technical and sanitary conditions (difference of 6.8 percentage points), location in the area of special benefits (difference of 5.9 percentage points) and adequate warmth during winter (difference of 3.0 percentage points). In turn, negative characteristics such as being located in a noisy or polluted environment, in an area with poor infrastructure, in an area under threat of crime, violence and vandalism, occurred more often in households from the 1st quintile group than in the 5th quintile group (the exception were architectural barriers, the occurrence of which was indicated more often by households from the 5th quintile group).

Figures for the measurement of objective and subjective evaluation of households indicate constant improvement in the average material situation of households.

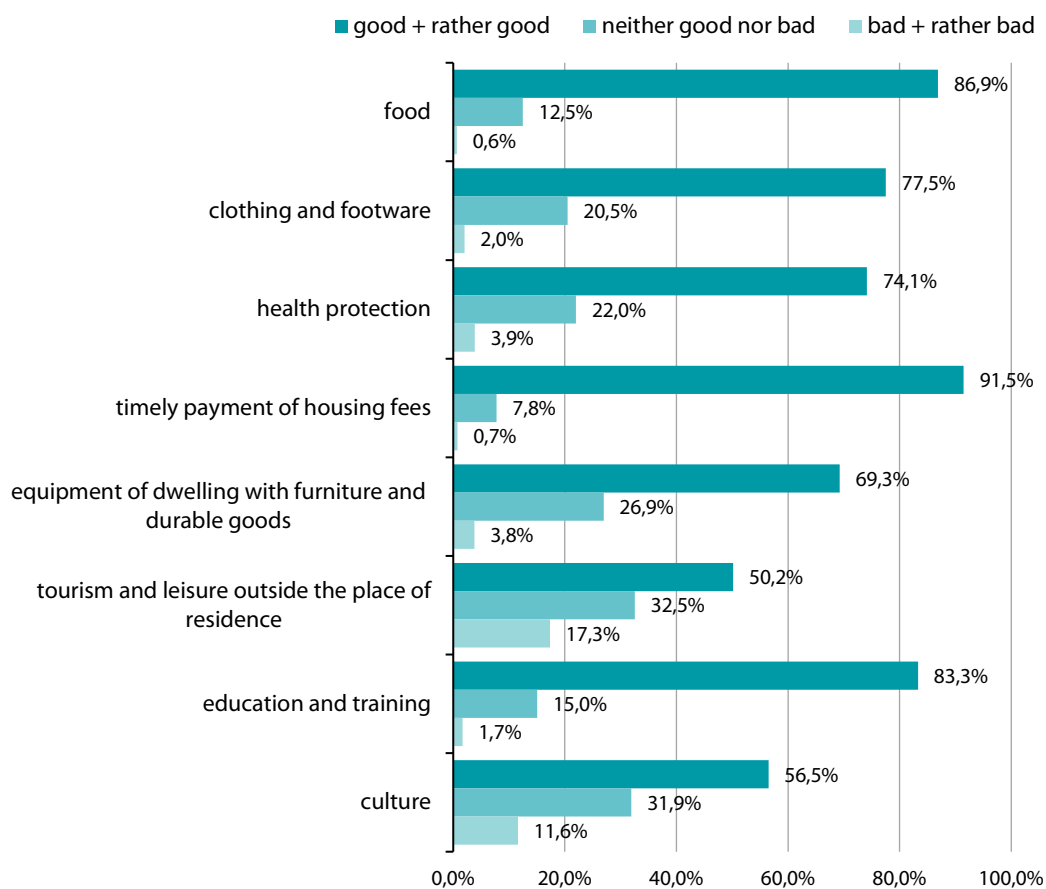
In 2024, majority of households – 65.2%, assessed that their financial situation did not change in the last 12 months (62.9% in 2023), in 21.6% of households the situation improved (17.3% in 2023), and deteriorated in 13.2% (19.8% in 2023). In 2024, along with the increase in the wealth of households, increased the percentage of households assessing their financial situation as improving – from 13.8% in the case of households in the first quintile group to 30.6% in the fifth quintile group (in 2023 – 12.1% and 23.4% respectively). On the other hand, the percentage of households assessing their situation as deteriorating decreased along with the increase in household wealth – from 21.3% in the group of the poorest households to 9.6% in the group of the richest households (in 2023 – 27.1% and 16.2% respectively).

Graph 57. Subjective evaluation of the change in the households' situation in the last 12 months until the survey was conducted in 2024 by quintile groups

The evaluation of the level of satisfaction of needs such as: food, clothing and footwear, health protection, timely payment of housing fees, equipment the dwelling with furniture and durable goods, culture, education and training, as well as tourism and leisure outside the place of residence by households declaring their occurrence, varied between individual socio-economic groups. During the 12 months preceding the survey, the best were satisfied the basic needs in the field of food and timely payment of housing fees, while the worst in the field of tourism and leisure outside the place of residence as well as culture. Satisfying all the needs was the best evaluated by the households of self-employed, and the worst – by the households of pensioners.

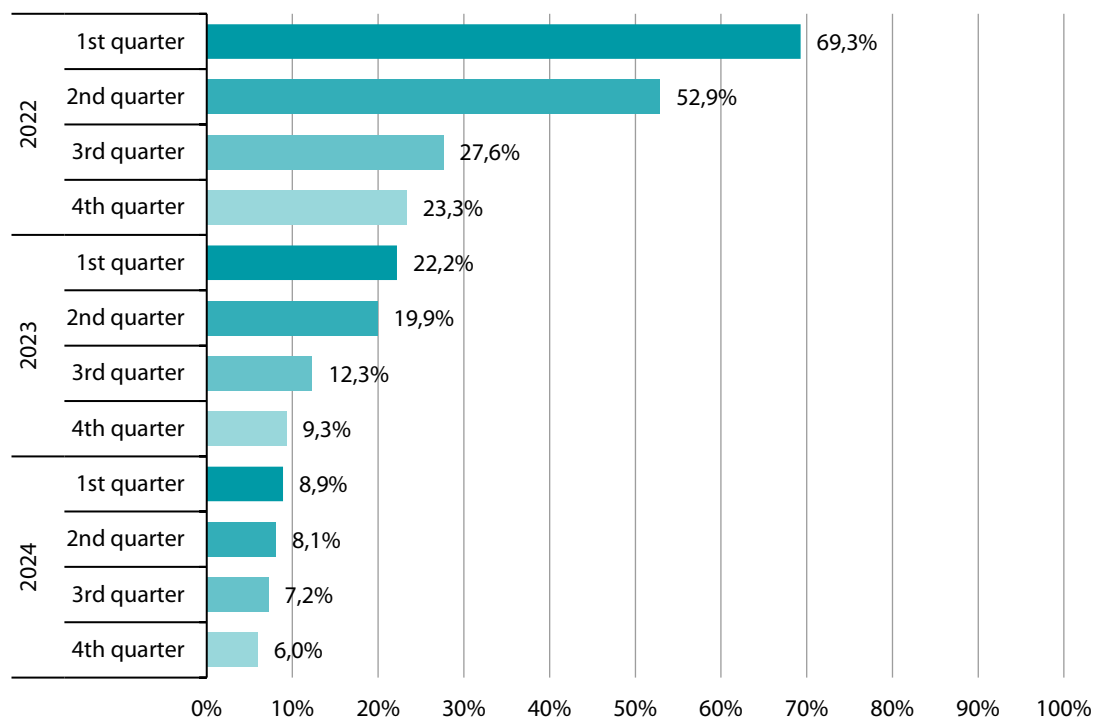
Graph 58. Subjective evaluation of the degree of meeting the needs of households in the last 12 months until the survey was conducted in 2024

Support granted by households to the inhabitants of Ukraine (in Poland and Ukraine)

In 2024 households in Poland continued, although in the smaller scale, providing aid to inhabitants of Ukraine covered by the war, resulting from the Russian invasion³⁸. In individual quarters of 2022–2024, the scale of assistance provided by households to residents of Ukraine decreased from 69.3% in the first quarter of 2022 to 6.0% in the fourth quarter of 2024.

Graph 59. Percentage of households, which granted support to the inhabitants of Ukraine in the individual quarters of 2022–2024

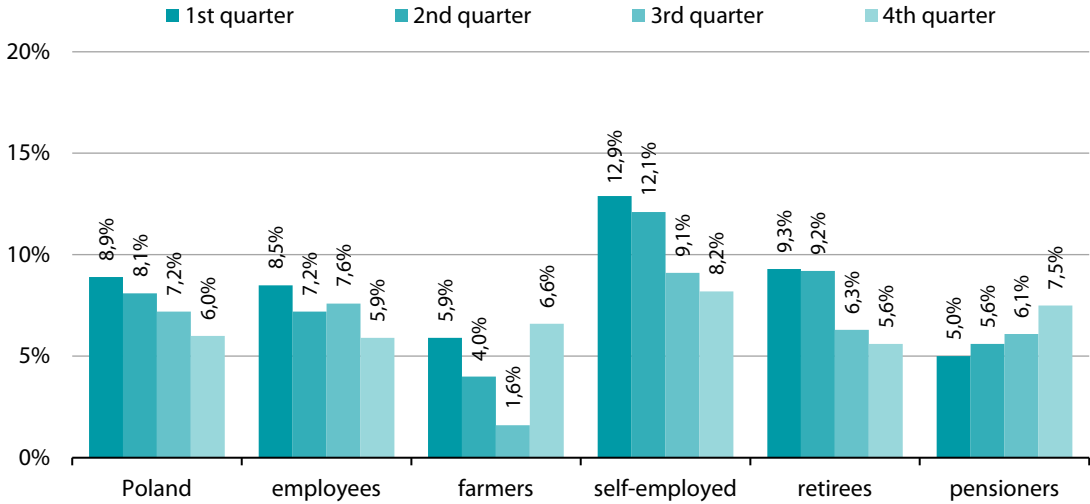

Among households helping persons from Ukraine, the dominant forms of support in 2022–2024 were: in-kind donations and financial support (directly or through organizations). It is also worth noting that households provided assistance to refugees from Ukraine in Poland in finding a job, taking care of everyday matters or caring for relatives.

The highest share of households granting support to Ukrainian inhabitants in all quarters of 2024 was among households of self-employed (from 12.9% in the first quarter to 8.2% in the fourth quarter).

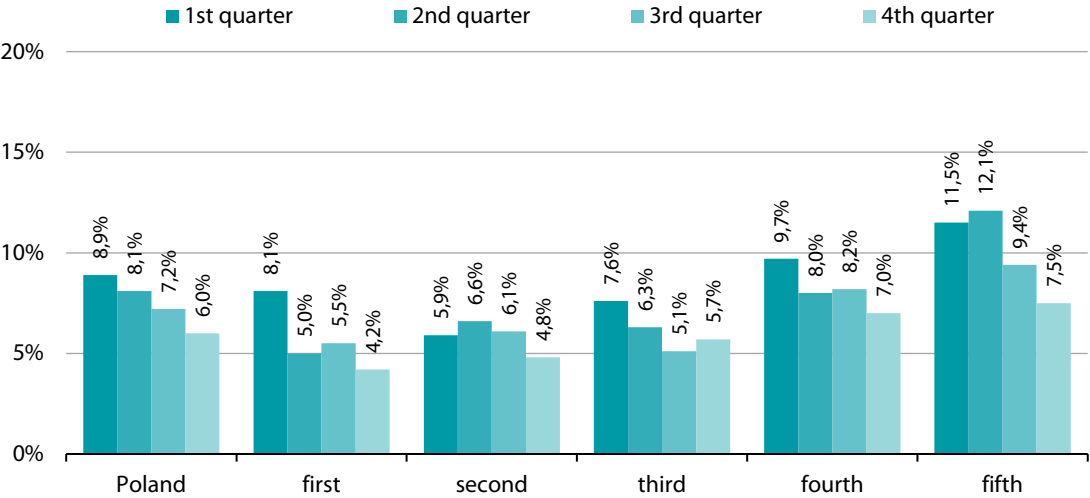
³⁸ Concerns the provision of assistance due to warfare - regardless of its form and scope (covers both support provided in Poland and directed to persons remaining in Ukraine) at least once in the period from 24th February 2022 to the end of the first quarter or in the quarter, in which the household participated in the survey.

Graph 60. Percentage of households, which granted support to the inhabitants of Ukraine in the individual quarters of 2024 by socio-economic groups

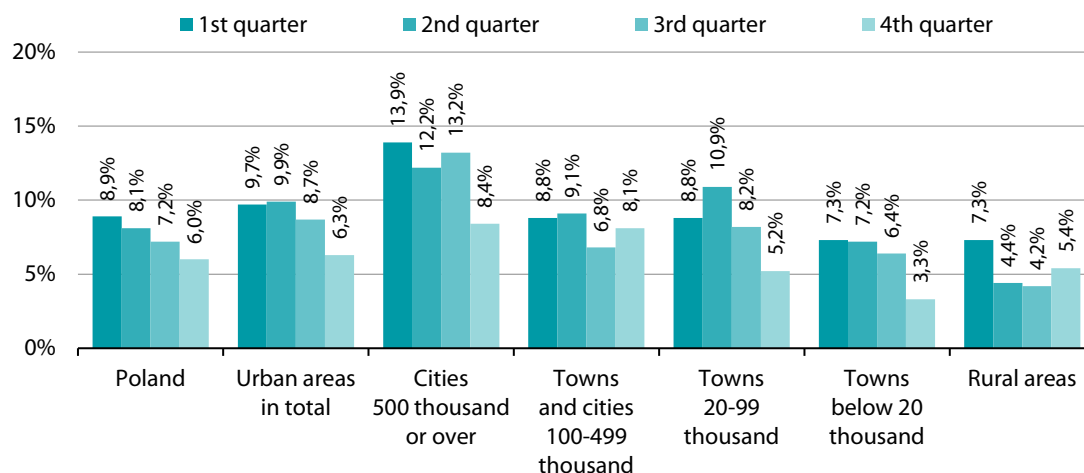
In the following quarters of 2024, households from 5th quintile group (covering 20% of the wealthiest persons) were the most engaged in the support to the inhabitants of Ukraine. In this quintile group the percentage of helping households ranged from 11.5% in the first quarter (in the same period of the previous year – 28.3%) to 7.5% in the fourth quarter (in the same period of the previous year – 12.3%).

Graph 61. Percentage of households, which granted support to the inhabitants of Ukraine in the individual quarters of 2024 by quintile groups

Households declaring support to the inhabitants of Ukraine were numerous in all the classes of locality. In all quarters the highest percentage of households that provided assistance was in the cities with 500 thousand or more residents – from 13.9% in the first quarter (in the same period of the previous year – 31.7%) to 8.4% in the fourth quarter (in the same period of the previous year – 19.0%).

Graph 62. Percentage of households, which granted support to the inhabitants of Ukraine in the individual quarters of 2024 by class of locality

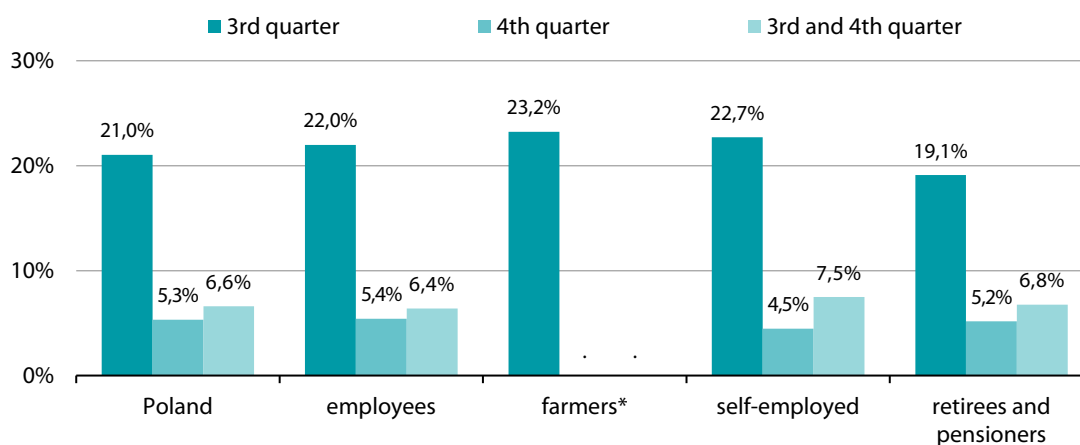

It is worth of emphasizing, that in 2024 support granted to the inhabitants of Ukraine escaping from war to Poland or staying on the territory of covered by war Ukraine, was continued despite the decline in the intensity of this assistance in the following quarters.

Support granted by households to flood victims in Poland in 3rd and 4th quarter of 2024

In 2024, households in Poland were involved in providing assistance to Polish residents living in areas flooded in September 2024. 21.0% of surveyed households provided assistance only in the third quarter of 2024, 5.3% only in the fourth quarter of 2024, and 6.6% in both quarters combined. Depending on the survey quarter, assistance was most frequently provided by households of farmers in the third quarter, employees in the fourth quarter, and self-employed in both quarters.

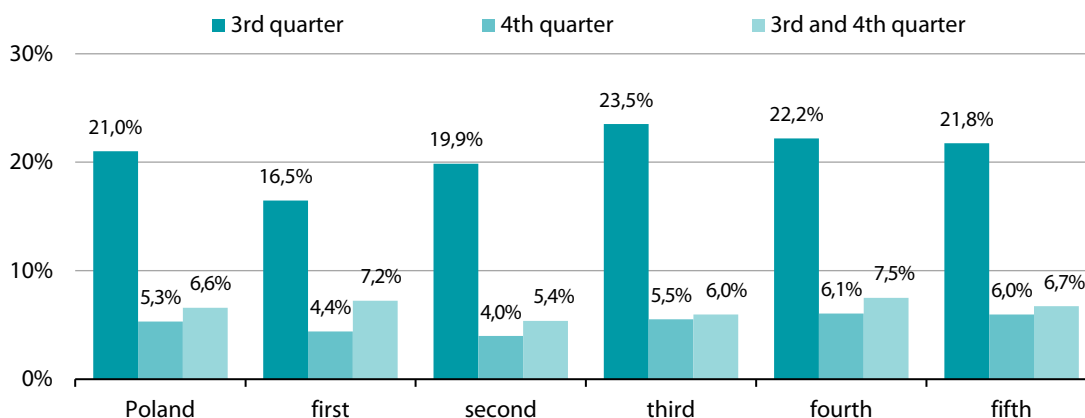
Graph 63. Percentage of households, which granted support to flood victims in Poland in 3rd and 4th quarter of 2024 by socio-economic groups

* Too few answers were received to provide the value for households of farmers.

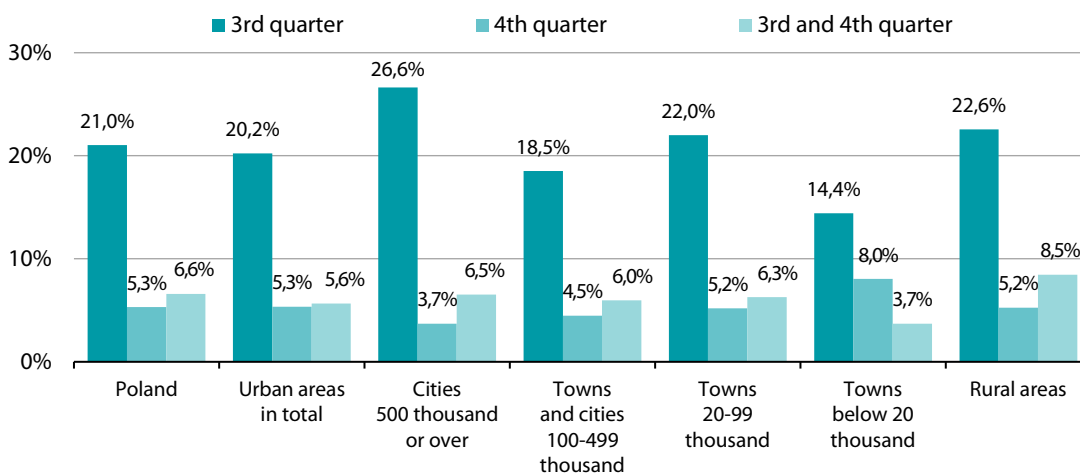
Among households providing assistance to flood victims, the dominant forms of assistance were cash assistance and donations in kind (53.0% and 42.8% in the third quarter as well as 55.6% and 39.3% in the fourth quarter of 2024, respectively). Other forms of assistance included support provided to victims through personal visits to flooded areas and other forms of assistance.

Graph 64. Percentage of households, which granted support to flood victims in Poland in 3rd and 4th quarter of 2024 by quintile groups

In the third quarter of 2024, households from the third quintile group were most involved in helping flood victims, with the percentage of households providing assistance reaching 23.5%. In the fourth quarter and in both quarters combined, households from the fourth quintile group provided assistance most frequently (6.1% and 7.5% of them, respectively).

Graph 65. Percentage of households, which granted support to flood victims in Poland in 3rd and 4th quarter of 2024 by the class of locality

Households declaring assistance to flood victims were found in all place of residence classes. In the third quarter of 2024, the highest percentage of households providing assistance was found in the largest cities with 500 thousand or more inhabitants (26.6%). In the fourth quarter, assistance was most frequently provided by households living in the smallest towns with less than 20 thousand inhabitants (8.0%), while in both quarters combined, assistance was most frequently declared by households living in rural areas (8.5%).

Uwagi metodologiczne

Cel badania

Badanie budżetów gospodarstw domowych spełnia ważną rolę w analizach poziomu życia ludności. Stanowi podstawowe źródło informacji o rozchodach, spożyciu ilościowym żywności, przychodach oraz o innych aspektach warunków życia określonych grup ludności.

Badanie budżetów gospodarstw domowych dostarcza szczegółowych informacji o:

- poziomie i strukturze realizowanych wydatków, źródłach pozyskiwania towarów i usług;
- poziomie spożycia podstawowych artykułów żywnościowych w ujęciu ilościowym oraz w przeliczeniu na wartości energetyczne i składniki odżywcze;
- cenach płaconych przez gospodarstwa domowe za wybrane towary i usługi;
- poziomie i źródłach osiąganych dochodów;
- wyposażeniu gospodarstw domowych w dobra trwałego użytkowania;
- warunkach mieszkaniowych;
- subiektywnej ocenie sytuacji materialnej gospodarstw domowych;
- strukturze demograficzno-społecznej gospodarstw domowych, tj. o liczbie, wieku, płci, wykształceniu, niepełnosprawności, aktywności ekonomicznej osób wchodzących w skład badanego gospodarstwa domowego.

Dane uzyskane z badania budżetów gospodarstw domowych umożliwiają dokonywanie analiz warunków życia ludności, ocenę wpływu różnych czynników na kształtowanie się poziomu i zróżnicowania sytuacji materialnej podstawowych grup gospodarstw domowych.

Wyniki badania budżetów gospodarstw domowych wykorzystywane są m.in. do:

- analizy poziomu i zróżnicowania warunków życia podstawowych grup społeczno-ekonomicznych gospodarstw domowych oraz przyczyn powodujących to zróżnicowanie;
- analizy poziomu oraz zróżnicowania warunków życia podstawowych grup gospodarstw domowych w ujęciu dynamicznym;
- tworzenia wag służących do obliczania wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych, a tym samym pośrednio do rewaloryzacji rent i emerytur oraz innych świadczeń społecznych;
- ustalania poziomu minimalnego wynagrodzenia;
- szacowania obciążeń podatkowych gospodarstw domowych oraz analiz pomocniczych przy ustalaniu świadczeń społecznych;
- badania spożycia naturalnego;
- szacowania spożycia w gospodarstwach domowych;
- badania ubóstwa ekonomicznego oraz strefy niedostatku;
- badania ubóstwa energetycznego;
- badania poziomu oraz zachodzących zmian w dochodach nominalnych i realnych poszczególnych grup gospodarstw domowych;
- szczegółowych badań rynku konsumpcyjnego, opracowań prognostycznych oraz innych analiz ekonomicznych;
- badań socjologicznych i innych o charakterze monograficznym.

Metoda badania

Badanie budżetów gospodarstw domowych prowadzone jest metodą reprezentacyjną, która daje możliwość uogólnienia, z określoną precyzją, uzyskanych wyników na wszystkie gospodarstwa domowe w kraju.

Zastosowana od 1993 r. miesięczna rotacja gospodarstw domowych oznacza, że w ciągu roku w każdym miesiącu podejmują badanie inne gospodarstwa domowe, które uczestniczą w badaniu przez dwa kolejne lata w tym samym miesiącu roku. Każde z nich przekazuje informacje o rozchodach, spożyciu ilościowym, przychodach, sytuacji mieszkaniowej oraz subiektywnej ocenie sytuacji gospodarstwa domowego za okres jednego miesiąca.

Od 2005 r. w badaniu budżetów gospodarstw domowych klasyfikuje się gospodarstwa domowe według pięciu podstawowych grup społeczno-ekonomicznych ludności kraju. Są to:

- gospodarstwa pracowników – gospodarstwa domowe, których wyłącznym lub głównym (przeważającym) źródłem utrzymania jest dochód z pracy najemnej w sektorze publicznym lub prywatnym; dodatkowym źródłem utrzymania tych gospodarstw może być emerytura, renta lub inne niezarobkowe źródło, praca na własny rachunek w indywidualnym gospodarstwie rolnym i poza indywidualnym gospodarstwem rolnym lub wykonywanie wolnego zawodu; oznacza to, że dochód uzyskiwany z poszczególnych źródeł dodatkowych jest niższy od dochodów uzyskiwanych z pracy najemnej;
- gospodarstwa rolników – gospodarstwa domowe, których wyłącznym lub głównym (przeważającym) źródłem utrzymania jest dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie; dodatkowym źródłem utrzymania tych gospodarstw może być emerytura, renta lub inne niezarobkowe źródło, praca najemna, praca na własny rachunek poza indywidualnym gospodarstwem rolnym, bądź wykonywanie wolnego zawodu; oznacza to, że dochód uzyskiwany z poszczególnych źródeł dodatkowych jest niższy od dochodów uzyskiwanych z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie;
- gospodarstwa pracujących na własny rachunek (poza indywidualnym gospodarstwem rolnym) – gospodarstwa domowe, których wyłącznym lub głównym (przeważającym) źródłem utrzymania jest praca na własny rachunek poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie lub wykonywanie wolnego zawodu; dodatkowym źródłem utrzymania może być: praca najemna, użytkowanie gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie, emerytura, renta lub inne niezarobkowe źródło; oznacza to, że dochód uzyskiwany z poszczególnych dodatkowych źródeł jest niższy od dochodów z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie (włącznie z dochodem z wykonywania wolnego zawodu);
- gospodarstwa emerytów i rencistów – gospodarstwa domowe, których wyłącznym lub głównym (przeważającym) źródłem utrzymania jest emerytura lub renta; dodatkowym źródłem utrzymania może być: inne źródło niezarobkowe poza emeryturą lub rentą (np. dochód z własności, zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, dary), praca najemna, praca na własny rachunek w indywidualnym gospodarstwie rolnym i poza indywidualnym gospodarstwem rolnym lub wykonywanie wolnego zawodu; oznacza to, że dochód uzyskiwany z poszczególnych źródeł dodatkowych jest niższy od dochodów uzyskiwanych z emerytury lub renty;
- gospodarstwa utrzymujące się z niezarobkowych źródeł – gospodarstwa domowe, których wyłącznym lub głównym (przeważającym) źródłem utrzymania są źródła niezarobkowe inne niż emerytura lub renta, np. zasiłki dla bezrobotnych, świadczenia pieniężne lub niepieniężne udzielone na podstawie ustawy o pomocy społecznej, dodatki mieszkaniowe, zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, świadczenie wychowawcze „Rodzina 800+”, alimenty, darowizny, dochody z tytułu własności lub z wynajmu nieruchomości; dodatkowym źródłem utrzymania tych gospodarstw może być: praca najemna, emerytura lub renta, praca na własny rachunek poza indywidualnym gospodarstwem rolnym, wykonywanie wolnego zawodu lub użytkowanie gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie; oznacza to, że dochód uzyskiwany z poszczególnych źródeł dodatkowych jest niższy od dochodów uzyskiwanych ze źródeł niezarobkowych innych niż emerytura i renta. Ze względu na małą liczebność gospodarstw domowych w tej grupie oraz jej duże wewnętrzne zróżnicowanie dane dla gospodarstw domowych utrzymujących się z niezarobkowych źródeł nie są publikowane.

Prezentowane wyniki badania budżetów gospodarstw domowych nie obejmują gospodarstw domowych zamieszkujących obiekty zbiorowego zakwaterowania, tj. domów studenckich, domów opieki społecznej i innych oraz gospodarstw członków korpusu dyplomatycznego państw obcych. Gospodarstwa domowe obywateli obcego państwa zamieszkujące w Polsce stale lub przez dłuższy czas i posługujące się językiem polskim biorą udział w badaniu.

Schemat doboru próby do badania

W celu wylosowania próby zastosowano schemat losowania dwustopniowego, warstwowego z różnymi prawdopodobieństwami wyboru na I stopniu. Jednostkami losowania pierwszego stopnia (jps) były rejony statystyczne lub zespoły rejonów³⁹, a na drugim stopniu losowane były mieszkania.

Podstawę operatu losowania jednostek pierwszego stopnia stanowił wykaz rejonów statystycznych opracowany dla potrzeb Narodowego Spisu Powszechnego, aktualizowany co roku o zmiany wynikające z podziału administracyjnego kraju, z nowego budownictwa oraz z ubytków w starym budownictwie lub zmian przeznaczenia lokali. Dla każdego rejonu zostały zapisane w operacie informacje dotyczące cech adresowych oraz dane o liczbie mieszkań. Minimalna liczba adresów, którą powinna zawierać jednostka pierwszego stopnia jest zróżnicowana w zależności od wielkości miejscowości i wynosi: 540 dla Warszawy, 440 dla innych miast o liczbie mieszkańców co najmniej 500 tys. mieszkańców, 240 dla pozostałych miast i 160 dla terenów wiejskich. W związku z tym, mniejsze rejony statystyczne łączone były z sąsiednimi. Łącznie utworzono około 30 tysięcy jps.

W 2020 r. podjęto decyzję o stopniowym zmniejszaniu liczebności próby do badania budżetów gospodarstw domowych. W latach 2006–2020 liczyła ona 37 584 mieszkań rocznie. W 2021 r. było to 34 008 mieszkań rocznie. Począwszy od 2022 r. liczebność próby wynosi 30 432 mieszkania.

W 2024 r. w badaniu wykorzystane były dwie podpróbki:

- podpróbka 2 – wylosowana w 2022 r. do badania na lata 2023–2024 i licząca 634 jps (tj. 15 216 mieszkań);
- podpróbka 1 – wylosowana w 2023 r. do badania na lata 2024–2025 i licząca 634 jps (tj. 15 216 mieszkań).

Warstwowanie oparte było na podziale na podregiony oraz wielkość miejscowości. Wyróżniono 4 klasy wielkości miejscowości: miasta powyżej 100 tys. mieszkańców (samodzielne warstwy), miasta od 20 do 100 tys. mieszkańców, miasta do 20 tys. mieszkańców, wieś. Dodatkowo niektóre warstwy zostały podzielone wg kryterium charakteru rolniczego, zamożności lub delimitacji obszarów wiejskich (DOW). Utworzono łącznie 217 warstw.

Alokacja obejmowała trzy etapy:

1. Alokacja proporcjonalna do pierwiastka z liczby mieszkań w regionach z uwzględnieniem podziału województwa mazowieckiego na regiony: warszawski stołeczny i mazowiecki regionalny oraz województwa śląskiego na Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolię i pozostałą część tego województwa. Metoda ta ogranicza błąd względny dla najmniejszych województw i pozwala zachować możliwość publikowania wyników dla województw⁴⁰.
2. W obrębie każdego regionu (po zsumowaniu jednostek dla obu części województwa śląskiego) alokacja proporcjonalna do liczby mieszkań w warstwie.
3. Zastosowano nadpróbki w warstwach określonych jako silniej rolnicze (mające na celu poprawę precyzji wyników dla gospodarstw domowych rolników) oraz w warstwach określanych jako zamożniejsze (w celu lepszego uchwycenia w badaniu zamożniejszych gospodarstw domowych).

³⁹ Do 2015 r. określane jako „terenowe punkty badań (tpb)”.

⁴⁰ W przypadku województwa mazowieckiego i śląskiego – także dla ich wewnętrznego podziału na 2 części, odpowiednio region stołeczny warszawski i mazowiecki regionalny oraz górnośląsko-zagłębiowską metropolię i pozostałą część województwa śląskiego.

Poniższa tablica przedstawia liczbę wylosowanych jednostek pierwszego stopnia według województw.

Województwo	Razem		Miasta		Wieś	
	podpróbka 1	podpróbka 2	podpróbka 1	podpróbka 2	podpróbka 1	podpróbka 2
P O L S K A	634	634	392	391	242	243
dolnośląskie	45	45	29	29	16	16
kujawsko-pomorskie	33	33	20	20	13	13
lubelskie	36	36	15	15	21	21
lubuskie	23	23	16	16	7	7
łódzkie	43	43	28	28	15	15
małopolskie	47	47	26	26	21	21
mazowieckie	89	89	60	60	29	29
opolskie	23	23	13	13	10	10
podkarpackie	31	31	13	13	18	18
podlaskie	27	27	15	15	12	12
pomorskie	38	38	25	25	13	13
śląskie	69	69	55	55	14	14
świętokrzyskie	24	24	12	11	12	13
warmińsko-mazurskie	27	27	16	16	11	11
wielkopolskie	48	48	28	28	20	20
zachodniopomorskie	31	31	21	21	10	10

Operat losowania II stopnia stanowiły wykazy mieszkań w wylosowanych jednostkach pierwszego stopnia, opracowane na podstawie TERYT (Krajowy Rejestr Urzędowy Podziału Terytorialnego Kraju). Losowanie mieszkań przeprowadzono w oparciu o następujące założenia:

- 1) w badaniu stosuje się model rotacji całkowitej z miesięcznym okresem wymiany próby;
- 2) dla każdego miesiąca losuje się po dwa mieszkania do próby zasadniczej w danej jps, a w wylosowanych mieszkaniach badane są wszystkie gospodarstwa domowe;
- 3) w wylosowanym mieszkaniu badanie przeprowadzane jest w danym miesiącu w dwóch kolejnych latach, tj. w 2023–2024 w podpróbce drugiej oraz w 2024–2025 w podpróbce pierwszej;
- 4) dla każdego mieszkania z danej jednostki pierwszego stopnia losuje się rezerwową próbę mieszkań ze względu na możliwość nieprzystąpienia do badania gospodarstw domowych zamieszkujących w wylosowanym mieszkaniu; mieszkania z próby rezerwowej wchodzi do badania w miejsce mieszkań zamieszkałych przez gospodarstwa domowe nieprzystępujące do badania w kolejności, w jakiej zostały wylosowane.

Uwzględniając powyższe założenia wylosowano w każdej jps 24 mieszkania do tzw. „próby zasadniczej” (po dwa na każdy miesiąc) oraz dwie próby rezerwowe (po 250 dla Warszawy, po 200 dla miast powyżej 500 tys. mieszkańców, po 100 dla pozostałych miast, po 60 dla wsi).

Na skutek nieprzystąpienia do badania części gospodarstw zamieszkałych w wylosowanych mieszkaniach struktura próby zbadanej ze względu na cechy społeczno-demograficzne gospodarstw może się różnić od struktury próby wylosowanej.

Pierwszym etapem wyznaczania wag jest obliczenie wag z losowania. Wagi te, będące odwrotnościami prawdopodobieństw wyboru gospodarstwa, są takie same dla wszystkich gospodarstw w danej warstwie.

W 2024 r. liczba zbadanych gospodarstw domowych stanowiła ok. 93% liczebności próby zasadniczej. Dlatego zastosowano dodatkowy krok w korekcie wag. Wagi zostały podzielone przez wskaźnik odpowiedzi w podziale na województwo i klasę wielkości miejscowości⁴¹.

⁴¹ Wyodrębniono sześć klas wielkości miejscowości: miasta pow. 500 tys., miasta 200–500 tys., miasta 100–200 tys., miasta 20–100 tys., miasta do 20 tys., wieś.

Następnie wagi zostały skorygowane przy pomocy tzw. kalibracji zintegrowanej jednocześnie do struktury gospodarstw domowych według liczby osób w gospodarstwie domowym (pięć grup wielkości, od gospodarstw 1 do 5-osobowych lub większych), ustalonej na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 r.⁴² oraz struktury demograficznej ludności z bieżących szacunków demograficznych według płci i grup wieku (10 grup). Uwzględnione zostało również miejsce zamieszkania (w podziale miasto albo wieś).

Organizacja badania

Badanie budżetów gospodarstw domowych prowadzi w terenie urzędy statystyczne. Nadzór merytoryczny nad przebiegiem tego badania sprawuje Główny Urząd Statystyczny – Departament Badań Społecznych i Rynku Pracy we współpracy z Urzędem Statystycznym w Łodzi, specjalizującym się w obszarze statystyki warunków życia.

Na każdy miesiąc 2024 r. zaplanowano objęciem badaniem 2536 mieszkań (po 1268 w każdej podpróbce). Zatem zaplanowano pozyskanie w ciągu roku wyników od gospodarstw domowych zamieszkujących w 30 432 mieszkaniach⁴³. Faktyczna liczba zbadanych gospodarstw domowych wyniosła 28 350.

Liczbę gospodarstw domowych zbadanych i mieszkań wylosowanych w poszczególnych województwach przedstawia poniższe zestawienie:

Województwo	Mieszkania wylosowane	Gospodarstwa zbadane	Województwo	Mieszkania wylosowane	Gospodarstwa zbadane
Polska	30 432	28 350			
dolnośląskie	2 160	2 024	podkarpackie	1 488	1 460
kujawsko-pomorskie	1 584	1 496	podlaskie	1 296	1 242
lubelskie	1 728	1 668	pomorskie	1 824	1 654
lubuskie	1 104	1 060	śląskie	3 312	3 087
łódzkie	2 064	1 816	świętokrzyskie	1 152	1 127
małopolskie	2 256	2 064	warmińsko-mazurskie	1 296	1 213
mazowieckie	4 272	3 886	wielkopolskie	2 304	2 125
opolskie	1 104	1 028	zachodniopomorskie	1 488	1 400

W 2024 r. badanie budżetów gospodarstw domowych prowadzone było przez ankieterów metodą wywiadu bezpośredniego wspomaganego komputerowo (CAPI), a zapisy w „Książeczce budżetowej” badane gospodarstwa domowe prowadziły w książeczce papierowej lub w książeczce elektronicznej dostępnej poprzez przeglądarkę internetową (metoda CAI), bądź też zbierały paragony, z których dane były następnie rejestrowane przez ankieterów.

⁴² Według przyjętej w badaniu budżetów gospodarstw domowych definicji ekonomicznej gospodarstwo domowe jest to zespół osób spokrewnionych ze sobą lub niespokrewnionych, mieszkających razem i wspólnie utrzymujących się (gospodarstwo domowe wieloosobowe) lub osoba utrzymująca się samodzielnie, bez względu na to, czy mieszka sama, czy też z innymi osobami (gospodarstwo domowe jednoosobowe). Natomiast w NSP 2021 przyjęto koncepcję mieszkaniową gospodarstwa domowego, według której wszystkie osoby mieszkające w jednym mieszkaniu są uważane za członków tego samego gospodarstwa domowego. Na potrzeby przygotowania wag kalibrowanych do badania budżetów gospodarstw domowych dokonano przejścia z liczby gospodarstw domowych według definicji mieszkaniowej do liczby gospodarstw domowych wg definicji ekonomicznej. W tym celu dokonano rozszacowania gospodarstw domowych 5-osobowych lub większych (przyjęto, że część takich gospodarstw domowych w NSP 2021 powstało z połączenia więcej niż jednego gospodarstwa domowego wg definicji ekonomicznej) na pozostałe grupy gospodarstw (1–4-osobowe), zachowując proporcje miasto-wieś. Oprócz informacji o strukturze gospodarstw domowych wg liczby osób i miejsca zamieszkania z NSP 2021, wykorzystano informacje o gospodarstwach domowych z poprzednich edycji badania budżetów gospodarstw domowych.

⁴³ Podana liczba dotyczy jednostek, dla których powinny być wyniki roczne, gdyby w każdym wylosowanym mieszkaniu do opracowania weszło jedno gospodarstwo domowe.

Ankieterzy prowadzący badanie są pracownikami urzędów statystycznych w województwach. Do ich obowiązków należy m.in.:

- pozyskiwanie respondentów do badania w każdym miesiącu w wylosowanych mieszkaniach gospodarstw domowych i przeprowadzanie wywiadu wstępnego dotyczącego charakterystyki społeczno-demograficznej gospodarstwa domowego;
- odwiedzanie co najmniej cztery razy każdego gospodarstwa domowego prowadzącego zapisy w książeczce papierowej (obowiązuje dwutygodniowy cykl dokonywania zapisów dotyczących rozchodów i przychodów rodziny);
- odwiedzenie co najmniej dwa razy każdego gospodarstwa domowego prowadzącego zapisy w formie elektronicznej oraz monitorowanie wpisów dokonywanych przez rodzinę w książeczce elektronicznej;
- udzielanie badanym gospodarstwom domowym (niezależnie od metody prowadzenia zapisów) instruktażu dotyczącego prowadzenia zapisów w książeczce budżetowej oraz wyjaśnienia wpisów budzących wątpliwości;
- przeprowadzenie wywiadu na koniec miesiąca dotyczącego statusu na rynku pracy oraz opinii respondentów o warunkach życia gospodarstwa domowego;
- zestawianie i analizowanie informacji zebranych od gospodarstw domowych na kwestionariuszach i w książeczkach budżetowych;
- rejestracja w aplikacji elektronicznej papierowych książeczek budżetowych lub zebranych paragonów przekazanych przez respondentów i przeprowadzenie kontroli rachunkowej i logicznej dla wszystkich kwestionariuszy;
- opracowywanie dla każdego gospodarstwa domowego „Miesięcznego budżetu gospodarstwa domowego”;
- przeprowadzanie wywiadu kwartalnego z badanymi gospodarstwami domowymi odnośnie do rozchodów rzadkich poniesionych w ciągu kwartału przez wszystkie gospodarstwa domowe biorące udział w badaniu oraz w przypadku gospodarstw domowych z tzw. podpróbki „nowej” (wylosowanej do badania na lata 2024-2025) - wyposażenia gospodarstw w niektóre przedmioty trwałego użytkowania, a w przypadku gospodarstw domowych z tzw. podpróbki „starej” (wylosowanej do badania na lata 2023-2024) – zasobności gospodarstwa domowego.

Źródła danych o rozchodach i przychodach

Głównym źródłem informacji o rozchodach i przychodach (pieniężnych i niepieniężnych) każdego badanego gospodarstwa domowego jest „Książeczka budżetowa”, prowadzona przez gospodarstwo domowe w formie papierowej lub elektronicznej, alternatywnie gospodarstwo domowe może również zbierać paragony dokumentujące wydatki. Rodzina wypełniająca książeczkę papierową dokonuje zapisów przez pierwszą połowę miesiąca, a następnie przekazuje ją ankieterowi do analizy i opracowania. Za drugą połowę miesiąca, gospodarstwo domowe rejestruje swoje rozchody i przychody w kolejnej książeczce. Alternatywną formą jest zbieranie przez rodzinę paragonów i wpisywanie do papierowej książeczki tylko tych pozycji, które nie znajdują się na paragonach. Rodzina pracująca z książeczką elektroniczną dokonuje wpisów w ciągu całego badanego miesiąca, które ankieter analizuje na bieżąco w ciągu miesiąca badania, a także opracowuje uzyskane informacje za pośrednictwem aplikacji elektronicznej.

W książeczce budżetowej rodzina zapisuje rozchody związane z prowadzeniem gospodarstwa domowego, a więc zakupy artykułów i usług, opłaty związane z użytkowaniem mieszkania/domu, spłaty kredytów i pożyczek, wpłaty gotówkowe związane z nabyciem towarów na kredyt, lokaty wpłacone, zakup papierów wartościowych, dary i alimenty, opłaty ubezpieczeniowe, płacone podatki, udzielone pożyczki, wartość artykułów (usług) otrzymanych bezpłatnie (podarunki). Gospodarstwo notuje również przychody pieniężne, jakie wpłynęły do gospodarstwa domowego w miesiącu badania spoza gospodarstwa domowego, w tym również z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie czy z prowadzonej działalności na własny rachunek (przeznaczone na potrzeby gospodarstwa domowego).

Gospodarstwo domowe notuje także wartości niepieniężne wszystkich artykułów pobranych na własne potrzeby z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie, z działalności prowadzonej na własny rachunek oraz towarów wyprodukowanych w użytkowanym gospodarstwie rolnym i przekazanych poza gospodarstwo domowe. W książeczce wpisywane są również rozchody przeznaczone na użytkowane gospodarstwo rolne.

Ważniejsze pojęcia, zasady obliczeń i grupowania

Jednostką badania jest gospodarstwo domowe jednoosobowe lub wieloosobowe.

Gospodarstwo domowe jednoosobowe to osoba utrzymująca się samodzielnie, tzn. niełączyąc swoich dochodów z innymi osobami, bez względu na to czy mieszka sama czy też z innymi osobami.

Gospodarstwo domowe wieloosobowe to zespół osób mieszkających razem i wspólnie utrzymujących się. Wielkość gospodarstwa domowego określana jest liczbą osób wchodzących w jego skład.

Budżet gospodarstwa domowego jest to systematyczne zestawienie (wg klasyfikacji) przychodów i rozchodów (pieniężnych i niepieniężnych) gospodarstwa domowego za dany okres.

Przychody netto są to wszystkie wartości wpływające do gospodarstwa domowego, bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płaconych przez płatnika w imieniu podatnika, jak również bez składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne. Na przychody netto składają się dochód rozporządzalny i pozycje oszczędnościowe po stronie przychodowej.

Rozchody netto są to wszystkie wartości wypływające z gospodarstwa na zewnątrz, bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płaconych przez płatnika w imieniu podatnika, jak również bez składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne. Na rozchody netto składają się wydatki i pozycje oszczędnościowe po stronie rozchodowej.

Dochód rozporządzalny jest to suma bieżących dochodów gospodarstwa domowego z poszczególnych źródeł pomniejszona o zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych płacone przez płatnika w imieniu podatnika (od dochodów z pracy najemnej oraz od niektórych świadczeń z ubezpieczenia społecznego i pozostałych świadczeń społecznych), o podatki od dochodów z własności, podatki płacone przez osoby pracujące na własny rachunek, w tym przedstawicieli wolnych zawodów i osób użytkujących gospodarstwo indywidualne w rolnictwie oraz o składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne. W skład dochodu rozporzadzalnego wchodzi dochody pieniężne i niepieniężne, w tym spożycie naturalne (towary i usługi konsumpcyjne pobrane na potrzeby gospodarstwa domowego z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie bądź prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek) oraz towary i usługi otrzymane nieodpłatnie.

Dochód rozporządzalny przeznaczony jest na wydatki oraz przyrost oszczędności.

Na dochód rozporządzalny składają się:

- dochód z pracy najemnej;
- dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie;
- dochód z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie lub z wykonywania wolnego zawodu;
- dochód z wynajmu nieruchomości;
- dochód z tytułu własności (z wyłączeniem z wynajmu nieruchomości);
- świadczenia z ubezpieczeń społecznych (w tym emerytury i renty);
- pozostałe świadczenia społeczne (w tym świadczenia rodzinne);
- pozostały dochód (w tym dary i alimenty).

Dochód z pracy najemnej obejmuje wszystkie dochody uzyskiwane z tytułu pracy najemnej, w tym:

- wynagrodzenie za pracę;
- zasiłki chorobowe (pobrane w czasie trwania stosunku pracy), wyrównawcze, opiekuńcze;
- dochody w formie niepieniężnej (opłacone przez pracodawcę), np.: wartość usług związanych z korzystaniem z mieszkania służbowego, z samochodu służbowego do celów prywatnych, dopłaty do biletów na środki transportu publicznego;
- kwoty uzyskane z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych;
- odprawy wypłacone osobom przechodzącym na emeryturę lub zwolnionym.

Dochód z pracy najemnej obejmuje dochody uzyskane we wszystkich miejscach pracy danego członka gospodarstwa domowego, niezależnie od długości trwania okresu pracy i rodzaju umowy.

Dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie jest obliczany jako różnica między wartością sprzedaży produkcji rolnej (wraz ze spożyciem naturalnym) i dopłatami związanymi z użytkowaniem gospodarstwa rolnego a bieżącymi nakładami poniesionymi na produkcję rolną i podatkami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa rolnego.

Do gospodarstw indywidualnych w rolnictwie zalicza się:

- gospodarstwa indywidualne, tj. gospodarstwa o powierzchni powyżej 1,0 ha użytków rolnych prowadzone na gruntach własnych i nie własnych;
- gospodarstwa indywidualne o powierzchni do 1 ha (włącznie) użytków rolnych (w tym działki służbowe);
- właścicieli zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych.

Definicja gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie nie jest jednoznaczna z definicją stosowaną w Roczniku Statystycznym Rzeczypospolitej (dział Rolnictwo. Rybołówstwo). O przynależności do grupy rolników, w badaniu budżetów gospodarstw domowych, decyduje wyłącznie dominujący dochód osiągany przez badane gospodarstwo domowe z tytułu prowadzenia gospodarstwa indywidualnego (skala produkcji nie jest bezpośrednio brana pod uwagę).

Dochód z pracy na własny rachunek obejmuje część dochodu uzyskanego z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie), wykonywania wolnego zawodu lub świadczenia postojowego dla osób prowadzących działalność gospodarczą przyznawanego w 2023 r. w związku z pandemią COVID-19, jaka została przeznaczona na pozyskanie towarów i usług konsumpcyjnych oraz na inwestycje o charakterze mieszkaniowym (np. budowa domu mieszkalnego, zakup mieszkania) i oszczędności na potrzeby gospodarstwa domowego. Uzyskany dochód z pracy na własny rachunek może być w formie pieniężnej jak i niepieniężnej (spożycie naturalne).

Dochód z wynajmu nieruchomości obejmuje dochód brutto (przychody minus nakłady) pochodzący z wynajmu lokali mieszkalnych, garaży lub innych budynków niezwiązanych z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz dochód z wynajmu ziemi.

Dochód z tytułu własności (bez dochodu z wynajmu nieruchomości) obejmuje wartość odsetek od lokat, bonów skarbowych, obligacji, udzielonych pożyczek oraz udziałów w zyskach przedsiębiorstw.

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych obejmują świadczenia otrzymane przez osoby ubezpieczone oraz ich rodziny, wynikające z faktu ubezpieczenia się w funduszu ubezpieczeń społecznych. Są to emerytury, renty strukturalne za przekazane gospodarstwo rolne, świadczenia o charakterze rent tj. renty z tytułu niezdolności do pracy, szkoleniowe, renty przyznane rolnikom indywidualnym (bez rent socjalnych), renty rodzinne, świadczenia rehabilitacyjne oraz zasiłki, w tym macierzyńskie, pogrzebowe i chorobowe (po ustaniu stosunku pracy). Do świadczeń z ubezpieczeń społecznych zaliczane są także emerytury i renty przyznane byłym żołnierzom zawodowym oraz byłym funkcjonariuszom i członkom ich rodzin przez odpowiednie resorty.

Pozostałe świadczenia społeczne⁴⁴ obejmują świadczenia finansowane z budżetu państwa bądź gmin, ze specjalnych funduszy, jak również towary i usługi otrzymane od instytucji niekomercyjnych. Są to przede wszystkim zasiłki rodzinne, dodatki do zasiłków rodzinnych, świadczenie wychowawcze „Rodzina 800+” (do 2023 r. „Rodzina 500+”), świadczenie „Dobry start” (300+), świadczenie pielęgnacyjne, zasiłki pielęgnacyjne, dodatki mieszkaniowe, świadczenia pieniężne i niepieniężne udzielone na podstawie ustawy o pomocy społecznej, renty socjalne, stypendia, jak również zasiłki dla bezrobotnych i inne świadczenia z Funduszu Pracy i świadczenia przedemerytalne.

Pozostały dochód obejmuje odszkodowania wypłacane przez instytucje ubezpieczeniowe, dary i alimenty otrzymane od innych gospodarstw domowych, wygrane w grach hazardowych i loteryjnych oraz pozostałe rodzaje dochodów.

Dochód do dyspozycji jest to dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.

⁴⁴ Do roku 2008 – „Świadczenia pomocy społecznej”; w latach 2009–2010 – „Świadczenia pozostałe”.

Pozycje oszczędnościowe po stronie przychodowej składają się z:

- pobranych lokat, w tym także sprzedaży papierów wartościowych;
- zaciągniętych pożyczek lub kredytów;
- zwrotu pożyczek pieniężnych udzielonych osobom prywatnym;
- sprzedaży majątku rzeczowego (nieruchomości, środki trwale użytkowane w gospodarstwie rolnym);
- sprzedaży użytkowanych artykułów konsumpcyjnych (w tym przedmiotów trwałego użytkowania).

Wydatki obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne⁴⁵ oraz pozostałe wydatki.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne przeznaczone są na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego. Obejmują one towary zakupione za gotówkę również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej, na kredyt, otrzymane bezpłatnie oraz spożycie naturalne (towary i usługi konsumpcyjne pobrane na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności rolniczej bądź działalności gospodarczej na własny rachunek). Towary konsumpcyjne obejmują dobra nietrwałego użytkowania (np.: żywność, napoje, lekarstwa), półtrwałego użytkowania (np.: odzież, książki, zabawki) i trwałego użytkowania (np.: samochody, pralki, lodówki, telewizory).

Pozostałe wydatki składają się z:

- darów przekazanych innym gospodarstwom domowym lub instytucjom niekomercyjnym;
- niektórych podatków, w tym podatku od spadków i darowizn, podatku od nieruchomości, opłaty za wieczyste użytkowanie gruntu;
- zaliczek na podatek od dochodów osobistych oraz składek na ubezpieczenia społeczne płaconych samodzielnie przez podatnika;
- pozostałych rodzajów wydatków nie przeznaczonych bezpośrednio na cele konsumpcyjne, w tym strat pieniężnych, odszkodowań za wyrządzone szkody.

Pozycje oszczędnościowe po stronie rozchodowej składają się z:

- wpłaconych lokat lub zakupu papierów wartościowych;
- spłaconych pożyczek lub kredytów;
- pożyczek pieniężnych udzielonych osobom prywatnym;
- zakupu, remontu lub modernizacji majątku rzeczowego (w tym nieruchomości i środków trwałych użytkowanych w gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie).

Źródła utrzymania członków gospodarstwa domowego są to źródła, z których pochodzą uzyskiwane środki pieniężne, jak i niepieniężne. Ustala się je na podstawie dochodów (przychodów) członków gospodarstwa, pod warunkiem, że mają one charakter stały lub powtarzalny.

Przez główne (podstawowe) źródło utrzymania rozumie się jedyne lub przeważające źródło utrzymania. Rozróżnia się następujące źródła utrzymania:

1. Źródła zarobkowe:

- praca najemna;
- praca na własny rachunek w indywidualnym gospodarstwie rolnym, poza indywidualnym gospodarstwem rolnym lub wykonywanie wolnego zawodu.

2. Źródła niezarobkowe:

- świadczenia z ubezpieczeń społecznych (w tym emerytury, renty);
- pozostałe świadczenia społeczne (w tym świadczenia rodzinne, zasiłki dla bezrobotnych, świadczenia pieniężne lub niepieniężne udzielane na podstawie ustawy o pomocy społecznej, stypendia, alimenty wypłacane z Funduszu Alimentacyjnego);
- dochody z wynajmu nieruchomości (domów mieszkalnych i mieszkań, garaży oraz ziemi);
- dochody z tytułu własności, bez dochodów z wynajmu nieruchomości (odsetki od lokat, obligacji, bonów lokacyjnych, udzielonych pożyczek, udziały w zyskach przedsiębiorstw);
- pozostałe dochody (w tym otrzymane dary od członków innych gospodarstw domowych);
- inne przychody (np. sprzedaż majątku, korzystanie z oszczędności, zaciągnięte pożyczki).

⁴⁵ Klasyfikacja wydatków na towary i usługi konsumpcyjne oparta jest na Klasyfikacji COICOP 2013 (Classification of Individual Consumption by Purpose, Klasyfikacja Spożycia Indywidualnego według Celu). W 2024 r. do krajowego badania budżetów gospodarstw domowych wprowadzona została opracowana przez ONZ klasyfikacja COICOP 2018, według której dane będą naliczane począwszy od 2026 r. W celu zapewnienia porównywalności danych oraz utrzymania możliwie najdłuższych szeregów czasowych, wyniki badania budżetów gospodarstw domowych obliczane są równolegle według obu klasyfikacji (patrz tablica 37a).

3. Pozostawanie na utrzymaniu:

Przyporządkowuje się je osobie, która nie posiada własnego źródła utrzymania (zarobkowego lub niezarobkowego), jest natomiast utrzymywana przez pozostałych członków gospodarstwa domowego.

Jednostki konsumpcyjne i ekwiwalentne:

Liczbę jednostek konsumpcyjnych obliczono stosując następujące wagi, określające zapotrzebowanie osoby fizycznej na wartości kaloryczne spożywanych pokarmów w zależności od płci i wieku:

– dzieci w wieku:		– mężczyźni w wieku:	
poniżej 1 roku	– 0,25	14–17 lat	– 0,85
1 rok	– 0,30	18 lat lub więcej	– 1,00
2 lata	– 0,40		
3–7 lat	– 0,50	– kobiety w wieku:	
8–11 lat	– 0,60	14–17 lat	– 0,75
12–13 lat	– 0,70	18 lat lub więcej	– 0,85

Jednostki ekwiwalentne są to parametry pozwalające porównywać ze sobą sytuację materialną gospodarstw domowych różniących się wielkością i strukturą demograficzną. Obrazują one wpływ, jaki na koszty utrzymania gospodarstwa domowego ma jego skład demograficzny. W prezentowanych tablicach zastosowana została tzw. zmodyfikowana skala ekwiwalentności OECD obliczona w sposób następujący: 1 – dla pierwszej osoby dorosłej w gospodarstwie, 0,5 – dla każdego następnego członka gospodarstwa domowego w wieku 14 lat lub więcej, 0,3 – dla każdego dziecka w wieku poniżej 14 lat.

Spożycie ilościowe artykułów żywnościowych w gospodarstwach domowych obejmuje artykuły zakupione za gotówkę, przy użyciu karty płatniczej, kredytowej lub na kredyt, otrzymane nieodpłatnie oraz pobrane z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (spożycie naturalne). Za moment spożycia artykułów żywnościowych przyjmuje się moment ich pozyskania przez gospodarstwo domowe.

Dane o spożyciu ilościowym nie obejmują artykułów spożywczych konsumowanych w placówkach gastronomicznych (placówki żywienia przyzakładowego, bary, restauracje itp.).

Do osób pracujących zalicza się pracowników najemnych, pracujących na własny rachunek w indywidualnym gospodarstwie rolnym i poza indywidualnym gospodarstwem rolnym lub wykonujących wolny zawód (łącznie z pomagającymi członkami rodzin).

Pracownik najemny jest to osoba fizyczna zatrudniona przez pracodawcę, niezależnie od rodzaju zawartej między nimi umowy.

Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach robotniczych i pokrewnych (robotnicy) to osoby zatrudnione na stanowiskach, na których wykonywane są:

- czynności (operacje) składające się na proces technologiczny wytwarzania produktów lub świadczenie usług (robotnicy bezpośrednio produkcyjni), jak również stanowiska, na których wykonywane są prace pomocnicze i obsługa w zakresie niezbędnym dla sprawnego przebiegu procesów produkcyjnych (robotnicy pośrednio produkcyjni, żołnierze szeregowi);
- czynności mające charakter obsługi, na które składają się procesy w sferze cyrkulacji: w transporcie, łączności, handlu i in., w sferze usług społecznych (pracownicy na stanowiskach pokrewnych robotniczym).

Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach nierobotniczych to osoby zatrudnione na stanowiskach nieokreślonych jako robotnicze, bez względu na wyuczony zawód. Są to stanowiska kierownicze oraz specjalistyczne, samodzielne lub wykonawcze niemające charakteru kierowniczego, lecz wymagające specjalistycznego przygotowania do zawodu na poziomie wyższym albo średnim zawodowym lub wysokiego poziomu umiejętności twórczych i artystycznych, jak również stanowiska, na których wykonywane są czynności pomocnicze (o charakterze manipulacyjnym) biurowe i gospodarcze, wspomagające działalność prowadzoną na wyżej wymienionych stanowiskach.

Użytkownikiem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie jest osoba pracująca w użytkowanym przez siebie na własny rachunek gospodarstwie rolnym, która kieruje pracą członków swojego gospodarstwa

domowego, pomagających jej w użytkowaniu gospodarstwa rolnego, a także decyduje o kierunku produkcji tego gospodarstwa rolnego – niezależnie od tego czy jest właścicielem lub dzierżawcą gospodarstwa czy użytkownikiem z innego tytułu.

Za pomagającą w gospodarstwie rolnym uznaje się osobę będącą członkiem badanego gospodarstwa domowego, która stale i bez umownego wynagrodzenia pomaga użytkownikowi gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie w prowadzeniu tego gospodarstwa.

Do pracujących na własny rachunek poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie bądź wykonujących wolny zawód zalicza się właścicieli lub współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami rodzin) zakładów wytwórczych lub usługowych, tj. jednostek prywatnych prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie (tym osoby samozatrudnione), jak również osoby wykonujące wolne zawody.

Za osobę pozostającą na utrzymaniu uważa się osobę, która nie posiada własnego źródła utrzymania, natomiast jest utrzymywana przez członków gospodarstwa domowego.

Dziecko na utrzymaniu to osoba w wieku 0–14 lat (włącznie) będąca w składzie gospodarstwa domowego lub osoba w wieku 15–25 lat, o ile nie posiada własnego źródła utrzymania, nie pozostaje w związku małżeńskim lub związku nieformalnym lub nie posiada własnych dzieci.

Osoba odniesienia to osoba, która ukończyła 16 lat i osiąga stały w dłuższym okresie, najwyższy dochód spośród wszystkich członków gospodarstwa domowego.

Typ biologiczny gospodarstwa domowego jest określony na podstawie stopnia pokrewieństwa członków gospodarstwa domowego w stosunku do osoby odniesienia (z uwzględnieniem wieku dziecka i pozostawania na utrzymaniu rodziców). Wyróżnia się następujące typy biologiczne gospodarstw domowych:

- małżeństwo⁴⁶ bez dzieci na utrzymaniu,
- małżeństwo z jednym dzieckiem na utrzymaniu,
- małżeństwo z dwojgiem dzieci na utrzymaniu,
- małżeństwo z trojgiem dzieci na utrzymaniu,
- małżeństwo z czworgiem lub większą liczbą dzieci na utrzymaniu,
- matka z dziećmi na utrzymaniu,
- ojciec z dziećmi na utrzymaniu,
- małżeństwo z przynajmniej jednym dzieckiem na utrzymaniu i innymi osobami,
- matka z przynajmniej jednym dzieckiem na utrzymaniu i innymi osobami,
- ojciec z przynajmniej jednym dzieckiem na utrzymaniu i innymi osobami,
- inne osoby z dziećmi na utrzymaniu,
- gospodarstwa jednoosobowe,
- pozostałe.

Grupa kwintylowa – gospodarstwo domowe zalicza się do odpowiedniej grupy kwintylowej na podstawie wysokości dochodu rozporządzalnego przypadającego na osobę w tym gospodarstwie domowym. W tym celu sporządza się listę członków wszystkich gospodarstw domowych, uszeregowanych według wzrastającego dochodu rozporządzalnego na osobę przy uwzględnieniu stosowanych w badaniu wag, a następnie dzieli się ją na 5 równych części co do liczby osób ważonych. Pierwszą (I) grupę kwintylową stanowi 20% osób o najniższych dochodach, a grupę piątą (V) – 20% osób o najwyższych dochodach (wszyscy członkowie danego gospodarstwa domowego mają przypisany taki sam dochód na 1 osobę i przypisani są do tej samej grupy kwintylowej).

Mediana (zwana też wartością środkową) jest to wartość cechy przypisanej osobom będącym w składzie gospodarstw domowych w szeregu uporządkowanym rosnąco co do wartości badanej cechy, poniżej i powyżej której znajduje się jednakowa ważona liczba osób.

Współczynnik Giniego to miara nierówności rozkładu dochodów; przyjmująca wartość pomiędzy „0” a „1” (lub jeśli przemnożymy przez 100 – pomiędzy „0” a „100”). Współczynnik ten osiąga wartość „0” (rozkład jednorodny), gdy wszystkie osoby mają ten sam dochód, natomiast wartość „1”, gdy wszystkie osoby poza jedną mają dochód zerowy. Im wyższa jest wartość wskaźnika, tym większy jest stopień koncentracji dochodów i większe jest ich zróżnicowanie.

⁴⁶Do małżeństw dołączone zostały związki nieformalne.

Delimitacja Obszarów Wiejskich do celów statystycznych (DOW) odnosi się do gmin wiejskich oraz obszarów wiejskich w gminach miejsko-wiejskich (symbol rodzaju jednostki z rejestru TERYT: 2 i 5 - klasyfikowanych łącznie jako obszary wiejskie). Wyróżnia się następujące rodzaje obszarów wiejskich:

- 1) aglomeracyjne – obszary wiejskie znajdujące się w granicach funkcjonalnych obszarów miast wojewódzkich lub w granicach funkcjonalnych obszarów pozostałych miast liczących co najmniej 150 tysięcy mieszkańców:
 - a) aglomeracyjne dużej gęstości – spełniają jednocześnie warunki dla obszarów aglomeracyjnych i warunek gęstości zaludnienia równej lub większej od średniej gęstości zaludnienia dla Polski;
 - b) aglomeracyjne małej gęstości – spełniają jednocześnie warunki dla obszarów aglomeracyjnych i warunek gęstości zaludnienia poniżej średniej gęstości zaludnienia dla Polski.
- 2) pozaaglomeracyjne – obszary wiejskie znajdujące się poza granicami funkcjonalnych obszarów miast wojewódzkich lub poza granicami funkcjonalnych obszarów pozostałych miast liczących co najmniej 150 tysięcy mieszkańców:
 - a) pozaaglomeracyjne dużej gęstości – spełniają jednocześnie warunki dla obszarów pozaaglomeracyjnych i warunek gęstości zaludnienia równej lub większej od 1/3 gęstości zaludnienia dla Polski;
 - b) pozaaglomeracyjne małej gęstości – spełniają jednocześnie warunki dla obszarów pozaaglomeracyjnych i warunek gęstości zaludnienia poniżej 1/3 gęstości zaludnienia dla Polski.

Określenie gęstości zaludnienia następuje w oparciu o wartości wskaźnika zaokrąglone do liczb całkowitych.

Błędy losowe i nielosowe

Błędem nazywamy różnicę między wielkością uzyskaną z badania a wartością prawdziwą. Błędy występujące w badaniach statystycznych ogólnie dzielimy na losowe i nielosowe.

Błędy losowe występują tylko w badaniach opartych na próbie. Występują one, ponieważ w badaniu reprezentacyjnym na podstawie próby wnioskujemy o całą populację. Otrzymane z tej próby wyniki po uogólnieniu na całą zbiorowość mogą dać wyniki różniące się od wyników, jakie można by uzyskać z badania pełnego. Dlatego też po przeprowadzeniu badania określa się stopień precyzji otrzymanych wyników, a dokładniej sprawdza się, w jakim stopniu uzyskane oceny parametrów reprezentują całą zbiorowość. Miarą błędu losowego jest odchylenie standardowe estymatora. Wartości tego odchylenia nie da się dokładnie obliczyć, ale można je oszacować. W badaniu budżetów gospodarstw domowych do oszacowania odchylenia standardowego estymatorów stosuje się metodę zrównoważonych półprób replikacyjnych.

Ocena odchylenia standardowego estymatora jest w niniejszej publikacji nazywana bezwzględnym błędem szacunku (s).

Względny błąd szacunku (v), to iloraz bezwzględnego błędu szacunku przez wartość estymatora wyrażony w procentach.

Błędy nielosowe nie są związane z losowaniem i powstają z różnych innych przyczyn na wszystkich etapach badania.

Źródła błędów nielosowych można podzielić na:

- błędy operatu (w tym braki numerów telefonów przypisanych do wylosowanych adresów);
- błędy pomiaru (np.: błędy w kwestionariuszu, niezrozumiała instrukcja, niewłaściwy dobór ankietowanych, błędy opracowania wyników);
- błędy odpowiedzi (np.: nieudzielenie informacji lub udzielanie nieprawdziwych odpowiedzi).

Realizacja badania

Poważnym zagadnieniem w badaniu budżetów gospodarstw domowych jest problem niepodjęcia badania przez gospodarstwa wylosowane do badania. Brak informacji od gospodarstw domowych – jeśli występuje w dużej skali bądź jest silnie skoncentrowany w niektórych podzbiorowościach – może wpłynąć na jakość uzyskanych wyników.

W badaniach reprezentacyjnych jest sprawą niezwykle ważną, aby gospodarstwa wylosowane według przyjętego schematu udzieliły odpowiedzi. Ponieważ część gospodarstw domowych z różnych powodów nie uczestniczy w badaniu, przyjęto metodę zamiany (substytucji) gospodarstw wylosowanych z próby zasadniczej, niepodających odpowiedzi. Gospodarstwo z próby rezerwowej, które "wchodzi" do badania w miejsce gospodarstwa nieprzystępującego do badania, nie musi być gospodarstwem o podobnych cechach społeczno-demograficznych charakteryzujących gospodarstwo odmawiające (np. inny skład osobowy, inne źródło utrzymania), gdyż jest to gospodarstwo wybrane losowo.

Losowy sposób zamiany gospodarstw domowych polega na tym, że z uporządkowanego losowo ciągu mieszkań, w przypadku braku odpowiedzi, dobierane są kolejne mieszkania. Postępowanie takie prowadzi się tak długo, aż gospodarstwa domowe z dwóch mieszkań w danej jps, co najmniej po jednym w każdym mieszkaniu, zgodzą się uczestniczyć w badaniu. W teorii prawdopodobieństwa tego typu postępowanie nazywa się losowaniem sekwencyjnym. Istotne jest tutaj ściśle przestrzeganie losowo ustalonego porządku przy korzystaniu z rezerwowej próby mieszkań.

Ten sposób losowania pozwala zrealizować wielkość próby możliwie bliską wielkości zamierzonej⁴⁷.

Wskaźnik realizacji próby (kompletności badania)

Wskaźnikiem realizacji próby (kompletności badania) nazywamy wyrażony w procentach stosunek liczby gospodarstw domowych, które zostały zbadane, do liczby mieszkań wylosowanych do próby zasadniczej. Wskaźnik ten wynosiłby 100%, gdyby dla każdego wylosowanego mieszkania z próby zasadniczej zostało zbadane jedno gospodarstwo domowe z próby zasadniczej lub dobrane z próby rezerwowej i zbadane. Wskaźnik realizacji próby jest mniejszy niż 100% jeśli gospodarstwa domowe podejmujące badanie przerywają je w czasie miesiąca badania lub nie udzielają wywiadu kwartalnego oraz w przypadku gdy pomimo wykorzystania próby rezerwowej nie udaje się pozyskać gospodarstwa domowego do badania.

Wskaźnik realizacji prób zasadniczej i rezerwowej

Wskaźnikiem realizacji prób zasadniczej i rezerwowej nazywamy wyrażony w procentach stosunek liczby gospodarstw, które zostały zbadane, do liczby wszystkich wylosowanych i dobranych gospodarstw (próba zasadnicza i gospodarstwa dobrane z próby rezerwowej).

Przyczyny niepodjęcia badania

W badaniu budżetów gospodarstw domowych analizowane są przyczyny niepodjęcia badania przez gospodarstwa domowe. Przyczyny te możemy generalnie podzielić na obiektywne i subiektywne. Do przyczyn obiektywnych zaliczamy: brak nawiązania kontaktu, niemożność udziału w badaniu ze względu na wiek bądź chorobę, nieobecność w domu, zmianę miejsca zamieszkania.

Przez przyczyny subiektywne rozumiemy odmowy, a więc przyczyny takie jak: niechęć bądź brak czasu do prowadzenia przez rodzinę systematycznych zapisów. Oznacza to, że wylosowane gospodarstwo potencjalnie mogłoby wziąć udział w badaniu, nie zaistniały bowiem żadne wypadki losowe, które uniemożliwiają prowadzenie zapisów, lecz gospodarstwo z powodów czysto subiektywnych nie chce uczestniczyć w badaniu.

⁴⁷ W 2024 r. badanie zrealizowano dla ok. 93% zamierzonej wielkości próby.

Na potrzeby badania budżetów gospodarstw domowych przypadki braku zgody na realizację badania przez gospodarstwa domowe zostały sklasyfikowane następująco:

- gospodarstwa domowe mające przystąpić do badania po raz pierwszy, lecz niepodejmujące uczestnictwa w nim;
- gospodarstwa domowe prowadzące zapisy w analogicznym miesiącu poprzedniego roku i nieprzystępujące do prowadzenia zapisów w miesiącu badania w danym roku;
- gospodarstwa domowe biorące udział w badaniu i przerywające prowadzenie zapisów w trakcie miesiąca;
- gospodarstwa domowe badane w danym miesiącu, a nieudzielające wywiadu kwartalnego.

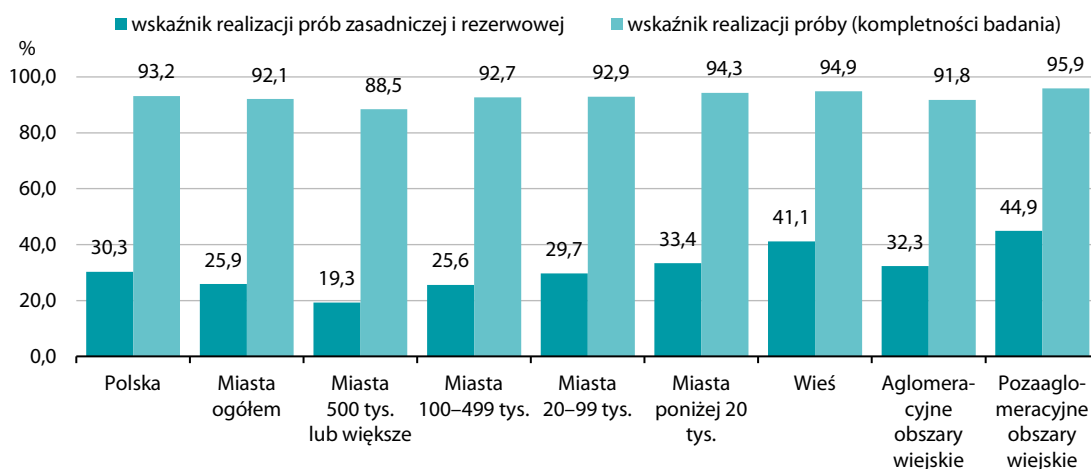
W 2024 r. wskaźnik realizacji próby (kompletności badania) wyniósł 93,2% (w 2023 r. 92,3%). Wskaźnik realizacji prób zasadniczej i rezerwowej badania budżetów gospodarstw domowych (dla próby zasadniczej i wykorzystanych adresów z próby rezerwowej) wyniósł 30,3%. Była to wartość wyższa niż w 2023 r. (29,8%), ale nadal niższa niż w 2019 r., ostatnim roku przed pandemią COVID-19 (33,0%). W strukturze zbadanych gospodarstw domowych 30,9% stanowiły gospodarstwa zamieszkujące mieszkania wylosowane z próby zasadniczej, a 69,1% gospodarstwa domowe zamieszkujące mieszkania dobrane z próby rezerwowej.

Spośród gospodarstw domowych wylosowanych bądź dobranych do badania po raz pierwszy, przystąpiło do badania 19,8% gospodarstw domowych, a kontynuowało badanie (uczestniczyło w badaniu po raz drugi) 83,8% gospodarstw domowych spośród gospodarstw domowych badanych w analogicznym okresie roku poprzedniego (w 2023 r. było to odpowiednio 19,2% i 85,3%).

Gospodarstwa domowe, które przerwały badanie w trakcie miesiąca badania lub po kwartale stanowiły 2,2% ogółu wylosowanych lub dobranych do badania gospodarstw domowych (w 2023 r. – 2,6%).

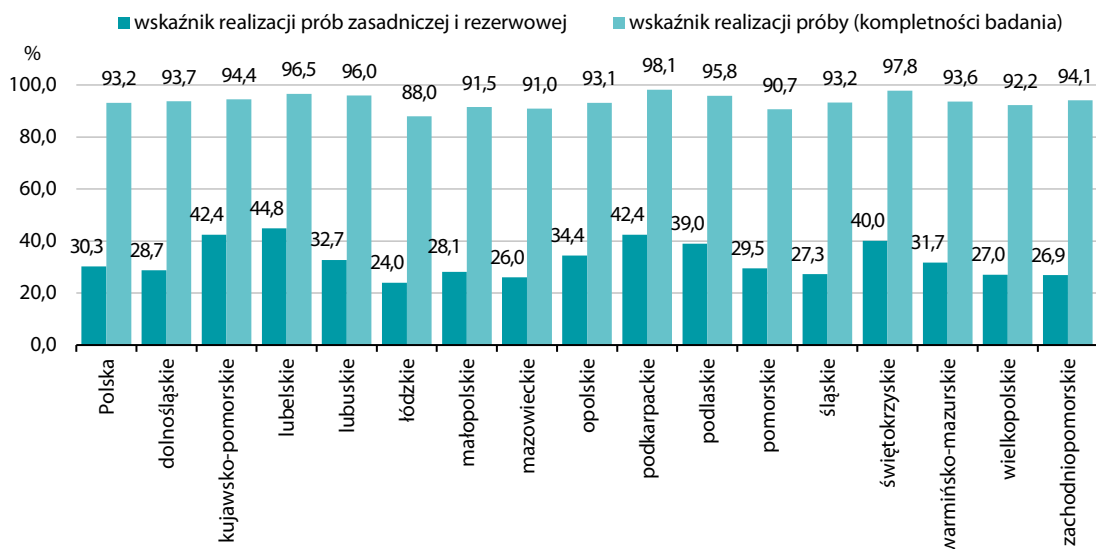
Na terenach wiejskich wskaźnik realizacji próby (kompletności badania) wyniósł 94,9% (na obszarach aglomeracyjnych 91,8%, na obszarach pozaaglomeracyjnych 95,9%), a w miastach 92,1% (w największych miastach 88,5%). Wskaźnik realizacji prób zasadniczej i rezerwowej był wyższy na terenach wiejskich – 41,1% (na obszarach aglomeracyjnych 32,3%, na obszarach pozaaglomeracyjnych 44,9%), niż w miastach – 25,9%. Wskaźnik ten istotnie malał wraz ze wzrostem wielkości miasta według liczby mieszkańców i w miastach o liczbie mieszkańców co najmniej 500 tysięcy osiągnął poziom 19,3%.

Wykres 66. Wskaźnik realizacji prób zasadniczej i rezerwowej oraz wskaźnik realizacji próby (kompletności badania) według klasy miejscowości zamieszkania respondentów w 2024 r.

Wskaźnik realizacji próby (kompletności badania) był najniższy w województwie łódzkim (88,0%), a najwyższy w województwie podkarpackim (98,1%). Natomiast najniższy wskaźnik realizacji prób zasadniczej i rezerwowej odnotowano w województwach łódzkim (24,0%) i mazowieckim (26,0%), a najwyższe w województwach lubelskim (44,8%) oraz kujawsko-pomorskim i podkarpackim (po 42,4%).

Wykres 67. Wskaźnik realizacji prób zasadniczej i rezerwowej oraz wskaźnik realizacji próby (kompletności badania) według województw w 2024 r.

Wśród gospodarstw domowych niepodjęających badania główną przyczyną były odmowy (55,0%). Przyczyna ta była najczęściej występującą zarówno w grupie gospodarstw domowych badanych po raz pierwszy (54,5%), jak i badanych w analogicznym okresie roku poprzedniego (69,5%).

Drugą istotną przyczyną niepodjęcia badania był „brak możliwości nawiązania kontaktu z mieszkańcami – nikogo nie zastano w domu” (38,0%). Była to przyczyna występująca zdecydowanie częściej wśród gospodarstw domowych badanych po raz pierwszy (38,8%) niż wśród badanych w analogicznym okresie roku poprzedniego (10,4%).

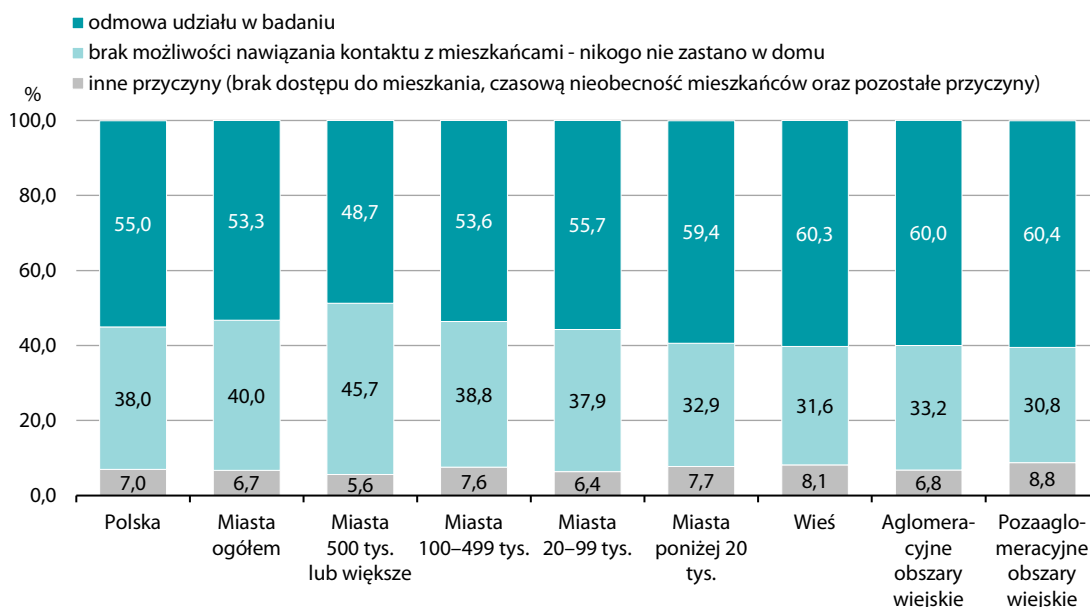
Gospodarstwa domowe odmawiające udziału w badaniu (w sytuacji gdy ankieter przedstawił informacje o badaniu) jako przyczynę podawały: niechęć do wszystkich badań statystycznych (30,2%), brak czasu (22,7%), niechęć do udzielania informacji na temat budżetu domowego (16,5%), uciążliwość zapisów (13,9%), bądź inne przyczyny (6,1%).

Tablica zawiera wskaźniki przyczyn niepodjęcia badania w 2024 r.

Przyczyny niepodjęcia badania	Gospodarstwa domowe		
	ogółem	badane po raz pierwszy	badane w analogicznym okresie roku poprzedniego
	w odsetkach		
Ogółem przyczyny	100,0	100,0	100,0
odmowa udziału w badaniu	55,0	54,5	69,5
brak możliwości nawiązania kontaktu z mieszkańcami – nikogo nie zastano w domu	38,0	38,8	10,4
brak dostępu do mieszkania	1,7	1,7	0,3
brak badanego gospodarstwa domowego – rozpad gospodarstwa, zmiana miejsca zamieszkania	0,2	-	8,4
czasowa nieobecność mieszkańców	2,1	1,9	5,4
brak możliwości nawiązania kontaktu z mieszkańcami z powodu podeszłego wieku, choroby, alkoholizmu	2,7	2,7	3,9
inne	0,3	0,4	2,1

W miastach i na wsi najczęstszymi przyczynami niepodjęcia badania były: odmowa – odpowiednio 53,3% i 60,3% oraz brak możliwości nawiązania kontaktu z mieszkańcami – odpowiednio 40,0% i 31,6%. Najniższy odsetek odmawiających udziału w badaniu gospodarstw domowych wystąpił w miastach największych, liczących co najmniej 500 tys. mieszkańców (48,7%), w których jednocześnie najczęściej notowano brak możliwości kontaktu z mieszkańcami (45,7%). Z kolei najczęściej odmawiały udziału w badaniu gospodarstwa domowe zamieszkujące pozaaglomeracyjne obszary wiejskie (60,4%), wśród których najrzadziej występowała sytuacja braku możliwości nawiązania kontaktu z mieszkańcami (30,8%).

Wykres 68. Odsetek gospodarstw domowych, które nie przystąpiły do badania w 2024 r. według przyczyn niepodjęcia badania i klasy miejscowości zamieszkania

Uwagi końcowe

Wykorzystując wyniki badania budżetów gospodarstw domowych do analiz ekonomicznych w skali kraju należy pamiętać, że:

- jak wykazuje praktyka badań reprezentacyjnych, bazujących na oświadczeniach osób badanych (zarówno w Polsce, jak i w innych krajach), ich wyniki są obciążone błędami o charakterze nielosowym; dotyczy to zwłaszcza dochodów i niektórych rodzajów wydatków; zaniżane są szczególnie takie pozycje, jak: dochody, wydatki na alkohol, tytoń, wyroby cukiernicze, żywienie w placówkach gastronomicznych;
- niektóre rozwiązania metodologiczne przyjęte w badaniu budżetów gospodarstw domowych różnią się od rozwiązań stosowanych w rachunkach narodowych, odnoszących się do sektora gospodarstw domowych oraz innych badań statystycznych; dotyczy to przede wszystkim:
 - a. podmiotu badania – badanie budżetów gospodarstw domowych nie obejmuje gospodarstw zbiorowych, wchodzących w skład sektora gospodarstw domowych w rachunkach narodowych oraz nie uwzględnia kwestii rezydencji członków gospodarstw domowych;
 - b. przyjętych definicji: dochodu do dyspozycji, spożycia indywidualnego z dochodów osobistych oraz wydatków na towary i usługi konsumpcyjne; dochód do dyspozycji w rachunkach narodowych w przeciwieństwie do kategorii o tej samej nazwie w badaniu budżetów gospodarstw domowych obejmuje kwoty przeznaczone na akumulację w działalności rolniczej i pozarolniczej; dochód do dyspozycji oraz spożycie indywidualne w rachunkach narodowych obejmują dodatkowe

szacunki (konceptyjne i zapewniające kompletność danych zgodnie z Rozporządzeniem ESA2010) np. czynsze umowne, które nie są uwzględnione w badaniu budżetów gospodarstw domowych;

- c. nie uwzględnia się w badaniu budżetów gospodarstw domowych spożycia indywidualnego z funduszy świadczeń społecznych w naturze (np.: wartości usług edukacji i wychowania, ochrony zdrowia i opieki socjalnej) przekazywanego przez instytucje rządowe, samorządowe i niekomercyjne nieodpłatnie na rzecz gospodarstw domowych, które w rachunkach narodowych ujmowane jest w kategorii spożycie indywidualne skorygowane;
- d. sposobu wyceny spożycia naturalnego – w badaniu budżetów gospodarstw domowych do wyceny wartości spożycia naturalnego przyjmowane są ceny detaliczne, natomiast w rachunkach narodowych – ceny bazowe;
- e. spożycia poszczególnych artykułów żywnościowych – dane z badania budżetów gospodarstw domowych dotyczące spożycia ilościowego, w przeciwieństwie do danych makroekonomicznych, nie obejmują artykułów żywnościowych spożytych przez gospodarstwa domowe w placówkach gastronomicznych;
- f. wyniki badania gospodarstw domowych oparte są wyłącznie na oświadczeniach respondentów, rachunki narodowe są opracowaniem wtórnym opartym na różnych źródłach danych i szacunkach.

Wszystkie te czynniki powodują występowanie rozbieżności między wynikami badania budżetów gospodarstw domowych a danymi makroekonomicznymi. Dlatego też wyniki badania budżetów gospodarstw domowych powinny być wykorzystywane bezpośrednio przede wszystkim do analiz różnicowania względnego oraz struktury wydatków, dochodów i spożycia przez gospodarstwa domowe, w zależności od cech społeczno-demograficznych i innych stosowanych przekrojów (np. według województw, klasy miejscowości zamieszkania, grup kwintylowych).

Methodological notes

The survey objective

The Household Budget Survey (HBS) plays an important role in the analysis of the living standards of the population. It is the basic source of information on the outgoings, quantitative food consumption, receipts and other aspects of the living conditions of particular groups of the population.

The Household Budget Survey provides detailed information on:

- the level and structure of expenditure as well as sources of goods and services;
- the consumption level of basic food products according to quantity, but also energetic value and nutrients;
- prices at which households purchase selected goods and services;
- the level and sources of income;
- households' equipment with durable goods;
- dwelling conditions;
- subjective evaluation of the material condition of households;
- the demographic and social structure of households, i.e. the number of household members, their age, sex, education, disability and economic activity.

The data obtained from the Household Budget Survey allows for the analysis of the living conditions of the population, evaluation of the impact of various factors on the living conditions of the main population groups and their differentiation.

The results of the Household Budget Survey are as follows:

- the analysis of the living conditions level and differentiation for the main socio-economic groups of households and the reasons for this differentiation;
- the analysis of the living conditions level and differentiation for the main socio-economic groups of households according to the dynamic approach;
- the creation of weights for the calculation of consumer price indices on goods and services and thus indirectly for the validation of pensions, retirement pays and other social benefits;
- setting the minimum wage level;
- the estimation of households' tax burden and auxiliary analysis for the determination of social benefits;
- natural consumption analysis;
- the estimation of households' consumption;
- economic poverty measurement and a shortage zone;
- energy poverty measurement;
- studying nominal and real income levels and changes observed for particular groups of households;
- detailed surveys of the consumer market, forecasts and other economic analysis;
- sociological and other kinds of monographic studies.

Survey method

The Household Budget Survey is based on the representative method which allows for the generalisation of the results to the whole population of households within a margin of an error.

The monthly rotation of households implemented since 1993 assumes that every month of the year a different group of households participates in the survey. Which participate in the survey for two consecutive years in the same month of the year. Each of them provides information on expenditure, quantitative consumption, income, dwelling conditions and subjective evaluation of the material condition of households for a period of one month.

Since 2005 households in the Household Budget Survey have been classified according to five basic socio-economic groups of the population. There are:

- employees' households – households whose exclusive or main (prevailing) source of maintenance is income from hired work in either the public or private sector. Additional sources of income for this group of households may include retirement pension, other types of pension or any unearned income, self-employment in a private farm in agriculture and out of a private farm in agriculture or free profession. The income gained from the individual additional sources is lower than the income from hired work;
- farmers' households – households whose exclusive or main (prevailing) source of maintenance is income from the use of private farm in agriculture. Additional sources of maintenance for this group of households may include retirement pension, other types of pension or any other unearned income, hired work, self-employment outside farming or free profession. The income gained from individual additional sources is lower than that from the private farm in agriculture;
- households of the self-employed outside farming – households whose exclusive or main (prevailing) source of maintenance is self-employment (other than private farm in agriculture) or free profession. Additional sources of maintenance may include hired work, a private farm in agriculture, retirement pension, another type of pension or any other unearned income. The income gained from individual additional sources is lower than that obtained from self-employment other than private farm in agriculture (including income from free profession);
- households of retirees and pensioners – households whose exclusive or main (prevailing) source of maintenance is retirement pension or any other type of pension. Additional sources of maintenance may include other than pension unearned income (e.g. income from property, family benefits with supplements, gifts), hired work, self-employment in a private farm in agriculture and out of a private farm in agriculture or free profession. The income gained from individual additional sources is lower than that from retirement pensions and other types of pension;
- households living on unearned sources – households whose exclusive or main (prevailing) source of maintenance is provided by unearned income other than retirement pension or another type of pension, such as unemployment benefits, monetary or non-monetary assistance provided on the basis of the Law on Social Welfare, housing subsidies, family benefits with supplements to them, child-raising benefit "Family 800+", alimonies, donations, income from property or income from hiring (leasing) houses and buildings not related to own business activity. Additional sources of maintenance can be provided by hired work, retirement pension or another type of pension, self-employment outside farming, free profession or a private farm in agriculture. The income gained from individual additional sources is lower than that from unearned sources other than retirement pensions and another type of pensions. Due to the small number of households in this group and its high internal differentiation, the data for households living on unearned sources are not published.

Presented results do not contain any figures referring to households who live in collective homes, like students' hostels, social welfare homes (the so called collective households) as well as households of the diplomatic corps of foreign countries. The households of foreign citizens with permanent or long-lasting residence in Poland and using Polish language participate in the survey.

Sample selection method

The adopted sampling scheme was a geographically stratified and two-stage one with different selection probability at the first stage. The primary sampling units (PSU) were statistical regions or set of statistical regions⁴⁸ and those for the second stage were dwellings.

The first stage sampling frame was based on the records of statistical regions designed for the National Census purposes and updated annually by the changes resulting from the administrative division of the country as well as construction of new and dismantle of old houses or changes in the purpose of premises. The sampling frame keeps in record information about every statistical region concerning address characteristics as well as the numbers of dwellings. The minimum number of addresses that primary sampling unit should consist of depends on class of locality and it is: 540 for Warsaw, 440 for other cities with at least 500 thousand residents, 240 for the rest of cities and towns and 160 for rural areas. That is why small statistical regions were combined with the neighbouring ones. In total, about 30 000 PSU were set up.

In 2020 a decision was made to reduce gradually the sample size for the Household Budget Survey. In the years 2006–2020, it was 37 584 dwellings yearly. In 2021, it was 34 008 dwellings yearly. Beginning with 2022, the sample size reached 30 432 dwellings yearly.

In 2024, in the survey were used two subsamples:

- subsample 2 – selected in 2022 for the survey in 2023–2024 and counting 634 PSU (i.e. 15 216 dwellings yearly);
- subsample 1 – selected in 2023 for the survey in 2024–2025 and counting 634 PSU (i.e. 15 216 dwellings yearly).

Stratification was based on subregions as well as the class of locality size. There were distinguished 4 classes of locality size: towns and cities with 100 thousand inhabitants and over (independent strata), towns with 20-99 thousand inhabitants, towns below 20 thousand inhabitants, and rural areas. Additionally, some strata were divided according to agricultural character, affluence, or delimitation of rural areas (DOW). A total of 217 strata were created.

The allocation consisted of 3 stages:

- a) allocation proportional to the square root of the number of dwellings in the regions, taking into account the division of Mazowieckie voivodship into the regions: "Mazowiecki Regional Region" and "Warsaw Capital Region", as well as Śląskie Voivodship division into Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolis and the remaining part of this voivodship. This method reduced the relative error for the smallest voivodships and allowed to preserve the possibility of publishing the results for voivodships⁴⁹;
 - b) within each region (after adding the units for both parts of Śląskie Voivodship) on an allocation proportional to the number of dwellings in the stratum.
2. In rural areas more and less agricultural strata were distinguished, and throughout Poland wealthier strata were distinguished (according to the average tax income of gminas from PIT per capita). In total 217 strata were created.
 3. Oversampling was applied in strata defined as more agricultural (in order to improve the precision of results for farmers' households) and households in strata defined as wealthier (in order to better capture wealthier households in the survey).

⁴⁸ Since 2015 called 'the area survey points' (asp).

⁴⁹ And in the case of Mazowieckie and Śląskie voivodships - also for their internal division into two parts, respectively 'Mazowiecki regional', 'Warsaw Capital' as well as 'Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolis' and the remaining part of Śląskie voivodship.

The table given below presents the number of selected primary sampling units by voivodship.

Voivodship	Total		Urban areas		Rural areas	
	subsample 1	subsample 2	subsample 1	subsample 2	subsample 1	subsample 2
P O L A N D	634	634	392	391	242	243
Dolnośląskie	45	45	29	29	16	16
Kujawsko-Pomorskie	33	33	20	20	13	13
Lubelskie	36	36	15	15	21	21
Lubuskie	23	23	16	16	7	7
Łódzkie	43	43	28	28	15	15
Małopolskie	47	47	26	26	21	21
Mazowieckie	89	89	60	60	29	29
Opolskie	23	23	13	13	10	10
Podkarpackie	31	31	13	13	18	18
Podlaskie	27	27	15	15	12	12
Pomorskie	38	38	25	25	13	13
Śląskie	69	69	55	55	14	14
Świętokrzyskie	24	24	12	11	12	13
Warmińsko-Mazurskie	27	27	16	16	11	11
Wielkopolskie	48	48	28	28	20	20
Zachodniopomorskie	31	31	21	21	10	10

The second stage sampling frame was based on the registers of dwellings in the selected primary sampling units, prepared on the base of TERYT (National Official Register of the Territorial Division of the Country). The selection of dwellings was done in accordance with the following rules:

1. the adopted model is full rotation with a monthly replacement of the sample;
2. for each month 2 dwellings in the basic sample per PSU are selected and all the households from these dwellings participate in the survey;
3. every selected dwelling participates in the survey in the same month of the two consecutive years, i.e. 2023 and 2024 for subsample 2 as well as 2024 and 2025 for subsample 1;
4. for every dwelling in PSU a reserve sample of dwellings is selected in order to replace dwellings inhabited by households not participating in the survey. The dwellings from the reserve sample are surveyed in the sequence of drawing as a replacement of not participating ones.

Following the above guideline, 24 dwellings were selected to so-called “basic sample” (2 for each month) and two reserve samples, separately for each of the subsamples (250 each for Warsaw, 200 each for cities with 500 thousand inhabitants and over, 100 each for other towns and cities, 60 each for villages).

Because of non-participation of part of households in selected dwellings, there could be a difference between a structure of the surveyed sample and that of selected one revealed by the socio-demographic traits.

The first step in determining the weights is to calculate the weights from selection. These weights, which are the inverses of the household selection probabilities, are the same for all households in a given stratum.

In 2024, the number of households surveyed amounted to approximately 93% of the basic sample size. Therefore, an additional step in weight correction was applied. The weights were divided by the response rate broken down by voivodship and class of locality size⁵⁰.

⁵⁰ There are six classes of locality size: cities 500 thousand or over, cities 200-500 thousand, towns 100-200 thousand, towns 20-100 thousand, towns below 20 thousand, rural areas.

The weights were then corrected using the so-called calibration integrated simultaneously into the structure of households according to the number of persons in the household (five size groups, from 1 to 5-person or more households), determined on the basis of the results of the National Population and Housing Census 2021⁵¹ as well as the demographic structure of the population from current demographic estimates by gender and age groups (10 groups). The place of residence (in division into urban or rural areas) was also taken into account.

Survey organisation

The Household Budget Survey is conducted in the field by statistical offices. However, the responsibility for the survey content and coordination lies with the Statistics Poland, Social Surveys and Labour Market Department in cooperation with Statistic Office in Łódź which specializes in living condition statistic.

In 2024, it was planned to survey 2536 dwellings every month (1268 in each subsample) and thus it was planned to achieve the results for the whole year from households inhabiting 30432 dwellings⁵². Actual number of surveyed households was 28350.

The table given below presents the numbers of households as well as selected dwellings surveyed in particular voivodships (regions):

Voivodship	Selected dwellings	Surveyed households	Voivodship	Selected dwellings	Selected dwellings
POLAND	30432	28350			
Dolnośląskie	2160	2024	Podkarpackie	1488	1460
Kujawsko-Pomorskie	1584	1496	Podlaskie	1296	1242
Lubelskie	1728	1668	Pomorskie	1824	1654
Lubuskie	1104	1060	Śląskie	3312	3087
Łódzkie	2064	1816	Świętokrzyskie	1152	1127
Małopolskie	2256	2064	Warmińsko-Mazurskie	1296	1213
Mazowieckie	4272	3886	Wielkopolskie	2304	2125
Opolskie	1104	1028	Zachodniopomorskie	1488	1400

In 2024, the HBS was conducted by interviewers as a Computer Assisted Personal Interview (CAPI method) and the notes in the household budget diary were made by surveyed households in paper booklet or in on-line one available through Internet browser (CAI method) or households collected receipts/bills, from which the data was then recorded by the interviewers.

⁵¹ According to the economic definition adopted in the household budget survey, a household is a group of people related or unrelated, living together and sharing their income and expenditure (multi-person household) or a self-sufficient person i.e. not sharing his/her income with any other person, whether living alone or not (single-person household). In contrast, the National Population and Housing Census 2021 adopts the housing concept of a household, according to which all persons living in one dwelling are considered members of the same household. For the purposes of preparing the calibrated weights for the household budget survey, a transition was made from the number of households according to the housing definition to the number of households according to the economic definition. Households with 5 or more members were re-estimated (it was assumed that some of such households in the National Census 2021 were created from the merger of more than one household according to the economic definition) into other groups of households (with 1-4 persons), maintaining urban-rural proportions. In addition to information on the structure of households by number of people and place of residence from the National Census 2021, information on households from previous editions of the household budget survey was used.

⁵² The given number applies to the units for which the annual results should be provided, if one household was included in the study in each selected dwelling.

Interviewers who conduct the HBS are employees of statistical offices in voivodships. The main tasks are as follows:

- to recruit households every month in selected dwellings to participate in the survey and conducting preliminary interview on the socio-demographic characteristics of the household;
- to visit each taking notes in the paper diary household at least four times in a month (there is a two-weeks cycle of keeping notes concerning expenditure and income of family);
- to visit each taking notes in the internet diary household at least two times in a month and supervise family's notes in diary;
- to provide surveyed households (regardless of the method of diary filling) with instructions on how to fill in the diary and to explain the records that raise doubts;
- to interview the households at the end of the month for economic activity and respondents' opinions on the households living conditions;
- to compile and analyse the information collected in the diaries and questionnaires;
- to register in the internet diary paper diaries or collected receipts/bills received from respondents and check the calculations and the logical content for all questionnaires;
- to make "The monthly household's budget" for each household participating in the survey;
- to conduct a quarterly interview with surveyed households regarding rare expenditure incurred during the quarter by all households participating in the survey as well as in the case of households with the so-called a "new" subsample (selected for the 2024-2025 survey) – equipping households with some durable goods and in the case of households with the so-called "old" subsample (selected for the 2023-2024 survey) – wealth of households.

Sources of data on outgoings and receipts

The main source of information on outgoings and receipts (monetary and non-monetary) of each household participating in the survey is "Household Budget Diary" filled in by the household in paper or electronic version, alternatively, a household can also collect receipts/bills documenting expenditure. Family that fills the paper diary takes notes during the 1st half of a month and then hands it over to the interviewer for analysis and elaboration. During the 2nd half of the same month the household keeps records of its receipts and outgoings in the next diary. An alternative form is for the family to collect receipts and write to paper diary only those items which are not included in the receipts. Family working with the internet diary takes notes during the surveyed month and the interviewer analyses, on an ongoing basis during the month of the survey, and elaborates obtained information through internet application.

Each family records in its diary all the household-related outgoings, such as purchase of goods and services, charges associated with the use of the apartment/house, repayment of credits and loans, payment of instalments in cash for the goods purchased, making savings deposits, purchase of securities, gifts and alimonies, insurance fees, tax payments, loans granted and value of products (services) received free-of-charge (gifts). Household also records monetary income obtained from outside by the household in the surveyed month as well as from a private farm in agriculture or self-employment, which were allocated to satisfy household's needs.

The household also records non-monetary values of all products collected from private farm in agriculture or self-employment to satisfy household's needs as well as goods produced in private farm in agriculture and transferred outside the household. The diary also includes expenditure connected with running private farm in agriculture.

Basic concepts, principles of calculation and grouping

The survey unit is a one-person or multi-person household.

One-person household is defined as a self-sufficient person i.e. not sharing his/her income with any other person, whether living alone or not.

Multi-person household is defined as a group of persons living together and sharing their incomes and expenditures. The size of a household is understood as a number of persons included in the household.

Household budget is a systematic, classification-based statement of household's receipts and outgoings (in cash and in kind) covering a given period.

Net receipts include all the values entering the household excluding personal income tax prepayments made on behalf of a tax payer by tax-remitter and social security and health insurance premiums. Net receipts consist of household's available income and the savings items on the receipt side.

Net outgoings include all the values flowing out of the household excluding personal income tax prepayments made on behalf of a tax payer by tax-remitter and social security and health insurance premiums. Net receipts consist of expenditures and savings items on the outgoing side.

Household's available income is defined as a sum of household's current incomes from various sources reduced by prepayments on personal income tax made on behalf of a tax payer by tax-remitter (this is the case with income from hired work and social security benefits and other social benefits) by tax on income from property, taxes paid by self-employed persons, including those in free professions and individual farmers and by social security and health insurance premiums. The available income covers both income in cash and in kind, including natural consumption (consumer goods and services taken to satisfy household's needs from self-employment – in and outside farming) as well as goods and services received free of charge.

Available income is allocated to expenditures and savings increase.

The available income comprises:

- income from hired work;
- income from a private farm in agriculture;
- income from self-employment other than a private farm in agriculture or from free profession;
- income from rental of a property or land;
- income from property (excluding income from rental of a property or land);
- social insurance benefits (of which retirement pensions and pensions);
- other social benefits (of which family benefits);
- other income (including gifts and alimonies).

Income from hired work covers all the incomes gained from hired employment, including:

- remuneration for work;
- sick leave payments (received at the time of employment contract duration), compensatory and nursing benefits;
- non-cash incomes (granted by the employer), such as value of services resulting from a flat or car admitted by the employer for private use, subsidies to public transport cards;
- receipts from a company social benefit fund;
- compensation paid to retired or dismissed persons.

Income from hired work comprises incomes from all the workplaces of a household member, irrespective of the employment duration and type of contract.

Income from a private farm in agriculture is measured as a difference between the value of sale of agricultural production (along with natural consumption), supplement connected with use of private farm in agriculture and current investment in the farming production and farm-related tax.

Private farms in agriculture include:

- private farms exceeding 1 ha of agricultural land, tended by farmers on their own or rented land;
- private farms up to 1 ha (inclusive) of agricultural land (including company plots);
- livestock owners who do not possess agricultural land.

Definition of private farm in agriculture is not an equivalent of the definition used in the Statistical Yearbook of the Republic of Poland (chapter Agriculture. Fishing). Classification to farmer group, in the Household Budget Survey, is based only on the predominant income of survived household gained from individual private farm (quantity of production is not taken directly into account).

Income from self-employment includes the part of income from business activity (excluding a private farm in agriculture) and free profession or a standstill benefit for self-employed persons granted in 2023 in connection to the COVID-19 pandemic, which was allocated to purchasing consumer goods and services and to housing investments (e.g. building a house or buying a flat) and savings to satisfy household's needs. The income from self-employment can be in cash or in kind (natural consumption).

Income from rental of a property or land covers gross income (receipts minus inputs) gained from hiring dwellings, garages or other building constructions not related to own business activity as well as income from land leasing.

Income from property (excluding income from rental of a property or land) comprises the value of interest from deposits, deposit bills, bonds, loans granted, shares in company profits.

Social security benefits comprise benefits received by the insured persons and their families on the basis of insurance in social security funds. This includes retirement pensions, early retirement pays for transferred farm, disability types of benefits (pensions for inability to work, training or granted to individual farmers), family pensions, rehabilitation benefits, maternity, funeral and sick leave benefits (after expiration of the employment contract). Social security benefits include also retirement and other pensions granted to former soldiers and former uniformed service personnel as well as members of their families by the respective ministries.

Other social benefits⁵³ include those financed by the State Budget or by the local governments as well as from special funds but also goods and services received from non-profit institutions. They are first of all family benefits, supplements to family benefits, child-raising benefit 'Family 800+' (until 2023 'Family 500+'), benefit "Good start" (300+), nursing benefits and nursing allowances, housing subsidies, monetary and non-monetary assistance provided on the basis of the Law on Social Welfare, welfare pension, scholarships as well as unemployment benefits, Labour Fund based benefits, and preretirement benefits and allowances.

Other income includes indemnities paid by insurance companies, gifts and alimonies received from other households, winnings in gambling and lotteries and other kinds of income.

Disposable income is understood as available income reduced by remaining expenditures. Disposable income is allocated to purchasing consumer goods and services and savings increase.

⁵³ Until 2008 – "Social assistance benefits"; 2009–2010 – "Other social benefits".

Savings items on the receipt side comprise:

- deposits withdrawn, including sale of securities;
- loans or credits taken up;
- return of loans in cash granted to private persons;
- sale of assets in kind (real estate, durables used in a farm);
- sale of consumer goods in use (including durable goods).

Expenditures comprise expenditures on consumer goods and services⁵⁴ and other expenditures.

Expenditures on consumer goods and services are allocated to satisfying household's needs. They include products purchased by cash, also using debt or credit card, on credit, received free of charge and natural consumption (consumer goods and services taken from individual farm or own economic activity to satisfy household's needs). Consumer goods comprise non-durable goods (e.g. food, beverages or medicines), semi-durable goods (e.g. clothes, books, toys) and durable goods (e.g. cars, washing machines, refrigerators, television sets).

Other expenditures include:

- gifts donated to other households or non-commercial institutions;
- certain taxes, such as tax on legacy and donations, tax on real estates, fees for perpetual use of the land;
- prepayments of personal income tax and social security contributions paid directly by the tax payer;
- other kinds of expenditures not allocated directly to consumption, including sums lost in gambling and lotteries, losses of cash and bails.

Saving items on the outgoing side comprise:

- deposits made or purchase of securities;
- loan or credit repayments;
- loans in cash granted to private persons;
- purchase, renovation or modernisation of assets in kind (such as real estate, fixed assets used in the private farm in agriculture).

Sources of maintenance of household members are defined as sources from which cash and non-cash resources are derived. They are estimated on the basis of incomes (receipts) of household members if they are of permanent or repetitive nature.

The main (basic) source of maintenance is defined as the only or prevailing source of maintenance.

The following types of sources of maintenances can be distinguished:

1. Earned sources:

- hired job;
- self-employment in a private farm in agriculture and out of a private farm in agriculture or free profession.

2. Unearned sources:

- social security benefits (including retirement and other pensions);
- other social benefits (including family benefits, unemployment benefits, monetary and non-monetary assistance provided on the basis of the Law on Social Welfare, scholarships, alimonies paid from Alimony Found);
- income from rental of property (such as flats, houses, garages or land);
- income from property, excluding income from rental of a property or land (interest on deposits, bonds, deposit bills, loans granted, shares in company profits);
- other income (including gifts received from other households);
- other receipts (sale of assets, savings withdrawn, loans taken up).

⁵⁴ Classification of expenditures on consumer goods and services bases on COICOP/HBS (Classification of Individual Consumption by Purpose for Household Budget Surveys). In 2024, COICOP 2018 classification developed by the UN was introduced into the national household budget survey, according to which data will be calculated starting from 2026. In order to ensure data comparability and maintain the longest possible time series, the results of the household budget survey are calculated in parallel according to both classifications (see table 37a).

3. Being a dependent:

This refers to a person who does not have her/his own source of maintenance (either earned or unearned) and is maintained by other members of the household.

Consumption and equivalent units

The number of consumption units was estimated with the use of the following weights determining individual person's demand for the calorific values of the food consumed depending on sex and age:

– Children aged:		– Males aged:	
under 1 year	– 0.25	14–17 years	– 0.85
1 year	– 0.30	18 or over	– 1.00
2 years	– 0.40		
3–7 years	– 0.50	– Females aged:	
8–11 years	– 0.60	14–17 years	– 0.75
12–13 years	– 0.70	18 or over	– 0.85

Equivalent units are making possible to compare material situation of households differing in size and demographic structure. They show the influence of demographic composition of households on cost of maintenance. Enclosed table shows modified OECD equivalent scale calculated in following way: 1 for the first adult person in household, 0.5 for each next member of household – 14 years or more, 0.3 – for every child under 14 years.

The consumption of foodstuffs in households covers the products purchased for cash, also using debt or credit card, on credit, received free of charge and taken from the private farm in agriculture or own business activity (natural consumption). The moment of consumption of foodstuffs is defined as the moment of gaining them by the household.

The data on quantitative consumption does not cover food consumed in catering services (canteens at workplaces, bars, restaurants etc.).

Employed persons include hired workers, self-employed in a private farm in agriculture and out of a private farm in agriculture or free profession (together with helping family members).

Hired worker is a person employed by the employer regardless of the type of contract between them.

Employees performing manual and related jobs (blue collar workers) are the workers employed to perform:

- tasks (operations) comprised by the production technology of manufacturing products or providing services (direct production workers) as well as auxiliary works and services in the range indispensable for the effective production process (indirect production workers, private soldiers);
- tasks of service nature including the area of circulation processes: transport, telecommunications, trade and others, as well as social services area (workers performing manual-related jobs).

Employees performing non-manual jobs are people performing jobs not determined as manual, irrespective of their vocation trained. Here belong managerial posts as well as specialist, independent or executive ones of non-managerial nature but requiring special training at the higher or intermediate vocational level or high creative or artistic skills as well as posts designed for auxiliary (manipulation-type) office and administration works, assisting the former ones.

Private farm user in agriculture is a person working on his/her account on the farm he/she runs and coordinating the work of helping household members as well as taking decisions on the production profile of the farm, whether being the farm owner, tenant or user on a different basis.

Helping person in private farm in agriculture is a household member who permanently helps the private farm user in agriculture to run the farm with no stipulated payment.

The category of self-employed outside farming or working in free professions includes: owners or joint owners (including helping family members) of manufacturing and service establishments i.e. private businesses excluding private farms in agriculture (of which self-employed), or persons working in free professions.

Dependent is a person who has no source of maintenance of his/her own and is supported by other household members.

Dependent child – a person at the age of 0–14 years (completed) belonging to the household or a person at the age of 15–25 years if he/she does not have his/her source of income and does not live in marriage (or in cohabitation) with another person or do not have their own children.

Reference person – a person at the age of 16 or over who gains the highest, permanent in the longer time, income of all the household members.

Biological type of household is determined on the basis of kinship degree of household members to the reference person (taking into account the child's age and whether he/she is dependant to parents). The following biological types of households are distinguished:

- married⁵⁵ couple without dependent children,
- married couple without one dependent child,
- married couple with two dependent children,
- married couple with three dependent children,
- married couple with four or more dependent children,
- mother with dependent children,
- father with dependent children,
- married couple with at least one dependent child and other persons,
- mother with at least one dependent child and other persons,
- father with at least one dependent child and other persons,
- other persons with dependent children,
- single-person households,
- other.

A household is classified into a given quintile group on the basis of per capita available income in that household. Thus members of all the households in the survey are listed according to the increasing per capita available income using the weights applied in the survey and divided into five groups, equal in number of the weighted persons. The first quintile (I) consists of 20% of persons with the lowest incomes, while the fifth quintile (V) – 20% of persons with the highest incomes (all members of a given household have the same per capita income and are assigned to the same quintile group).

Median (also called as medium value) is a value of feature ascribed to household members in ascending order, above and below each there are the same weighted number of persons.

Gini coefficient – indicator of income concentration. It receives values between 0 and 1 (or if multiplied by 100 – between “0” and “100”). The indicator is equal to “0” if all persons have the same income and equal to “1” if all persons except one have zero income. The larger is value of the indicator, the larger are income inequalities.

⁵⁵Informal relationships were added to marriages.

Delimitation of Rural Areas for statistical purposes (DOW) refers to rural gminas and rural areas in urban-rural gminas (type symbol from the TERYT register: 2 and 5 - classified jointly as rural areas). The following types of rural areas are distinguished:

1. agglomeration rural areas – rural areas located within the functional areas of voivodship capital cities or within the functional areas of other cities with at least 150 thousand residents:
 - a) high-density areas – they meet both the conditions for agglomeration areas and the condition of population density equal to or greater than the average population density for Poland;
 - b) low-density areas – they meet both the conditions for agglomeration areas and the condition of population density below the average population density for Poland.
2. non-agglomeration rural areas – rural areas located outside the functional areas of voivodship capital cities or outside the functional areas of other cities with at least 150 thousand residents:
 - a) high-density areas – they meet both the conditions for non-agglomeration areas and the condition of population density equal to or greater than 1/3 of the population density for Poland;
 - b) low-density areas – they meet both the conditions for non-agglomeration areas and the condition of population density below 1/3 of the population density for Poland.

Determination of population density is based on the indicator values rounded to integers.

Random and non-random errors

An error is the difference between the value obtained in a survey and the real value. Errors occurring in statistical surveys can in general be divided into random and non-random errors.

Random errors can occur in sample-based surveys. They take place because in a representative sample survey we draw conclusions on the whole population based on the sample. Results obtained from the sample, after being generalised to cover the whole population, can yield results that are different from those acquired by way of a full-scope survey. Therefore, after conducting a survey, the degree of precision of the results is determined, and, to be more precise, the extent to which the achieved parameters represent the whole population is evaluated. Random errors are measured within the standard deviation of the estimator. It cannot be calculated precisely, but it can be estimated. In order to estimate the standard deviation of the estimator, balanced repeated replication is applied in the Household Budget Survey.

The assessment of the standard deviation of the estimator is referred to in this publication as the absolute error of estimation (s).

The relative error of estimation (v) is the quotient of the absolute error of estimation divided by the value of the estimator, expressed as a percentage.

Non-random errors are not connected with sampling and can occur due to other reasons at all stages of the survey.

The sources of non-random errors can be divided into:

- sampling frame errors (including missing telephone numbers assigned to the randomly selected addresses);
- measurement errors (e.g. questionnaire errors, incomprehensible instructions, a poor selection of interviewers, results processing errors);
- response errors (e.g. no information or false information).

Survey completion

Non-participation by the households selected for the Household Budget Survey is a significant problem. Lack of response from the selected households, if occurring on a large scale or is highly concentrated in some subpopulations, might influence the quality of the results.

In representative sample surveys it is extremely important to receive response from all the households selected according to the adopted scheme. However, as some households opt out from the survey for various reasons, the replacement (substitution) of selected from the basic sample households not participating in the survey was introduced. Being randomly selected, the household from the reserve sample which replaces a non-participating one does not have to represent the same socio-demographic characteristics (e.g. it may have a different composition or source of maintenance).

The method of the random replacement of households – in the case of non-response – consists of the selection of households from a randomly arranged set. The procedure is carried out until households from two dwellings in each primary sampling units, with at least one household from a dwelling, agree to participate in the survey. In probability theory such a procedure is known as sequential sampling. In this case it is extremely important to use the spare sample of dwellings according to the random arrangement.

This sampling method allows obtaining a sample size as close as possible to the intended size⁵⁶.

The sample implementation indicator (completeness indicator)

The sample implementation indicator (completeness indicator) is the ratio, expressed as a percentage, of the number of households surveyed to the number of dwellings selected for the basic sample. This indicator would amount to 100% if for each dwelling from the basic sample was surveyed one household from the basic sample or selected from the reserve sample and surveyed. The sample implementation indicator is lower than 100% if households undertaking the survey discontinue it during the survey month or do not provide quarterly interviews, and if, despite using a reserve sample, it is not possible to recruit households for the survey.

The basic and reserve sample implementation indicator

The basic and reserve sample implementation indicator is the ratio, expressed as a percentage, of the number of households surveyed to all the sampled and selected households (basic sample and households selected from the reserve sample).

Reasons for not participating in the survey

The HBS also analyses the reasons for households' not participating in the survey. These reasons can be divided into objective and subjective. The objective reasons include lack of contact, inability to participate in the survey because of age or illness, absence or change of address.

Subjective reasons are understood as refusals, caused by families' reluctance or lack of time to keep records consistently. This means that such households have the potential ability to participate in the survey since there are no circumstances making it impossible for the household to keep records, and it is only for purely subjective reasons that it does not want to participate in the survey.

⁵⁶ In 2024, the survey was completed in approx. 93% of the intended sample size.

For the purposes of the HBS, the instances of non-participation in the survey can be classified as follows:

- a) households entering the survey for the first time but not participating in it;
- b) households which participated in the survey in the corresponding month of the previous year but do not continue to participate in the month under survey in the current year;
- c) households participating in the survey which discontinue the keeping of records in the course of the month;
- d) households surveyed in a given month which did not submit the quarterly interview.

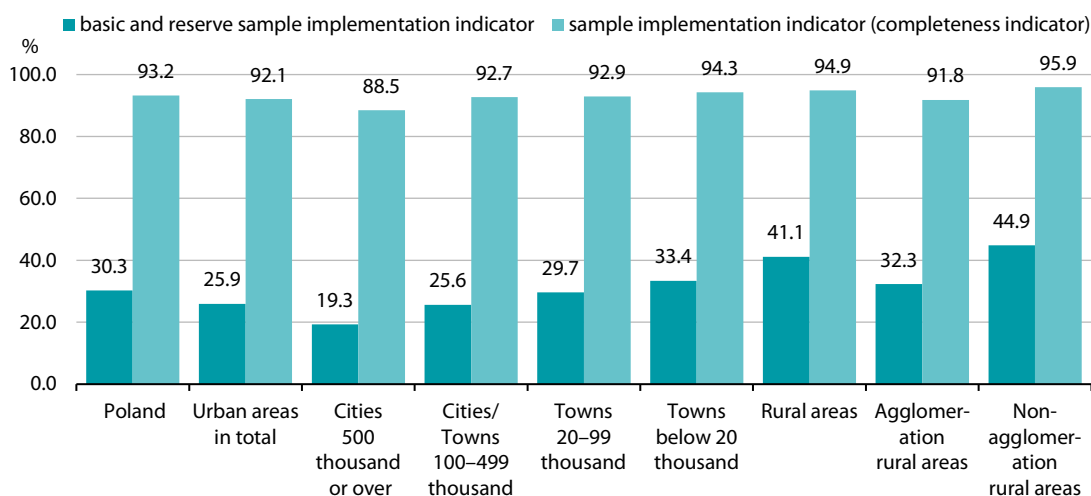
In 2024, the HBS sample implementation indicator (completeness indicator) amounted to 93.2% (92.3% in 2023). The basic and reserve sample implementation indicator (for the basic sample and the addresses used from the reserve sample) amounted to 30.3%. This was higher than in 2023 (29.8%), but still lower than in 2019, the last year before COVID-19 pandemic (33.0%). The structure of surveyed households consisted of 30.9% of households occupying dwellings selected from the basic sample, and 69.1% of those drawn from the reserve sample.

Among households sampled or drawn for the first time, 19.8% of them participated in the survey, while 83.8% of households which were surveyed in the corresponding month of the previous year participated in the survey for the second time (in 2023 it was 19.2% and 85.3% respectively).

Households that discontinued the survey during a survey month or after a quarter constituted 2.2% of households selected or drawn to the survey (in 2023 – 2.6%).

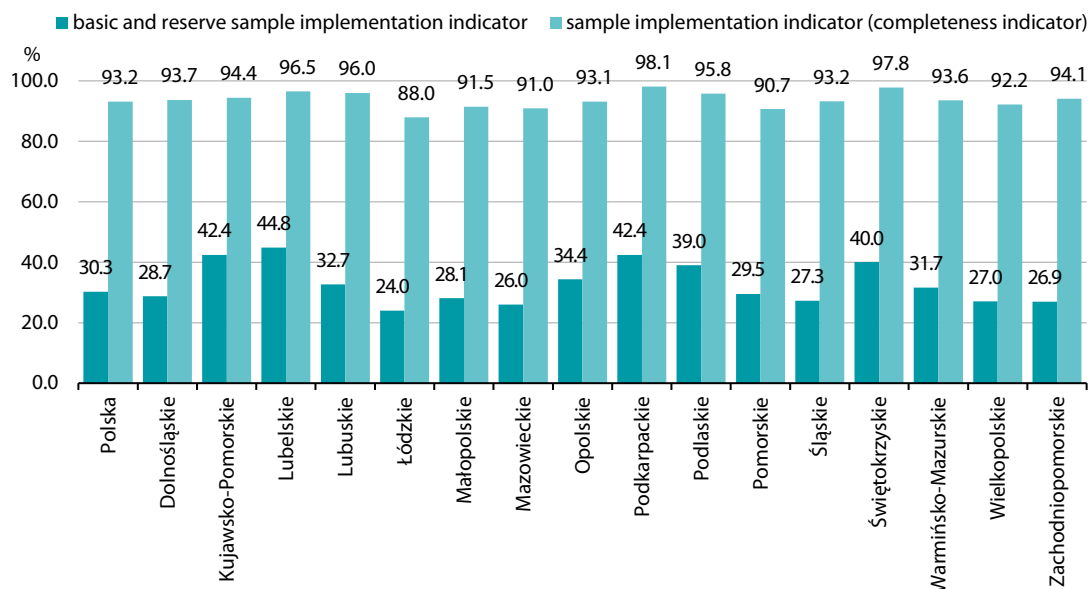
The sample implementation indicator (completeness indicator) was 94.9% in rural areas (91.8% in agglomeration areas, 95.9% in non-agglomeration areas), and 92.1% in urban areas (88.5% in the largest cities). The basic and reserve sample implementation indicator was higher in rural areas – 41.1% 32.3% in agglomeration areas, 44.9% in non-agglomeration areas) than in urban areas – 25.9%. This indicator decreases significantly with the increase in the locality size according to the number of inhabitants and in cities with a population of 500 thousand or more residents it reached the level of 19.3%.

Graph 66. The basic and reserve sample implementation indicator and the sample implementation indicator (completeness indicator) by class of locality of respondents in 2024

The sample implementation indicator (completeness indicator) was the lowest in Łódzkie Voivodship (88.0%), while the highest in Podkarpackie Voivodship (98.1%). The basic and reserve sample implementation indicator was the lowest in voivodships: Łódzkie (24.0%) and Mazowieckie (26.0%), and the highest in voivodships: Lubelskie (44.8%) as well as Kujawsko-Pomorskie and Podlaskie (42.4% each).

Graph 67. The basic and reserve sample implementation indicator and the sample implementation indicator (completeness indicator) by voivodships in 2024

The main reason for non-participation in the survey were refusals (55.0%). This reason of non-participating was common in the group of households surveyed for the first time (54.5%), as well as among the households surveyed in the same period of the previous year (69.5%).

The second important reason for non-participation in the survey was "lack of contact with the family – nobody was at home" (38.0%). This reason was more common for households surveyed for the first time (38.8%) than among the households surveyed in the corresponding period of the previous year (10.4%).

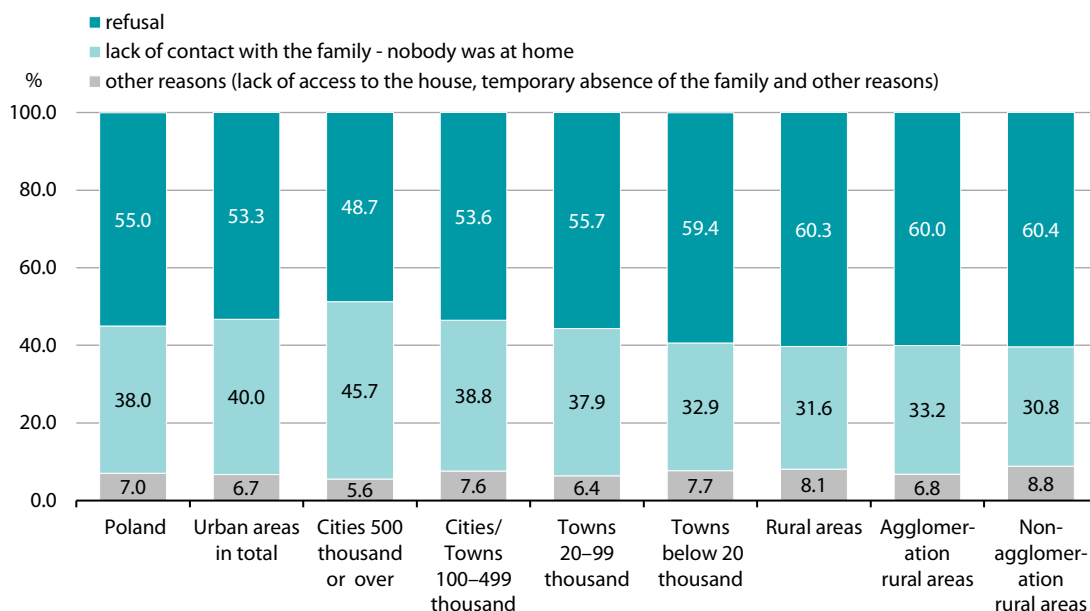
Households refusing to participate in the survey (in a situation when the interviewer presented the information about the survey) gave as the reason: aversion to all statistical surveys (30.2%), lack of time (22.7%), unwillingness to provide information about the household budget (16.5%), burdensome records (13.9%) or other reasons (6.1%).

The table given below illustrates indicators of the reasons for non-participation in the survey in 2024:

Reasons for not participating in the survey	Households		
	total	surveyed for the first time	surveyed in the corresponding period of the previous year
	percent		
Total	100,0	100,0	100,0
refusal to participate	55,0	54,5	69,5
lack of contact with the family – nobody was at home	38,0	38,8	10,4
lack of access to the house	1,7	1,7	0,3
lack of surveyed household – household's breakdown, change of place of residence	0,2	-	8,4
temporary absence	2,1	1,9	5,4
difficult contact with the family (old age, illness, alcoholism)	2,7	2,7	3,9
other	0,3	0,4	2,1

In urban and rural areas the most common reasons for not participating in the survey were: refusal – 53.3% and 60.3% respectively and lack of contact with the family – 40.0% and 31.6% respectively. The lowest percentage of households refusing to participate in the survey occurred in the largest cities with 500 thousand or more citizens (48.7%), where the lack of contact with residents was most common (45.7%). In turn, the most frequent refusals of participation in the survey were among households living in non-agglomeration rural areas (60.4%), where the lack of contact with residents was least common (30.8%).

Graph 68. The percentage of households that did not participate in the survey in 2024 by reasons for non-participation and class of locality

Final remarks

When using the HBS results for economic analysis at the national level, it is necessary to note the following factors:

- both Polish and foreign experience in the sample surveys, which are based on the declarations of survey participants, confirms that the results are burdened with non-random errors; this is especially true for income and some types of expenditures; the underestimated items include primarily income, expenditures on alcohol, tobacco, sweets and meals in catering services;
- some methodological solutions applied in the HBS differ from those used in the National Accounts in respect of the household sector and in some other statistical surveys. The above applies in particular to:
 - a. the subject of the survey – the HBS does not cover collective households included in one of the household sectors in national accounts and does not take into account the issue of residence of household members;
 - b. the adopted definitions of: disposable income, individual consumption expenditure and expenditure on consumer goods and services – unlike disposable income in the HBS, the same category in national accounts comprises the amounts assigned to accumulation in the agricultural and non-agricultural business activities of households; disposable income and individual consumption in national accounts cover additional estimates (conceptual and ensuring data completeness in accordance with the ESA2010 Regulation), e.g. imputed rents, not taken into consideration in the HBS;

- c. not including in the HBS the individual consumption from social benefit funds (e.g. the value of education-related services, healthcare and social care), granted free of charge by the central and local government, as well as non-profit institutions to households, which in the national accounts are included in the category of corrected individual consumption;
- d. the estimation of natural consumption – in the HBS the value of self-produced goods is calculated at retail prices, while national accounts adopt base prices;
- e. the consumption of particular food products – the data on quantitative consumption derived from the Household Budget Surveys, unlike macroeconomic data, do not account for foodstuffs consumed by households in catering establishments;
- f. HBS results based only on respondents declaration. The national accounts are secondary elaboration based on various data and estimation.

All the above factors reveal some divergences between the HBS results and the macroeconomic data. That is why the Household Budget Survey results directly should be primarily used for the analysis of relative differentiation and the structure of households' expenditure, income and consumption according to socio-demographic and other characteristics (e.g. by voivodship, class of locality, quintiles).

Tablice Tables

Tablica 1. Dane ogólne o gospodarstwach domowych według grup społeczno-ekonomicznych
Table 1. General information on households by socio-economic groups

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Gospodarstwa domowe Households							
		w tym of which							
		pracowników of employees			rolników of farmers	pracują- cych na własny rachunek of the self- employed	emerytów i rencistów of retirees and pensioners		
		razem total	na stanowiskach in				razem total	emery- tów of retirees	renci- stów of pension- ers
			robotni- czych manual labour positions	niero- bot- niczych non- manual labour posi- tions					
Liczba zbadanych gospodarstw domowych Budgets surveyed	28350	13167	5341	7826	803	2360	11301	10327	974
Liczba osób ogółem Total number of persons	68240	37627	16123	21504	2760	7036	18982	17552	1430
Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym Average number of persons in a household	2,41	2,86	3,02	2,75	3,44	2,98	1,68	1,70	1,47
Przeciętna liczba osób żywionych w gospodarstwie domowym Average number of fed persons in a household	2,26	2,64	2,85	2,50	3,38	2,68	1,64	1,66	1,44
Przeciętna liczba jednostek konsumpcyjnych w gospodarstwie domowym Average number of consumption units in a household	2,07	2,41	2,57	2,30	2,96	2,48	1,53	1,55	1,30
Przeciętna liczba jednostek ekwiwalentnych w gospodarstwie domowym ^{a)} Average number of equivalent units in a household ^{a)}	1,63	1,82	1,90	1,76	2,11	1,86	1,34	1,35	1,23

a) Wyliczona w oparciu o zmodyfikowaną skalę ekwiwalentności OECD.

a) Calculated on the basis of modified OECD's equivalent scale.

Tablica 2. Dane ogólne o gospodarstwach domowych według grup kwintylowych

Table 2. General information on households by quintile groups

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Grupa kwintylowa Quintile group				
		I	II	III	IV	V
Liczba zbadanych gospodarstw domowych Budgets surveyed	28350	4284	4891	5567	6316	7292
Liczba osób ogółem Total number of persons	68240	12852	12873	13902	14283	14330
Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym Average number of persons in a household	2,41	3,00	2,63	2,50	2,26	1,97
Przeciętna liczba osób żywionych w gospodarstwie domowym Average number of fed persons in a household	2,26	2,84	2,51	2,36	2,13	1,79
Przeciętna liczba jednostek konsumpcyjnych w gospodarstwie domowym Average number of consumption units in a household	2,07	2,49	2,22	2,14	1,98	1,75
Przeciętna liczba jednostek ekwiwalentnych w gospodarstwie domowym ^{a)} Average number of equivalent units in a household ^{a)}	1,63	1,87	1,72	1,67	1,58	1,45

a) Wyliczona w oparciu o zmodyfikowaną skalę ekwiwalentności OECD.

a) Calculated on the basis of modified OECD's equivalent scale.

Tablica 3. Dane ogólne o gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania i delimitacji obszarów wiejskich

Table 3. General information on households by class of locality and delimitation of rural areas

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Miasta Urban areas					Obszary wiejskie Rural areas		
		razem total	o liczbie mieszkańców w tys. by size in thousands				razem total	agglomera- cyjne agglom- eration	poza- agglomera- cyjne non- agglom- eration
			poniżej 20 less than 20	20–99	100– 499	500 lub więcej 500 or more			
Liczba zbadanych gospodarstw domowych Budgets surveyed	28350	17302	3577	4725	5094	3906	11048	2578	8470
Liczba osób ogółem Total number of persons	68240	38032	8388	10556	10933	8155	30208	7003	23205
Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym Average number of persons in a household	2,41	2,20	2,34	2,23	2,15	2,09	2,73	2,72	2,74
Przeciętna liczba osób żywionych w gospodarstwie domowym Average number of fed persons in a household	2,26	2,03	2,20	2,10	1,97	1,85	2,62	2,54	2,65
Przeciętna liczba jednostek konsumpcyjnych w gospodarstwie domowym Average number of consumption units in a household	2,07	1,89	2,01	1,92	1,85	1,79	2,36	2,31	2,37
Przeciętna liczba jednostek ekwiwalentnych w gospodarstwie domowym ^{a)} Average number of equivalent units in a household ^{a)}	1,63	1,54	1,60	1,55	1,51	1,48	1,79	1,77	1,79

a) Wyliczona w oparciu o zmodyfikowaną skalę ekwiwalentności OECD.

a) Calculated on the basis of modified OECD's equivalent scale.

Tablica 4. Przeciętne miesięczne przychody na 1 osobę w gospodarstwach domowych według grup społeczno-ekonomicznych

Table 4. Average monthly receipts per capita in households by socio-economic groups

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Gospodarstwa domowe Households							
		w tym of which							
		pracowników of employees			rolni- ków of farmers	pracują- cych na własny rachunek of the self- employed	emerytów i rencistów of retirees and pensioners		
		razem total	na stanowiskach in				razem total	emery- tów of retirees	renci- stów of pensioners
			robotni- czych manual labour posi- tions	niero- bot- niczych non- manual labour posi- tions					
Przychody netto Net receipts w tym: of which:	3794,25	3752,68	3081,77	4313,74	4416,47	4466,97	3585,46	3623,97	3054,19
Dochód rozporządzalny Available income	3167,17	3163,41	2688,38	3560,67	3309,22	3789,82	2978,93	3017,35	2448,81
w tym dochód do dyspozycji of which disposable income w tym: of which:	3103,06	3106,55	2642,89	3494,30	3271,50	3728,11	2883,35	2921,34	2359,25
dochód z pracy najemnej income from hired work	1733,05	2565,01	2121,54	2935,87	371,21	761,49	330,34	343,67	146,41
dochód z pracy na własny rachunek income from self-employment	325,64	68,45	36,87	94,87	.	2522,44	36,67	38,07	.
dochód z gospodarstwa indywidual- nego w rolnictwie income from private farm in agricul- ture	103,57	.	.	.	2301,28	.	.	.	.
dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych income from social security benefits w tym: of which:	749,80	277,25	276,01	278,29	383,33	213,40	2470,65	2504,16	2008,27
emerytury krajowe domestic retirement pensions	665,82	224,58	219,87	228,52	312,20	173,87	2278,84	2434,12	136,53
renty z tytułu niezdolności do pracy krajowe domestic disability pensions	39,97	25,17	27,32	23,38	57,62	18,52	83,69	42,35	653,95
renty rodzinne krajowe domestic survivors pensions	33,80	19,59	21,87	17,69	.	8,99	92,47	13,02	1188,62
dochód z pozostałych świadczeń społecznych income from other social benefits	203,01	212,15	224,16	202,11	197,67	241,28	75,56	68,59	171,60
w tym świadczenie wychowawcze of which child-raising benefit	145,33	173,60	171,85	175,06	164,69	203,12	24,62	23,83	35,51
pozostałe dochody other income	42,02	34,20	27,30	39,97	29,38	27,82	58,24	57,08	74,31
w tym dary of which gifts	34,55	26,94	21,68	31,34	17,18	24,05	51,31	50,13	67,7

Tablica 5. Przeciętne miesięczne przychody na 1 osobę w gospodarstwach domowych według grup kwintylowych

Table 5. Average monthly receipts per capita in households by quintile groups

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Grupa kwintylowa Quintile group				
		I	II	III	IV	V
Górna granica grupy kwintylowej ^{a)} Upper limit of quantile group ^{a)}	-	1940,19	2633,33	3311,67	4250,00	x
Przychody netto Net receipts	3794,25	1938,17	2581,54	3235,30	4180,06	7089,55
w tym: of which:						
Dochód rozporządzalny Available income	3167,17	1150,86	2225,17	2838,28	3598,00	6071,28
w tym dochód do dyspozycji of which disposable income	3103,06	1122,72	2191,45	2790,32	3529,51	5927,73
w tym: of which:						
dochód z pracy najemnej income from hired work	1733,05	490,65	1126,21	1502,99	2082,23	3492,33
dochód z pracy na własny rachunek income from self-employment	325,64	74,08	145,22	185,83	277,10	955,67
dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie income from private farm in agriculture	103,57	-39,73	43,34	44,54	49,77	424,78
dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych income from social security benefits	749,80	317,99	611,77	845,59	994,88	983,60
w tym: of which:						
emerytury krajowe domestic retirement pensions	665,82	248,65	518,20	751,86	908,78	906,49
renty z tytułu niezdolności do pracy krajowe domestic disability pensions	39,97	45,44	49,47	43,11	37,00	24,58
renty rodzinne krajowe domestic survivors pensions	33,80	16,88	34,46	40,39	38,50	38,90
dochód z pozostałych świadczeń społecznych income from other social benefits	203,01	281,53	267,24	220,88	143,62	99,97
w tym świadczenie wychowawcze of which child-raising benefit	145,33	205,19	191,78	151,06	108,70	68,59
pozostałe dochody other income	42,02	25,38	29,35	33,80	41,53	80,62
w tym dary of which gifts	34,55	21,33	25,30	28,21	34,27	64,11

a) Wyliczona w oparciu o dochód rozporządzalny.

a) Calculated on the basis of available income.

Tablica 6. Przeciętne miesięczne przychody na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania i delimitacji obszarów wiejskich

Table 6. Average monthly receipts per capita in households by class of locality and delimitation of rural areas

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Miasta Urban areas					Obszary wiejskie Rural areas		
		razem total	o liczbie mieszkańców w tys. by size in thousands				razem total	aglo- mera- cyjne agglom- eraton	poza- aglo- mera- cyjne non-ag- glom-er- aton
			poniżej 20 less than 20	20–99	100–499	500 lub więcej 500 or more			
Przychody netto Net receipts	3794,25	4146,61	3540,30	3839,61	4183,84	5207,80	3278,36	3731,17	3140,34
w tym: of which:									
Dochód rozporządzalny Available income	3167,17	3446,85	2969,61	3201,13	3538,35	4212,09	2757,70	3143,32	2640,17
w tym dochód do dyspozycji of which disposable income	3103,06	3367,93	2902,28	3132,99	3450,07	4116,64	2715,24	3097,48	2598,74
w tym: of which:									
dochód z pracy najemnej income from hired work	1733,05	1934,28	1608,35	1791,28	1908,92	2529,45	1438,43	1831,66	1318,58
dochód z pracy na własny rachunek income from self-employment	325,64	400,09	246,42	270,40	434,81	710,01	216,63	365,55	171,25
dochód z gospodarstwa indywidual- nego w rolnictwie income from private farm in agricul- ture	103,57	.	.	.	.	.	244,50	115,84	283,72
dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych income from social security benefits	749,80	855,67	838,17	880,64	933,63	746,00	594,80	557,82	606,07
w tym: of which:									
emerytury krajowe domestic retirement pensions	665,82	774,57	753,29	799,86	832,20	693,47	506,58	476,51	515,75
renty z tytułu niezdolności do pracy krajowe domestic disability pensions	39,97	34,61	36,55	34,17	42,21	23,79	47,82	41,27	49,81
renty rodzinne krajowe domestic survivors pensions	33,80	35,96	38,61	35,85	48,08	18,39	30,65	26,26	31,99
dochód z pozostałych świadczeń spo- łecznych income from other social benefits	203,01	188,35	213,37	203,95	178,75	150,34	224,48	220,29	225,76
w tym świadczenie wychowawcze of which child-raising benefit	145,33	134,61	151,00	135,99	126,65	123,96	161,02	168,41	158,77
pozostałe dochody other income	42,02	47,77	44,48	34,29	62,91	51,66	33,60	42,03	31,03
w tym dary of which gifts	34,55	42,71	39,64	29,38	59,85	43,73	22,61	24,29	22,09

Tablica 7. Przeciętne miesięczne rozchody na 1 osobę w gospodarstwach domowych według grup społeczno-ekonomicznych

Table 7. Average monthly outgoings per capita in households by socio-economic groups

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Gospodarstwa domowe Households							
		w tym of which							
		pracowników of employees			rolni- ków of farmers	pracują- cych na własny rachu- nek of the self- em- ployed	emerytów i rencistów of retirees and pensioners		
		razem total	na stanowiskach in				razem total	emery- tów of retirees	renci- stów of pen- sioners
			robotni- czych manual labour posi- tions	niero- botni- czych non- manual labour posi- tions					
Rozchody netto Net outgoings	3831,57	3784,25	3126,66	4334,18	4487,24	4576,19	3603,09	3641,76	3069,51
w tym: of which:									
Wydatki Expenditures	1878,49	1860,38	1532,82	2134,31	1311,01	2151,15	1964,91	1969,43	1902,57
Towary i usługi konsumpcyjne Consumer goods and services	1814,37	1803,52	1487,33	2067,95	1273,29	2089,44	1869,34	1873,42	1813,01
żywność i napoje bezalkoholowe food and non-alcoholic beverages	475,68	452,11	431,60	469,26	435,61	461,46	563,34	563,00	568,11
napoje alkoholowe, wyroby tyto- niowe i narkotyki alcoholic beverages, tobacco and narcotics	46,89	46,58	47,04	46,20	33,18	42,60	52,57	52,59	52,19
odzież i obuwie clothing and footwear	70,62	76,26	58,61	91,03	55,60	95,64	48,88	49,43	41,41
użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii housing, water, electricity, gas and other fuels	352,64	335,77	300,53	365,24	214,52	354,18	434,62	431,09	483,41
wyposażenie mieszkania i prowa- dzenie gospodarstwa domowego furnishing, household equipment and routine maintenance of the house	95,32	95,82	75,15	113,10	72,63	113,36	93,16	93,04	94,82
zdrowie health	105,56	85,96	67,23	101,62	71,86	116,62	161,46	162,31	149,63
transport transport	200,56	223,87	157,40	279,46	140,07	244,55	137,16	141,68	74,82
łącznie communication	72,84	74,33	68,64	79,09	55,67	76,13	72,43	72,62	69,83

Tablica 7. Przeciętne miesięczne rozchody na 1 osobę w gospodarstwach domowych według grup społeczno-ekonomicznych (dok.)**Table 7. Average monthly outgoings per capita in households by socio-economic groups (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Gospodarstwa domowe Households							
		w tym of which							
		pracowników of employees			rolni- ków of farmers	pracują- cych na własny rachu- nek of the self- em- ployed	emerytów i rencistów of retirees and pensioners		
		razem total	na stanowiskach in				razem total	emery- tów of retirees	renci- stów of pen- sioners
			robotni- czych manual labour posi- tions	niero- botni- czych non- manual labour posi- tions					
Towary i usługi konsumpcyjne (dok.) Consumer goods and services (cont.)									
rekreacja i kultura recreation and culture	129,21	133,74	80,48	178,28	49,89	216,49	94,88	95,91	80,64
edukacja education	19,30	20,88	11,23	28,95	6,76*	52,69	2,07	2,12	.
restauracje i hotele restaurants and hotels	98,92	105,92	63,64	141,27	38,08	158,10	65,41	65,17	68,66
pozostałe towary i usługi miscellaneous goods and services	115,25	115,63	82,76	143,11	68,24	131,91	120,56	121,48	107,84
kieszonkowe pocket-money	31,57	36,63	43,00	31,30	31,16	25,68	22,76	22,94	.
Pozostałe wydatki Other expenditures	64,12	56,86	45,49	66,37	37,72	61,71	95,57	96,01	89,56
w tym dary przekazane innym go- spodarstwom domowym of which gifts donated to other households	41,73	37,04	30,11	42,84	30,71	37,39	62,88	63,67	51,99

Tablica 8. Przeciętne miesięczne rozchody na 1 osobę w gospodarstwach domowych według grup kwintylowych

Table 8. Average monthly outgoings per capita in households by quintile groups

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Grupa kwintylowa Quintile group				
		I	II	III	IV	V
Górna granica grupy kwintylowej ^{a)} Upper limit of quantile group ^{a)}	-	1940,19	2633,33	3311,67	4250,00	x
Rozchody netto Net outgoings	3831,57	1972,12	2610,25	3273,01	4202,95	7153,27
w tym: of which:						
Wydatki Expenditures	1878,49	1302,40	1416,80	1658,55	2021,04	3011,99
Towary i usługi konsumpcyjne Consumer goods and services	1814,37	1274,27	1383,08	1610,60	1952,55	2868,44
żywność i napoje bezalkoholowe food and non-alcoholic beverages	475,68	402,85	423,71	466,39	506,29	580,94
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki alcoholic beverages, tobacco and narcotics	46,89	37,77	37,87	41,55	50,08	67,49
odzież i obuwie clothing and footwear	70,62	48,31	51,30	59,20	70,46	124,69
użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii housing, water, electricity, gas and other fuels	352,64	257,92	284,56	321,74	372,34	529,51
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego furnishing, household equipment and routine maintenance of the house	95,32	63,82	70,10	84,06	97,88	161,81
zdrowie health	105,56	71,39	78,68	97,49	113,60	167,62
transport transport	200,56	112,64	128,35	152,75	247,08	364,68
łącznie communication	72,84	56,06	61,81	66,94	76,47	103,40
rekreacja i kultura recreation and culture	129,21	71,92	77,49	100,61	126,12	272,15
edukacja education	19,30	13,26	15,30	16,45	21,22	30,44
restauracje i hotele restaurants and hotels	98,92	51,01	52,97	70,40	100,20	221,95
pozostałe towary i usługi miscellaneous goods and services	115,25	71,62	76,73	100,86	123,97	204,49
kieszonkowe pocket-money	31,57	15,68	24,19	32,11	46,82	39,24
Pozostałe wydatki Other expenditures	64,14	28,15	33,75	47,97	68,51	143,58
w tym dary przekazane innym gospodarstwom domowym of which gifts donated to other households	41,73	15,72	17,73	28,32	43,45	104,44

a) Wyliczona w oparciu o dochód rozporządzalny.

a) Calculated on the basis of available income.

Tablica 9. Przeciętne miesięczne rozchody na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania i delimitacji obszarów wiejskich

Table 9. Average monthly outgoings per capita in households by class of locality and delimitation of rural areas

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Miasta Urban areas					Obszary wiejskie Rural areas		
		razem total	o liczbie mieszkańców w tys. by size in thousands				razem total	aglo- mera- cyjne agglom- eration	poza- aglo- mera- cyjne non- agglom- eration
			poniżej 20 less than 20	20–99	100– 499	500 lub więcej 500 or more			
Rozchody netto Net outgoings	3831,57	4185,33	3597,12	3857,34	4191,42	5293,05	3313,63	3736,87	3184,64
w tym: of which:									
Wydatki Expenditures	1878,49	2107,54	1754,00	1962,93	2160,79	2640,39	1543,14	1755,28	1478,49
Towary i usługi konsumpcyjne Consumer goods and services	1814,37	2028,62	1686,67	1894,79	2072,50	2544,95	1500,69	1709,44	1437,07
żywność i napoje bezalkoholowe food and non-alcoholic beverages	475,68	494,02	461,74	491,46	517,61	505,15	448,84	469,11	442,66
napoje alkoholowe, wyroby tyto- niowe i narkotyki alcoholic beverages, tobacco and narcotics	46,89	49,16	41,34	49,25	52,95	53,23	43,55	47,08	42,47
odzież i obuwie clothing and footwear	70,62	78,73	68,14	68,33	76,89	107,27	58,75	64,66	56,95
użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii housing, water, electricity, gas and other fuels	352,64	411,28	346,54	387,68	423,48	501,87	266,80	297,03	257,58
wyposażenie mieszkania i prowa- dzenie gospodarstwa domowego furnishing, household equipment and routine maintenance of the house	95,32	102,56	90,64	88,79	108,92	127,29	84,72	94,68	81,69
zdrowie health	105,56	124,64	103,82	106,97	131,99	163,53	77,62	90,36	73,73
transport transport	200,56	218,57	173,66	226,70	187,60	295,51	174,19	206,06	164,47
łącznie communication	72,84	80,39	70,92	77,68	82,85	91,79	61,78	67,09	60,16
rekreacja i kultura recreation and culture	129,21	155,82	101,25	125,04	160,56	254,00	90,25	132,74	77,30
edukacja education	19,30	24,58	14,47	19,95	24,20	42,83	11,56	23,93	7,79
restauracje i hotele restaurants and hotels	98,92	125,45	83,16	95,26	125,20	215,07	60,07	93,12	50,00
pozostałe towary i usługi miscellaneous goods and services	115,25	133,45	102,30	124,18	144,59	167,77	88,59	111,53	81,60
kieszonkowe pocket-money	31,57	29,94	28,66	33,46	35,63	19,61	33,96	12,03	40,64
Pozostałe wydatki Other expenditures	64,14	78,94	67,36	68,16	88,31	95,47	42,47	45,86	41,44
w tym dary przekazane innym go- spodarstwom domowym of which gifts donated to other households	41,73	48,84	47,70	40,55	56,50	52,26	31,33	30,31	31,64

Tablica 10. Przeciętne miesięczne spożycie wybranych produktów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych według grup społeczno-ekonomicznych

Table 10. Average monthly consumption of selected foodstuffs per capita in households by socio-economic groups

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Gospodarstwa domowe Households							
		w tym of which							
		pracowników of employees			rolni- ków of farmers	pracują- cych na własny rachunek of the self- em- ployed	emerytów i rencistów of retirees and pensioners		
		razem total	na stanowiskach in				razem total	emery- tów of retirees	renci- stów of pen- sioners
			robotni- czych manual labour posi- tions	niero- bot- niczych non- manual labour posi- tions					
Pieczycwo i produkty zbożowe w kg Bread and cereals in kg w tym: of which:	5,01	4,71	4,89	4,55	5,66	4,17	6,15	6,09	6,87
ryż rice	0,13	0,12	0,12	0,12	0,10	0,12	0,15	0,15	0,13
pieczywo bread	2,57	2,38	2,55	2,24	2,96	2,04	3,25	3,21	3,78
makarony i produkty makaronowe pasta and pasta products	0,41	0,41	0,41	0,40	0,40	0,37	0,45	0,44	0,51
mąka flour	0,59	0,53	0,57	0,51	0,96	0,43	0,72	0,71	0,81
pozostałe wyroby piekarskie other bakery products	1,08	1,01	1,01	1,02	1,03	0,97	1,32	1,31	1,36
płatki śniadaniowe breakfast cereals	0,15	0,15	0,13	0,17	0,13	0,17	0,13	0,13	0,13
Mięso w kg Meat in kg w tym: of which:	5,00	4,62	5,09	4,22	5,50	3,92	6,51	6,49	6,86
mięso surowe raw meat	2,92	2,69	2,96	2,46	3,34	2,30	3,81	3,79	4,09
w tym drób of which poultry	1,54	1,43	1,54	1,35	1,58	1,27	1,97	1,95	2,26
wędliny i inne przetwory mięsne processed meat and other meat preparations	1,85	1,74	1,90	1,60	1,91	1,49	2,32	2,32	2,38
Ryby i owoce morza ^{a)} w kg Fish and seafood ^{a)} in kg	0,25	0,22	0,20	0,24	0,17	0,23	0,35	0,35	0,31
w tym ryby i owoce morza su- szzone, wędzone lub solone of which dried, smoked or salted fish and seafood	0,08	0,07	0,06	0,08	0,08	0,07	0,13	0,13	0,11

a) Bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garmazeryjnych i panierowanych, bez konserw rybnych.

a) Excluding pickles, processed sea and fresh-water food and fish, ready-to-serve food including coated food products, excluding canned fish.

Tablica 10. Przeciętne miesięczne spożycie wybranych produktów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych według grup społeczno-ekonomicznych (cd.)

Table 10. Average monthly consumption of selected foodstuffs per capita in households by socio-economic groups (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Gospodarstwa domowe Households							
		w tym of which							
		pracowników of employees			rolni- ków of farmers	pracują- cych na własny rachunek of the self- employed	emerytów i rencistów of retirees and pensioners		
		razem total	na stanowiskach in				razem total	emery- tów of retirees	renci- stów of pen- sioners
			robotni- czych manual labour posi- tions	niero- bot- niczych non- manual labour posi- tions					
Mleko ^{b)} w l Milk ^{b)} in l	2,69	2,58	2,55	2,61	2,75	2,44	3,11	3,09	3,39
Jogurty w kg Yogurt in kg	0,65	0,64	0,57	0,71	0,55	0,68	0,70	0,70	0,66
Sery i twarogi w kg Cheese and curd in kg	1,06	1,04	0,95	1,11	0,88	1,07	1,20	1,20	1,16
twarogi curd	0,54	0,51	0,46	0,55	0,44	0,50	0,70	0,71	0,65
sery dojrzewające i topione ripening and melted cheese	0,52	0,53	0,49	0,57	0,44	0,57	0,49	0,49	0,50
Śmietana w l Cream in l	0,35	0,31	0,34	0,29	0,35	0,30	0,46	0,46	0,49
Jaja w szt. Eggs in units	11,39	10,62	10,73	10,52	12,75	10,04	13,93	13,81	15,59
Oleje i tłuszcze w kg Oils and fats in kg	1,02	0,92	1,00	0,85	1,11	0,80	1,38	1,37	1,47
tłuszcze zwierzęce animal fats	0,40	0,34	0,33	0,35	0,36	0,33	0,58	0,58	0,57
w tym masło of which butter	0,33	0,29	0,27	0,31	0,27	0,30	0,46	0,46	0,43
tłuszcze roślinne vegetable fats	0,62	0,57	0,67	0,50	0,75	0,47	0,80	0,80	0,90

b) Bez zagęszczonego i w proszku.

b) Excluding condensed and powdered milk.

Tablica 10. Przeciętne miesięczne spożycie wybranych produktów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych według grup społeczno-ekonomicznych (cd.)

Table 10. Average monthly consumption of selected foodstuffs per capita in households by socio-economic groups (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Gospodarstwa domowe Households							
		w tym of which							
		pracowników of employees			rolni- ków of farmers	pracują- cych na własny rachu- nek of the self- em- ployed	emerytów i rencistów of retirees and pensioners		
		razem total	na stanowiskach in				razem total	emery- tów of retirees	renci- stów of pen- sioners
			robotni- czych manual labour posi- tions	niero- bot- niczych non- manual labour posi- tions					
Owoce w kg Fruit in kg	3,93	3,59	3,22	3,90	3,00	3,94	5,15	5,18	4,73
owoce świeże lub chłodzone fresh or chilled fruit	3,67	3,33	3,01	3,60	2,83	3,62	4,90	4,93	4,46
w tym: of which:									
owoce cytrusowe i banany citrus fruit and bananas	1,46	1,36	1,22	1,49	1,11	1,45	1,85	1,86	1,78
jabłka apples	0,93	0,82	0,78	0,85	0,82	0,77	1,34	1,34	1,30
owoce jagodowe berries	0,45	0,40	0,34	0,44	0,39	0,47	0,62	0,63	0,52
owoce suszone, mrożone, orzechy, przetwory owocowe dried, frozen fruit, nuts, processed fruit	0,26	0,26	0,21	0,31	0,17	0,32	0,26	0,25	0,27
Warzywa w kg Vegetables in kg	7,12	6,55	6,60	6,50	7,64	6,23	9,13	9,11	9,45
w tym: of which:									
ziemniaki potatoes	2,44	2,20	2,45	1,98	3,48	1,79	3,22	3,20	3,51
warzywa świeże lub chłodzone fresh or chilled vegetables	3,54	3,24	3,12	3,33	3,36	3,31	4,66	4,66	4,62
w tym: of which:									
kapusta cabbage	0,35	0,33	0,38	0,28	0,38	0,26	0,48	0,48	0,45
pomidory tomatoes	0,77	0,71	0,65	0,75	0,62	0,75	1,02	1,02	1,00
ogórki cucumbers	0,43	0,39	0,40	0,39	0,51	0,40	0,56	0,55	0,63
buraki beetroots	0,13	0,11	0,11	0,11	0,19	0,10	0,19	0,19	0,18
marchew carrots	0,39	0,35	0,35	0,35	0,46	0,34	0,52	0,51	0,54

Tablica 10. Przeciętne miesięczne spożycie wybranych produktów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych według grup społeczno-ekonomicznych (dok.)

Table 10. Average monthly consumption of selected foodstuffs per capita in households by socio-economic groups (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Gospodarstwa domowe Households							
		w tym of which							
		pracowników of employees			rolni- ków of farmers	pracy- jących na własny rachu- nek of the self- em- ployed	emerytów i rencistów of retirees and pensioners		
		razem total	na stanowiskach in				razem total	emery- tów of retirees	renci- stów of pen- sioners
			robotni- czych manual labour posi- tions	niero- bot- niczych non- manual labour posi- tions					
Warzywa (dok.) Vegetables (cont.)									
warzywa i grzyby mrożone frozen vegetables and mushrooms	0,17	0,16	0,14	0,18	0,11	0,15	0,20	0,20	0,18
warzywa suszone i pozostałe prze- twory warzywne ^{c)} dried vegetables and other pro- cessed vegetables ^{c)}	0,95	0,94	0,88	0,99	0,68	0,95	1,05	1,04	1,13
Cukier, dżem, miód, czekolada i inne wyroby cukiernicze w kg Sugar, jam, honey, chocolate and confectionery in kg	1,68	1,57	1,67	1,49	1,85	1,40	2,10	2,09	2,13
w tym: of which:									
cukier sugar	0,76	0,68	0,79	0,59	0,96	0,54	1,05	1,05	1,05
czekolada chocolate	0,21	0,20	0,20	0,21	0,20	0,19	0,25	0,25	0,28
wyroby cukiernicze confectionery	0,27	0,27	0,27	0,26	0,30	0,25	0,30	0,30	0,34
Kawa, herbata i kakao w kg Coffee, tea and cocoa in kg	0,26	0,24	0,23	0,24	0,24	0,22	0,34	0,34	0,37
w tym: of which:									
kawa coffee	0,20	0,19	0,18	0,19	0,19	0,17	0,27	0,26	0,30
herbata tea	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,06	0,06	0,06
Wody mineralne i źródlane w l Mineral and spring waters in l	6,33	6,26	6,16	6,34	5,85	5,72	7,00	7,00	7,09
Soki owocowe i warzywne w l Fruit and vegetable juices in l	0,94	0,96	0,84	1,07	0,83	1,07	0,85	0,85	0,92

c) Łącznie z ziarnami roślin strączkowych.

c) Including pulses grains.

Tablica 11. Przeciętne miesięczne spożycie wybranych produktów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych według grup kwintylowych

Table 11. Average monthly consumption of selected foodstuffs per capita in households by quintile groups

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Grupa kwintylowa Quintile group				
		I	II	III	IV	V
Pieczywo i produkty zbożowe w kg Bread and cereals in kg	5,01	4,77	4,89	5,07	5,24	5,06
w tym: of which:						
ryż rice	0,13	0,11	0,12	0,13	0,13	0,14
pieczywo bread	2,57	2,49	2,52	2,61	2,68	2,51
makarony i produkty makaronowe pasta and pasta products	0,41	0,38	0,40	0,42	0,43	0,43
Mąka flour	0,59	0,61	0,60	0,57	0,59	0,52
pozostałe wyroby piekarskie other bakery products	1,08	0,94	1,01	1,09	1,15	1,20
płatki śniadaniowe breakfast cereals	0,15	0,14	0,14	0,15	0,14	0,16
Mięso w kg Meat in kg	5,00	4,69	4,93	5,14	5,32	4,94
w tym: of which:						
mięso surowe raw meat	2,92	2,77	2,89	3,00	3,11	2,85
w tym drób of which poultry	1,54	1,45	1,55	1,58	1,63	1,50
wędliny i inne przetwory mięsne processed meat and other meat preparations	1,85	1,71	1,82	1,90	1,95	1,88
Ryby i owoce morza ^{a)} w kg Fish and seafood ^{a)} in kg	0,25	0,18	0,21	0,24	0,26	0,34
w tym ryby i owoce morza suszone, wędzone lub solone of which dried, smoked or salted fish and seafood	0,08	0,06	0,07	0,08	0,09	0,12
Mleko ^{b)} w l Milk ^{b)} in l	2,69	2,51	2,72	2,78	2,76	2,70
Jogurty w kg Yogurt in kg	0,65	0,52	0,58	0,63	0,72	0,82
Sery i twarogi w kg Cheese and curd in kg	1,06	0,87	0,94	1,02	1,16	1,33
twarogi curd	0,54	0,43	0,46	0,52	0,61	0,68
sery dojrzewające i topione ripening and melted cheese	0,52	0,44	0,48	0,50	0,54	0,64
Śmietana w l Cream in l	0,35	0,32	0,32	0,37	0,37	0,35
Jaja w szt. Eggs in units	11,39	10,47	10,89	11,08	11,74	12,77

a) Bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garmażeryjnych i panierowanych, bez konserw rybnych. b) Bez zagęszczonego i w proszku.

a) Excluding pickles, processed sea and fresh-water food and fish, ready-to-serve food including coated food products, excluding canned fish. b) Excluding condensed and powdered milk.

Tablica 11. Przeciętne miesięczne spożycie wybranych produktów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych według grup kwintylowych (cd.)

Table 11. Average monthly consumption of selected foodstuffs per capita in households by quintile groups (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Grupa kwintylowa Quintile group				
		I	II	III	IV	V
Oleje i tłuszcze w kg Oils and fats in kg	1,02	0,97	0,98	1,05	1,06	1,03
tłuszcze zwierzęce animal fats	0,40	0,32	0,35	0,41	0,44	0,44
w tym masło of which butter	0,33	0,25	0,29	0,34	0,37	0,39
tłuszcze roślinne vegetable fats	0,62	0,65	0,62	0,63	0,63	0,58
Owoce w kg Fruit in kg	3,93	3,10	3,36	3,81	4,35	5,06
owoce świeże lub chłodzone fresh or chilled fruit	3,67	2,90	3,16	3,57	4,06	4,67
w tym: of which:						
owoce cytrusowe i banany citrus fruit and bananas	1,46	1,13	1,25	1,43	1,61	1,88
jabłka apples	0,93	0,82	0,85	0,92	1,00	1,05
owoce jagodowe berries	0,45	0,35	0,37	0,41	0,50	0,62
owoce suszone, mrożone, orzechy, przetwory owocowe dried, frozen fruit, nuts, processed fruit	0,26	0,19	0,20	0,24	0,28	0,38
Warzywa w kg Vegetables in kg	7,12	6,36	6,71	6,99	7,56	7,97
w tym: of which:						
ziemniaki potatoes	2,44	2,51	2,49	2,40	2,53	2,29
warzywa świeże lub chłodzone fresh or chilled vegetables	3,54	2,92	3,23	3,51	3,81	4,27
w tym: of which:						
kapusta cabbage	0,35	0,32	0,35	0,37	0,39	0,33
pomidory tomatoes	0,77	0,62	0,68	0,74	0,82	1,01
ogórki cucumbers	0,43	0,37	0,42	0,43	0,45	0,49
buraki beetroots	0,13	0,11	0,13	0,13	0,13	0,13
marchew carrots	0,39	0,35	0,38	0,39	0,41	0,41
warzywa i grzyby mrożone frozen vegetables and mushrooms	0,17	0,14	0,14	0,16	0,19	0,21
warzywa suszone i pozostałe przetwory warzywne ^{c)} dried vegetables and other processed vegetables ^{c)}	0,95	0,78	0,85	0,92	1,02	1,18

c) Łącznie z ziarnami roślin strączkowych.

c) Including pulses grains.

Tablica 11. Przeciętne miesięczne spożycie wybranych produktów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych według grup kwintylowych (dok.)

Table 11. Average monthly consumption of selected foodstuffs per capita in households by quintile groups (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Grupa kwintylowa Quintile group				
		I	II	III	IV	V
Cukier, dżem, miód, czekolada i inne wyroby cukiernicze w kg Sugar, jam, honey, chocolate and confectionery in kg	1,68	1,59	1,62	1,74	1,77	1,69
w tym: of which:						
cukier sugar	0,76	0,79	0,75	0,80	0,82	0,64
czekolada chocolate	0,21	0,18	0,20	0,22	0,23	0,25
wyroby cukiernicze confectionery	0,27	0,25	0,27	0,29	0,27	0,30
Kawa, herbata i kakao w kg Coffee, tea and cocoa in kg	0,26	0,22	0,23	0,25	0,27	0,31
w tym: of which:						
kawa coffee	0,20	0,17	0,18	0,20	0,21	0,24
herbata tea	0,04	0,04	0,04	0,05	0,05	0,06
Wody mineralne i źródlane w l Mineral and spring waters in l	6,33	5,36	6,07	6,58	6,59	7,10
Soki owocowe i warzywne w l Fruit and vegetable juices in l	0,94	0,76	0,81	0,91	1,01	1,22

Tablica 12. Przeciętne miesięczne spożycie wybranych produktów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania i delimitacji obszarów wiejskich

Table 12. Average monthly consumption of selected foodstuffs per capita in households by class of locality and delimitation of rural areas

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Miasta Urban areas					Obszary wiejskie Rural areas		
		razem total	o liczbie mieszkańców w tys. by size in thousands				razem total	aglo- mera- cyjne agglom- eration	poza- aglo- mera- cyjne non- agglom- eration
			poniżej 20 less than 20	20–99	100– 499	500 lub więcej 500 or more			
Pieczywo i produkty zbożowe w kg Bread and cereals in kg	5,01	4,81	5,07	4,93	4,84	4,32	5,29	4,97	5,39
w tym: of which:									
ryż rice	0,13	0,13	0,13	0,13	0,13	0,13	0,12	0,12	0,12
pieczywo bread	2,57	2,41	2,66	2,47	2,42	2,05	2,79	2,47	2,88
makarony i produkty makaronowe pasta and pasta products	0,41	0,40	0,40	0,40	0,39	0,40	0,43	0,43	0,43
mąka flour	0,59	0,51	0,60	0,54	0,49	0,38	0,69	0,60	0,71
pozostałe wyroby piekarskie other bakery products	1,08	1,11	1,05	1,14	1,16	1,09	1,02	1,09	1,00
płatki śniadaniowe breakfast cereals	0,15	0,15	0,14	0,15	0,16	0,16	0,14	0,16	0,13
Mięso w kg Meat in kg	5,00	4,78	5,36	5,23	4,66	3,65	5,33	4,97	5,44
w tym: of which:									
mięso surowe raw meat	2,92	2,78	3,18	3,08	2,67	2,07	3,13	2,86	3,21
w tym drób of which poultry	1,54	1,49	1,69	1,61	1,44	1,16	1,62	1,47	1,67
wędliny i inne przetwory mięsne processed meat and other meat preparations	1,85	1,78	1,92	1,91	1,80	1,44	1,95	1,86	1,98
Ryby i owoce morza ^{a)} w kg Fish and seafood ^{a)} in kg	0,25	0,27	0,22	0,28	0,32	0,28	0,21	0,21	0,20
w tym ryby i owoce morza suszone, wędzone lub solone of which dried, smoked or salted fish and seafood	0,08	0,09	0,08	0,09	0,11	0,10	0,07	0,07	0,07
Mleko ^{b)} w l Milk ^{b)} in l	2,69	2,59	2,63	2,67	2,67	2,31	2,85	2,66	2,91
Jogurty w kg Yogurt in kg	0,65	0,70	0,67	0,66	0,73	0,74	0,59	0,67	0,57
Sery i twarogi w kg Cheese and curd in kg	1,06	1,14	1,01	1,12	1,22	1,20	0,96	1,05	0,93
twarogi curd	0,54	0,58	0,52	0,57	0,61	0,63	0,49	0,53	0,47
sery dojrzewające i topione ripening and melted cheese	0,52	0,55	0,49	0,55	0,60	0,57	0,47	0,51	0,46

a) Bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garmazeryjnych i panierowanych, bez konserw rybnych. b) Bez zagęszczonego i w proszku.

a) Excluding pickles, processed sea and fresh-water food and fish, ready-to-serve food including coated food products, excluding canned fish. b) Excluding condensed and powdered milk.

Tablica 12. Przeciętne miesięczne spożycie wybranych produktów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania i delimitacji obszarów wiejskich (cd.)

Table 12. Average monthly consumption of selected foodstuffs per capita in households by class of locality and delimitation of rural areas (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Miasta Urban areas					Obszary wiejskie Rural areas		
		razem total	o liczbie mieszkańców w tys. by size in thousands				razem total	aglo- mera- cyjne agglom- eraton	poza- aglo- mera- cyjne non-agglom- eraton
			poniżej 20 less than 20	20–99	100– 499	500 lub więcej 500 or more			
Śmietana w l Cream in l	0,35	0,32	0,36	0,33	0,33	0,26	0,38	0,36	0,39
Jaja w szt. Eggs in units	11,39	11,60	11,19	11,92	12,17	10,94	11,07	11,17	11,04
Oleje i tłuszcze w kg Oils and fats in kg	1,02	0,97	1,03	1,05	0,99	0,78	1,08	1,00	1,11
tłuszcze zwierzęce animal fats	0,40	0,41	0,39	0,44	0,44	0,35	0,37	0,35	0,37
w tym masło of which butter	0,33	0,35	0,32	0,38	0,38	0,32	0,29	0,28	0,30
tłuszcze roślinne vegetable fats	0,62	0,56	0,63	0,61	0,55	0,43	0,72	0,65	0,73
Owoce w kg Fruit in kg	3,93	4,32	3,94	4,14	4,69	4,55	3,36	3,79	3,23
owoce świeże lub chłodzone fresh or chilled fruit	3,67	4,02	3,69	3,87	4,36	4,19	3,15	3,55	3,03
w tym: of which:									
owoce cytrusowe i banany citrus fruit and bananas	1,46	1,62	1,46	1,59	1,75	1,67	1,23	1,35	1,20
jabłka apples	0,93	0,97	0,93	0,98	1,03	0,93	0,86	0,93	0,84
owoce jagodowe berries	0,45	0,50	0,44	0,44	0,56	0,58	0,38	0,44	0,36
owoce suszone, mrożone, orzechy, przetwory owocowe dried, frozen fruit, nuts, processed fruit	0,26	0,30	0,25	0,27	0,33	0,36	0,20	0,24	0,19
Warzywa w kg Vegetables in kg	7,12	7,17	7,11	7,39	7,40	6,66	7,04	7,04	7,04
w tym: of which:									
ziemniaki potatoes	2,44	2,28	2,57	2,43	2,25	1,76	2,69	2,38	2,79
warzywa świeże lub chłodzone fresh or chilled vegetables	3,54	3,65	3,45	3,74	3,77	3,58	3,40	3,63	3,32
w tym: of which:									
kapusta cabbage	0,35	0,32	0,41	0,35	0,31	0,19	0,40	0,34	0,42

Tablica 12. Przeciętne miesięczne spożycie wybranych produktów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania i delimitacji obszarów wiejskich (dok.)

Table 12. Average monthly consumption of selected foodstuffs per capita in households by class of locality and delimitation of rural areas (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Miasta Urban areas					Obszary wiejskie Rural areas		
		razem total	o liczbie mieszkańców w tys. by size in thousands				razem total	aglo- mera- cyjne agglom- eraton	poza- aglo- mera- cyjne non- agglom- eraton
			poniżej 20 less than 20	20–99	100– 499	500 lub więcej 500 or more			
Warzywa (dok.) Vegetables (cont.)									
pomidory tomatoes	0,77	0,82	0,70	0,83	0,85	0,89	0,71	0,82	0,67
ogórki cucumbers	0,43	0,41	0,37	0,42	0,43	0,41	0,47	0,52	0,46
buraki beetroots	0,13	0,12	0,14	0,13	0,10	0,09	0,15	0,13	0,15
marchew carrots	0,39	0,38	0,42	0,38	0,40	0,33	0,39	0,39	0,39
warzywa i grzyby mrożone frozen vegetables and mushrooms	0,17	0,19	0,16	0,18	0,20	0,22	0,13	0,15	0,13
warzywa suszone i pozostałe prze- twory warzywne ^{c)} dried vegetables and other pro- cessed vegetables ^{c)}	0,95	1,04	0,91	1,02	1,17	1,08	0,81	0,88	0,79
Cukier, dżem, miód, czekolada i inne wyroby cukiernicze w kg Sugar, jam, honey, chocolate and con- fectionery in kg	1,68	1,58	1,74	1,68	1,55	1,31	1,84	1,69	1,89
w tym: of which:									
cukier sugar	0,76	0,65	0,80	0,74	0,56	0,45	0,93	0,74	0,99
czekolada chocolate	0,21	0,22	0,20	0,21	0,24	0,21	0,21	0,21	0,21
wyroby cukiernicze confectionery	0,27	0,27	0,28	0,29	0,29	0,23	0,28	0,27	0,28
Kawa, herbata i kakao w kg Coffee, tea and cocoa in kg	0,26	0,27	0,26	0,27	0,28	0,25	0,24	0,23	0,25
w tym: of which:									
kawa coffee	0,20	0,21	0,20	0,22	0,22	0,18	0,19	0,18	0,20
herbata tea	0,04	0,05	0,04	0,05	0,05	0,06	0,04	0,04	0,04
Wody mineralne i źródlane w l Mineral and spring waters in l	6,33	6,24	6,58	6,30	6,48	5,50	6,47	6,55	6,45
Soki owocowe i warzywne w l Fruit and vegetable juices in l	0,94	1,00	0,86	0,95	1,05	1,18	0,85	0,93	0,83

c) Łącznie z ziarnami roślin strączkowych.

c) Including pulses grains.

Tablica 13. Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania według grup społeczno-ekonomicznych

Table 13. Households equipped with selected durable goods by socio-economic groups

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Gospodarstwa domowe Households							
		w tym of which							
		pracowników of employees			rolni- ków of farmers	pracują- cych na własny rachu- nek of the self- em- ployed	emerytów i rencistów of retirees and pensioners		
		razem total	na stanowiskach in				razem total	emery- tów of retirees	renci- stów of pen- sioners
			robotni- czych manual labour posi- tions	niero- bot- niczych non- manual labour posi- tions					
Odbiornik telewizyjny Television set	95,4	94,1	97,0	92,2	99,2	91,2	98,4	98,7	95,7
Naziemna telewizja cyfrowa Digital terrestrial television	37,5	35,0	38,5	32,6	51,2	32,8	41,8	41,5	44,3
Telewizja kablowa lub satelitarna Cable or satellite television	63,8	66,1	66,2	66,1	59,9	60,5	61,8	62,8	51,4
Radio, radiomagnetofon, radio z odtwarzaczem płyt kompaktowych lub radiomagnetofon z odtwarzaczem płyt kompaktowych, wieża, gramofon Radio, radio tape recorder, radio with compact disc player or radio tape recorder with compact disc player, stereo music system, gramophone	64,9	60,8	63,2	59,1	74,3	58,3	73,0	73,1	71,2
Telefon stacjonarny Landline phone	8,1	5,2	4,9	5,4	15,9	4,1*	13,5	13,9	10,1*
Telefon komórkowy Mobile phone	98,9	99,6	99,6	99,7	99,8	99,6	97,3	97,3	97,1
w tym smartfon of which smartphone	89,9	97,0	95,6	97,9	94,2	97,2	75,8	76,1	72,9
Komputer osobisty, laptop, tablet Personal computer, laptop, tablet	78,9	91,7	85,3	95,9	85,0	97,2	52,5	53,7	39,9
Drukarka, urządzenie wielofunkcyjne Printer, multifunction printer	43,8	52,9	42,2	60,1	60,4	72,4	19,8	20,7	10,6
Konsola do gier Game console	20,1	27,4	26,2	28,2	13,6	35,7	4,7	5,0	2,1
Dostęp do Internetu Internet access	89,5	97,7	96,9	98,3	94,1	98,1	73,0	73,4	68,4
Pralka automatyczna lub pralko-suszarka Automatic washing machine or washer-dryer	98,9	99,4	99,3	99,5	98,8	99,6	97,9	98,0	97,5
Suszarka automatyczna do prania Automatic laundry dryer	9,5	11,8	8,3	14,0	9,9*	19,9	3,0	3,1	.

Tablica 13. Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania według grup społeczno-ekonomicznych (dok.)

Table 13. Households equipped with selected durable goods by socio-economic groups (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Gospodarstwa domowe Households							
		w tym of which							
		pracowników of employees			rolni- ków of farmers	pracu- jących na własny rachu- nek of the self- em- ployed	emerytów i rencistów of retirees and pensioners		
		razem total	na stanowiskach in				razem total	emery- tów of retirees	renci- stów of pen- sioners
			robotni- czych manual labour posi- tions	niero- bot- niczych non- manual labour posi- tions					
Kuchenka mikrofalowa Microwave oven	71,5	78,3	78,8	77,9	78,3	79,1	57,8	58,4	50,6
Zmywarka do naczyń Dishwasher	60,2	69,4	60,4	75,4	61,4	85,2	39,1	40,4	24,3
Robot sprząający Cleaning robot	13,7	16,3	9,7	20,8	9,5*	28,4	6,1	6,3	.
Rower (bez dziecięcego) Bicycle (excl. children's)	64,2	70,5	73,1	68,8	90,0	73,0	48,6	49,6	38,4
Motocykl, skuter, motorower Motorcycle, scooter, motorbike	5,9	6,7	9,4	5,0	16,2	8,0	2,7	2,8	1,8
Hulajnoga elektryczna, urządzenie transportu osobistego Electric scooter, personal transport device	3,4	4,4	4,7	4,2	.	6,4	1,0*	1,1*	.
Samochód osobowy Passenger car	75,1	84,5	83,2	85,3	98,3	93,6	53,1	55,6	26,3

Tablica 14. Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania według grup kwintylowych

Table 14. Households equipped with selected durable goods by quintile groups

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Grupa kwintylowa Quintile group				
		I	II	III	IV	V
Odbiornik telewizyjny Television set	95,4	95,9	97,9	98,0	96,3	90,9
Naziemna telewizja cyfrowa Digital terrestrial television	37,5	42,9	44,2	39,9	36,4	29,1
Telewizja kablowa lub satelitarna Cable or satellite television	63,8	54,2	60,3	65,0	69,2	66,5
Radio, radiomagnetofon, radio z odtwarzaczem płyt kompaktowych lub radiomagnetofon z odtwarzaczem płyt kompaktowych, wieża, gramofon Radio, radio tape recorder, radio with compact disc player or radio tape recorder with compact disc player, stereo music system, gramophone	64,9	60,8	70,2	69,7	67,0	58,9
Telefon stacjonarny Landline phone	8,1	8,0	8,0	8,5	9,0	7,4
Telefon komórkowy Mobile phone	98,9	98,5	98,2	98,5	99,1	99,6
w tym smartfon of which smartphone	89,9	89,4	84,0	86,6	90,6	95,8
Komputer osobisty, laptop, tablet Personal computer, laptop, tablet	78,9	75,6	70,9	74,2	77,6	90,4
Drukarka, urządzenie wielofunkcyjne Printer, multifunction printer	43,8	41,6	39,7	41,0	39,0	53,7
Konsola do gier Game console	20,1	21,7	21,6	20,6	15,8	21,4
Dostęp do Internetu Internet access	89,5	88,3	83,9	86,2	89,8	95,8
Pralka automatyczna lub pralko-suszarka Automatic washing machine or washer-dryer	98,9	97,7	99,0	98,7	99,2	99,4
Suszarka automatyczna do prania Automatic laundry dryer	9,5	7,6	7,5	8,7	9,8	12,3
Kuchenka mikrofalowa Microwave oven	71,5	69,1	71,4	72,8	72,0	71,9
Zmywarka do naczyń Dishwasher	60,2	53,5	54,1	57,1	59,5	70,9
Robot sprzątający Cleaning robot	13,7	9,8	7,8	12,7	12,2	21,8
Rower (bez dziecięcego) Bicycle (excl. children's)	64,2	70,2	66,6	65,2	60,7	61,0
Motocykl, skuter, motorower Motorcycle, scooter, motorbike	5,9	8,7	6,3	5,4	4,7	5,0
Hulajnoga elektryczna, urządzenie transportu osobistego Electric scooter, personal transport device	3,4	4,8	3,5	4,0	3,0	2,2
Samochód osobowy Passenger car	75,1	74,8	71,6	71,7	75,5	79,4

Tablica 15. Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania według klasy miejscowości zamieszkania i delimitacji obszarów wiejskich

Table 15. Households equipped with selected durable goods by class of locality and delimitation of rural areas

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Miasta Urban areas					Obszary wiejskie Rural areas		
		razem total	o liczbie mieszkańców w tys. by size in thousands				razem total	aglo- mera- cyjne agglom- eration	poza- aglo- mera- cyjne non-agglom- eration
			poniżej 20 less than 20	20–99	100– 499	500 lub więcej 500 or more			
Odbiornik telewizyjny Television set	95,4	93,8	97,7	97,2	92,3	87,8	98,5	97,2	98,9
Naziemna telewizja cyfrowa Digital terrestrial television	37,5	31,9	42,7	36,3	23,9	25,2	48,6	41,8	50,7
Telewizja kablowa lub satelitarna Cable or satellite television	63,8	66,6	61,7	69,1	71,1	63,9	58,1	57,7	58,3
Radio, radiomagnetofon, radio z odtwarzaczem płyt kompaktowych lub radiomagnetofon z odtwarzaczem płyt kompaktowych, wieża, gramofon Radio, radio tape recorder, radio with compact disc player or radio tape recorder with compact disc player, stereo music system, gramophone	64,9	61,7	71,0	63,5	56,3	56,5	71,1	61,2	74,2
Telefon stacjonarny Landline phone	8,1	7,7	7,8	6,3	9,3	7,4	9,0	7,4	9,4
Telefon komórkowy Mobile phone	98,9	98,9	98,6	98,6	98,9	99,5	98,8	99,1	98,7
w tym smartfon of which smartphone	89,9	90,3	87,6	88,6	92,3	92,7	89,1	92,1	88,2
Komputer osobisty, laptop, tablet Personal computer, laptop, tablet	78,9	79,8	73,8	79,1	81,1	85,2	77,2	82,4	75,5
Drukarka, urządzenie wielofunkcyjne Printer, multifunction printer	43,8	42,7	40,1	40,4	41,1	49,7	46,0	51,3	44,4
Konsola do gier Game console	20,1	20,0	18,1	19,6	21,0	21,3	20,2	25,0	18,7
Dostęp do Internetu Internet access	89,5	89,9	87,3	89,7	90,3	92,2	88,7	90,6	88,1
Pralka automatyczna lub pralko-suszarka Automatic washing machine or washer-dryer	98,9	99,0	98,8	99,3	98,9	99,0	98,7	98,6	98,7
Suszarka automatyczna do prania Automatic laundry dryer	9,5	8,3	8,8	8,3	7,3	8,8	11,9	16,1	10,6
Kuchenka mikrofalowa Microwave oven	71,5	68,9	75,1	71,4	65,9	63,0	76,7	78,1	76,3
Zmywarka do naczyń Dishwasher	60,2	58,6	55,6	59,6	56,6	62,7	63,4	73,8	60,1

Tablica 15. Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania według klasy miejscowości zamieszkania i delimitacji obszarów wiejskich (dok.)

Table 15. Households equipped with selected durable goods by class of locality and delimitation of rural areas (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Miasta Urban areas					Obszary wiejskie Rural areas		
		razem total	o liczbie mieszkańców w tys. by size in thousands				razem total	aglo- mera- cyjne agglom- eraton	poza- aglo- mera- cyjne non- agglom- eraton
			poniżej 20 less than 20	20–99	100– 499	500 lub więcej 500 or more			
Robot sprzątający Cleaning robot	13,7	14,2	11,9	13,2	13,0	19,1	12,7	19,8	10,5
Rower (bez dziecięcego) Bicycle (excl. children's)	64,2	56,0	66,2	59,8	48,6	49,7	80,4	76,3	81,7
Motocykl, skuter, motorower Motorcycle, scooter, motorbike	5,9	3,4	4,1	3,5	3,7	2,3*	10,6	8,6	11,3
Hulajnoga elektryczna, urządzenie transportu osobistego Electric scooter, personal transport device	3,4	3,0	5,1	1,4*	3,4	2,0*	4,1	4,2*	4,1
Samochód osobowy Passenger car	75,1	69,4	74,8	72,6	66,6	63,4	86,3	88,8	85,5

Tablica 16. Stopień wyposażenia mieszkań w urządzenia i instalacje techniczno-sanitarne według grup społeczno-ekonomicznych**Table 16. Level of dwelling equipment in technical and sanitary installations by socio-economic groups**

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Gospodarstwa domowe Households							
		w tym of which							
		pracowników of employees			rolni- ków of farmers	pracu- jących na wła- sny ra- chunek of the self-em- ployed	emerytów i rencistów of retirees and pensioners		
		razem total	na stanowiskach in				razem total	emery- tów of retirees	renci- stów of pen- sioners
			robotni- czych manual labour positions	nierobot- niczych non-man- ual labour positions					
Wodociąg Water supply	99,9	100,0	99,9	100,0	100,0	99,9	99,9	99,9	99,8
z sieci from a network	95,1	95,5	94,0	96,5	90,0	94,2	95,5	95,5	95,2
ujęcie własne own intake	6,7	6,2	8,1	4,8	21,2	7,1	5,8	5,8	5,9
Ustęp spłukiwany Flushing toilet	99,3	99,6	99,2	99,8	99,5	99,8	98,9	98,9	98,0
Łazienka Bathroom	99,2	99,6	99,2	99,8	99,4	99,8	98,6	98,7	97,5
Instalacja kanalizacyjna Sewage installation	99,3	99,6	99,2	99,8	99,5	99,8	98,9	98,9	98,0
sieć kanalizacyjna sewage network	80,0	80,8	72,1	87,1	25,2	83,8	83,3	83,7	78,8
zbiornik bezodpływowy (szambo) lub przydomowa oczyszczalnia ścieków septic tank, home sewage treatment plant	19,3	18,7	27,2	12,8	74,3	15,9	15,5	15,2	19,2
Ciepła woda bieżąca Hot running water	99,5	99,8	99,6	99,9	99,5	99,7	99,0	99,1	98,3
z sieci from a network	33,5	34,8	23,7	42,7	1,1	34,1	34,4	34,8	29,8
ogrzewana lokalnie (piecyk, terma itp.) heated locally	66,0	64,9	75,9	57,1	98,4	65,6	64,6	64,3	68,5
Gaz Gas	82,6	80,2	86,6	75,6	88,2	71,2	89,6	89,6	89,2
z sieci from a network	54,5	53,6	45,2	59,5	10,7	54,7	61,2	62,0	53,2
z butli from a cylinder	28,2	26,6	41,5	16,0	77,6	16,5	28,3	27,6	36,0
Centralne ogrzewanie Central heating	86,1	87,5	85,0	89,3	88,1	86,1	83,9	84,1	81,6
z sieci from a network	39,1	39,7	28,6	47,5	.	36,8	42,8	43,2	38,4
lokalnie local	47,1	47,9	56,3	41,8	87,4	49,3	41,0	40,8	43,2
Piece Stoves	13,1	11,8	14,5	9,8	11,6	12,9	15,3	15,1	17,7
na opał solid fuels	7,6	6,7	10,1	4,3	9,9	4,7	9,4	9,1	12,2
elektryczne lub gazowe electric or gas	5,5	5,1	4,4	5,6	.	8,1	5,9	6,0	5,4

Tablica 17. Stopień wyposażenia mieszkań w urządzenia i instalacje techniczno-sanitarne według grup kwintylowych

Table 17. Level of dwelling equipment in technical and sanitary installations by quintile groups

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Grupa kwintylowa Quintile group				
		I	II	III	IV	V
Wodociąg Water supply	99,9	99,6	99,9	100,0	100,0	100,0
z sieci from a network	95,1	91,1	93,6	94,7	96,0	98,2
ujęcie własne own intake	6,7	10,9	8,7	7,8	6,0	2,6
Ustęp spłukiwany Flushing toilet	99,3	98,1	99,0	99,3	99,7	99,9
Łazienka Bathroom	99,2	97,7	98,9	99,3	99,6	99,8
Instalacja kanalizacyjna Sewage installation	99,3	98,1	99,0	99,3	99,7	99,9
sieć kanalizacyjna sewage network	80,0	67,5	73,3	80,2	83,1	89,3
zbiornik bezodpływowy (szambo) lub przydomowa oczyszczalnia ścieków septic tank, home sewage treatment plant	19,3	30,6	25,7	19,2	16,6	10,6
Ciepła woda bieżąca Hot running water	99,5	98,4	99,3	99,5	99,8	99,9
z sieci from a network	33,5	23,5	22,7	30,1	33,1	49,0
ogrzewana lokalnie (piecyk, terma itp.) heated locally	66,0	74,8	76,6	69,5	66,7	50,9
Gaz Gas	82,6	84,4	87,1	85,4	85,4	74,5
z sieci from a network	54,5	38,8	48,2	56,4	61,0	61,2
z butli from a cylinder	28,2	45,7	38,9	29,0	24,4	13,4
Centralne ogrzewanie Central heating	86,1	83,8	84,2	85,6	86,2	89,0
z sieci from a network	39,1	26,3	28,6	35,8	39,7	55,2
lokalnie local	47,1	57,5	55,7	49,8	46,5	33,8
Piece Stoves	13,1	15,7	15,2	13,7	12,8	10,1
na opał solid fuels	7,6	11,9	10,1	8,6	6,3	3,9
elektryczne lub gazowe electric or gas	5,5	3,8	5,1	5,1	6,5	6,2

Tablica 18. Stopień wyposażenia mieszkań w urządzenia i instalacje techniczno-sanitarne według klasy miejscowości zamieszkania i delimitacji obszarów wiejskich

Table 18. Level of dwelling equipment in technical and sanitary installations by class of locality and delimitation of rural areas

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Miasta Urban areas					Obszary wiejskie Rural areas		
		razem total	o liczbie mieszkańców w tys. by size in thousands				razem total	aglo- mera- cyjne agglom- eraton	poza- aglo- mera- cyjne non- agglom- eraton
			poniżej 20 less than 20	20–99	100– 499	500 lub więcej 500 or more			
Wodociąg Water supply	99,9	100,0	100,0	99,9	100,0	100,0	99,8	99,8	99,8
z sieci from a network	95,1	98,1	95,3	97,9	99,3	99,6	89,2	92,5	88,1
ujęcie własne own intake	6,7	2,4	6,1	2,8	0,9*	.	15,1	10,5	16,6
Ustęp spłukiwany Flushing toilet	99,3	99,6	99,6	99,7	99,5	99,7	98,6	98,9	98,6
Łazienka Bathroom	99,2	99,5	99,5	99,6	99,3	99,6	98,6	98,9	98,5
Instalacja kanalizacyjna Sewage installation	99,3	99,6	99,6	99,7	99,5	99,7	98,6	98,9	98,6
sieć kanalizacyjna sewage network	80,0	95,6	90,0	96,2	97,4	97,8	49,3	57,1	46,6
zbiornik bezodpływowy (szambo) lub przydomowa oczyszczalnia ścieków septic tank, home sewage treat- ment plant	19,3	4,0	9,6	3,5	2,1	1,9	49,4	41,8	51,9
Ciepła woda bieżąca Hot running water	99,5	99,7	99,7	99,8	99,6	99,8	99,0	99,0	98,9
z sieci from a network	33,5	48,7	21,0	39,5	52,3	80,2	3,3	5,2	2,7
ogrzewana lokalnie (piecyk, terma itp.) heated locally	66,0	51,0	78,8	60,3	47,2	19,6	95,6	93,9	96,2
Gaz Gas	82,6	81,3	87,4	85,8	82,2	69,7	85,2	84,2	85,6
z sieci from a network	54,5	68,0	53,8	71,1	76,0	67,8	27,7	44,1	22,2
z butli from a cylinder	28,2	13,3	33,5	14,6	6,3	1,9	57,5	40,1	63,4
Centralne ogrzewanie Central heating	86,1	87,6	85,0	85,4	88,1	91,7	83,3	80,5	84,2
z sieci from a network	39,1	57,4	29,0	51,9	63,8	81,7	2,8	3,8	2,5
lokalnie local	47,1	30,2	56,0	33,6	24,3	10,0	80,5	76,7	81,7
Piece Stoves	13,1	11,6	14,8	13,2	11,5	6,8	16,2	19,0	15,3
na opał solid fuels	7,6	5,4	9,2	6,1	5,0	1,6	12,0	10,8	12,4
elektryczne lub gazowe electric or gas	5,5	6,2	5,6	7,1	6,5	5,2	4,2	8,1	2,9

Tablica 19. Charakterystyka mieszkań użytkowanych przez gospodarstwa domowe według grup społeczno-ekonomicznych

Table 19. Characteristic of dwellings occupied by households by socio-economic groups

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Gospodarstwa domowe Households							
		w tym of which							
		pracowników of employees			rolni- ków of farmers	pracują- cych na własny rachu- nek of the self- em- ployed	emerytów i rencistów of retirees and pensioners		
		razem total	na stanowiskach in				razem total	emery- tów of retirees	renci- stów of pen- sioners
			robotni- czych manual labour posi- tions	niero- bot- niczych non- manual labour posi- tions					
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe w m ² Average usable floor area occupied by household in sq. m.	89,18	89,96	90,78	89,37	142,82	106,66	78,50	79,34	69,20
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe na 1 osobę w m ² Average usable floor area occupied by 1 person in household in sq. m.	31,25	27,84	25,59	29,72	33,98	32,78	40,27	40,01	43,95
Przeciętna liczba pokoi użytkowanych przez gospodarstwo domowe Average number of rooms occupied by household	3,34	3,41	3,42	3,39	4,68	3,76	3,02	3,05	2,68
Przeciętna liczba osób na 1 pokój Average number of persons per 1 room	0,85	0,95	1,04	0,89	0,90	0,87	0,65	0,65	0,59

Tablica 20. Charakterystyka mieszkań użytkowanych przez gospodarstwa domowe według grup kwintylowych

Table 20. Characteristic of dwellings occupied by households by quintile groups

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Grupa kwintylowa Quintile group				
		I	II	III	IV	V
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe w m ² Average usable floor area occupied by household in sq. m.	89,18	93,90	92,00	90,43	89,76	83,18
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe na 1 osobę w m ² Average usable floor area occupied by 1 person in household in sq. m.	31,25	26,12	27,40	29,80	33,73	39,31
Przeciętna liczba pokoi użytkowanych przez gospodarstwo domowe Average number of rooms occupied by household	3,34	3,41	3,43	3,42	3,38	3,16
Przeciętna liczba osób na 1 pokój Average number of persons per 1 room	0,85	1,05	0,98	0,89	0,79	0,67

Tablica 21. Charakterystyka mieszkań użytkowanych przez gospodarstwa domowe według klasy miejscowości zamieszkania i delimitacji obszarów wiejskich

Table 21. Characteristic of dwellings occupied by households by class of locality and delimitation of rural areas

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Miasta Urban areas					Obszary wiejskie Rural areas		
		razem total	o liczbie mieszkańców w tys. by size in thousands				razem total	agglomera- cyjne agglom- eration	poza- agglomera- cyjne non-agglom- eration
			poniżej 20 less than 20	20–99	100– 499	500 lub więcej 500 or more			
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe w m ² Average usable floor area occupied by household in sq. m.	89,18	74,80	91,23	78,35	69,97	61,54	117,54	119,49	116,89
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe na 1 osobę w m ² Average usable floor area occupied by 1 person in household in sq. m.	31,25	29,27	31,49	29,70	28,54	27,09	34,13	37,39	33,14
Przeciętna liczba pokoi użytkowanych przez gospodarstwo domowe Average number of rooms occupied by household	3,34	2,98	3,43	3,09	2,88	2,59	4,05	4,09	4,03
Przeciętna liczba osób na 1 pokój Average number of persons per 1 room	0,85	0,86	0,84	0,85	0,85	0,88	0,85	0,78	0,87

Tablica 22. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych według grup społeczno-ekonomicznych

Table 22. Subjective evaluation of material situation of households by socio-economic groups

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Gospodarstwa domowe Households							
		w tym of which							
		pracowników of employees			rolni- ków of farmers	pracy- jących na własny rachun- ek of the self-em- ployed	emerytów i rencistów of retirees and pensioners		
		razem total	na stanowiskach in				razem total	emery- tów of retirees	renci- stów of pen- sioners
			robotni- czych manual labour posi- tions	nierobot- niczych non- manual labour posi- tions					
Ocena sytuacji materialnej przez go- spodarstwo domowe Household's evaluation of material situation	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Dobra Good	28,88	31,95	23,45	37,97	24,63	45,83	20,05	21,00	9,59
Raczej dobra Rather good	28,79	31,43	29,54	32,78	26,97	30,32	25,00	25,92	15,02
Przeciętna Average	38,03	34,35	43,79	27,67	45,12	22,61	47,76	46,80	58,18
Raczej zła Rather bad	3,37	1,71	2,45	1,19	2,67	0,91	5,98	5,26	13,90
Zła Bad	0,93	0,55	0,77	0,39	0,61	0,32	1,21	1,02	3,30

Tablica 23. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych według grup kwintylowych
 Table 23. Subjective evaluation of material situation of households by quintile groups

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Grupa kwintylowa Quintile group				
		I	II	III	IV	V
Ocena sytuacji materialnej przez gospodarstwo domowe Household's evaluation of material situation	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Dobra Good	28,88	18,57	16,76	20,60	28,29	49,15
Raczej dobra Rather good	28,79	20,19	26,26	30,75	33,23	30,59
Przeciętna Average	38,03	49,51	50,80	45,10	36,24	19,44
Raczej zła Rather bad	3,37	8,62	5,34	2,89	1,87	0,51
Zła Bad	0,93	3,10	0,84	0,66	0,37	0,32

Tablica 24. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych według klasy miejscowości zamieszkania i delimitacji obszarów wiejskich
 Table 24. Subjective evaluation of material situation of households by class of locality and delimitation of rural areas

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Miasta Urban areas					Obszary wiejskie Rural areas		
		razem total	o liczbie mieszkańców w tys. by size in thousands				razem total	aglo- mera- cyjne agglom- eraton	poza- aglo- mera- cyjne non-agglom- eraton
			poniżej 20 less than 20	20–99	100– 499	500 lub więcej 500 or more			
Ocena sytuacji materialnej przez go- spodarstwo domowe Household's evaluation of material sit- uation	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Dobra Good	28,88	31,47	26,29	26,47	32,45	40,88	23,78	27,90	22,40
Raczej dobra Rather good	28,79	28,68	27,55	30,59	27,28	28,97	29,00	28,30	29,24
Przeciętna Average	38,03	35,65	41,13	38,75	35,71	27,06	42,73	39,30	43,89
Raczej zła Rather bad	3,37	3,22	3,78	3,23	3,38	2,54	3,67	3,66	3,67
Zła Bad	0,93	0,98	1,26	0,96	1,18	0,55	0,82	0,85	0,81

Precyzja wyników badania ^{a)} za 2024 r.Precision of the survey results ^{a)} in 2024**Tabela 25. Bezwzględne i względne błędy szacunków przeciętnych miesięcznych przychodów na 1 osobę w gospodarstwach domowych według grup społeczno-ekonomicznych**

Table 25. Absolute and relative errors of estimates of average monthly receipts per capita in households by socio-economic groups

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION x̄ – przeciętne miesięczne przychody na 1 osobę w zł x̄ – average monthly receipts per capita in PLN s – błąd bezwzględny w zł s – absolute error in PLN v – błąd względny w % v – relative error in %	Ogółem Grand total	Gospodarstwa domowe Households								
		w tym of which								
		pracowników of employees			rolników of farmers	pracu- jących na własny rachu- nek of the self-em- ployed	emerytów i rencistów of retirees and pensioners			
		razem total	na stanowiskach in				razem total	emery- tów of retirees	renci- stów of pension- ers	
			robot- niczych manual labour positions	nierobot- niczych non- manual labour positions						
Przychody netto Net receipts	x̄ s v	3794,25 37,32 0,98	3752,68 38,37 1,02	3081,77 30,21 0,98	4313,74 60,87 1,41	4416,47 398,86 9,03	4466,97 106,43 2,38	3585,46 49,09 1,37	3623,97 51,68 1,43	3054,19 96,08 3,15
w tym: of which:										
Dochód rozporządzalny Available income	x̄ s v	3167,17 28,07 0,89	3163,41 25,01 0,79	2688,38 25,55 0,95	3560,67 35,88 1,01	3309,22 372,65 11,26	3789,82 85,91 2,27	2978,93 29,85 1,00	3017,35 31,24 1,04	2448,81 60,11 2,45
w tym dochód do dyspozycji of which disposable income	x̄ s v	3103,06 28,39 0,92	3106,55 25,45 0,82	2642,89 25,53 0,97	3494,30 36,51 1,04	3271,50 372,19 11,38	3728,11 86,20 2,31	2883,35 28,40 0,98	2921,34 29,67 1,02	2359,25 57,56 2,44
w tym: of which:										
dochód z pracy najemnej income from hired work	x̄ s v	1733,05 16,14 0,93	2565,01 24,13 0,94	2121,54 24,50 1,15	2935,87 34,88 1,19	371,21 28,05 7,56	761,49 24,16 3,17	330,34 13,72 4,15	343,67 14,49 4,22	146,41 21,40 14,61
dochód z pracy na własny ra- chunek income from self-employment	x̄ s v	325,64 10,75 3,30	68,45 4,09 5,98	36,87 4,41 11,96	94,87 6,54 6,89		2522,44 73,39 2,91	36,67 4,91 13,39	38,07 5,23 13,75	
dochód z gospodarstwa indywi- dualnego w rolnictwie income from a private farm in agriculture	x̄ s v	103,57 18,15 17,53				2301,28 369,12 16,04				

a) Błąd względny obliczony jest na podstawie liczb dokładnych (przed zaokrągleniem).

a) Relative error is calculated on the basis of precise figures (before rounding).

Tablica 25. Bezwzględne i względne błędy szacunków przeciętnych miesięcznych przychodów na 1 osobę w gospodarstwach domowych według grup społeczno-ekonomicznych (dok.)

Table 25. Absolute and relative errors of estimates of average monthly receipts per capita in households by socio-economic groups (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION x̄ – przeciętne miesięczne przy- chody na 1 osobę w zł x̄ – average monthly receipts per capita in PLN s – błąd bezwzględny w zł s – absolute error in PLN v – błąd względny w % v – relative error in %		Ogółem Grand total	Gospodarstwa domowe Households							
			w tym of which							
			pracowników of employees			rolników of farmers	pracu- jących na własny rachu- nek of the self-em- ployed	emerytów i rencistów of retirees and pensioners		
			razem total	na stanowiskach in				razem total	emery- tów of retirees	renci- stów of pension- ers
				robot- niczych manual labour positions	nierobot- niczych non- manual labour positions					
dochód ze świadczeń z ubezpie- czeń społecznych income from social security benefits	x̄ s v	749,80 8,01 1,07	277,25 6,74 2,43	276,01 8,33 3,02	278,29 9,98 3,59	383,33 20,81 5,43	213,40 14,42 6,76	2470,65 23,94 0,97	2504,16 25,13 1,00	2008,27 57,28 2,85
w tym: of which:										
emerytury krajowe domestic retirement pensions	x̄ s v	665,82 7,54 1,13	224,58 6,63 2,95	219,87 8,15 3,71	228,52 9,60 4,20	312,20 18,35 5,88	173,87 13,66 7,86	2278,84 22,44 0,98	2434,12 25,08 1,03	136,53 19,08 13,97
renty z tytułu niezdolności do pracy krajowe domestic disability pensions	x̄ s v	39,97 1,56 3,90	25,17 1,64 6,51	27,32 2,46 9,02	23,38 2,13 9,09	57,62 9,75 16,92	18,52 3,59 19,37	83,69 4,88 5,83	42,35 3,94 9,30	653,95 33,65 5,14
renty rodzinne krajowe domestic survivors pensions	x̄ s v	33,80 1,58 4,66	19,59 2,05 10,46	21,87 2,72 12,42	17,69 2,78 15,71		8,99 2,45 27,23	92,47 4,73 5,12	13,02 2,88 22,09	1188,62 42,67 3,59
dochód z pozostałych świadc- zeń społecznych income from other social benefits	x̄ s v	203,01 2,93 1,44	212,15 3,12 1,47	224,16 4,79 2,14	202,11 3,93 1,95	197,67 10,80 5,46	241,28 7,45 3,09	75,56 4,56 6,04	68,59 4,74 6,91	171,60 18,18 10,59
w tym świadczenie wycho- wawcze of which child-raising benefit	x̄ s v	145,33 1,85 1,27	173,60 2,23 1,28	171,85 3,19 1,86	175,06 2,92 1,67	164,69 7,39 4,49	203,12 4,71 2,32	24,62 2,18 8,84	23,83 2,29 9,63	35,51 5,71 16,09
pozostałe dochody other income	x̄ s v	42,02 2,62 6,25	34,20 1,55 4,54	27,30 1,83 6,70	39,97 2,39 5,98	29,38 7,63 25,97	27,82 2,45 8,80	58,24 10,98 18,86	57,08 11,75 20,59	74,31 6,82 9,17
w tym dary of which gifts	x̄ s v	34,55 2,53 7,31	26,94 1,27 4,71	21,68 1,57 7,23	31,34 1,90 6,05	17,18 3,71 21,62	24,05 2,13 8,87	51,31 10,96 21,37	50,13 11,73 23,41	67,70 6,78 10,02

Tablica 26. Bezwzględne i względne błędy szacunków przeciętnych miesięcznych przychodów na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania i delimitacji obszarów wiejskich

Table 26. Absolute and relative errors of estimates of average monthly receipts per capita in households by class of locality and delimitation of rural areas

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION x̄ – przeciętne miesięczne przychody na 1 osobę w zł x̄ – average monthly receipts per capita in PLN s – błąd bezwzględny w zł s – absolute error in PLN v – błąd względny w % v – relative error in %		Miasta Urban areas					Obszary wiejskie Rural areas		
		razem total	o liczbie mieszkańców w tys. by size in thousands				razem total	aglo- mera- cyjne agglom- eration	poza- aglo- mera- cyjne non- agglom- eration
			poniżej 20 less than 20	20–99	100–499	500 lub więcej 500 or more			
Przychody netto Net income	x̄ s v	4146,61 47,82 1,15	3540,30 76,92 2,17	3839,61 82,10 2,14	4183,84 91,56 2,19	5207,80 131,62 2,53	3278,36 57,53 1,75	3731,17 79,31 2,13	3140,34 70,30 2,24
w tym: of which:									
Dochód rozporządzalny Available income	x̄ s v	3446,85 31,42 0,91	2969,61 48,78 1,64	3201,13 46,65 1,46	3538,35 54,62 1,54	4212,09 92,56 2,20	2757,70 50,54 1,83	3143,32 64,64 2,06	2640,17 61,85 2,34
w tym dochód do dyspozycji of which disposable income	x̄ s v	3367,93 32,42 0,96	2902,28 49,36 1,70	3132,99 46,95 1,50	3450,07 54,81 1,59	4116,64 102,61 2,49	2715,24 50,50 1,86	3097,48 65,59 2,12	2598,74 61,74 2,38
w tym: of which:									
dochód z pracy najemnej income from hired work	x̄ s v	1934,28 22,68 1,17	1608,35 44,57 2,77	1791,28 41,85 2,34	1908,92 35,62 1,87	2529,45 67,98 2,69	1438,43 20,89 1,45	1831,66 56,88 3,11	1318,58 20,36 1,54
dochód z pracy na własny rachunek income from self-employment	x̄ s v	400,09 16,54 4,13	246,42 21,76 8,83	270,40 25,14 9,30	434,81 34,49 7,93	710,01 52,16 7,35	216,63 10,08 4,65	365,55 30,61 8,37	171,25 10,58 6,18
dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie income from a private farm in agriculture	x̄ s v						244,50 44,22 18,08	115,84 31,14 26,88	283,72 57,17 20,15
dochód ze świadczeń z ubezpieczeń spo- łecznych income from social security benefits	x̄ s v	855,67 11,75 1,37	838,17 27,92 3,33	880,64 25,69 2,92	933,63 23,44 2,51	746,00 29,02 3,89	594,80 8,40 1,41	557,82 28,11 5,04	606,07 9,88 1,63
w tym: of which:									
emerytury krajowe domestic retirement pensions	x̄ s v	774,57 11,10 1,43	753,29 26,52 3,52	799,86 25,27 3,16	832,20 21,56 2,59	693,47 27,48 3,96	506,58 7,88 1,56	476,51 26,19 5,50	515,75 9,48 1,84
renty z tytułu niezdolności do pracy kra- jowe domestic disability pensions	x̄ s v	34,61 2,01 5,81	36,55 4,79 13,10	34,17 3,55 10,40	42,21 4,78 11,32	23,79 3,61 15,16	47,82 2,45 5,12	41,27 5,14 12,46	49,81 3,03 6,08

Tablica 26. Bezwzględne i względne błędy szacunków przeciętnych miesięcznych przychodów na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania i delimitacji obszarów wiejskich (dok.)

Table 26. Absolute and relative errors of estimates of average monthly receipts per capita in households by class of locality and delimitation of rural areas (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Miasta Urban areas						Obszary wiejskie Rural areas		
	razem total	o liczbie mieszkańców w tys. by size in thousands				razem total	aglo- mera- cyjne agglom- eraton	poza- aglo- mera- cyjne non- agglom- eraton	
		poniżej 20 less than 20	20–99	100–499	500 lub więcej 500 or more				
$\bar{x}$ – przeciętne miesięczne przychody na 1 osobę w zł $\bar{x}$ – average monthly receipts per capita in PLN s – błąd bezwzględny w zł s – absolute error in PLN v – błąd względny w % v – relative error in %									
renty rodzinne krajowe domestic survivors pensions	$\bar{x}$	35,96	38,61	35,85	48,08	18,39	30,65	26,26	31,99
	s	2,16	5,19	3,67	4,71	5,01	2,25	4,76	2,72
	v	6,01	13,44	10,23	9,80	27,24	7,34	18,14	8,51
dochód z pozostałych świadczeń społecznych income from other social benefits	$\bar{x}$	188,35	213,37	203,95	178,75	150,34	224,48	220,29	225,76
	s	4,03	9,69	9,18	7,50	6,59	4,21	12,20	4,84
	v	2,14	4,54	4,50	4,19	4,39	1,88	5,54	2,15
w tym świadczenie wychowawcze of which child-raising benefit	$\bar{x}$	134,61	151,00	135,99	126,65	123,96	161,02	168,41	158,77
	s	2,61	7,30	5,81	4,28	4,66	2,52	7,87	3,08
	v	1,94	4,83	4,27	3,38	3,76	1,56	4,67	1,94
pozostałe dochody other income	$\bar{x}$	47,77	44,48	34,29	62,91	51,66	33,60	42,03	31,03
	s	4,26	5,19	3,03	15,17	4,36	1,70	5,23	1,80
	v	8,92	11,67	8,84	24,12	8,43	5,05	12,46	5,79
w tym dary of which gifts	$\bar{x}$	42,71	39,64	29,38	59,85	43,73	22,61	24,29	22,09
	s	4,16	4,93	2,20	15,15	3,37	1,25	3,17	1,47
	v	9,74	12,45	7,48	25,31	7,71	5,55	13,04	6,64

Tablica 27. Bezwzględne i względne błędy szacunków przeciętnych miesięcznych wydatków na towary i usługi konsumpcyjne na 1 osobę w gospodarstwach domowych według grup społeczno-ekonomicznych

Table 27. Absolute and relative errors of estimates of average monthly expenditures on consumer goods and services per capita in households by socio-economic groups

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION x̄ – przeciętne miesięczne rozchody na 1 osobę w zł x̄ – average monthly outgoings per capita in PLN s – błąd bezwzględny w zł s – absolute error in PLN v – błąd względny w % v – relative error in %	Ogółem Grand total	Gospodarstwa domowe Households								
		pracowników of employees			rolników of farmers	pracują- cych na własny rachu- nek of the self- em- ployed	emerytów i rencistów of retirees and pensioners			
		razem total	na stanowiskach in				razem total	emery- tów of retir- ees	rencis- tów of pen- sioners	
			robotni- czych manual labour posi- tions	niero- bot- niczych non- manual labour posi- tions						
Rozchody netto Net outgoings	x̄ s v	3831,57 36,27 0,95	3784,25 35,76 0,95	3126,66 32,71 1,05	4334,18 54,42 1,26	4487,24 397,67 8,86	4576,19 118,26 2,58	3603,09 37,69 1,05	3641,76 39,25 1,08	3069,51 92,18 3,00
w tym: of which:										
Wydatki Expenditures	x̄ s v	1878,49 18,76 1,00	1860,38 22,57 1,21	1532,82 20,92 1,36	2134,31 34,98 1,64	1311,01 46,35 3,54	2151,15 59,83 2,78	1964,91 25,14 1,28	1969,43 26,36 1,34	1902,57 64,43 3,39
Towary i usługi konsumpcyjne Consumer goods and services	x̄ s v	1814,37 18,27 1,01	1803,52 22,07 1,22	1487,33 20,29 1,36	2067,95 34,38 1,66	1273,29 44,69 3,51	2089,44 58,37 2,79	1869,34 23,40 1,25	1873,42 24,56 1,31	1813,01 60,82 3,35
żywność i napoje bezalkoholowe food and non-alcoholic beverages	x̄ s v	475,68 2,71 0,57	452,11 3,26 0,72	431,60 4,20 0,97	469,26 3,96 0,84	435,61 9,30 2,14	461,46 6,74 1,46	563,34 4,52 0,80	563,00 4,69 0,83	568,11 12,56 2,21
napoje alkoholowe, wyroby tyto- niowe i narkotyki alcoholic beverages, tobacco and narcotics	x̄ s v	46,89 0,81 1,73	46,58 1,12 2,41	47,04 1,26 2,67	46,20 1,76 3,80	33,18 2,26 6,81	42,60 1,67 3,91	52,57 1,28 2,43	52,59 1,33 2,54	52,19 3,31 6,35
odzież i obuwie clothing and footwear	x̄ s v	70,62 1,24 1,76	76,26 1,52 2,00	58,61 2,06 3,51	91,03 2,05 2,25	55,60 5,58 10,04	95,64 4,20 4,40	48,88 1,56 3,19	49,43 1,65 3,34	41,41 3,35 8,08
użytkowanie mieszkania i prowa- dzenie gospodarstwa domowego housing, water, electricity, gas and other fuels	x̄ s v	352,64 3,77 1,07	335,77 4,23 1,26	300,53 5,42 1,80	365,24 5,94 1,63	214,52 12,91 6,02	354,18 9,42 2,66	434,62 7,44 1,71	431,09 7,80 1,81	483,41 25,01 5,17
wyposażenie mieszkania i prowa- dzenie gospodarstwa domowego furnishings, household equip- ment and routine maintenance of the house	x̄ s v	95,32 2,31 2,42	95,82 3,17 3,31	75,15 2,96 3,94	113,10 5,08 4,49	72,63 6,03 8,31	113,36 6,95 6,13	93,16 2,80 3,01	93,04 2,91 3,13	94,82 7,53 7,95
zdrowie health	x̄ s v	105,56 2,09 1,98	85,96 1,96 2,28	67,23 2,71 4,03	101,62 2,75 2,71	71,86 5,73 7,98	116,62 9,72 8,34	161,46 3,90 2,41	162,31 4,13 2,54	149,63 9,65 6,45
transport transport	x̄ s v	200,56 9,19 4,58	223,87 12,87 5,75	157,40 9,21 5,85	279,46 22,05 7,89	140,07 23,05 16,46	244,55 27,41 11,21	137,16 13,50 9,84	141,68 14,44 10,19	74,82 13,03 17,41

Tablica 27. Bezwzględne i względne błędy szacunków przeciętnych miesięcznych wydatków na towary i usługi konsumpcyjne na 1 osobę w gospodarstwach domowych według grup społeczno-ekonomicznych (dok.)

Table 27. Absolute and relative errors of estimates of average monthly expenditures on consumer goods and services per capita in households by socio-economic groups (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION x̄ – przeciętne miesięczne rozchody na 1 osobę w zł x̄ – average monthly outgoings per capita in PLN s – błąd bezwzględny w zł s – absolute error in PLN v – błąd względny w % v – relative error in %	Ogółem Grand total	Gospodarstwa domowe Households								
		pracowników of employees			rolników of farmers	pracują- cych na własny rachu- nek of the self- em- ployed	emerytów i rencistów of retirees and pensioners			
		razem total	na stanowiskach in				razem total	emery- tów of retire- ees	rencis- tów of pen- sioners	
			robotni- czych manual labour posi- tions	niero- bot- niczych non- manual labour posi- tions						
łącność communication	x̄ s v	72,84 0,65 0,90	74,33 0,91 1,22	68,64 0,92 1,34	79,09 1,47 1,86	55,67 1,92 3,45	76,13 2,28 2,99	72,43 0,90 1,24	72,62 0,92 1,27	69,83 3,01 4,32
rekreacja i kultura recreation and culture	x̄ s v	129,21 3,56 2,76	133,74 4,06 3,04	80,48 2,93 3,64	178,28 6,90 3,87	49,89 3,87 7,76	216,49 17,55 8,11	94,88 2,48 2,61	95,91 2,62 2,74	80,64 6,52 8,09
edukacja education	x̄ s v	19,30 0,93 4,82	20,88 0,93 4,45	11,23 0,93 8,28	28,95 1,47 5,08	6,76* 2,06* 30,43*	52,69 7,01 13,31	2,07 0,40 19,21	2,12 0,42 19,91	. . .
restauracje i hotele restaurants and hotels	x̄ s v	98,92 2,36 2,38	105,92 3,23 3,05	63,64 3,11 4,89	141,27 5,04 3,57	38,08 8,81 23,13	158,10 7,68 4,86	65,41 2,60 3,98	65,17 2,73 4,19	68,66 6,90 10,05
pozostałe towary i usługi miscellaneous goods and services	x̄ s v	115,25 1,98 1,72	115,63 2,39 2,07	82,76 2,43 2,93	143,11 3,66 2,56	68,24 4,62 6,77	131,91 5,79 4,39	120,56 3,71 3,08	121,48 3,89 3,20	107,84 11,74 10,89
kieszonkowe pocket-money	x̄ s v	31,57 2,12 6,71	36,63 3,21 8,77	43,00 4,62 10,75	31,30 4,33 13,83	31,16 7,87 25,25	25,68 4,08 15,88	22,76 3,64 16,01	22,94 3,85 16,79	. . .
Pozostałe wydatki Other expenditures	x̄ s v	64,12 1,81 2,83	56,86 2,13 3,74	45,49 2,57 5,64	66,37 3,17 4,77	37,72 5,56 14,75	61,71 3,56 5,76	95,57 5,24 5,48	96,01 5,57 5,80	89,56 7,42 8,29
w tym dary przekazane innym gospodarstwom domowym of which gifts donated to other households	x̄ s v	41,73 1,72 4,11	37,04 2,01 5,44	30,11 2,34 7,77	42,84 3,04 7,10	30,71 5,41 17,61	37,39 3,19 8,54	62,88 5,11 8,13	63,67 5,44 8,55	51,99 6,33 12,18

Tablica 28. Bezwzględne i względne błędy szacunków przeciętnych miesięcznych rozchodów na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania i delimitacji obszarów wiejskich

Table 28. Absolute and relative errors of estimates of average monthly outgoings per capita in households by class of locality and delimitation of rural areas

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Miasta Urban areas					Obszary wiejskie Rural areas		
		razem total	o liczbie mieszkańców w tys. by size in thousands				razem total	aglo- mera- cyjne agglom- eration	poza- aglo- mera- cyjne non- agglom- eration
			poniżej 20 less than 20	20–99	100–499	500 lub więcej 500 or more			
$\bar{x}$ – przeciętne miesięczne rozchody na 1 osobę w zł $\bar{x}$ – average monthly outgoings per capita in PLN s – błąd bezwzględny w zł s – absolute error in PLN v – błąd względny w % v – relative error in %									
Rozchody netto Net outgoings	$\bar{x}$ s v	4185,33 45,67 1,09	3597,12 67,10 1,87	3857,34 71,39 1,85	4191,42 82,88 1,98	5293,05 139,19 2,63	3313,63 57,93 1,75	3736,87 80,27 2,15	3184,64 71,02 2,23
w tym: of which:									
Wydatki Expenditures	$\bar{x}$ s v	2107,54 27,67 1,31	1754,00 40,04 2,28	1962,93 50,14 2,55	2160,79 43,09 1,99	2640,39 86,20 3,26	1543,14 21,13 1,37	1755,28 49,22 2,80	1478,49 24,18 1,64
Towary i usługi konsumpcyjne Consumer goods and services	$\bar{x}$ s v	2028,62 26,95 1,33	1686,67 39,17 2,32	1894,79 48,61 2,57	2072,50 41,82 2,02	2544,95 84,55 3,32	1500,69 20,53 1,37	1709,44 47,68 2,79	1437,07 23,47 1,63
żywność i napoje bezalkoholowe food and non-alcoholic beverages	$\bar{x}$ s v	494,02 3,39 0,69	461,74 6,89 1,49	491,46 7,02 1,43	517,61 5,90 1,14	505,15 6,72 1,33	448,84 4,47 0,99	469,11 12,49 2,66	442,66 4,53 1,02
napoje alkoholowe, wyroby tyto- niowe i narkotyki alcoholic beverages, tobacco and nar- cotics	$\bar{x}$ s v	49,16 1,18 2,39	41,34 1,78 4,32	49,25 2,97 6,03	52,95 2,05 3,87	53,23 2,10 3,95	43,55 1,00 2,29	47,08 2,42 5,15	42,47 1,13 2,66
odzież i obuwie clothing and footwear	$\bar{x}$ s v	78,73 1,77 2,24	68,14 3,70 5,43	68,33 3,08 4,51	76,89 2,54 3,30	107,27 5,31 4,95	58,75 1,61 2,75	64,66 3,00 4,65	56,95 1,95 3,43
użytkowanie mieszkania i nośniki energii housing, water, electricity, gas and other fuels	$\bar{x}$ s v	411,28 5,10 1,24	346,54 12,56 3,62	387,68 8,74 2,25	423,48 8,75 2,07	501,87 10,32 2,06	266,80 5,44 2,04	297,03 10,54 3,55	257,58 6,53 2,54
wyposażenie mieszkania i prowadze- nie gospodarstwa domowego furnishings, household equipment and routine maintenance of the house	$\bar{x}$ s v	102,56 3,45 3,37	90,64 8,97 9,90	88,79 4,49 5,06	108,92 4,32 3,96	127,29 9,97 7,83	84,72 2,59 3,05	94,68 5,84 6,17	81,69 2,87 3,51
zdrowie health	$\bar{x}$ s v	124,64 3,22 2,58	103,82 6,43 6,19	106,97 6,52 6,10	131,99 5,37 4,07	163,53 7,50 4,58	77,62 1,91 2,46	90,36 4,84 5,35	73,73 2,04 2,76
transport transport	$\bar{x}$ s v	218,57 14,38 6,58	173,66 13,54 7,80	226,70 30,25 13,34	187,60 23,35 12,44	295,51 43,48 14,72	174,19 8,28 4,75	206,06 17,75 8,61	164,47 9,41 5,72

Tablica 28. Bezwzględne i względne błędy szacunków przeciętnych miesięcznych rozchodów na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania i delimitacji obszarów wiejskich (dok.)

Table 28. Absolute and relative errors of estimates of average monthly outgoings per capita in households by class of locality and delimitation of rural areas (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION x̄ – przeciętne miesięczne rozchody na 1 osobę w zł x̄ – average monthly outgoings per capita in PLN s – błąd bezwzględny w zł s – absolute error in PLN v – błąd względny w % v – relative error in %	Miasta Urban areas					Obszary wiejskie Rural areas			
	razem total	o liczbie mieszkańców w tys. by size in thousands				razem total	aglo- mera- cyjne agglom- eraton	poza- aglo- mera- cyjne non- agglom- eraton	
		poniżej 20 less than 20	20–99	100–499	500 lub więcej 500 or more				
łączość communication	x̄ s v	80,39 0,98 1,21	70,92 1,53 2,16	77,68 1,42 1,83	82,85 1,75 2,11	91,79 3,17 3,46	61,78 0,69 1,12	67,09 1,76 2,62	60,16 0,76 1,26
rekreacja i kultura recreation and culture	x̄ s v	155,82 5,61 3,60	101,25 5,38 5,32	125,04 6,23 4,98	160,56 11,39 7,09	254,00 19,53 7,69	90,25 2,77 3,07	132,74 8,83 6,65	77,30 2,47 3,19
edukacja education	x̄ s v	24,58 1,45 5,88	14,47 1,57 10,83	19,95 1,67 8,37	24,20 2,19 9,03	42,83 5,66 13,21	11,56 0,83 7,18	23,93 3,13 13,09	7,79 0,76 9,71
restauracje i hotele restaurants and hotels	x̄ s v	125,45 3,51 2,80	83,16 5,55 6,67	95,26 6,17 6,48	125,20 5,33 4,25	215,07 11,13 5,17	60,07 2,61 4,34	93,12 8,59 9,23	50,00 2,12 4,25
pozostałe towary i usługi miscellaneous goods and services	x̄ s v	133,45 2,94 2,20	102,30 4,51 4,41	124,18 5,73 4,61	144,59 5,93 4,10	167,77 7,28 4,34	88,59 2,22 2,50	111,53 6,37 5,71	81,60 2,24 2,74
kieszonkowe pocket-money	x̄ s v	29,94 3,02 10,08	28,66 5,11 17,84	33,46 7,31 21,85	35,63 6,61 18,54	19,61 4,04 20,59	33,96 2,78 8,19	12,03 2,85 23,71	40,64 3,60 8,87
Pozostałe wydatki Other expenditures	x̄ s v	78,92 2,81 3,57	67,33 7,06 10,49	68,14 3,86 5,66	88,28 6,14 6,95	95,45 5,84 6,12	42,45 1,73 4,08	45,84 3,90 8,52	41,42 2,05 4,96
w tym dary przekazane innym go- spodarstwom domowym of which gifts donated to other house- holds	x̄ s v	48,84 2,64 5,41	47,70 6,78 14,20	40,55 3,50 8,64	56,50 5,96 10,55	52,26 5,27 10,09	31,33 1,66 5,30	30,31 3,74 12,34	31,64 1,97 6,24

Tablica 29. Bezwzględne i względne błędy szacunków przeciętnego miesięcznego spożycia niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych według grup społeczno-ekonomicznych

Table 29. Absolute and relative errors of estimates of average monthly consumption of selected foodstuffs per capita in households by socio-economic groups

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION $\bar{x}$ – przeciętne miesięczne spożycie na 1 osobę $\bar{x}$ – average monthly consumption per capita s – błąd bezwzględny s – absolute error v – błąd względny w % v – relative error in %	Ogółem Grand total	Gospodarstwa domowe Households								
		w tym of which								
		pracowników of employees			rolników of farmers	pracują- cych na wła- sny rachunek of the self-em- ployed	emerytów i rencistów of retirees and pensioners			
		razem total	na stanowiskach in				razem total	emery- tów of reti- rees	renci- stów of pen- sioners	
			robotni- czych manual labour posi- tions	niero- bot- niczych non- manual labour posi- tions						
Pieczynwo i produkty zbożowe w kg Bread and cereals in kg	$\bar{x}$ s v	5,01 0,04 0,82	4,71 0,05 0,99	4,89 0,06 1,26	4,55 0,06 1,25	5,66 0,19 3,34	4,17 0,08 1,89	6,15 0,06 1,00	6,09 0,06 1,05	6,87 0,16 2,38
w tym: of which:										
ryż rice	$\bar{x}$ s v	0,13 - 1,67	0,12 - 2,26	0,12 - 3,65	0,12 - 2,70	0,10 0,01 7,56	0,12 0,01 5,07	0,15 - 2,77	0,15 - 2,93	0,13 0,01 6,02
pieczywno bread	$\bar{x}$ s v	2,57 0,03 1,21	2,38 0,03 1,40	2,55 0,04 1,63	2,24 0,04 1,80	2,96 0,11 3,64	2,04 0,07 3,43	3,25 0,04 1,22	3,21 0,04 1,28	3,78 0,11 2,83
makarony i produkty makaronowe pasta and pasta products	$\bar{x}$ s v	0,41 - 0,99	0,41 0,01 1,29	0,41 0,01 1,93	0,40 0,01 1,68	0,40 0,02 4,12	0,37 0,01 2,75	0,45 0,01 1,69	0,44 0,01 1,76	0,51 0,02 3,99
mąka flour	$\bar{x}$ s v	0,59 0,01 1,90	0,53 0,01 2,34	0,57 0,02 3,35	0,51 0,02 2,98	0,96 0,13 13,79	0,43 0,02 4,00	0,72 0,02 2,44	0,71 0,02 2,51	0,80 0,07 8,49
pozostałe wyroby piekarskie other bakery products	$\bar{x}$ s v	1,08 0,01 0,87	1,01 0,01 1,12	1,01 0,02 1,64	1,02 0,01 1,39	1,03 0,05 4,59	0,97 0,03 2,63	1,32 0,02 1,40	1,31 0,02 1,43	1,36 0,06 4,53
płatki śniadaniowe breakfast cereals	$\bar{x}$ s v	0,15 - 1,64	0,15 - 2,15	0,13 - 3,50	0,17 - 2,37	0,13 0,01 7,09	0,17 0,01 3,94	0,13 - 3,21	0,13 - 3,36	0,13 0,01 7,23
Mięso w kg Meat in kg	$\bar{x}$ s v	5,00 0,04 0,78	4,62 0,05 1,01	5,09 0,07 1,28	4,22 0,05 1,30	5,50 0,19 3,37	3,92 0,08 2,12	6,51 0,07 1,02	6,49 0,07 1,07	6,86 0,18 2,63
w tym: of which:										
mięso surowe raw meat	$\bar{x}$ s v	2,92 0,03 0,92	2,69 0,03 1,21	2,96 0,05 1,57	2,46 0,04 1,61	3,34 0,14 4,17	2,30 0,06 2,58	3,81 0,05 1,25	3,79 0,05 1,32	4,09 0,12 3,03
w tym drób of which poultry	$\bar{x}$ s v	1,54 0,02 1,01	1,43 0,02 1,29	1,54 0,03 1,72	1,35 0,02 1,77	1,58 0,07 4,30	1,27 0,04 3,02	1,97 0,03 1,42	1,95 0,03 1,48	2,26 0,08 3,67
wędliny i inne przetwory mięsne processed meat and other meat preparations	$\bar{x}$ s v	1,85 0,01 0,76	1,74 0,02 0,98	1,90 0,03 1,33	1,60 0,02 1,21	1,91 0,07 3,66	1,49 0,03 2,08	2,32 0,03 1,08	2,32 0,03 1,14	2,38 0,08 3,27

Tablica 29. Bezwzględne i względne błędy szacunków przeciętnego miesięcznego spożycia niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych według grup społeczno-ekonomicznych (cd.)

Table 29. Absolute and relative errors of estimates of average monthly consumption of selected foodstuffs per capita in households by socio-economic groups (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION x̄ – przeciętne miesięczne spożycie na 1 osobę x̄ – average monthly consumption per capita s – błąd bezwzględny s – absolute error v – błąd względny w % v – relative error in %		Ogółem Grand total	Gospodarstwa domowe Households							
			w tym of which							
			pracowników of employees			rolników of farmers	pracują- cych na wła- sny ra- chunek of the self-em- ployed	emerytów i rencistów of retirees and pensioners		
			razem total	na stanowiskach in				razem total	emery- tów of reti- rees	renci- stów of pen- sioners
				robotni- czych manual labour posi- tions	niero- bot- niczych non- manual labour posi- tions					
Ryby i owoce morza ^{a)} w kg Fish and seafood ^{a)} in kg	x̄ s v	0,25 - 1,60	0,22 0,01 2,41	0,20 0,01 3,69	0,24 0,01 3,03	0,17 0,01 6,63	0,23 0,01 3,96	0,35 0,01 2,25	0,35 0,01 2,37	0,31 0,02 6,17
w tym ryby i owoce morza su- szzone, wędzone lub solone of which dried, smoked or salted fish and seafood	x̄ s v	0,08 - 1,71	0,07 - 2,37	0,06 - 3,95	0,08 - 3,06	0,08 0,01 8,43	0,07 - 4,74	0,13 - 2,77	0,13 - 2,87	0,11 0,01 7,54
Mleko ^{b)} w l Milk ^{b)} in l	x̄ s v	2,69 0,03 1,05	2,58 0,04 1,41	2,55 0,05 2,01	2,61 0,05 1,75	2,75 0,14 5,23	2,44 0,07 2,73	3,11 0,05 1,50	3,09 0,05 1,54	3,39 0,17 4,87
Jogurty w kg Yogurt in kg	x̄ s v	0,65 0,01 1,13	0,64 0,01 1,50	0,57 0,01 2,28	0,71 0,01 1,71	0,55 0,03 4,68	0,68 0,02 3,38	0,70 0,01 1,80	0,70 0,01 1,86	0,66 0,04 5,51
Sery i twarogi w kg Cheese and curd in kg	x̄ s v	1,06 0,01 0,80	1,04 0,01 1,01	0,95 0,02 1,59	1,11 0,01 1,19	0,88 0,03 3,94	1,07 0,02 2,05	1,20 0,01 1,22	1,20 0,02 1,28	1,16 0,04 3,33
twarogi curd	x̄ s v	0,54 0,01 0,99	0,51 0,01 1,31	0,46 0,01 2,05	0,55 0,01 1,54	0,44 0,02 4,58	0,50 0,01 2,82	0,70 0,01 1,53	0,71 0,01 1,61	0,65 0,03 3,98
sery dojrzewające i topione ripening and melted cheese	x̄ s v	0,52 - 0,86	0,53 0,01 1,09	0,49 0,01 1,69	0,57 0,01 1,35	0,44 0,02 3,95	0,57 0,01 2,42	0,49 0,01 1,38	0,49 0,01 1,45	0,50 0,02 3,50
Śmietana w l Cream in l	x̄ s v	0,35 - 1,15	0,31 0,01 1,60	0,34 0,01 2,31	0,29 0,01 1,79	0,35 0,02 4,58	0,30 0,01 3,33	0,46 0,01 1,44	0,46 0,01 1,48	0,49 0,02 4,83
Jaja w szt. Eggs in units	x̄ s v	11,39 0,11 0,94	10,62 0,13 1,20	10,73 0,18 1,67	10,52 0,17 1,57	12,75 0,53 4,14	10,04 0,24 2,41	13,93 0,18 1,30	13,81 0,19 1,36	15,59 0,46 2,94

a) Bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garmazeryjnych i panierowanych, bez konserw rybnych.

b) Bez zagęszczonego i w proszku.

a) Excluding pickles, processed sea and fresh-water food and fish, ready-to-serve food including coated food products, excluding canned fish.

b) Excluding condensed and powdered milk.

Tablica 29. Bezwzględne i względne błędy szacunków przeciętnego miesięcznego spożycia niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych według grup społeczno-ekonomicznych (cd.)

Table 29. Absolute and relative errors of estimates of average monthly consumption of selected foodstuffs per capita in households by socio-economic groups (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION $\bar{x}$ – przeciętne miesięczne spożycie na 1 osobę $\bar{x}$ – average monthly consumption per capita s – błąd bezwzględny s – absolute error v – błąd względny w % v – relative error in %		Gospodarstwa domowe Households								
		Ogółem Grand total	w tym of which							
			pracowników of employees			rolników of farmers	pracują- cych na wła- sny rachu- nek of the self-em- ployed	emerytów i rencistów of retirees and pensioners		
			razem total	na stanowiskach in	niemo- bot- niczych non- manual labour posi- tions			razem total	emery- tów of reti- rees	renci- stów of pen- sioners
Oleje i tłuszcze w kg Oils and fats in kg	$\bar{x}$ s v	1,02 0,01 0,88	0,92 0,01 1,13	1,00 0,02 1,61	0,85 0,01 1,44	1,11 0,05 4,48	0,80 0,02 2,79	1,38 0,02 1,24	1,37 0,02 1,31	1,47 0,05 3,46
tłuszcze zwierzęce animal fats	$\bar{x}$ s v	0,40 - 1,00	0,34 - 1,28	0,33 0,01 1,80	0,35 0,01 1,69	0,36 0,02 6,32	0,33 0,01 2,33	0,58 0,01 1,57	0,58 0,01 1,64	0,57 0,03 4,99
w tym masło of which butter	$\bar{x}$ s v	0,33 - 1,02	0,29 - 1,37	0,27 0,01 1,96	0,31 0,01 1,72	0,27 0,01 5,34	0,30 0,01 2,38	0,46 0,01 1,62	0,46 0,01 1,68	0,43 0,03 5,92
tłuszcze roślinne vegetable fats	$\bar{x}$ s v	0,62 0,01 1,05	0,57 0,01 1,30	0,67 0,01 1,81	0,50 0,01 1,76	0,75 0,04 4,95	0,47 0,02 4,09	0,80 0,01 1,58	0,80 0,01 1,66	0,90 0,04 4,16
Owoce w kg Fruit in kg	$\bar{x}$ s v	3,93 0,04 0,99	3,59 0,04 1,24	3,22 0,06 1,74	3,90 0,06 1,51	3,00 0,13 4,32	3,94 0,09 2,33	5,15 0,07 1,37	5,18 0,07 1,42	4,73 0,19 4,06
owoce świeże lub chłodzone fresh or chilled fruit	$\bar{x}$ s v	3,67 0,04 1,02	3,33 0,04 1,28	3,01 0,05 1,79	3,60 0,06 1,58	2,83 0,13 4,49	3,62 0,09 2,40	4,90 0,07 1,38	4,93 0,07 1,43	4,46 0,18 4,08
w tym: of which:										
owoce cytrusowe i banany citrus fruit and bananas	$\bar{x}$ s v	1,46 0,01 1,02	1,36 0,02 1,29	1,22 0,02 1,99	1,49 0,02 1,60	1,11 0,06 5,00	1,45 0,04 2,71	1,85 0,03 1,62	1,86 0,03 1,69	1,78 0,08 4,67
jabłka apples	$\bar{x}$ s v	0,93 0,01 1,42	0,82 0,02 2,10	0,78 0,02 2,48	0,85 0,02 2,85	0,82 0,05 6,48	0,77 0,02 3,07	1,34 0,02 1,80	1,34 0,03 1,89	1,30 0,06 4,47
owoce jagodowe berries	$\bar{x}$ s v	0,45 0,01 1,92	0,40 0,01 2,39	0,34 0,01 4,00	0,44 0,01 2,75	0,39 0,06 14,35	0,47 0,03 5,79	0,62 0,02 2,92	0,63 0,02 3,06	0,52 0,04 7,27
owoce suszone, mrożone, orzechy, przetwory owocowe dried, frozen fruit, nuts, pro- cessed fruit	$\bar{x}$ s v	0,26 - 1,35	0,26 - 1,74	0,21 0,01 2,79	0,31 0,01 2,10	0,17 0,01 6,40	0,32 0,01 3,78	0,26 0,01 2,28	0,25 0,01 2,23	0,27 0,03 12,06

Tablica 29. Bezwzględne i względne błędy szacunków przeciętnego miesięcznego spożycia niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych według grup społeczno-ekonomicznych (cd.)

Table 29. Absolute and relative errors of estimates of average monthly consumption of selected foodstuffs per capita in households by socio-economic groups (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION $\bar{x}$ – przeciętne miesięczne spożycie na 1 osobę $\bar{x}$ – average monthly consumption per capita s – błąd bezwzględny s – absolute error v – błąd względny w % v – relative error in %		Ogółem Grand total	Gospodarstwa domowe Households							
			w tym of which							
			pracowników of employees			rolników of farmers	pracują- cych na wła- sny rachunek of the self-em- ployed	emerytów i rencistów of retirees and pensioners		
			razem total	na stanowiskach in				razem total	emery- tów of reti- rees	renci- stów of pen- sioners
				robotni- czych manual labour posi- tions	niero- bot- niczych non- manual labour posi- tions					
Warzywa w kg Vegetables in kg	$\bar{x}$ s v	7,12 0,07 1,01	6,55 0,08 1,23	6,60 0,11 1,65	6,50 0,10 1,56	7,64 0,40 5,22	6,23 0,13 2,06	9,13 0,12 1,29	9,11 0,12 1,34	9,45 0,34 3,62
w tym: of which:										
ziemniaki potatoes	$\bar{x}$ s v	2,44 0,04 1,57	2,20 0,04 2,04	2,45 0,06 2,54	1,98 0,06 3,02	3,48 0,30 8,57	1,79 0,06 3,54	3,22 0,06 1,74	3,20 0,06 1,82	3,51 0,18 5,04
warzywa świeże lub chłodzone fresh or chilled vegetables	$\bar{x}$ s v	3,54 0,04 1,05	3,24 0,04 1,34	3,12 0,05 1,73	3,33 0,06 1,74	3,36 0,15 4,56	3,31 0,08 2,49	4,66 0,07 1,43	4,66 0,07 1,50	4,62 0,18 3,93
w tym: of which:										
kapusta cabbage	$\bar{x}$ s v	0,35 0,01 2,12	0,33 0,01 3,04	0,38 0,02 4,38	0,28 0,01 3,86	0,38 0,03 7,56	0,26 0,02 8,08	0,48 0,01 2,17	0,48 0,01 2,23	0,45 0,03 7,22
pomidory tomatoes	$\bar{x}$ s v	0,77 0,01 1,37	0,71 0,01 1,97	0,65 0,01 2,13	0,75 0,02 2,85	0,62 0,04 6,77	0,75 0,03 3,54	1,02 0,02 1,87	1,02 0,02 1,93	1,00 0,06 5,82
ogórki cucumbers	$\bar{x}$ s v	0,43 0,01 2,09	0,39 0,01 2,66	0,40 0,02 3,92	0,39 0,01 3,48	0,51 0,08 14,98	0,40 0,02 5,21	0,56 0,02 3,72	0,55 0,02 3,93	0,63 0,07 11,78
buraki beetroots	$\bar{x}$ s v	0,13 - 3,26	0,11 0,01 4,77	0,11 0,01 5,44	0,11 0,01 7,43	0,19 0,02 11,02	0,10 0,01 9,53	0,19 0,01 4,27	0,19 0,01 4,41	0,18 0,02 11,63
marchew carrots	$\bar{x}$ s v	0,39 0,01 1,31	0,35 0,01 1,71	0,35 0,01 2,33	0,35 0,01 2,32	0,46 0,03 6,76	0,34 0,01 3,52	0,52 0,01 1,70	0,51 0,01 1,76	0,54 0,03 6,13
warzywa i grzyby mrożone frozen vegetables and mushrooms	$\bar{x}$ s v	0,17 - 1,82	0,16 - 2,27	0,14 - 3,39	0,18 0,01 3,06	0,11 0,01 7,83	0,15 0,01 4,45	0,20 0,01 3,12	0,20 0,01 3,30	0,18 0,01 6,32
warzywa suszone i pozostałe przetwory warzywne ^{c)} dried vegetables and other processed vegetables ^{c)}	$\bar{x}$ s v	0,95 0,01 0,90	0,94 0,01 1,17	0,88 0,02 1,78	0,99 0,01 1,44	0,68 0,03 4,37	0,95 0,02 2,44	1,05 0,02 1,58	1,04 0,02 1,66	1,13 0,05 4,23

c) Łącznie z ziarnami roślin strączkowych.

c) Including pulses grains.

Tablica 29. Bezwzględne i względne błędy szacunków przeciętnego miesięcznego spożycia niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych według grup społeczno-ekonomicznych (dok.)

Table 29. Absolute and relative errors of estimates of average monthly consumption of selected foodstuffs per capita in households by socio-economic groups (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION x̄ – przeciętne miesięczne spożycie na 1 osobę x̄ – average monthly consumption per capita s – błąd bezwzględny s – absolute error v – błąd względny w % v – relative error in %	Ogółem Grand total	Gospodarstwa domowe Households								
		w tym of which								
		pracowników of employees			rolników of farmers	pracują- cych na wła- sny rachunek of the self-em- ployed	emerytów i rencistów of retirees and pensioners			
		razem total	na stanowiskach in				razem total	emery- tów of reti- rees	renci- stów of pen- sioners	
			robotni- czych manual labour posi- tions	niero- bot- niczych non- manual labour posi- tions						
Cukier, dżem, miód, czekolada i inne wyroby cukiernicze w kg Sugar, jam, honey, chocolate and confectionery in kg	x̄ s v	1,68 0,02 1,24	1,57 0,03 1,68	1,67 0,04 2,48	1,49 0,03 2,09	1,85 0,09 5,01	1,40 0,05 3,42	2,10 0,04 1,86	2,09 0,04 1,95	2,13 0,10 4,91
w tym: of which:										
cukier sugar	x̄ s v	0,76 0,02 2,21	0,68 0,02 3,09	0,79 0,03 4,37	0,59 0,02 4,16	0,96 0,08 7,92	0,54 0,04 7,70	1,05 0,03 2,93	1,05 0,03 3,09	1,05 0,07 6,57
czekolada chocolate	x̄ s v	0,21 - 1,15	0,20 - 1,56	0,20 - 2,37	0,21 - 2,01	0,20 0,01 6,77	0,19 0,01 3,55	0,25 - 1,81	0,25 - 1,90	0,28 0,02 6,96
wyroby cukiernicze confectionery	x̄ s v	0,27 - 1,17	0,27 - 1,52	0,27 0,01 2,29	0,26 - 1,88	0,30 0,02 6,01	0,25 0,01 3,51	0,30 0,01 1,93	0,30 0,01 1,90	0,34 0,04 10,92
Kawa, herbata i kakao w kg Coffee, tea and cocoa in kg	x̄ s v	0,26 - 1,05	0,24 - 1,36	0,23 - 1,91	0,24 - 1,84	0,24 0,01 5,55	0,22 0,01 2,76	0,34 0,01 1,72	0,34 0,01 1,81	0,37 0,02 4,68
w tym: of which:										
kawa coffee	x̄ s v	0,20 - 1,17	0,19 - 1,54	0,18 - 2,09	0,19 - 2,13	0,19 0,01 6,28	0,17 0,01 3,23	0,27 0,01 1,93	0,26 0,01 2,05	0,30 0,01 4,72
herbata Tea	x̄ s v	0,04 - 1,49	0,04 - 2,04	0,04 - 3,28	0,04 - 2,56	0,04 - 6,27	0,04 - 4,46	0,06 - 2,31	0,06 - 2,39	0,06 - 7,00
Wody mineralne i źródlane w l Mineral and spring waters in l	x̄ s v	6,33 0,08 1,24	6,26 0,11 1,70	6,16 0,15 2,43	6,34 0,14 2,14	5,85 0,31 5,33	5,72 0,20 3,58	7,00 0,13 1,79	7,00 0,13 1,84	7,09 0,42 5,99
Soki owocowe i warzywne w l Fruit and vegetable juices in l	x̄ s v	0,94 0,01 1,53	0,96 0,02 1,86	0,84 0,02 2,96	1,07 0,02 2,28	0,83 0,07 8,42	1,07 0,04 4,06	0,85 0,03 3,01	0,85 0,03 3,18	0,92 0,07 8,10

Tablica 30. Bezwzględne i względne błędy szacunków przeciętnego miesięcznego spożycia niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania i delimitacji obszarów wiejskich

Table 30. Absolute and relative errors of estimates of average monthly consumption of selected foodstuffs per capita in households by class of locality and delimitation of rural areas

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION x̄ – przeciętne miesięczne spożycie na 1 osobę x̄ – average monthly consumption per capita s – błąd bezwzględny s – absolute error v – błąd względny w % v – relative error in %		Miasta Urban areas					Obszary wiejskie Rural areas		
		razem total	o liczbie mieszkańców w tys. by size in thousands				razem total	aglomera- cyjne agglom- eration	poza- aglomera- cyjne non- agglom- eration
			poniżej 20 less than 20	20–99	100–499	500 lub więcej 500 or more			
Pieczynwo i produkty zbożowe w kg Bread and cereals in kg	x̄ s v	4,81 0,05 1,08	5,07 0,16 3,11	4,93 0,09 1,76	4,84 0,07 1,42	4,32 0,06 1,49	5,29 0,07 1,26	4,97 0,15 2,93	5,39 0,08 1,42
w tym: of which:									
ryż rice	x̄ s v	0,13 - 2,13	0,13 0,01 6,52	0,13 0,01 4,41	0,13 - 3,79	0,13 - 3,80	0,12 - 2,70	0,12 0,01 5,78	0,12 - 3,39
pieczywo bread	x̄ s v	2,41 0,04 1,77	2,66 0,15 5,61	2,47 0,05 2,02	2,42 0,04 1,81	2,05 0,04 2,03	2,79 0,04 1,58	2,47 0,09 3,58	2,88 0,05 1,79
makarony i produkty makaronowe pasta and pasta products	x̄ s v	0,40 0,01 1,26	0,40 0,01 3,44	0,40 0,01 2,29	0,39 0,01 2,11	0,40 0,01 2,44	0,43 0,01 1,59	0,43 0,02 4,24	0,43 0,01 1,66
mąka flour	x̄ s v	0,51 0,01 2,24	0,60 0,03 5,75	0,54 0,03 4,72	0,49 0,02 3,92	0,38 0,01 3,60	0,69 0,02 3,11	0,60 0,04 6,67	0,71 0,03 3,72
pozostałe wyroby piekarskie other bakery products	x̄ s v	1,11 0,01 1,10	1,05 0,02 2,37	1,14 0,03 2,30	1,16 0,02 1,88	1,09 0,02 2,23	1,02 0,01 1,42	1,09 0,03 3,12	1,00 0,02 1,61
płatki śniadaniowe breakfast cereals	x̄ s v	0,15 - 2,07	0,14 0,01 5,45	0,15 0,01 4,67	0,16 0,01 3,62	0,16 0,01 3,81	0,14 - 2,67	0,16 0,01 6,25	0,13 - 3,09
Mięso w kg Meat in kg	x̄ s v	4,78 0,05 1,01	5,36 0,12 2,23	5,23 0,10 1,94	4,66 0,07 1,51	3,65 0,07 1,91	5,33 0,07 1,25	4,97 0,14 2,92	5,44 0,08 1,41
w tym: of which									
mięso surowe raw meat	x̄ s v	2,78 0,03 1,15	3,18 0,08 2,54	3,08 0,07 2,26	2,67 0,05 1,70	2,07 0,04 2,08	3,13 0,05 1,50	2,86 0,09 3,15	3,21 0,06 1,73
w tym drób of which poultry	x̄ s v	1,49 0,02 1,23	1,69 0,05 2,76	1,61 0,04 2,25	1,44 0,03 1,81	1,16 0,03 2,35	1,62 0,03 1,69	1,47 0,05 3,17	1,67 0,03 1,99
wędliny i inne przetwory mięsne processed meat and other meat preparations	x̄ s v	1,78 0,02 0,98	1,92 0,04 1,96	1,91 0,04 1,92	1,80 0,03 1,75	1,44 0,03 1,94	1,95 0,02 1,21	1,86 0,05 2,89	1,98 0,03 1,36

Tablica 30. Bezwzględne i względne błędy szacunków przeciętnego miesięcznego spożycia niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania i delimitacji obszarów wiejskich (cd.)

Table 30. Absolute and relative errors of estimates of average monthly consumption of selected foodstuffs per capita in households by class of locality and delimitation of rural areas (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION x̄ – przeciętne miesięczne spożycie na 1 osobę x̄ – average monthly consumption per capita s – błąd bezwzględny s – absolute error v – błąd względny w % v – relative error in %	Miasta Urban areas						Obszary wiejskie Rural areas		
	razem total	o liczbie mieszkańców w tys. by size in thousands					razem total	aglo- mera- cyjne agglom- eraton	poza- aglo- mera- cyjne non- agglom- eraton
		poniżej 20 less than 20	20–99	100–499	500 lub więcej 500 or more				
Ryby i owoce morza ^{a)} w kg Fish and seafood ^{a)} in kg	x̄ s v	0,27 0,01 2,03	0,22 0,01 4,29	0,28 0,01 4,73	0,32 0,01 3,61	0,28 0,01 3,48	0,21 0,01 2,52	0,21 0,01 5,50	0,20 0,01 3,02
w tym ryby i owoce morza suszone, wę- dzone lub solone dried, smoked or salted fish and seafood	x̄ s v	0,09 - 2,15	0,08 - 6,07	0,09 - 4,63	0,11 - 3,64	0,10 - 4,64	0,07 - 2,74	0,07 - 6,49	0,07 - 3,46
Mleko ^{b)} w l Milk ^{b)} in l	x̄ s v	2,59 0,04 1,36	2,63 0,09 3,48	2,67 0,06 2,40	2,67 0,06 2,19	2,31 0,06 2,79	2,85 0,05 1,66	2,66 0,08 3,08	2,91 0,06 1,99
Jogurty w kg Yogurt in kg	x̄ s v	0,70 0,01 1,34	0,67 0,02 3,19	0,66 0,02 2,58	0,73 0,02 2,26	0,74 0,02 2,89	0,59 0,01 2,02	0,67 0,03 5,08	0,57 0,01 2,05
Sery i twarogi w kg Cheese and curd in kg	x̄ s v	1,14 0,01 0,97	1,01 0,02 2,41	1,12 0,02 1,76	1,22 0,02 1,83	1,20 0,02 1,83	0,96 0,01 1,36	1,05 0,03 2,73	0,93 0,01 1,60
twarogi curd	x̄ s v	0,58 0,01 1,25	0,52 0,02 3,34	0,57 0,01 2,26	0,61 0,01 2,31	0,63 0,01 2,31	0,49 0,01 1,61	0,53 0,02 3,12	0,47 0,01 1,91
sery dojrzewające i topione ripening and melted cheese	x̄ s v	0,55 0,01 1,05	0,49 0,01 2,35	0,55 0,01 2,08	0,60 0,01 1,95	0,57 0,01 2,29	0,47 0,01 1,46	0,51 0,02 3,32	0,46 0,01 1,66
Śmietana w l Cream in l	x̄ s v	0,32 - 1,42	0,36 0,01 3,06	0,33 0,01 2,77	0,33 0,01 2,68	0,26 0,01 2,68	0,38 0,01 1,85	0,36 0,02 5,44	0,39 0,01 1,90
Jaja w szt. Eggs in units	x̄ s v	11,60 0,14 1,19	11,19 0,32 2,89	11,92 0,28 2,36	12,17 0,26 2,17	10,94 0,27 2,44	11,07 0,17 1,52	11,17 0,40 3,60	11,04 0,19 1,76
Oleje i tłuszcze w kg Oils and fats in kg	x̄ s v	0,97 0,01 1,11	1,03 0,02 1,97	1,05 0,02 2,21	0,99 0,02 2,24	0,78 0,02 2,02	1,08 0,02 1,41	1,00 0,03 3,31	1,11 0,02 1,57
tłuszcze zwierzęce animal fats	x̄ s v	0,41 0,01 1,26	0,39 0,01 2,62	0,44 0,01 2,42	0,44 0,01 2,68	0,35 0,01 2,01	0,37 0,01 1,61	0,35 0,01 3,48	0,37 0,01 1,94
w tym masło of which butter	x̄ s v	0,35 - 1,28	0,32 0,01 2,65	0,38 0,01 2,74	0,38 0,01 2,59	0,32 0,01 2,04	0,29 - 1,65	0,28 0,01 3,60	0,30 0,01 2,06
tłuszcze roślinne vegetable fats	x̄ s v	0,56 0,01 1,33	0,63 0,02 2,77	0,61 0,01 2,47	0,55 0,01 2,64	0,43 0,01 2,45	0,72 0,01 1,63	0,65 0,03 4,11	0,73 0,01 1,83

a) Bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garmazeryjnych i panierowanych, bez konserw rybnych.
b) Bez zagęszczonego i w proszku.

a) Excluding pickles, processed sea and fresh-water food and fish, ready-to-serve food including coated food products, excluding canned fish.

b) Excluding condensed and powdered milk.

Tablica 30. Bezwzględne i względne błędy szacunków przeciętnego miesięcznego spożycia niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania i delimitacji obszarów wiejskich (cd.)

Table 30. Absolute and relative errors of estimates of average monthly consumption of selected foodstuffs per capita in households by class of locality and delimitation of rural areas (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION x̄ – przeciętne miesięczne spożycie na 1 osobę x̄ – average monthly consumption per capita s – błąd bezwzględny s – absolute error v – błąd względny w % v – relative error in %		Miasta Urban areas					Obszary wiejskie Rural areas		
		razem total	o liczbie mieszkańców w tys. by size in thousands				razem total	aglo- mera- cyjne agglom- eration	poza- aglo- mera- cyjne non- agglom- eration
			poniżej 20 less than 20	20–99	100–499	500 lub więcej 500 or more			
Owoce w kg Fruit in kg	x̄	4,32	3,94	4,14	4,69	4,55	3,36	3,79	3,23
	s	0,05	0,11	0,10	0,10	0,11	0,05	0,12	0,06
	v	1,24	2,80	2,49	2,16	2,32	1,59	3,14	1,82
owoce świeże lub chłodzone fresh or chilled fruit	x̄	4,02	3,69	3,87	4,36	4,19	3,15	3,55	3,03
	s	0,05	0,11	0,10	0,10	0,10	0,05	0,11	0,06
	v	1,27	2,88	2,57	2,20	2,38	1,63	3,17	1,88
w tym: of which:									
owoce cytrusowe i banany citrus fruit and bananas	x̄	1,62	1,46	1,59	1,75	1,67	1,23	1,35	1,20
	s	0,02	0,05	0,04	0,04	0,04	0,02	0,04	0,02
	v	1,33	3,38	2,28	2,48	2,29	1,53	2,59	1,86
jabłka apples	x̄	0,97	0,93	0,98	1,03	0,93	0,86	0,93	0,84
	s	0,02	0,03	0,05	0,03	0,03	0,02	0,04	0,02
	v	1,90	3,57	4,82	3,10	2,87	2,05	4,31	2,43
owoce jagodowe berries	x̄	0,50	0,44	0,44	0,56	0,58	0,38	0,44	0,36
	s	0,01	0,03	0,02	0,02	0,02	0,01	0,03	0,02
	v	2,12	5,92	4,36	3,92	3,39	3,84	7,77	4,73
owoce suszone, mrożone, orzechy, prze- twory owocowe dried, frozen fruit, nuts, processed fruit	x̄	0,30	0,25	0,27	0,33	0,36	0,20	0,24	0,19
	s	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	-	0,01	-
	v	1,68	4,08	3,38	2,85	3,63	2,17	5,29	2,56
Warzywa w kg Vegetables in kg	x̄	7,17	7,11	7,39	7,40	6,66	7,04	7,04	7,04
	s	0,08	0,19	0,17	0,13	0,12	0,13	0,29	0,15
	v	1,10	2,74	2,23	1,72	1,85	1,89	4,13	2,14
w tym: of which:									
ziemniaki potatoes	x̄	2,28	2,57	2,43	2,25	1,76	2,69	2,38	2,79
	s	0,04	0,11	0,08	0,07	0,05	0,07	0,17	0,08
	v	1,80	4,38	3,28	2,97	2,92	2,69	6,96	2,96
warzywa świeże lub chłodzone fresh or chilled vegetables	x̄	3,65	3,45	3,74	3,77	3,58	3,40	3,63	3,32
	s	0,04	0,10	0,10	0,07	0,07	0,06	0,16	0,07
	v	1,22	2,92	2,68	1,78	2,10	1,90	4,54	2,07
w tym: of which:									
kapusta cabbage	x̄	0,32	0,41	0,35	0,31	0,19	0,40	0,34	0,42
	s	0,01	0,03	0,03	0,01	0,01	0,01	0,02	0,01
	v	3,17	6,77	7,20	3,20	5,41	2,73	6,86	3,13
pomidory tomatoes	x̄	0,82	0,70	0,83	0,85	0,89	0,71	0,82	0,67
	s	0,01	0,02	0,04	0,02	0,03	0,02	0,05	0,02
	v	1,70	2,59	4,55	2,27	2,83	2,33	5,99	2,28
ogórki cucumbers	x̄	0,41	0,37	0,42	0,43	0,41	0,47	0,52	0,46
	s	0,01	0,02	0,02	0,01	0,02	0,02	0,05	0,02
	v	2,14	4,87	5,03	3,26	3,88	3,88	9,79	4,10
buraki beetroots	x̄	0,12	0,14	0,13	0,10	0,09	0,15	0,13	0,15
	s	0,01	0,02	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
	v	4,46	11,02	9,35	5,67	7,29	4,76	9,68	5,85

Tablica 30. Bezwzględne i względne błędy szacunków przeciętnego miesięcznego spożycia niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania i delimitacji obszarów wiejskich (dok.)

Table 30. Absolute and relative errors of estimates of average monthly consumption of selected foodstuffs per capita in households by class of locality and delimitation of rural areas (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION x̄ – przeciętne miesięczne spożycie na 1 osobę x̄ – average monthly consumption per capita s – błąd bezwzględny s – absolute error v – błąd względny w % v – relative error in %		Miasta Urban areas					Obszary wiejskie Rural areas		
		razem total	o liczbie mieszkańców w tys. by size in thousands				razem total	aglo- mera- cyjne agglom- eration	poza- aglo- mera- cyjne non- agglom- eration
			poniżej 20 less than 20	20–99	100–499	500 lub więcej 500 or more			
Warzywa (dok.) Vegetables (cont.)									
marchew carrots	x̄ s v	0,38 0,01 1,65	0,42 0,02 4,32	0,38 0,01 3,21	0,40 0,01 2,52	0,33 0,01 3,59	0,39 0,01 2,14	0,39 0,02 4,47	0,39 0,01 2,54
warzywa i grzyby mrożone frozen vegetables and mushrooms	x̄ s v	0,19 - 2,34	0,16 0,01 6,39	0,18 0,01 5,10	0,20 0,01 3,37	0,22 0,01 5,23	0,13 - 2,67	0,15 0,01 5,77	0,13 - 3,50
warzywa suszone i pozostałe przetwory warzywne ^{d)} dried vegetables and other processed vegetables ^{d)}	x̄ s v	1,04 0,01 1,10	0,91 0,02 2,11	1,02 0,02 2,33	1,17 0,02 1,95	1,08 0,02 2,22	0,81 0,01 1,56	0,88 0,03 3,67	0,79 0,01 1,68
Cukier, dżem, miód, czekolada i inne wy- roby cukiernicze w kg Sugar, jam, honey, chocolate and confec- tionery in kg	x̄ s v	1,58 0,03 1,65	1,74 0,06 3,61	1,68 0,06 3,41	1,55 0,04 2,44	1,31 0,03 2,57	1,84 0,04 1,91	1,69 0,07 4,01	1,89 0,04 2,20
w tym: of which:									
cukier sugar	x̄ s v	0,65 0,02 3,36	0,80 0,06 7,18	0,74 0,05 6,74	0,56 0,03 5,37	0,45 0,02 5,19	0,93 0,03 2,88	0,74 0,05 6,37	0,99 0,03 3,40
czekolada chocolate	x̄ s v	0,22 - 1,47	0,20 0,01 3,31	0,21 0,01 2,92	0,24 0,01 2,91	0,21 0,01 2,86	0,21 - 1,86	0,21 0,01 4,20	0,21 - 2,27
wyroby cukiernicze confectionery	x̄ s v	0,27 - 1,59	0,28 0,01 3,40	0,29 0,01 3,32	0,29 0,01 2,79	0,23 0,01 3,29	0,28 - 1,72	0,27 0,01 3,47	0,28 0,01 2,04
Kawa, herbata i kakao w kg Coffee, tea and cocoa in kg	x̄ s v	0,27 - 1,32	0,26 0,01 3,13	0,27 0,01 2,53	0,28 0,01 2,25	0,25 0,01 2,94	0,24 - 1,70	0,23 0,01 4,33	0,25 - 1,83
w tym: of which:									
kawa coffee	x̄ s v	0,21 - 1,49	0,20 0,01 3,73	0,22 0,01 2,89	0,22 0,01 2,52	0,18 0,01 3,53	0,19 - 1,87	0,18 0,01 5,25	0,20 - 1,99
herbata tea	x̄ s v	0,05 - 1,95	0,04 - 4,33	0,05 - 4,86	0,05 - 3,19	0,06 - 3,67	0,04 - 2,16	0,04 - 4,74	0,04 - 2,60
Wody mineralne i źródlane w l Mineral and spring waters in l	x̄ s v	6,24 0,10 1,63	6,58 0,23 3,44	6,30 0,21 3,28	6,48 0,21 3,17	5,50 0,17 3,12	6,47 0,12 1,91	6,55 0,32 4,82	6,45 0,13 2,07
Soki owocowe i warzywne w l Fruit and vegetable juices in l	x̄ s v	1,00 0,02 1,93	0,86 0,05 5,55	0,95 0,04 3,71	1,05 0,04 3,41	1,18 0,04 3,79	0,85 0,02 2,49	0,93 0,05 5,90	0,83 0,02 2,74

c) łącznie z ziarnami roślin strączkowych.

c) Including pulses grains.

Klasyfikacja wydatków na towary i usługi konsumpcyjne

WYDATKI NA TOWARY I USŁUGI KONSUMPCYJNE — kwoty przeznaczone na zaspokojenie różnorodnych potrzeb gospodarstwa domowego.

1. ŻYWNOSĆ I NAPOJE BEZALKOHOLOWE

ŻYWNOSĆ

Pieczywo i produkty zbożowe

Ryż, pieczywo, pozostałe wyroby piekarskie (np. pieczywo chrupkie, chleb tostowy, maca, krakersy, suchary, wyroby ciastkarskie), mąka, kasze i ziarna zbóż, pizze i inne półprodukty mączne (np. naleśniki, pierogi, z różnym farszem), makarony i produkty makaronowe, płatki śniadaniowe, pozostałe produkty zbożowe (np. mąka ziemniaczana, bułka tarta, żywność dietetyczna i odżywki na bazie produktów zbożowych).

Pieczywo — wszystkie gatunki i rodzaje, z wyjątkiem pieczywa chrupkiego, tostowego i pieczywa cukierniczego (rogale, bułeczki maślane, chałki, itp.).

Pozostałe wyroby piekarskie — pieczywo chrupkie, chleb tostowy, maca, wafle ryżowe, pieczywo cukiernicze (np. chałki, rogałe, bułeczki maślane), wyroby ciastkarskie (np. z ciasta drożdżowego, francuskiego, parzonego, kruchego, biszkoptowego, z masy orzechowej, migdałowej, pieczywo cukiernicze trwałe (wafle, pierniczki), drożdżowe, tarty ze słodkim nadzieniem).

Makarony i produkty makaronowe — wszystkie gatunki i rodzaje makaronu, produkty makaronowe (np. gotowe dania przygotowane głównie z makaronu lub kuskus).

Mąka — wszystkie gatunki i rodzaje z wyjątkiem mąki ziemniaczanej, mąki z tapioki, sago.

Płatki śniadaniowe — kukurydziane, owsiane, jęczmienne, orkiszowe, musli, otręby, inne.

Mięso

Mięso surowe — wołowe, cielęce, wieprzowe (w tym boczek), baranie, jagnięce, kozie, końskie, z królików, z dziczyzny, inne; kości konsumpcyjne.

Drób — kury, koguty, kurczęta, pozostały drób (kaczki, gęsi, bażanty hodowlane, indyki, perliczki) bity i żywy przeznaczony do spożycia, kości konsumpcyjne.

Wędliny i inne przetwory mięsne — wędliny wysokogatunkowe wędzone i gotowane (np. szynka, polędwica, baleron, kielbasy trwałe (myśliwska, salami, kabanosy), wędliny drobiowe, wędliny podrobowe (salceson, kaszanka, pasztetowa), pozostałe wędliny (np. parówki, zwyczajna, mielonka), konserwy mięsne, wyroby garmazeryjne takie jak tatar, flaki garmazeryjne, kotlety smażone, surowe kotlety panierowane, farsze, pasty, pasztety, pieczenie, szynka w galarecie, faszerowany drób, boczek faszerowany, golonka gotowana, inne wyroby kulinarne, (np. galaretki mięsne i mięsno-warzywne), pozostałe.

Podroby i przetwory podrobowe — wątroba, nogi, głowy, ogony, ozory, płuca, serca, nerki, żołądki, mózdzki, flaki, pozostałe — ze zwierząt rzeźnych, drobiu i dziczyzny, przetwory podrobowe (np. salceson, kaszanka, pasztetowa).

Ryby i owoce morza

Ryby morskie i słodkowodne, owoce morza, skorupiaki i inne zwierzęta słodkowodne świeże, chłodzone, mrożone, ryby i owoce morza suszone, wędzone lub solone, pozostałe przetwory z ryb i owoców morza (np. konserwy rybne, marynaty oraz pozostałe wyroby na bazie ryb i owoców morza np.: kotlety rybne panierowane, ryby z warzywami, w galarecie, po grecku).

Mleko, sery i jaja

Mleko świeże, zagęszczane i w proszku, jogurty, sery dojrzewające i topione, twarogi, śmietana, napoje i inne produkty mleczne, jaja.

Mleko — krowie oraz innych zwierząt, świeże, pasteryzowane, UHT, homogenizowane.

Mleko zagęszczane i w proszku — pełne i odtłuszczone.

Jogurty.

Twarogi — twarogi, twarożki (z wyjątkiem serków słodkich), bryndza, feta, pozostałe.

Sery dojrzewające i topione — sery twarde, półtwarde, topione, wędzone, pleśniowe, pozostałe.

Napoje mleczne i inne produkty mleczne — kefir, maślanka, desery mleczne (np. serki smakowe słodkie, desery twarogowe), mleko sojowe, kokosowe.

Śmietana.

Jaja — kurze i innych ptaków.

Oleje i tłuszcze

Tłuszcze zwierzęce — masło, słonina, smalec, łój, podgardle, pozostałe (surowe i topione).

Masło — świeże, topione, solone oraz zawierające dodatek oleju do 20%.

Tłuszcze roślinne — margaryna, masło roślinne, mieszanki masła i masła roślinnego, olej, oliwa, pozostałe.

Owoce

Owoce cytrusowe i banany, pozostałe owoce świeże, chłodzone, mrożone, owoce suszone, orzechy, przetwory owocowe.

Owoce cytrusowe i banany — owoce cytrusowe (np. cytryny, pomarańcze, mandarynki, grapefruity, inne), banany.

Pozostałe owoce świeże — jabłka, gruszki, śliwki, czereśnie, wiśnie, morele, brzoskwinie, owoce jagodowe, melony, arbuzy, figi, ananasy, mango, kiwi, winogrona, inne.

Owoce suszone, mrożone, orzechy, przetwory owocowe — owoce suszone, owoce mrożone, orzechy, również solone i prażone, migdały, nasiona, pestki jadalne (np. mak, siemię lniane, pestki dyni, słonecznika, chipsy owocowe, owoce marynowane, sałatki owocowe, żywność dietetyczna i odżywki, której głównym składnikiem są owoce).

Warzywa

Warzywa i grzyby świeże, chłodzone, mrożone, ziemniaki, warzywa i grzyby suszone, pozostałe przetwory warzywne i grzybowe.

Warzywa świeże lub chłodzone — sałata, kapusta, kalafiorowate (kalafior, brokuły), pomidory, ogórki, marchew, buraki, cebula, pozostałe warzywa i grzyby (pozostałe warzywa liściaste, łodygowe np. cykoria, szpinak, koperek, szczypiorek), dynia, papryka, kalarepa, cukinia, groszek zielony w strąkach, kukurydza, pozostałe warzywa korzeniowe i bulwiaste (np. rzodkiewka, seler, por, szparagi), grzyby, pozostałe.

Warzywa i grzyby mrożone.

Warzywa suszone i pozostałe przetwory warzywne — kapusta kwaszona, pozostałe przetwory warzywne i grzybowe (warzywa kwaszone, solone, marynaty, koncentraty, przeciery, sałatki i surówki, susz warzywny, grzybowy, suszone ziarna roślin strączkowych np. groch łuskany, fasola, bób, soczewica, soja, pozostałe), żywność dietetyczna i odżywki, których głównym składnikiem są warzywa), przetwory ziemniaczane (np.: puree ziemniaczane, frytki, knedle, kopytka, pyzy), chipsy (ziemniaczane, warzywne).

Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze

Cukier, dżemy, marmolady, powidła, kompoty, miód naturalny i sztuczny, czekolada, wyroby cukiernicze, lody jadalne, sztuczne substytuty cukru.

Cukier — kryształ, rafinowany, puder, w kostkach, glukoza.

Wyroby cukiernicze — cukierki nieczekoladowe, wyroby czekoladopodobne i w polewie kakaowej, toffi, pastylki, batony wieloskładnikowe typu snickers, mars, corny, pozostałe wyroby cukiernicze (marmoladki,

galaretki, marcepany, chałwa), kremy czekoladowe typu „Nutella”, orzechy lukrowane i w czekoladzie, guma do żucia, pozostałe.

Wyroby żywnościowe, gdzie indziej niesklasyfikowane

Sosy przyprawowe i inne (np. musztarda, majonez, ketchup, ocet), sól, przyprawy korzenne i zioła kulinarne (np. cynamon, imbir, goździki, jarzynka, vegeta, ziele angielskie, wanilia), homogenizowana żywność dla dzieci, gotowe dania zakonserwowane, posiłki świeże wieloskładnikowe lub mrożone (np. gotówki, fasolka po bretońsku, leczko, bigos, zupy, kanapki, hot-dogi, hamburgery, zapiekanki, produkty sojowe z wyjątkiem mleka sojowego), inne artykuły żywnościowe gdzie indziej niesklasyfikowane (drożdże, żywność dietetyczna specjalnego przeznaczenia np. odżywki dla sportowców, napoje izotoniczne, dieta Cambridge, koncentraty (np. koncentraty: zup, drugich dań, sosów do potraw, deserów, śmietanka do kawy w proszku), gotowe desery z wyjątkiem deserów mlecznych, inne artykuły żywnościowe np. kwas cytrynowy, pektyna, żelatyna, barwniki spożywcze), pozostałe.

NAPOJE BEZALKOHOLOWE

Kawa, herbata, kakao i czekolada w proszku, wody mineralne, źródlane, napoje bezalkoholowe gazowane (np. lemoniada, oranżada, coca-cola), koncentraty do sporządzania napojów w płynie i w proszku, soki owocowe, warzywne.

Kawa — naturalna palona i ekstrakty kawy naturalnej, kawa zbożowa, substytuty kawy.

Herbata — naturalna, herbata zawierająca dodatki zapachowe i smakowe, herbaty owocowe i ziołowe, rozpuszczalne.

Kakao i czekolada w proszku.

Wody mineralne i źródlane — wody źródlane, mineralne gazowane i niegazowane.

Soki owocowe — soki pitne i zagęszczone.

Soki warzywne i owocowo-warzywne — soki pitne i zagęszczone.

2. NAPOJE ALKOHOLOWE, WYROBY TYTONIOWE I NARKOTYKI

Napoje alkoholowe

Napoje spirytusowe, likiery, wina, piwa — bez skonsumowanych i zakupionych „na wynos” w placówkach gastronomicznych.

Napoje spirytusowe, likiery — spirytus, wódki, likiery, miody pitne, pozostałe napoje alkoholowe o wysokiej zawartości alkoholu.

Piwo — wszystkie rodzaje piwa, napoje na bazie piwa, piwo bezalkoholowe.

Wyroby tytoniowe

Wyroby tytoniowe: papierosy, cygara, tabaka, tytoń.

3. ODZIEŻ I OBUWIE

Materiały bieliźniarskie i odzieżowe, odzież (zarówno do użytku codziennego jak również do uprawiania sportu, turystyki): okrycia, ubiory gotowe, szyte na miarę, bielizna osobista, wyroby pończosznice, nakrycia głowy, artykuły galanteryjne, pasmanteria, wyroby włókiennicze, usługi krawieckie i odzieżowe, usługi pralnicze, obuwie, części obuwia i usługi obuwnicze.

Odzież i materiały odzieżowe

Materiały odzieżowe, ubiory (męskie, damskie, dziecięce) z dowolnych materiałów (w tym ze skóry, z futer naturalnych, tworzyw sztucznych i gumy), bielizna osobista, wyroby pończosznice, akcesoria odzieżowe i inne artykuły galanteryjne, pasmanteria i wyroby włókiennicze, usługi związane z odzieżą, czyszczenie, farbowanie, pranie, naprawa odzieży, wypożyczanie odzieży.

Obuwie

Obuwie męskie, damskie, dziecięce skórzane, skóropodobne, tekstylne, z tworzyw sztucznych, gumowe, akcesoria obuwnicze (np. obcasy, zółwki), usługi obuwnicze, wypożyczanie obuwia.

4. UŻYTKOWANIE MIESZKANIA LUB DOMU I NOŚNIKI ENERGII

Opłaty za najem mieszkania, materiały i usługi związane z konserwacją mieszkania lub domu i inne usługi związane z zamieszkiwaniem (zaopatrywanie w wodę, usługi kanalizacyjne, wywóz nieczystości, koszty zarządzania i administracji nieruchomością, pozostałe usługi związane z zamieszkiwaniem), nośniki energii.

Opłaty na rzecz właścicieli oraz inne usługi związane z zamieszkiwaniem

Opłaty (odstępne) na rzecz właściciela lub głównego użytkownika poniesione przez najemcę lub podnajemcę za użytkowanie domu (pierwszego, drugiego lub kolejnych), garażu lub miejsca do parkowania związane z pierwszym, drugim lub kolejnymi domami; wywóz nieczystości; koszty zarządu i administracji nieruchomością (opłaty eksploatacyjne); pozostałe usługi związane z zamieszkiwaniem (utrzymanie w czystości klatek schodowych i innych urządzeń wspólnego użytkowania, konserwacja wind, anteny zbiorczej, domofonu itp.).

Zimna woda łącznie z usługami kanalizacyjnymi — dostarczanie zimnej wody łącznie z usługami kanalizacyjnymi.

Nośniki energii

Energia elektryczna i gaz — opłaty za zużycie energii elektrycznej dla celów oświetleniowych i grzewczych, opłaty za zużycie gazu ziemnego oraz za napełnienie butli gazowych dla potrzeb gospodarstwa domowego.

Energia cieplna — centralne ogrzewanie i ciepła woda.

Opał — paliwa płynne (oleje opałowe, nafta), węgiel kamienny, koks, drewno opałowe, pozostałe artykuły opałowe (węgiel brunatny, torf, trociny), pozostałe.

5. WYPOSAŻENIE MIESZKANIA I PROWADZENIE GOSPODARSTWA DOMOWEGO

Meble, artykuły dekoracyjne, sprzęt oświetleniowy, dywany, wykładziny podłogowe i ich naprawa, artykuły włókiennicze, sprzęt gospodarstwa domowego, wyroby szklane, zastawa stołowa oraz inne artykuły kuchenne i domowe, narzędzia i sprzęt do domu i ogrodu przydomowego, inne artykuły użytku domowego oraz usługi związane z prowadzeniem gospodarstwa domowego (środki czyszczące i konserwujące, pozostałe nietrwałe artykuły użytku domowego, wynagrodzenia pracowników zatrudnionych na stałe przez badane gospodarstwo domowe, czyszczenie, farbowanie artykułów włókienniczych gospodarstwa domowego, wynajem mebli, sprzętu i artykułów wyposażenia mieszkania, pozostałe usługi związane z prowadzeniem gospodarstwa domowego (np. sprzątanie mieszkania, dezynsekcja, szycie na zamówienie zasłon, firanek, itp.).

Meble do mieszkania lub domu — meble i elementy meblarskie, półwyroby meblarskie (np. skrzynie do kanap i tapczanów, materace, wkłady do łóżek), obudowy stolarskie na kaloryfery, piecyki, kominki, lodówki; meble łazienkowe, kabiny prysznicowe, pozostałe.

Dywany i wykładziny dywanowe — dywany, chodniki, wykładziny dywanowe.

Artykuły włókiennicze — firanki, serwety, tkaniny pościelowe, stołowe, ręcznikowe, bielizna stołowa (obrusy) i pościelowa, ręczniki, koce, inne, naprawa artykułów włókienniczych.

Urządzenia gospodarstwa domowego

Chłodziarki, zamrażarki, urządzenia do mycia naczyń, prania i suszenia (pralki i suszarki, wirówki, zmywarki do naczyń, maszyny do maglowania, pozostałe), kuchenki, urządzenia grzewcze i wentylacyjne, sprzęt czyszczący, maszyny do szycia i dziewiarskie, pozostały sprzęt trwałego użytku (sejfy), urządzenia do przygotowywania i przetwarzania żywności, pozostały elektryczny sprzęt gospodarstwa domowego (np. ekspresy, młynki do kawy, czajniki elektryczne, żelazka), instalacje i naprawy sprzętu gospodarstwa domowego.

Wyroby szklane, zastawa stołowa i artykuły użytku domowego

Wyroby szklane, zastawa stołowa, sztucze, srebro stołowe, nieelektryczny sprzęt i artykuły użytku domowego, (np. żaluzje, drabiny, kosze na śmieci), naprawy artykułów.

Środki czyszczące i konserwujące — pasty, proszki, płatki i płyny do prania, krochmal, środki chemiczne do prania i wywabiania plam, farby do tkanin, środki do pielęgnacji i konserwacji obuwia, artykułów galanterijnych skóranych, tekstylnych, pozostałe.

6. ZDROWIE

Wyroby medyczno-farmaceutyczne, urządzenia i sprzęt medyczny

Leki, surowice, szczepionki, zielarskie produkty farmaceutyczne, zioła, tran, urządzenia i sprzęt terapeutyczny (np. okulary optyczne, protezy kończyn, protezy zębowe, obuwie ortopedyczne) oraz pozostałe wyroby medyczne, (np. materiały chirurgiczne i opatrunkowe, aparaty słuchowe, termometry, smoczki), pozostałe.

Usługi ambulatoryjne i inne usług i związane ze zdrowiem

Opłaty za: porady lekarskie, wykonanie zabiegów chirurgicznych, zdjęć rentgenowskich, EKG, USG, echogramów, usługi dentystyczne i protezowni dentystycznych, analizy laboratoryjne, robienie zastrzyków, wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych, opiekę nad chorymi, usługi pogotowia ratunkowego, medycyna niekonwencjonalna, pozostałe.

Usługi szpitalne i sanatoryjne

Opłaty za usługi świadczone osobom przebywającym w szpitalu: opłaty administracyjne związane z leczeniem szpitalnym, zakwaterowanie, wyżywienie osób przebywających w szpitalu, porady lekarskie, wykonywanie zabiegów chirurgicznych, badań medycznych, zdjęć rentgenowskich, zabiegi pielęgnacyjne, usługi dentystyczne, optyczne, kręgarskie, opłaty związane z leczeniem sanatoryjnym, w zakładach rehabilitacyjnych, pozostałe.

7. TRANSPORT

Środki transportu (samochody osobowe nowe i używane, pojazdy motorowe jednośladowe, rowery, pojazdy ciągnięte przez zwierzęta), eksploatacja prywatnych środków transportu, usługi transportowe.

Eksploatacja prywatnych środków transportu

Części zapasowe i akcesoria do środków transportu, paliwo, smary, oleje, płyny, konserwacja i naprawy środków transportu, opłaty za użytkowanie garażu (nie związane z pierwszym i kolejnymi domami), wynajem garażu, opłaty za parking, kursy prawa jazdy, wynajem środków transportu (bez kierowcy), pozostałe.

Usługi transportowe

Opłaty za przejazd i przewozy bagażu: koleją, autobusami, taksówkami, samolotami, statkami morskimi i śródlądowymi, środkami komunikacji miejskiej, pozostałe usługi transportowe: opłaty za przewozy kolejkami górskimi, przewóz zakupionych towarów, przeprowadzki, pozostałe.

8. ŁĄCZNOŚĆ

Usługi pocztowe: doręczanie listów, paczek, zakup znaczków i kart pocztowych (z wyjątkiem zakupionych do celów kolekcjonerskich); sprzęt telekomunikacyjny: zakup aparatów telefonicznych, radiotelefonicznych, telefaxów; usługi telekomunikacyjne.

Usługi telekomunikacyjne

Opłaty za rozmowy telefoniczne z telefonów stacjonarnych, komórkowych, opłaty za instalacje telefoniczne, opłaty za Internet, pozostałe usługi telekomunikacyjne: opłaty za rozmowy z automatów publicznych, rozmowy z hoteli, restauracji, zakup kart telefonicznych.

9. REKREACJA I KULTURA

Sprzęt audiowizualny, fotograficzny i informatyczny, sprzęt trwałego użytku związany z rekreacją i kulturą (np. samochody z częścią mieszkalną, przyczepy kempingowe, samoloty, szybowce, lotnie, balony, łodzie, konie, kuce, kajaki, deski surfingowe, sprzęt do nurkowania, sprzęt do gry w golfa, sprzęt kulturalistyczny, bilard), instrumenty muzyczne.

Sprzęt audiowizualny, fotograficzny i informatyczny

Sprzęt do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku i obrazu (m.in. odbiorniki radiofoniczne, magnetofony i radiomagnetofony, odtwarzacze płyt kompaktowych, zestawy sprzętu do odbioru, rejestracji i odtwarzania dźwięku, gramofony, dyktafony, mikrofony, kolumny, słuchawki, wzmacniacze, anteny, odbiorniki telewizyjne, magnetowidy i odtwarzacze wideo), przenośne odtwarzacze dźwięku i obrazu (np. MP3, MP4), instalacja telewizji kablowej, anten satelitarnych, sprzęt fotograficzny i kinematograficzny, przyrządy optyczne (mikroskopy, teleskopy, kompasy), sprzęt informatyczny (komputery osobiste, modemy, drukarki, monitory), oprogramowanie, kalkulatory, maszyny do pisania, nośniki informacji (kasety magnetofonowe i wideo, płyty kompaktowe, DVD, dyskietki, dyski zewnętrzne, karty pamięci, filmy i taśmy do kamery, materiały fotograficzne), naprawa i konserwacja artykułów.

Pozostały sprzęt związany z rekreacją, artykuły ogrodnicze i zwierzęta domowe

Gry, zabawki, artykuły kolekcjonerskie, dewocjalia, wyposażenie sportowe, kempingowe (piłki, rakietki tenisowe i badmintonowe, akcesoria lekkoatletyczne, gimnastyczne, sprzęt do gier sportowych, sprzęt narciarski, saneczkarski, łyżwiarski, żeglarski, wioślarski, wędkarski, pływacki, turystyczny: butle gazowe turystyczne, namioty, śpiwory, materace, osprzęt myśliwski łącznie z amunicją, piecyki, różna i inne urządzenia kempingowe, obuwie wykorzystywane wyłącznie do celów sportowych lub turystycznych, pozostałe), naprawa wyposażenia sportowego, kempingowego, artykuły ogrodnicze do domu i ogrodu przydomowego (sadzonki, ziemia, naturalne i sztuczne kwiaty, nawozy, nasiona, doniczki, skrzynki na kwiaty), zwierzęta domowe (karma, lekarstwa, akcesoria), usługi związane ze zwierzętami domowymi (leczenie zwierząt, usługi kosmetyczne).

Usługi związane z rekreacją i kulturą

Opłaty za wstęp: do kina, teatru, opery, na koncert, do muzeum, galerii, cyrku, ogrodu zoologicznego, parku narodowego, opłaty związane z działalnością kulturalną, sportową i rekreacyjną (korzystanie z basenów, lodowisk, siłowni, wypożyczanie koni, sprzętu sportowego i turystycznego, wypożyczanie sprzętu zaspokajającego potrzeby kulturalne, opłaty za radio i telewizję, pozostałe usługi związane z działalnością kulturalną (np. wynajem muzyków, wykonywanie zdjęć i inne usługi fotograficzne i filmowe), udział w grach hazardowych, pozostałe).

Opłaty za radio i telewizję — abonament RTV, opłaty za radio i telewizję sieciową, kablową, cyfrową.

Czasopisma, gazety, książki oraz artykuły piśmienne, kreślarskie, malarskie

Czasopisma, gazety, książki naukowe, beletrystyczne, podręczniki, encyklopedie, atlasy, słowniki, wydawnictwa albumowe, gazety i czasopisma: tygodniki, miesięczniki, wydawnictwa periodyczne łącznie z opłatą za prenumeratę, oprawa książek i zakup e-książek, druki różne: wizytówki, reprodukcje, obrazy na papierze, płótnie, mapy, plakaty, pocztówki, artykuły piśmienne, malarskie, kreślarskie, globusy, pozostałe.

Turystyka zorganizowana

Turystyka zorganizowana w kraju, za granicą: opłaty za wycieczki zorganizowane, wczasy, obozy, zimowiska, kolonie dla dzieci i młodzieży.

10. EDUKACJA

Szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły zasadnicze, średnie zawodowe, licea ogólnokształcące, szkoły policealne, szkolnictwo wyższe, edukacja nie zdefiniowana poziomem nauczania (zawodowe kursy doszkalające, inne kursy) –opłaty za naukę w szkołach publicznych, prywatnych, społecznych. Opłaty za przedszkole.

Przedszkola — opłaty za przedszkole.

Szkoły wyższe — opłaty za naukę w szkołach wyższych.

11. RESTAURACJE I HOTELE

Restauracje, kawiarnie, bary, stołówki, bufety, uliczne punkty gastronomiczne, (automaty sprzedażowe); zakwaterowanie (hotele, kwatery prywatne, schroniska, domy wypoczynkowe, internaty, akademiki, kempingi, pozostałe).

Gastronomia

Wydatki w placówkach żywienia zbiorowego: restauracjach, kawiarniach, herbaciarniach, barach i punktach gastronomicznych łącznie z posiłkami gotowymi kupionymi na wynos, produktami do bezpośredniej konsumpcji sprzedawanymi np. z automatów (kanapki, przekąski, kawa), napiwki, wydatki na żywienie w stołówkach: pracowniczych, szkolnych, uniwersyteckich, bufetach.

12. POZOSTAŁE WYDATKI NA TOWARY I USŁUGI

Higiena osobista, artykuły użytku osobistego, opieka społeczna, ubezpieczenia, pozostałe usługi wcześniej nie wyszczególnione: usługi finansowe świadczone przez banki i inne instytucje, usługi doradztwa ubezpieczeniowego i finansowego, usługi administracyjne, usługi prawnicze i księgowe, usługi pogrzebowe i cmentarne, pozostałe opłaty i usługi (np. usługi poligraficzne, usługi agencji pośrednictwa pracy, usługi agencji towarzyskich, biur matrymonialnych, pozostałe).

Higiena osobista

Usługi w zakresie higieny osobistej, przyrządy elektryczne i inne artykuły do higieny osobistej: przyrządy do strzyżenia, suszenia i pielęgnacji włosów, golenia, do pielęgnacji rąk i twarzy, szczotki do: włosów, paznokci, zębów, środki kosmetyczne i higieniczne, artykuły papierniczo-higieniczne, naprawa urządzeń do higieny osobistej, pozostałe.

Usługi fryzjerskie, kosmetyczne i pielęgnacyjne — usługi salonów fryzjerskich, usługi kosmetyczne i pielęgnacyjne (zabiegi kosmetyczne, sauny, solaria, masaże niemedyczne), pozostałe.

Środki kosmetyczne i higieniczne — szminki, produkty do makijażu, lakiery i płyny do włosów, paznokci, perfumy, mydła toaletowe, szampony do włosów, pasty do zębów, inne środki do mycia, pozostałe.

Artykuły papierniczo-higieniczne i pozostałe — papier toaletowy, chusteczki higieniczne papierowe, ręczniki papierowe, pieluchy jednorazowe, pozostałe.

Artykuły użytku osobistego, gdzie indziej niesklasyfikowane

Biżuteria, zegary, zegarki, artykuły podróżne i galanterijne: walizki, torby podróżne, torebki, plecaki, portfele, artykuły związane z paleniem tytoniu (np. fajki, papierosnice, zapalniczki), artykuły dla niemowląt: wózki, nosidełka, foteliki dla niemowląt, artykuły cmentarne, pozostałe: okulary przeciwsłoneczne, parasole, laski, termometry zaokienne i pokojowe, broń biała, gazowa, naprawa artykułów, usługi złotnicze, jubilerskie, pozostałe.

Opieka społeczna

Prywatna i publiczna pomoc i opieka społeczna — usługi świadczone dla osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych, rodzin wymagających stałej lub czasowej opieki (usługi te zawierają pomoc w domu, opiekę dzienną, opiekę rehabilitacyjną), opieka nad dziećmi poza domem, opłata za żłobek, pozostałe usługi w zakresie opieki socjalnej: doradztwo, poradnictwo, posiłki dla biednych, pozostałe.

Ubezpieczenia

Ubezpieczenia na życie, ubezpieczenia związane z mieszkaniem i zamieszkiwaniem, prywatne ubezpieczenia związane ze zdrowiem, ubezpieczenia związane z transportem, pozostałe ubezpieczenia: od odpowiedzialności cywilnej, od szkód wyrządzonych innym osobom, ich życiu, zdrowiu lub mieniu, ubezpieczenie garażu, działki, pozostałe.

Ubezpieczenia na życie — ubezpieczenie na życie łącznie z wariantami dodatkowych ubezpieczeń.

Ubezpieczenia związane z mieszkaniem i zamieszkiwaniem — ubezpieczenia mieszkania (głównie jego wyposażenia), ubezpieczenia budynków, garażu, działki, inne.

Ubezpieczenia związane ze zdrowiem (prywatne) — ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków i chorobowe.

Ubezpieczenia związane z transportem — ubezpieczenia środków transportu, OC, AC, NW kierowców i pasażerów, ubezpieczenie turystyczne.

Kieszonkowe

Kieszonkowe, jeżeli jest przeznaczone na konsumpcję (nie jest przeznaczone na oszczędności), a nie można wyszczególnić na zakup jakich artykułów i usług zostało przeznaczone.

Classification of expenditures on consumer goods and services

EXPENDITURES ON CONSUMER GOODS AND SERVICES — amount allocated to satisfying household's need.

1. FOOD AND NON-ALCOHOLIC BEVERAGES

FOOD

Bread and cereals

Rice, bread and other bakery products (e.g. crisp bread, toasted bread, raskis), flour, groats, pizzas, products based on flour (e.g. pancakes, dumplings with all kind of fillings), pasta and pasta products, breakfast cereals, other cereals (e.g. potato starch, breadcrumbs, dietary products based on cereals).

Bread — in all kinds, excluding pastry-cook products.

Other bakery products — pastry-cook products as crisp bread, toasted bread, rice wafers, cakes, tarts, pies, wafers.

Pasta and pasta products — in all forms, ready-to-eat pasta based dishes.

Flour — all kinds, excluding potato starch.

Breakfast cereals — cornflakes, oatflakes, muesli.

Meat

Raw meat — meat of beef, bovine, swine (including raw bacon), sheep, goat, horse, rabbit, boar, other, bones.

Poultry — hen, cock, chicken, other poultry (duck, goose, pheasant, turkey), bones.

Processed meat and other meat preparations — dried, boiled, salted or smoked meat in all kinds (e.g. ham, sausages, salami, bacon), canned meat, semi-finished food products — culinary products (pate, stuffings, fry cutlets stew, etc.) others.

Edible offal and offal preparations.

Fish and seafood

Fresh, chilled or frozen fish and seafood, dried, smoked or salted fish and seafood, other preserved or processed fish and seafood preparations, canned fish and seafood.

Milk, cheese, eggs

Fresh milk, preserved milk, yogurt, cheese and curd, cream, milk-based beverages and other similar milk-based products, eggs.

Milk — whole, from cows and other animals — low fat, fresh, pasteurized or sterilized milk.

Preserved milk — condensed, evaporated or powdered.

Yoghurt.

Curd — excluding sweet cottage cheese.

Ripening and melted cheese.

Milk-based beverages and other milk products — milk-based beverages and desserts, sweet cottage cheese, soya and coconut milk.

Cream.

Eggs — poultry eggs.

Oils and fats

Animal fats — butter, lard, other (raw and fuse).

Butter — raw, fuse, salted, butter containing up to 20 per cent oil.

Vegetable fats — margarine, oils, olive oil, peanut butter, other.

Fruit

Citrus fruit and bananas, other fruit (fresh, chilled or frozen), dry fruit, nuts, preserved fruit.

Citrus fruit and bananas — oranges, lemons, mandarins, grapefruits, bananas, others.

Other fresh fruit — apples, pears, plums, cherries, apricots, peaches, melons, watermelons, berries, figs, pineapple, mangos, grapes, others.

Dried, frozen fruit, nuts and processed fruit — dried and frozen fruit, nuts of which salted or roasted nuts, almonds, seeds, edible kernel (e.g. poppy-seed, kernel of pumpkin, sunflower); dried, pasteurized fruit, marinade fruit, fruit salads, dietary preparations and culinary ingredients based exclusively on fruit.

Vegetables

Vegetables and mushrooms fresh, chilled or frozen, potatoes, dried, preserved or processed vegetables and mushrooms.

Vegetables (fresh or chilled) — lettuce, leaf and stem vegetables (e.g. chicory, spinach, celery, parsley), cabbages (cabbage, broccoli, cauliflower), tomato, cucumber, pumpkin, paprika, kohlrabi, beans, sweet corn, potatoes, beetroot, carrot, onion, other root crops, non-starchy bulbs (e.g. radish, leek, asparagus), mushrooms, others.

Frozen vegetables and mushrooms.

Dried vegetables and other processed vegetables — dried vegetables and mushrooms, sauerkraut, sour vegetables, salted vegetables, pickle, vegetables salads, pulses grains (peas, beans, lentil, soy-bean, others), products of potatoes, dietary preparations and culinary ingredients based exclusively on vegetables.

Sugar, jam, honey, chocolate and confectionery

Sugar, jam, marmalade, compote, natural and artificial honey, chocolate, confectionery, ice cream, artificial sugar substitutes.

Sugar — unrefined or refined, powdered, crystallized or in lumps.

Confectionery — non-chocolate sweets, toffees, pastilles, multi-ingredient candy-bars, chewing gum, glucose, chocolate and frosting covered nuts, others.

Other food products n. e. c.

Condiment sauces (e.g. mustard, mayonnaise, ketchup, vinegar), salt, spices (e.g. cinnamon, ginger, pimento), homogenized baby food, fresh or frozen ready-to-eat dishes (e.g. stuffed cabbages, beans with meat, bigos, sandwich, hot dogs, hamburgers, soya substitutes except soya milk), other food products (e.g. baker's yeast, dietary preparations, diet supplement for sportsman, isotonic drinks, soup and others concentrate, powdered cream, ready-to-serve dessert (excluding milk-based dessert), lemon acid, pectin, gelatine, food dye, others.

Non – alcoholic beverages

Coffee, tea, cocoa and powdered chocolate, mineral waters, soft drinks (e.g. lemonades, colas), syrups and concentrates for the preparation of beverages, fruit and vegetables juices.

Coffee – natural, roasted, coffee extracts and essences, coffee substitutes.

Tea – natural, herbal tea, fruit tea, instant tea, other plant products for infusions.

Cocoa and powdered chocolate

Mineral and spring waters – mineral or spring waters – still or sparkling.

Fruit juices

Vegetable and fruit and vegetable juices

2. ALCOHOLIC BEVERAGES, TOBACCO AND NARCOTICS

Alcoholic beverages

Spirits, liqueurs, wine, beer – excludes alcoholic beverages sold for immediate consumption by hotels, restaurants, cafes.

Spirits and liqueurs – spirits, vodkas, liqueurs, meads, others.

Beer – all kinds of beer including low and non-alcoholic beer.

Tobacco

Tobacco: cigarettes, cigars, pipe tobacco.

3. CLOTHING AND FOOTWEAR

Fabrics of natural fibres, of man-made fibres and of mixtures of natural and man-made fibres, clothing (for everyday wear, for sport, tourism): garments ready to wear or made-to-measure, underwear, stockings, other articles of clothing and clothing accessories, tailors services, repair and hire of clothing, dry-cleaning, footwear and accessories for footwear, repair and hire of footwear.

Clothing and clothing materials

Fabrics of natural fibres, of man-made fibres and of mixtures of natural and man-made fibres, garments for: men, women, children in all materials including leather, plastics and rubber (overcoats, capes, rain-coats, jackets, trousers, costumes, waistcoats, shirts, blouses, pullovers, cardigans, skirts, dresses), underwear, pyjamas, socks, stockings, tights, other articles of clothing and clothing accessories, dry-cleaning, laundering and dyeing of garments, repair and hire of clothing.

Footwear

Footwear for men, women, children in all materials, parts of footwear (heels, soles), repair and hire of footwear.

4. HOUSING, WATER, ELECTRICITY, GAS AND OTHER FUELS

Rentals for housing, materials and services for the maintenance and repair of the dwelling, water supply and other services relating to the dwelling (water supply, sewerage collection, refuse collection, management and administration costs, other services relating to the dwelling), electricity, gas and other fuels.

Actual rentals for housing and other services connected with the dwelling

Payments (actual rentals) to the owner or main user effected by a tenant or subtenant for the occupation of a dwelling (the first, second or any other), garage or parking space related to the first, second or any other dwelling; refuse collection, management and administration costs; other services relating to the dwelling (cleaning staircases and other commonly used facilities, maintenance of lift, community aerial, interphone etc.).

Cold water supply including sewerage services – water supply, including sewerage services.

Electricity, gas and other

Electric power and gas – payment for consumption of electricity, gas (town gas and natural gas).

Heat energy – central heating and hot water.

Fuel – liquid fuels (petroleum, domestic heating oil), coal, coke, briquettes, firewood, other fuel (peat, sawdust), others.

5. FURNISHINGS, HOUSEHOLD EQUIPMENT AND ROUTINE MAINTENANCE OF THE HOUSE

Furniture, furnishings, decoration articles, lighting equipment, carpets and other floor coverings, repairs of furniture, furnishings and floor coverings, household textiles, household appliances, glassware, tableware and household utensils, tools and equipment for house and garden, goods and services for routine household maintenance (cleaning and maintenance products such as soaps, washing powders, detergents, others), other non-durable household articles, domestic services and home care services (e.g. the employment of paid staff in private service such as butlers, cooks, gardeners, disinfecting, fumigation and pest extermination).

Household furniture — furniture, furniture elements (e.g. chest of drawers, base-mattresses), covers for heater, chimney, refrigerators; bathrooms cabinets, others.

Carpets and other fitted carpets — carpets, linoleum and other such floor coverings.

Textiles — furnishing fabrics, curtains, bedlinen such as sheets, table and bathroom linen such as tablecloths, towels, blankets, others, repair of household equipment.

Household appliances

Refrigerators, freezers, washing machines, drying machines and dish washers, ironing and pressing machines, others, cookers, heaters, air-conditioners, cleaning equipment, sewing and knitting machines, other major household appliances such as safes, other electric household appliances (e.g. coffee mills, irons, tea kettle), repair of household appliances.

Glassware, tableware and household utensils

Glassware, tableware, cutlery, flatware, non-electric kitchen and domestic utensils, other small tools and miscellaneous accessories (e.g. blinds, ladders, waste baskets), repair of this articles.

Cleaning and maintenance products — washing powders, scouring powders, detergents, disinfectant bleaches, polishes, agents for routine household maintenance, others.

6. HEALTH

Medical products, appliances and equipment

Pharmaceutical products, serum and vaccines, herbs, cod liver, other medical products and therapeutic appliances and equipment (e.g. clinical thermometers, adhesive and non-adhesive bandages, corrective eye-glasses, orthopaedic braces and supports, orthopaedic footwear, surgical materials, hearing aids, dummies), others.

Out-patient services and health-related services

Consultations of physicians in general or specialist practice, services of surgeons, dental services, fitting costs of dentures, services of medical analysis laboratories and X-ray centres, services of medical auxiliaries (nurses and midwives), ambulance services other than hospital ambulance, paramedical services, others.

Hospital and sanatorium services

Services provided to hospitalized persons: administration, accommodation, food and drink, services of physicians in general or specialist practice, services of surgeons and of dentists, medical analysis, services of auxiliaries such as nurses, midwives, chiropractors, optometrists, X-ray centres, services of rehabilitation centres, sanatorium treatment, others.

7. TRANSPORT

Purchase of new and second hand motor cars, motor cycles, bicycles, animal drawn vehicles, operation of personal transport equipment, transport services, others.

Operation of private transport equipment

Spare parts and accessories of transport equipment, fuels and lubricants, maintenance and repairs of personal transport equipment, hire of garages or parking spaces not connected with the first and the second residences, driving lessons, hire of personal transport equipment without drivers, others.

Transport services

Transport of persons and luggage by railway (train, tram and underground), by road (bus, coach, taxi), by air, by sea and inland waterway, combined transport services, other purchased transport services (funicular, moving and storage of household goods), others.

8. COMMUNICATION

Postal services: payments for the delivery of letters, parcels, purchase of new postage stamps and post-cards (excludes purchase of used or cancelled postage stamps for collecting purposes), telecommunications equipment: purchase of telephones, radio-telephones, telefax machines, telecommunications services.

Telephone and telefax services

Phone call charges for landline and mobile phones, installation costs of telephone equipment, Internet charges, other telephone and telefax services: telephone calls from a public line or from hotels, restaurants, buying telephone cards.

9. RECREATION AND CULTURE

Audio-visual, photographic and information processing equipment, other major durables for recreation and culture (camper vans, caravans and trailers, aeroplanes, microlights aircraft, gliders, hang-gliders and hot-air balloons, boats, horses, ponies, kayaks, wind-surfing boards, sea-diving equipment and golf carts, bodybuilding equipment, billiard tables), musical instruments.

Audio-visual, photographic and information processing equipment

Radio sets, tape recorders and radio-tape-recorder, CD, MP3 player, hi-fi stereo music system, gramophones, microphones, columns, earphones, tuners, aerials, television sets, video recorders and satellite aerials, photographic and cinematographic equipment, optical instruments (telescopes, compasses, binoculars, microscopes), data processing equipment (personal computers, modems, printers, monitors, calculators, typewriters, others), recording media (cassettes, pre-recorded tapes, video cassettes, CD record, diskettes, cartridges and discs for photographic and cinematographic use, photographic supplies, unexposed films), maintenance and repair of articles.

Other recreational items and equipment, gardens and pets

Games, toys, hobbies, devotional articles, equipment for sport, camping (balls, tennis and badminton rackets, athletic and gymnastic accessories, equipment for sport games, skis, ice skates, yachting, rowing, fishing, swimming, tourism equipment: gas-cylinder, tents, sleeping bags, mattresses, fire arms and ammunition for hunting, camping stoves and barbecues, game-specific footwear for tourism and sporting only, others), repair of recreational items, flowers and gardens (plants, soil, natural and artificial flowers, manures, seeds, pots, flower boxes), pets (pet foods, veterinary products, accessories), veterinary and other services for pets such as grooming and boarding.

Recreational and cultural services

Services provided by: cinemas, theatres, opera houses, concert halls, museums, art. galleries, circuses, zoological gardens, national parks, sporting, recreational and cultural services (swimming pools, ice rinks, hire of horses, hire of equipment and accessories for sport and recreation, hire of equipment for culture),

television and radio broadcasting, other cultural services (services of musicians, services of photographers such as developing, portrait photography), games of chance, others.

Television and radio taxes — television and radio broadcasting, license fees for and subscriptions to television networks.

Newspapers, magazines, books and stationery

Newspapers, magazines, scientific and belletristic books, school-books, encyclopaedias, atlases, dictionaries, scrapbooks and albums, newspapers and periodicals: newspapers, magazines and others periodicals with fees for subscription, miscellaneous printed matter: catalogues, advertising materials, posters, greeting cards and visiting cards, announcement and message cards, picture postcards, maps, binding services and E-book downloads, stationery and drawing materials, globes, others.

Group tourism

Group tourism in the country, foreign: holiday, camps, winter quarters for children and young people.

10. EDUCATION

Primary, lower secondary, basic vocational, secondary vocational, secondary general, post-secondary vocational schools, tertiary education, education not definable by level (vocational trainings and other courses) – fees for educational services, other. Fees for nursery schools.

Nursery schools — fees for nursery school.

Tertiary education — fees for educational services.

11. RESTAURANTS AND HOTELS

Restaurants, cafes, bars, canteens, buffets, street kiosks and the like, automatic vending machines; accommodation (hotels, boarding houses, motels, camping and caravan sites), others.

Catering services

Catering services provided by: restaurants, cafes, tearooms, bars and in places providing recreational, cultural and sporting services, included are cooked dishes to take away, products dispensed ready for consumption by automatic vending machines (sandwiches, snack bars, coffee), tips, catering services of works canteens, office canteens and canteens in schools, universities.

12. MISCELLANEOUS GOODS AND SERVICES

Personal hygiene, personal use objects, social care, insurance, other services: financial services provided by banks and other institutions, financial and insurance advisers, services of public administration, legal services and accountancy, funeral services, payment for the services of matrimonial agencies and marriage guidance counsellors, others.

Personal hygiene

Personal grooming establishment and hairdressing salons, electrical appliances and other articles and products for personal care: electric and non-electric razors and hair trimmers, hair dryers, articles for face and hand, brushes for hair, nail, toothbrushes, articles for personal hygiene, paper-based and other hygienic articles, repair of electrical or non-electrical appliances, others.

Hairdressing salons and personal grooming establishments — hairdressing salons and personal grooming establishments, others.

Articles for personal hygiene — toilet soaps, toothpaste, shampoo, other washing and cleaning agents includes special medicinal soaps.

Paper-based and other hygienic articles — toilet paper, paper tissues, kitchen towels, nappies and others.

Other personal effects

Jewellery, clocks and watches, travel goods and other carriers: suitcases, trunks, travel bags, hand bags, rucksacks, wallets, articles for smokers (e.g. pipes, lighters, cigarette cases), articles for babies: baby carriages, push-chairs, car beds and seats, funerary articles, miscellaneous personal articles: sun-glasses, umbrellas, fans, wall thermometers, cold, gas weapon, repair of such articles, jeweller services, others.

Social care

Private and public welfare, either wholly or in part, for the elderly, the disabled and the family. Such services include residential care, home help, services of crèches, childcare outside the home, other services connecting with social protection: counselling, guidance, day care and rehabilitation, meal-programs, others.

Insurance

Life insurance, insurance connected with the dwelling, insurance connected with housing, private insurance connected with health, insurance connected with transport, other insurance: charges for other insurance such as civil liability for injury or damage to third parties or their property not arising from the operation of personal transport equipment, insurance of garage, plot insurance, others.

Life insurance — life insurance policies including additional insurance variants.

Insurance connected with the dwelling and housing — dwelling insurance (mainly of durables), building insurance as well as insurance of garage, summer house and recreation plot insurance, other.

Insurance connected with health (private) — health and accident insurance.

Insurance connected with transport — insurance of personal transport means, civil liability, autocasco, accident insurance of drivers and passengers, travel insurance (including all kinds of accidents), insurance of garage or parking place not connected with housing.

Pocket-money

Pocket money particular intended for consumption (not for savings), when it is difficult to separate expenditures for consumer goods and services.

Dane przeglądowe za lata 2005–2024

Review data for the years 2005–2024

Tablica 31. Przeciętne miesięczne dochody na 1 osobę w gospodarstwach domowych ogółem za lata 2005–2024

Table 31. Average monthly income per capita in households for the years 2005–2024

Wyszczególnienie Specification	Lata Years									
	2005	2010	2015	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	w złotych in PLN									
Dochód rozporządzalny Available income	761,46	1192,82	1386,16	1693,46	1819,14	1919,21	2103,20	2355,22	2678,30	3167,17
w tym dochód do dyspozycji of which disposable income	731,84	1147,18	1337,87	1643,14	1768,65	1874,24	2057,96	2299,60	2622,11	3103,06
w tym: of which:										
dochód z pracy najemnej income from hired work	350,39	636,56	757,89	889,99	941,65	1017,33	1158,90	1321,47	1491,28	1733,05
dochód z pracy na własny rachunek income from self-employment	61,48	109,26	120,14	147,29	164,69	173,94	201,04	220,57	270,76	325,64
dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie income from private farm in agriculture	34,10	50,32	44,22	63,64	61,53	63,56	74,12	80,96	77,57	103,57
dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych income from social security benefits	221,93	297,03	353,35	414,16	451,52	458,92	496,89	555,20	653,53	749,80
w tym: of which:										
emerytury krajowe domestic retirement pensions	156,61	232,34	280,62	345,54	380,67	392,38	432,91	484,14	578,45	665,82
renty z tytułu niezdolności do pracy krajowe domestic disability pensions	39,39	30,66	31,55	26,15	27,13	27,14	31,30	32,89	34,65	39,97
renty rodzinne krajowe domestic survivors pensions	23,69	28,01	30,73	30,61	31,01	28,13	25,64	28,83	29,78	33,80
dochód ze świadczeń pozostałych ^{a)} income from other social benefits ^{a)}	44,07	40,00	43,95	114,22	132,92	159,98	130,02	136,27	138,04	203,01
w tym zasiłki dla bezrobotnych krajowe of which domestic unemployment benefits	4,17	4,20	2,92	1,77	1,81	x	x	x	x	x
pozostałe dochody other income	46,86	55,27	59,76	56,80	58,44	37,60	36,11	33,64	39,60	42,02
w tym dary otrzymane od osób prywatnych na gospodarstwo domowe of which gifts received from private persons for households	41,99	47,64	54,98	50,07	47,72	32,53	25,32	28,97	34,37	34,55

a) Do roku 2008 — „świadczenia z pomocy społecznej”.

a) Up to 2008 — “social assistance benefits”.

Tablica 32. Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych ogółem za lata 2005–2024
Table 32. Average monthly expenditures per capita in households for the years 2005–2024

Wyszczególnienie Specification	Lata Years									
	2005	2010	2015	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	w złotych in PLN									
Wydatki ^{a)} Expenditures ^{a)}	690,30	991,44	1091,19	1186,86	1251,73	1209,58	1299,96	1495,28	1636,29	1878,49
Towary i usługi konsumpcyjne Consumer goods and services	660,67	945,80	1042,91	1136,54	1201,23	1164,61	1254,72	1439,66	1580,09	1814,37
żywność i napoje bezalkoholowe food and non-alcoholic beverages	194,10	246,14	262,32	294,53	314,35	334,80	343,58	400,60	444,81	475,68
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki alcoholic beverages, tobacco and narcotics	18,85	26,94	27,06	29,56	31,71	34,77	37,14	40,19	42,75	46,89
napoje alkoholowe alcoholic beverages	7,34	11,24	13,44	16,10	17,51	20,46	21,75	23,51	24,81	26,45
wyroby tytoniowe i narkotyki tobacco and narcotics	11,51	15,69	13,62	13,46	14,21	14,31	15,40	16,68	17,94	20,43
odzież i obuwie clothing and footwear	35,00	52,35	59,22	58,48	60,53	50,06	54,9	60,10	62,48	70,62
użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii housing, water, electricity, gas and other fuels	135,64	199,88	219,48	217,44	224,93	227,37	250,32	291,62	325,33	352,64
w tym nośniki energii of which electricity, gas and other fuels	75,83	118,18	124,38	122,54	122,54	124,03	144,15	174,66	187,90	201,04
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego furnishing, household equipment and routine maintenance of the house	34,28	51,19	54,47	67,09	70,58	69,17	72,48	77,19	78,57	95,32
zdrowie health	34,72	47,42	57,61	59,42	64,30	64,03	72,06	81,81	85,28	105,56
transport transport	61,49	94,78	95,81	124,03	121,42	106,66	123,34	145,34	147,55	200,56
łącznie ^{b)} communication ^{b)}	36,67	43,43	54,91	47,57	55,24	59,47	63,43	66,08	67,83	72,84
rekreacja i kultura ^{c)} recreation and culture ^{c)}	47,25	79,80	73,48	76,93	82,53	69,47	74,38	86,41	100,82	129,21
edukacja education	9,07	12,75	11,18	12,31	18,77	12,26	11,47	13,38	14,22	19,30
restauracje i hotele restaurants and hotels	12,80	22,93	45,36	58,90	61,41	46,48	53,09	68,05	83,57	98,92
pozostałe towary i usługi ^{a)} miscellaneous goods and services ^{a)}	34,22	51,63	64,34	71,95	77,52	74,38	76,87	86,59	102,50	115,25
w tym higiena osobista of which personal hygiene	18,19	29,09	33,00	36,96	40,29	39,72	41,51	47,90	56,08	63,09
kieszonkowe pocket-money	6,58	16,57	17,67	18,33	17,94	15,70	21,64	22,31	24,37	31,57
Pozostałe wydatki Other expenditures	29,62	45,64	48,28	50,32	50,49	44,97	45,24	55,61	56,20	64,12
w tym dary przekazane innym gospodarstwom domowym of which gifts donated to other households	23,94	36,06	33,80	32,30	31,45	25,57	25,79	31,97	34,24	41,73

a) Od 2013 r. łącznie z wydatkami na ubezpieczenia na życie. b) Od 2013 r. łącznie z wydatkami na usługi internetowe.

c) Od 2013 r. bez wydatków na usługi internetowe.

a) Since 2013 including expenditures for life insurance. b) Since 2013 including expenditures for Internet services.

c) Since 2013 excluding expenditures for Internet services.

Tablica 33. Przeciętne miesięczne spożycie na 1 osobę w gospodarstwach domowych ogółem za lata 2005–2024
Table 33. Average monthly consumption per capita in households for the years 2005–2024

Wyszczególnienie Specification	Lata Years									
	2005	2010	2015	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ryż w kg Rice in kg	0,24	0,20	0,17	0,15	0,15	0,15	0,14	0,15	0,13	0,13
Pieczywo ^{a)} w kg Bread ^{a)} in kg	5,90	4,67	3,74	3,15	2,98	2,75	2,69	2,67	2,61	2,57
Mąka ^{b)} w kg Flour ^{b)} in kg	1,07	0,88	0,72	0,60	0,59	0,70	0,63	0,61	0,57	0,59
Mięso ^{c)} w kg Meat ^{c)} in kg	5,48	5,57	5,27	5,20	5,08	5,09	5,03	4,99	4,85	5,00
w tym: of which:										
mięso surowe (świeże, chłodzone, mrożone) ^{c)} raw meat (fresh, chilled, frozen) ^{c)}	3,14	3,09	3,02	2,96	2,87	2,90	2,86	2,78	2,79	2,92
w tym drób of which poultry	1,54	1,52	1,53	1,52	1,53	1,55	1,46	1,40	1,50	1,54
wędliny i pozostałe przetwory mięsne ^{d)} processed meat and other meat preparations ^{d)}	2,21	2,35	2,00	2,00	1,97	1,96	1,93	1,98	1,83	1,85
Ryby i owoce morza ^{e)} w kg Fish and seafood ^{e)} in kg	0,42	0,45	0,33	0,28	0,27	0,27	0,28	0,25	0,24	0,25
Mleko ^{f)} w l Milk ^{f)} in l	4,43	3,51	3,15	2,94	2,87	3,06	2,83	2,79	2,76	2,69
Jogurty w l Yogurt in l	0,34	0,54	0,50	0,52	0,54	0,57	0,56	0,59	0,61	0,65
Sery i twarogi ^{g)} w kg Cheese and curd ^{g)} in kg	0,87	0,95	0,83	0,87	0,89	0,95	0,97	0,96	1,01	1,06
Jaja w szt. Eggs in units	15,16	12,81	11,76	11,09	10,99	11,04	10,78	10,70	10,60	11,39
Oleje i tłuszcze ^{h)} w kg Oils and fats ^{h)} in kg	1,53	1,35	1,15	1,07	1,05	1,08	1,02	1,03	1,01	1,02
w tym masło of which butter	0,31	0,27	0,26	0,25	0,28	0,32	0,32	0,29	0,32	0,33
Owoce w kg Fruit in kg	3,72	3,43	3,59	3,75	3,79	3,86	3,86	3,63	3,71	3,93
Warzywa in kg Vegetables in kg	12,42	9,95	8,68	7,92	7,61	7,72	7,43	7,33	6,83	7,12
w tym ziemniaki of which potatoes	6,68	4,83	3,69	2,97	2,75	2,68	2,49	2,49	2,39	2,44
Cukier w kg Sugar in kg	1,53	1,30	1,09	0,94	0,80	0,84	0,76	0,80	0,70	0,76
Wody mineralne w l Mineral water in l	2,13	3,85	4,57	5,70	5,78	5,83	5,90	5,84	5,95	6,33
Soki (owocowe i warzywne) w l Fruit and vegetable juices in l	1,00	1,07	0,94	0,99	1,04	1,11	1,11	1,07	0,99	0,94

a) Od 2013 r. bez pieczywa chrupkiego, tostowego i pieczywa cukierniczego. b) Od 2013 r. bez mąki ziemniaczanej. c) Od 2013 r. łącznie z boczkiem surowym. Od 2008 r. łącznie z wyrobami garmażeryjnymi. d) Od 2013 r. bez przetworów podrobowych. e) Bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garmażeryjnych i panierowanych oraz od 2013 r. bez konserw rybnych. f) Bez zagęszczanego i w proszku. g) Od 2013 r. bez słodkich serków. h) Od 2013 r. bez boczku surowego.

a) Since 2013 excluding crisp bread, toasted bread and confectionery. b) Since 2013 excluding potato flour. c) Since 2013 including raw bacon. Since 2008 including ready-to-serve food. d) Since 2013 excluding offal preparations. e) Excluding pickles, processed sea and fresh water food and fish, ready-to-serve food including coated food products and since 2013 without canned fish. f) Excluding condensed and powdered milk. g) Since 2013 excluding sweet cottage cheese. h) Since 2013 excluding raw bacon.

Tablica 34. Gospodarstwa domowe ogółem wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania za lata 2005–2024

Table 34. Households equipped with selected durable goods for the years 2005–2024

Wyszczególnienie Specification	Lata Years									
	2005	2010	2015	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	w % in %									
Odbiornik telewizyjny Television set	98,2	98,4	96,8	96,4	95,9	95,6	95,5	94,4	95,1	95,4
Urządzenie do odbioru TV satelitarnej lub kablowej Satellite or cable television equipment	48,2	64,5	66,5	62,0	62,6	62,5	62,7	59,5	64,4	63,8
Zestaw kina domowego Home theatre system	x	17,1	13,0	12,2	12,0	10,7	9,9	10,6	x	x
Odtwarzacz DVD DVD recorder	22,9	54,2	37,7	x	x	x	x	x	x	x
Kamera wideo Video camera	6,2	10,4	8,8	x	x	x	x	x	x	x
Cyfrowy aparat fotograficzny Digital camera	x	49,6	48,8	x	x	x	x	x	x	x
Komputer osobisty Personal computer	38,6	64,9	74,2	74,1	72,8	76,6	77,7	76,9	78,6	78,9
z dostępem do Internetu with access to the Internet	22,5	59,6	72,8	x	x	x	x	x	x	x
w tym z dostępem szerokopasmowym of which broadband access	x	43,3	60,9	x	x	x	x	x	x	x
bez dostępu do Internetu without access to the Internet	16,7	7,4	3,1	x	x	x	x	x	x	x
Drukarka Printer	25,8	41,4	34,9	34,5	32,8	38,4	37,8	38,0	41,0	43,8
Telefon komórkowy Mobile phone	65,2	88,8	95,2	96,7	97,1	98,1	98,6	98,2	98,8	98,9
Automat pralniczy Automatic washing machine	79,8	89,8	95,5	95,1	94,8	95,1	94,9	93,5	96,6	96,1
Odkurzacz elektryczny Vacuum cleaner	93,0	95,0	94,2	x	x	x	x	x	x	x
Chłodziarka, chłodziarko-zamrażarka lub zamrażarka Refrigerator, fridge-freezer or freezer	98,0	98,9	99,0	x	x	x	x	x	x	x
Kuchenka mikrofalowa Microwave oven	33,3	52,6	58,9	62,7	62,8	64,6	65,0	67,9	69,9	71,5
Robot kuchenny Kitchen robot	54,9	63,2	62,5	x	x	x	x	x	x	x
Zmywarka do naczyń Dishwasher	4,9	15,7	27,2	36,4	40,1	45,7	47,7	51,0	56,8	60,2
Rower Bicycle	62,4	64,3	62,2	61,6	61,4	61,0	62,9	63,3	62,7	64,2
Motocykl, skuter, motorower Motorcycle, scooter, motorbike	3,3	6,2	6,7	5,5	5,6	4,2	3,9	4,5	5,1	5,9
Samochód osobowy Passenger car	47,3	59,5	62,8	66,2	67,8	71,4	74,2	72,7	73,0	75,1

Tablica 35. Współczynnik Giniego^{a)} za lata 2005–2024
Table 35. Gini coefficient^{a)} for the years 2005–2024

Wyszczególnienie Specification	Lata Years									
	2005	2010	2015	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Polska Poland	0,345	0,342	0,322	0,299	0,301	0,313	0,319	0,314	0,314	0,300
Gospodarstwa domowe Households										
Pracowników Employees	0,371	0,347	0,327	0,301	0,301	0,307	0,320	0,313	0,310	0,291
Rolników Farmers	0,497	0,533	0,553	0,517	0,536	0,583	0,580	0,590	0,566	0,559
Pracujących na własny rachunek The self-employed	0,397	0,375	0,373	0,355	0,365	0,387	0,391	0,385	0,395	0,380
Emerytów Retirees	0,241	0,249	0,233	0,222	0,223	0,235	0,270	0,240	0,244	0,237
Rencistów Pensioners	0,281	0,291	0,277	0,247	0,263	0,264	0,264	0,274	0,276	0,257
Miasta Urban	0,333	0,323	0,303	0,283	0,288	0,301	0,310	0,304	0,307	0,296
Wieś Rural	0,336	0,339	0,323	0,300	0,298	0,310	0,314	0,318	0,311	0,292

a) Współczynnik liczony jest na podstawie dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwie domowym. Gospodarstwom o dochodzie ujemnym przypisano wartość równą zero.

a) Coefficient is calculated on the base of available income per capita in household. Value zero is attributed to households with minus incomes.

Tablica 36. Rozkład dochodu rozporządzalnego według grup decylowych w gospodarstwach domowych za lata 2005–2024

Table 36. Available income distribution in households by decile groups for the years 2005–2024

Wyszczególnienie Specification	Lata Years									
	2005	2010	2015	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	Ogółem Total									
Pierwsza First	2,1	2,4	2,1	2,7	2,6	1,9	1,4	1,1	1,2	2,1
Druga Second	4,3	4,4	4,5	5,2	5,2	5,1	4,9	4,9	5,0	5,2
Trzecia Third	5,4	5,6	5,7	6,3	6,3	6,3	6,2	6,3	6,4	6,6
Czwarta Fourth	6,5	6,7	6,9	7,2	7,3	7,4	7,3	7,4	7,4	7,5
Piąta Fifth	7,7	7,7	8,0	8,2	8,3	8,4	8,3	8,4	8,4	8,5
Szósta Sixth	8,9	8,9	9,2	9,3	9,4	9,5	9,4	9,5	9,5	9,5
Siódma Seventh	10,4	10,4	10,6	10,5	10,6	10,6	10,6	10,7	10,7	10,6
Ósma Eight	12,5	12,2	12,4	12,0	12,1	12,2	12,1	12,3	12,4	12,1
Dziewiąta Ninth	15,5	15,1	15,1	14,6	14,5	14,6	14,5	14,7	14,8	14,4
Dziesiąta Tenth	26,6	26,6	25,5	24,0	23,7	24,1	25,3	24,7	24,3	23,5

Tablica 36. Rozkład dochodu rozporządzalnego według grup decylowych w gospodarstwach domowych za lata 2005–2024 (dok.)

Table 36. Available income distribution in households by decile groups for the years 2005–2024 (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Lata Years									
	2005	2010	2015	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	Pracownicy Employees									
Pierwsza First	3,0	3,2	3,1	3,6	3,4	2,6	1,7	2,1	2,0	2,7
Druga Second	4,6	4,6	4,7	5,5	5,5	5,3	5,1	5,3	5,3	5,6
Trzecia Third	5,5	5,6	5,8	6,4	6,5	6,5	6,4	6,5	6,6	6,8
Czwarta Fourth	6,5	6,6	6,8	7,2	7,4	7,5	7,4	7,6	7,6	7,7
Piąta Fifth	7,4	7,6	7,9	8,1	8,3	8,5	8,4	8,5	8,5	8,6
Szósta Sixth	8,6	8,8	9,1	9,2	9,3	9,5	9,5	9,6	9,6	9,7
Siódma Seventh	10,0	10,2	10,4	10,4	10,5	10,7	10,7	10,7	10,8	10,8
Ósma Eight	12,0	12,1	12,3	12,0	12,0	12,2	12,2	12,3	12,4	12,2
Dziewiąta Ninth	15,2	15,2	15,1	14,5	14,4	14,7	14,6	14,7	14,8	14,4
Dziesiąta Tenth	27,3	26,1	24,8	23,1	22,6	22,6	23,9	22,7	22,4	21,5
	Emeryci i renciści Retirees and pensioners									
Pierwsza First	3,1	3,2	3,2	3,8	3,7	2,8	2,6	2,3	2,3	2,7
Druga Second	4,9	5,1	5,2	5,8	5,9	5,7	5,8	5,6	5,7	5,8
Trzecia Third	6,2	6,4	6,6	7,0	7,1	7,1	7,2	7,1	7,1	7,2
Czwarta Fourth	7,5	7,5	7,8	8,1	8,1	8,2	8,2	8,3	8,1	8,2
Piąta Fifth	8,6	8,6	8,9	9,0	9,0	9,1	9,1	9,2	9,1	9,2
Szósta Sixth	9,8	9,8	9,9	9,9	10,0	10,1	10,1	10,2	10,1	10,0
Siódma Seventh	11,3	11,0	11,0	10,9	10,9	11,1	11,2	11,2	11,3	11,0
Ósma Eight	12,8	12,3	12,4	12,1	12,2	12,3	12,5	12,6	12,7	12,4
Dziewiąta Ninth	14,9	14,5	14,5	14,0	14,0	14,1	14,4	14,5	14,8	14,3
Dziesiąta Tenth	21,0	21,5	20,5	19,4	18,9	19,4	19,1	19,0	18,7	19,2

Tablica 37. Zasięg ubóstwa w Polsce w latach 2005–2024 ^{a)}
Table 37. Poverty rates in Poland for the years 2005–2024 ^{a)}

Wyszczególnienie Specification	Lata Years									
	2005	2010 ^{b)}	2015	2018	2019	2020	2021 ^{c)}	2022 ^{c)}	2023 ^{c)}	2024 ^{c)}
	% osób w gospodarstwach domowych o wydatkach poniżej % of persons in households with expenditures below									
Granicy ubóstwa skrajnego ^{d)} (minimum egzystencji) Extreme poverty threshold ^{d)} (subsistence minimum)	12,3	5,8	6,5	5,4	4,2	5,2	4,7	4,6	6,6	5,2
Relatywnej granicy ubóstwa ^{e)} Relative poverty threshold ^{e)}	18,1	17,4	15,5	14,2	13,0	11,8	12,1	11,7	12,2	13,3
„Ustawowej” granicy ubóstwa ^{f)} "Legal" poverty threshold ^{f)}	18,1	7,4	12,2	10,9	9,0	9,1	6,7	6,2	4,1	2,6

a) Szczegółowe rozwiązania metodologiczne zastosowane do obliczania wskaźników zasięgu ubóstwa na podstawie wyników badania budżetów gospodarstw domowych zostały zaprezentowane m.in. w opracowaniu sygnałnym „Zasięg zagrożenia ubóstwem ekonomicznym w Polsce w 2024 r.” oraz w publikacji „Ubóstwo w Polsce w latach 2021 i 2022” (dostępnych na stronie internetowej GUS).

b) Dane zostały przeważone strukturą gospodarstw domowych według liczby osób i miejsca zamieszkania pochodzącą z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, co powoduje różnice w stosunku do danych za rok 2010, publikowanych wcześniej a uogólnionych na podstawie wyników NSP 2002.

c) Dane za lata 2021-2024 zostały uogólnione w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021, uwzględniając dodatkowo strukturę ludności według wieku i płci, w związku z czym nie są one wprost porównywalne z analogicznymi danymi za lata wcześniejsze. W związku z uaktualnionym uogólnieniem wyniki za lata 2021-2022 różnią się od wcześniej publikowanych.

d) Wartość granicy ustalana na podstawie minimum egzystencji szacowanego przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. Minimum egzystencji wyznacza poziom zaspokajania potrzeb, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka.

e) 50% średnich miesięcznych wydatków ustalanych na poziomie wszystkich gospodarstw domowych.

f) Kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z systemu pomocy społecznej. W okresie od 2010 r. progi te były podwyższane w latach: 2012, 2015 i 2018.

a) Detailed methodological solutions applied to the calculation of poverty rates based on of the results of the household budget survey have been presented e.g. in the news release "Rates of economic poverty risk in Poland in 2024" and publication "Poverty in Poland in 2021 and 2022" (available on the website of Statistics Poland).

b) Data were weighted by the household structure by the number of persons and place of residence from the national Population and Housing Census 2011, which resulted in differences in data for 2010 that were published earlier and generalized based on the results of NSP 2002.

c) Data for 2021-2024 were generalized on the basis of the results of the National Population and Housing Census 2021, taking additionally into account the structure of the population by age and gender, and are not directly comparable with the data for previous years. Due to the updated generalization, the results for 2021-2022 differ from those published previously.

d) The value of the threshold is set on the basis of the subsistence minimum estimated by the Institute of Labour and Social Studies. The subsistence minimum determines the level of the satisfaction of needs below which there is a threat to the biological existence and to psychophysical human development.

e) 50% of the mean monthly expenditures determined at the level of all households.

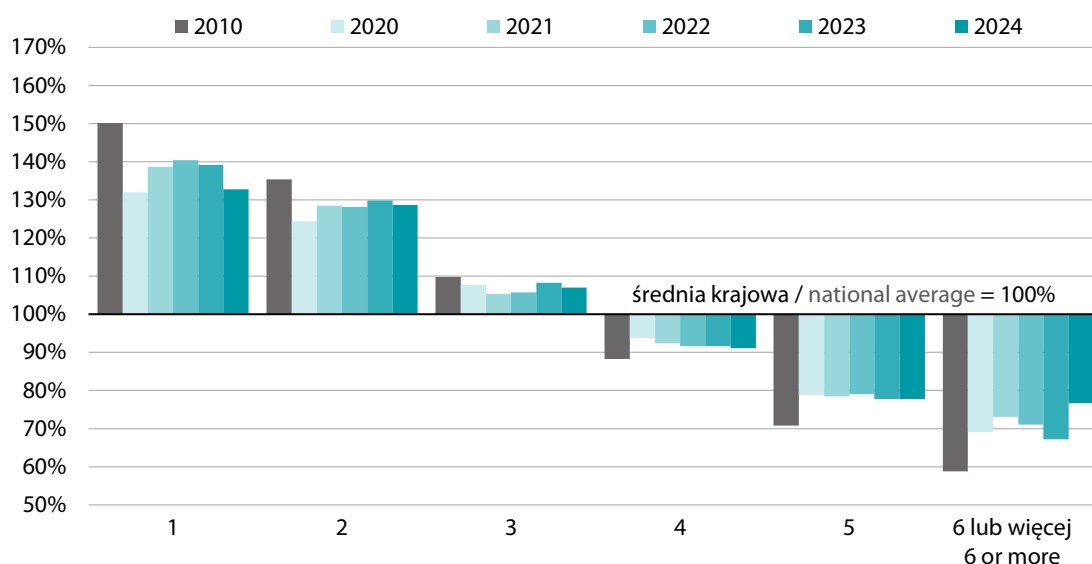
f) The amount which, according to the Law on Social Assistance, provides eligibility for a monetary benefit from social assistance system. Since 2010, these thresholds were raised in years: 2012, 2015, 2018.

Wykresy

Graphs

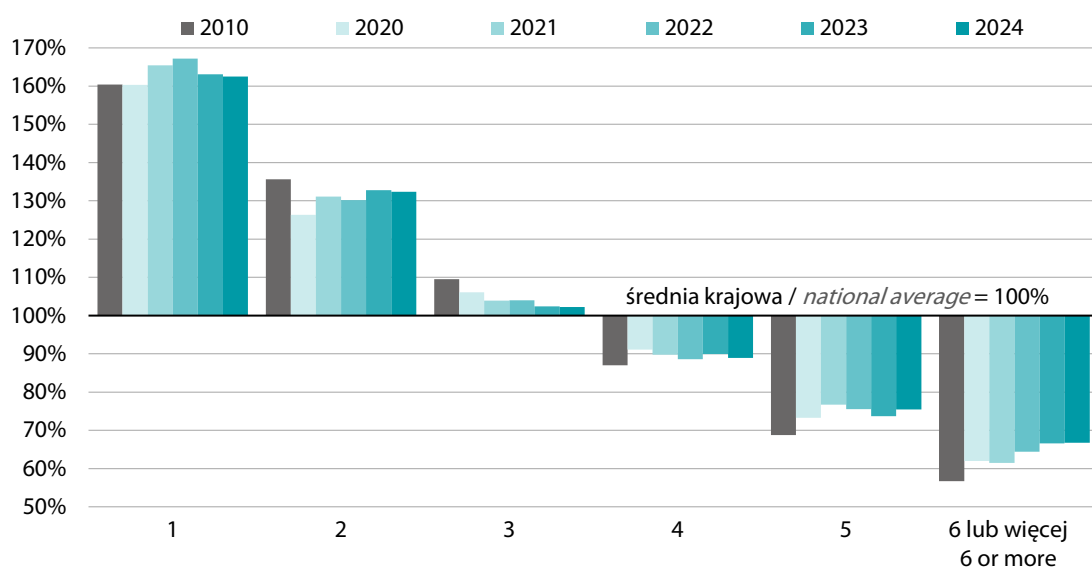
Wykres 69. Relacja przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę według liczby osób w gospodarstwie domowym do średniej krajowej w latach 2010, 2020–2024

Graph 69. Ratio of average monthly available income per capita by number of persons in a household to the national average in 2010, 2020–2024

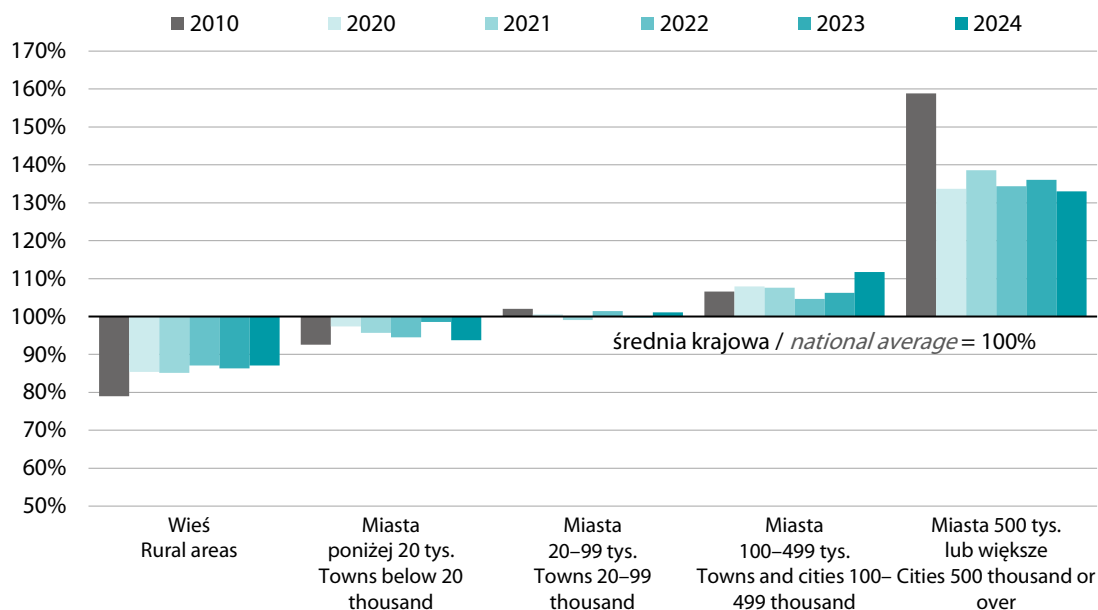
Wykres 70. Relacja przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę według liczby osób w gospodarstwie domowym do średniej krajowej w latach 2010, 2020–2024

Graph 70. Ratio of average monthly expenditure per capita by number of persons in a household to the national average in 2010, 2020–2024

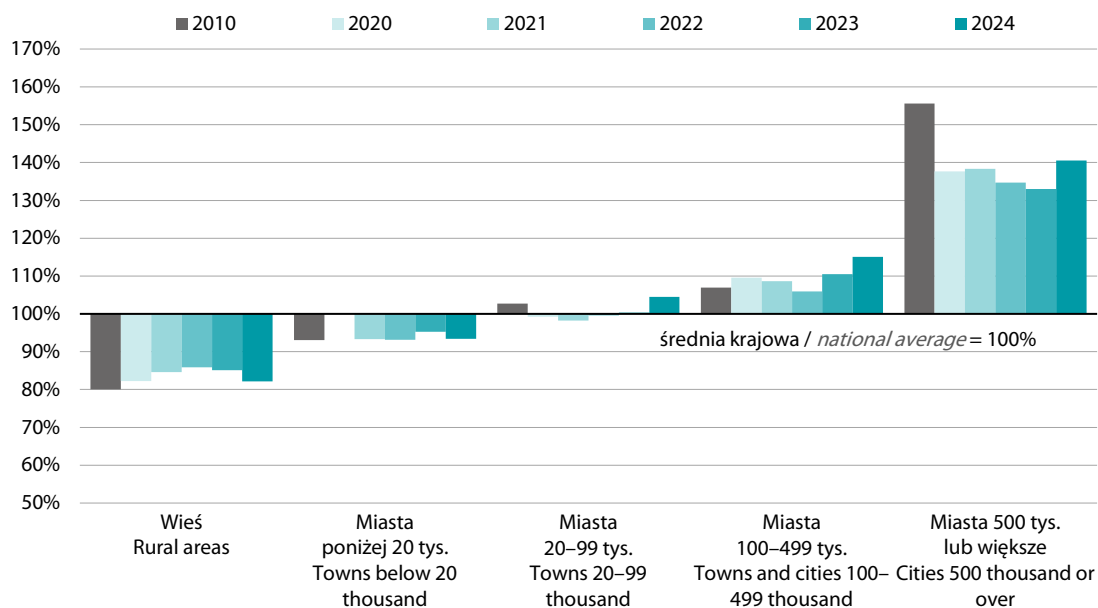
Wykres 71. Relacja przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania do średniej krajowej w latach 2010, 2020–2024

Graph 71. Ratio of average monthly available income per capita in households by class of locality to the national average in 2010, 2020–2024

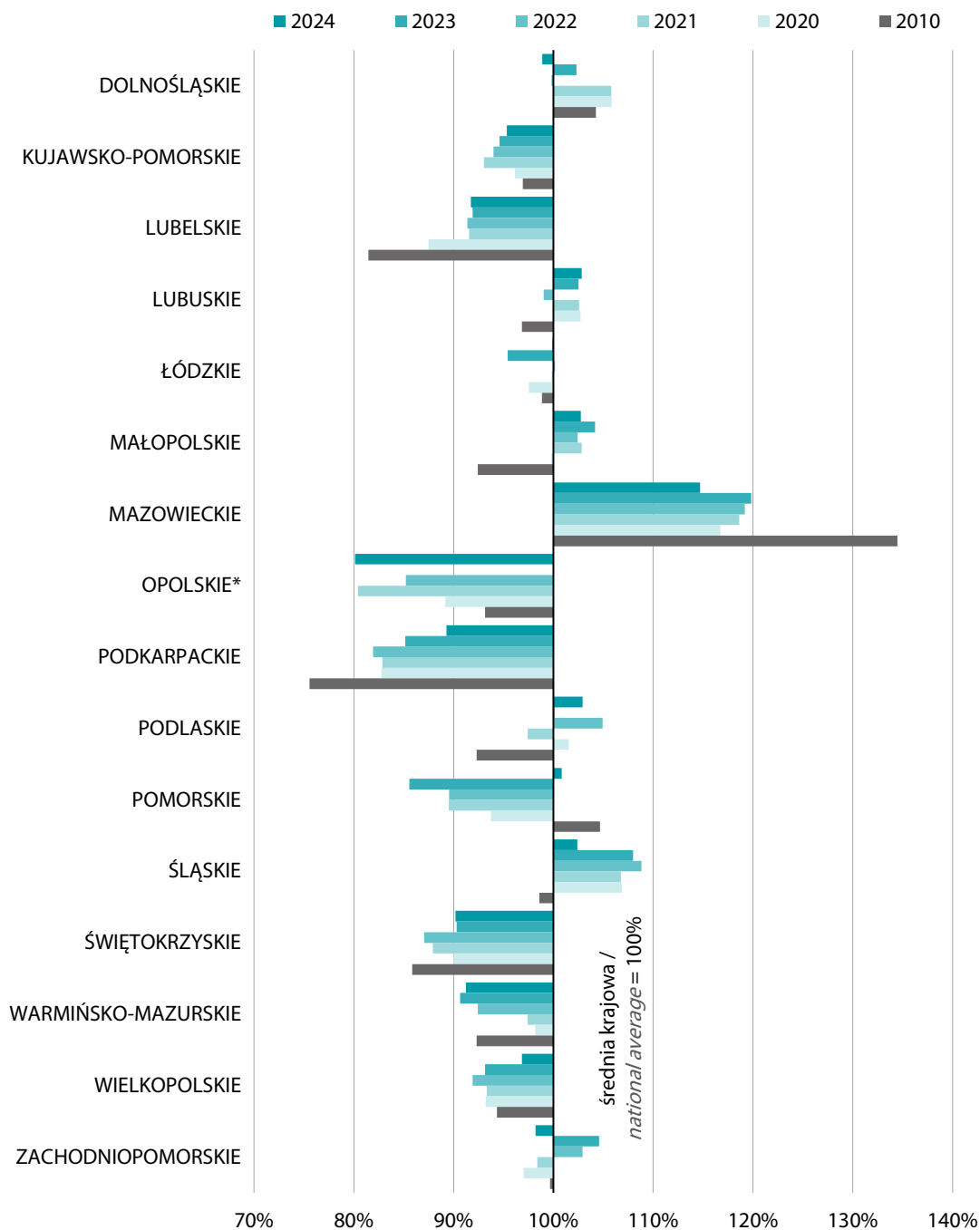
Wykres 72. Relacja przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania do średniej krajowej w latach 2010, 2020–2024

Graph 72. Ratio of average monthly expenditure per capita in households by class of locality to the national average in 2010, 2020–2024

Wykres 73. Relacja przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych według województw do średniej krajowej w latach 2010, 2020–2024

Graph 73. Ratio of average monthly available income per capita in households by voivodships to the national average in 2010, 2020–2024

*Uzyskano zbyt małą liczbę odpowiedzi dotyczącą uzyskiwanych dochodów, by podać dane dla województwa opolskiego za 2023 r.

*Too few answers regarding income were received to provide values for Opolskie Voivodship for 2023.

Wykres 74. Relacja przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych według województw do średniej krajowej w latach 2010, 2020–2024

Graph 74. Ratio of average monthly expenditure per capita in households by voivodships to the national average in 2010, 2020–2024

